

10199

299.1

ρ-32

289-1
P-32

ԹԱՏԵՐԱՆԿԱՐԻ

ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

ՊԱՏԿԵՐԱ-ՏՐԱՄԻ

Աստուածային Յայտնութիւնը, Աստուածաւանդը՝
Վերին Իմաստութիւնն է, Ամենագնիւ Գիտութիւնը
և Ամենալաւ Կրթութիւնը

1914 Հեղինակին 1914

Ամէն Իրաւունքը Վերապահուած

INTERNATIONAL
BIBLE STUDENTS ASSOCIATION
London, England; Melbourne, Australia;
BROOKLYN, N. Y., U. S. A.

1

ԱՌԱՋԻՆ ՕՐԸ ԿԱՄ ԴԱՐԱՇՐԱՅՆԸ

Մենք յիշում ենք արձանագրությունները և ո՛չ մէկ բան կ'ըսենք Երկրի կազմակերպման մասին: Ան կ'ըսէ. «Սկիզբէն Երկիրը կար, անձեւ ու պարապ էր»: Հոն ո՛չ լեռ և ո՛չ ալ հովիտներ կային, ո՛չ ծառեր, ո՛չ թուփեր, դեռեր կամ ուղիւսներ, բայց Երկիրը կար: Երկիրը երբ ստեղծուած ըլլալուն մասին ո՛չ մէկ բան ըսուած է: Ծննդոց դրբին մէջ գործած Ստեղծագործութեան Օրերու հաշուին մէջ ո՛չ թէ մեր Երկրագունդին կազմուիլն է որ կը պատմուի, հասկանալի կարգադրուիլը, չարդարուիլը, մարդոց բնակութեան համար:

Երկրին կազմակերպման մասին շատ մը տեսութիւններ կան: Մենք կը հետեւինք այն տեսութեան, որը ամենէն աւելի կը համաձայնի Ս. Գրոց հետ, եւ որը կոչուած է (Vailian) տեսութիւն: Ան կ'ենթադրէ թէ Երկրակի մասնակի և Լուսնի մասնակի գոտիները Երկրին իբր մոլորակի զարգանալը կը պատկերացնեն:

Կար ժամանակ մը՝ երբ Երկիրը հալած վիճակի մէջ էր, որը Անկենդանութեան շրջանին կազմուած հրաւիր ժայռերէն կը հասկցուի. ասիկա դիտութեան տուած բացատրութիւնն է՝ որը սակայն Աստուածաշունչին մէջ չէ մատնանշուած: Երբ Երկիրը հալած վիճակի մէջ էր, անոր ջուրը եւ մետաղները կազալին վիճակի մէջ խիստ հեռուները նետուած էին: Բայց երբ անոնք պակեցան, եւ ձեւակերպուեցան, մեծ օղակներ կազմեցին Երկրին շուրջը բաւական հեռաւորութեան վրայ:

Հետզհետէ այս օղակներուն թաւալումը սկսաւ տարբերել Երկրինէն ձգողական կեդրոնին հեռաւորութեան համաձայն: Այս ջուրի եւ հանքային նիւթերու օղակները հետզհետէ սկսան Երկրին մօտենալ, սակայն կեդրոնախօյս գործութեան պատճառաւ ստիպուած էին հեռուն մնալ, մասնաւորապէս հասարակածին վրայ՝ ուր կեդրոնախօյս գործութիւնը աւելի ուժեղ էր: Ս. Հոգւոյ — Զօրութեան շրջումը (թխումը) լոյս մը լառաջ բերաւ, թերեւս Հիւսիսայլի նման — բայց ոչ արեւի լոյս: Արեւը չեւեցաւ մինչեւ Զօրորդ Օրը:

«Թո՛ղ լոյս ըլլայ, եւ լոյս եղաւ»: Այսպէս՝ մի քանի խօսքերով ամփոփուած է 7,000 տարիներու արդիւնքը, Առաջին Օր կոչուած: Ո՛չ թէ Աստուծոյ խօսքը բաւ պիտի չըլլար ոեւէ հրաշքի համար, այլ որովհետեւ Նա կը նախադասէ բնական միջոցներով իրականացնել իր ծրագիրները:— Ծննդոց Ա. 3:

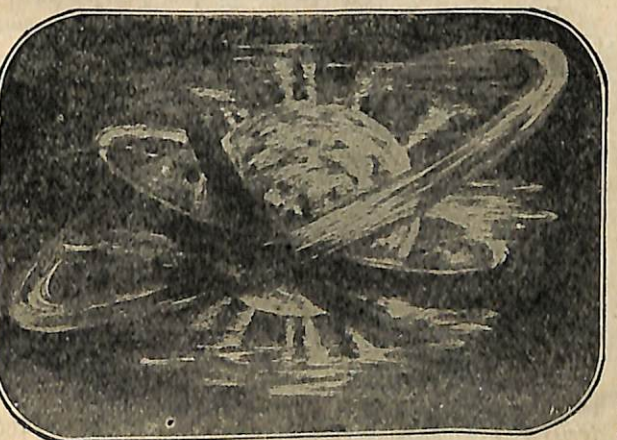
Կան դիտումներ, որոնք կը հաւատան թէ Երկիրը իր շուրջը օղակ մը եւս ունի, ելեքտրական օղակ մը, որը երբ իջնայ, մի քանի տարուայ մէջ պիտի ոչնչացնէ խմորումը, (քայքայում) միջրոպները եւ միջատները, ու մեծապէս պիտի օգնէ բուսական եւ կենդանական կենաց:

ՄԱՆԵԱԿԵՆՐՈՒ (ՕՂԱԿ) ԿԱԶՄՈՒԻԼԸ

ՄԱՆԵԱԿԵՆՐԸ ԱՒԵԼԻ ԿԸ ԶԱՐԳԱՆԱՆ

ՄԱՆԵԱԿԵՆՐԸ ԱՂ ԱՒԵԼԻ ԿԸ ԶԱՐԳԱՆԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՕՐԸ ԿԱՄ ԴԱՐԱՇՐՁԱՆԸ

«Ի Բիկոնի եւ առաւօտ»։ Նույնպէս «օր» ասացուածքները չեն կրնար 24 ժամուայ օրեր նշանակել, որովհետեւ ո՛չ Արեւը եւ ո՛չ ալ Լուսինը տեսանելի էին մինչեւ Չորրորդ Օրը։ Երկիրը անթափանձելի խաւարով պատուած էր։

«Օր» բառը կրնանք դորձաձել ոեւէ ժամանակուայ կամ Դարաշրջանի համար։ զորօրինակ, «Փորձութեան Օրը անապատին մէջ» — 40 տարիներ։ (Սաղ. ՂԵ. 8)։ Դարձեալ «Քրիստոսի Օր»ուանը մասին կը կարդանք, անտարակոյս մատնանշելով Հազար-տարուայ Օրը, ուր Մեսիան ամբողջ Երկրին վրայ պիտի Թաղաւորէ։ (Եսայի Բ. 11)։ Առօրեայ կեանքի մէջ «օր» բառը միեւնոյն առումով կը դորձաձենք, երբ կ'ըսենք՝ կեսարին օրը՝ Նաբոլէօնի օրը, եւայլն։

Մենք կը հետեւինք այն տեսութեան, թէ Ստեղծագործութեան Եարթուայ Եօթը Օրերուն ամէն մէկը 7,000 տարուայ չըջան մ'էր։ Այս Եօթը անգամ Եօթը Հազարը կ'ընէ քառասունը ինը Հազար (49,000) տարի, ներածելով Հիանալի Յորեկեան Դարաշրջան մը։

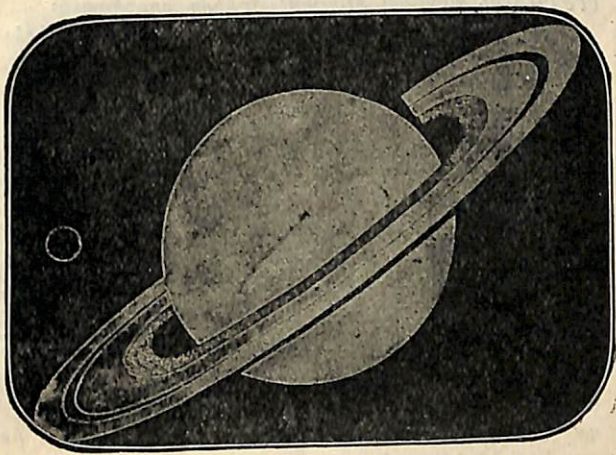
Երբ Երկիրը չըջապատող ջուրի եւ Հանքային նիւթերու դօտինները չաջորդաբար մօտեցան երկրազունդին, սկսան ամպշողմանիի նման տարածուիլ, սակայն երկիրը չըջապատող օդին պատճառաւ որը Ս. Դրոց մէջ «Երկնից Հաստատութիւն» կոչուած է, չէին կրնար Երկրին վրայ թափիլ։ Երեւակի դօտինները դեռ չեն թափած։

Աստուած երկնից Հաստատութիւնը երկրորդ եւ կամ (Palaeozoic) անկենդանական աղօտ Օրուայ տեսողութեանը կազմեց, եւ Հաստատութեանը տակը դտնուած ջուրերը Հաստատութեանը վրայ դտնուած ջուրերէն դատեց։ (Ծննդոց Ա. 7)։ Երկրէն վեր դտնուած զօրաւոր կերպով Հանքացեալ ջուրերը «Հաստատութեան» եւ կեդրոնական զօրութեան պատճառաւ ետ մղուեցան, մասնաւորապէս Հասարակածին վրայ, որով, Հետզհետէ կեդրոնացան երկու բեւեռներուն վրայ, ուր ի վերջոյ պատուեցան ու երկրի վրայ թափեցան, որով խաւ խաւի վրայ կազմեցին երկրի Հանքային մթերքը երկրի երկու բեւեռներէն դէպի Հասարակած խուժող ջուրի միջոցաւ։ — Ծննդոց Է. 11, 18։

Ջուրի եւ Հանքային նիւթերու այս օղակները կամ դօտինները մեծ ջրհեղեղներով չաջորդաբար ինչպէս Երկրի վրայ, թերեւս իրարմէ Հազարաւոր տարիներ տարբերութեամբ։ Նոյի օրուայ ջրհեղեղը վերջինն էր, մաքուր ջուր միայն։ Ծանրագոյն Հանքային նիւթերը առաջուց թափած էին։ Որով Հանքերը՝ ընդհանրապէս, զանազան կաւի, քարի ու հողի խաւերու ներքեւ կը դտնուին։

«ԹՈՂ ԼՈՅՍ ԸԼԼԱՅ»

ԵՐԵԱԿԻ ԵՒ ԵՐԿՐԻ ԾԱԽԱԼԸ ԲԱՂԴԱՏՈՒԱԾ

ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ (ՄԹՆՈՂՈՐՏԸ) ԿԱԶՄՈՒԱԾ

ԵՐՐՈՐԴ ՕՐԸ ԿԱՄ ԴԱՐԱՇԻՋԱՆԸ

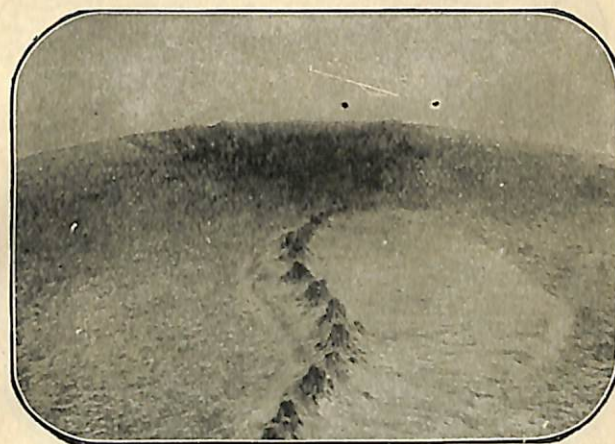
«**Ե** ի Աստուած ըսաւ, երկնքին տակը եղած ջուրերը մէկ տեղ ժողուելուն, ու ցամաքը երեւնայ. եւ աշնդէս եղաւ: Եւ Աստուած ցամաքին անունը Երկիր դրաւ, ու ջուրերուն ժողովըը ծովեր կոչեց. եւ երկրուն ու առաւօտ ըլլալով՝ երրորդ օրը եղաւ»:

Այս ասացուածքին գեղեցիկ պարզութիւնը թերեւս մեզ սխալմամբ խորհել տայ՝ թէ ովկիանոսներուն կազմուելը ու լեռներուն կանգնումը հրաշքի գործեր էին: Թէեւ Աստուածալին գործողութիւնները բոլորն ալ վսեմ ու զարմանալի են, սակայն, ընդհանրապէս, բանաւոր մեթոսներով կատարուած են, որը կոչուած է «Բնութեան ընթացքը»: Բայց բնութեան ընթացքը պէտք է բնութեան Աստուծոյն նշանակուած ըլլայ:

Աշխարհագրութեան գօտիի տեսական գիտութիւնը այն է, թէ այս երրորդ Դարաշրջանի տեւողութեան զանազան գօտիներ ինկան Երկրի վրայ: Ասոնք ըստ Աստուածալին գիտաւորութեան Երկրի կեղեւին վրայ ճշնշումը աշխարհի սաստկացուցին, որով անոր մակերեսը սկսաւ խորտ ու փորտել, որուն ցած մասերն ու անդունդները ձեւացուցին ովկիանոսներու չափաները, իսկ բարձունքներն ալ կազմեցին լեռնաշղթաները: Այսպէս երրորդ Օրուայ գործը լրացած էր: Ջուրերը հաւաքուած էին ծովերու եւ ովկիանոսներու մէջ, իսկ ցամաքը բարձրացած էր ու սկսած էր ցամաքիլ բուսականութեան պատրաստուելով: Այս ցամաքիլը երկար ժամանակի կաթոտած ըլլալու է: — Ծննդոց Ա. 9, 10:

Մենք պէտք է ըմբռնենք թէ ներկայի բոլոր ցամաքամասերը երրորդ Օրուայ մէջ վեր նետուած էին: Խիստ հաւանական է թէ Ամերիկեան ցամաքամասը Եւրոպայէն, Ասիայէն ու Ափրիկէէն շատ վերջը վեր նետուած էր. Երկրաշարժները երկրին մակերեսը փոխած են: Անոնք մեզի տրամաբանական դադափար մը կուտան, թէ ի՞նչպէս Աստուածալին հրամանը գործադրուած էր երրորդ Օրը, Երկրին բուսականութեանը պատրաստութեանը համար:

Ասոր իբր արդիւնք կը կարգանք: «Ու Երկրը կանաչ խոտ, իր տեսակին պէս սերմ տուող խոտ, եւ իր տեսակին պէս սերմ ունեցող պտղաբեր ծառ հանեց»: Ասիկա կը նշանակէ թէ բուսականութիւնը սկսաւ երրորդ, եւ կամ Ածխաբեր Օրը, որը իր կատարելութեանը հասաւ Արեւի ճառագայթներուն երկրի վրայ թափանցելէն վերջը: Այլեւալ խոտեր ու բույսեր կան՝ որոնք մթութեան մէջ աւելի լաւ կ'աճին:

ՆԱՍՏԻՆ Գ'ՆԵՐՍԵՆԱՅ

ԲՈՒՍԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՍԿՍԱԾ

ԲՈՒՍԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԾԱՂԿԱԾ

ՉՈՐՐՈՐԴ ՕՐԸ ԿԱՄ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆԸ

Ե ի Աստուած երկու մեծ լուսաւորներ ըրաւ. մեծ լուսաւորը ցորեկին իշխելու համար, իսկ արդտիկ լուսաւորը գիշերին իշխելու համար»:

Անհրաժեշտ չէ ենթադրել, թէ Արեւը ու Լուսինը մեր Երկրէն վերջը ստեղծուած էին: Ընդհակառակը, խնդիրը դիտելու աւելի տրամաբանական կերպ մը կայ: Արեւը, Լուսինը ու Աստղերը շատ կանուխէն ստեղծուած էին, սակայն մինչեւ այս ժամանակ երբեք չէին կրցած իրենց լոյսը Երկրին վրայ ձգել այն անթափանձելի վաւաղութիւն պատճառաւ որը կը շրջապատէր Երկիրը:

Արեւին ու Լուսին Չորրորդ Օրը երեւնալը կը նշանակէ, թէ այն ժամանակ ուրիշ զօտի մը եւս ինկաւ Երկրի վրայ մեծաքանակ ջուրով ու հանքային նիւթերով, որոնք իրենց անդիմադրելի վաղքովը լեռներուն մէջ պեղեցին հովիտներն ու խոր ձորերը:

Մթնոլորտը բնածուխով խիստ լեցուած ըլլալով բուսականութեան աճման մեծապէս նպաստաւոր էր:

Կը խորհուի թէ՛ Երկիրը իր կեղեւին մէջ ղեռ բաւականաչափ տաքութիւն ունէր, թէ՛ ովկիանոսները տաք էին ու խիստ ածխաբեր, եւ թէ՛ օդն ալ այնքան ծանրաբեռնուած էր բնածուխով որ շնչող կենդանի էջր կըրնար գոյութիւն ունենալ: Բաց այս վիճակները խիստ նպաստաւոր էին բուսականութեան տիտանային աճմանը:

Այս վիթխարի բուսականութիւնը Հաւանքէն վերածուեցաւ այն վիճակին, որը աչօր ներկայացուած է ածուխի հանքերով: Այս նորահաստատ ածուխի հանքերը վերջէն մեծ ճնշումի ենթարկուեցան, երբ Երկիրը չոր-ջապատող դօտիները չափորդաբար ջրհեղեղներով վար թափեցան, տիղմի կոյտերու տակ թաղելով բուսականութիւնը: Մեր ածուխի հանքերը ասոնց արդիւնքն են:

Պէտք չէ ըմբռնել թէ Արեւը ու Լուսինը այն ատեն Երկրի վրայ կը փայլէին հիմակուայ պէս, այլ, անոնք թանձր մշուշով եւ բնածուխով լեցուած մթնոլորտին մէջէն տեսանելի էին: Արեւին ու Լուսինին աղբեղութիւնները կարեւոր էին բարձրադրոյն դասու բուսական եւ կենդանական կեանք պատրաստելու համար:

Մենք այս բնարանին մէջ այնքան պատշաճօրէն կըրնանք կարեւորութիւն տալ իշխել բառին, որքան ժամանակէն: Աստուած պատմաւ եղաւ Արեւին ցերեկուայ իշխելու, եւ Լուսինին ալ գիշերին իշխելու: Ասիկէ զատ, Լուսինը խորհրդարանականօրէն կը ներկայացնէ Օրէնքի Ուխտին իշխանութիւնը, իսկ Արեւը՝ Նոր Ուխտին իշխանութիւնը:

ՊԶՏԻԿ ԼՈՒՍԱՒՈՐԸ

ԱՆԽԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԻ ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ

ԱՆԽԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԻ ԱՆՏԱՌՆԵՐԸ ՈՂՈՂՈՒԱԾ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՕՐԸ ԿԱՄ ԴԱՐԱՇՐՋԱՆԸ

ԵՐբ բնածուխով լեցուած մթնոլորտը աւելի մաքրուեցաւ, բուսականութիւնը աւելի նորացաւ: Նոյնպէս եւ փոխուեցան կենդանիները: Թանձրոսկը Յամբերէն ու Մեծագագանը տեղի տուին աւելի ներազազմ կարգի կենդանիներու, ներկայ Հասարակ աշխարհի:

Մարդուն ստեղծագործութեան մասնաշաղկապութիւնը ցոյց տրուած է անոր ստորին կենդանիներէն ունեցած Հակալ զերազանցութեամբը: Առաջին մարդը՝ Ադամ, իր Արարչին պատկերն էր. մարմնեղէն կամ կենդանական էակի ամենարարձր տեսակը: Նա իր բարոյական ու մտաւորական կարողութեանց տեսակէտէ իր Արարչին պատկերն էր: Ներկայ մարդկային ինկած վիճակներով դժուար է դատել այն բոլորը որ «Աստուծոյ պատկերով» ասացուածքը կը նշանակէ, ինչու որ բաղդատութեան Համար կատարեալ մարդկութիւն չունինք: «Բոլորն ալ մեղանշած են ու Աստուծոյ փառքէն կը պակսին», որով Ադամ ստեղծուած էր: (Սաղ. Ը. 5): Մեղքի ու մահուալ տիրապետութեամբը Աստուծոյ նմանութիւնը կորստուած է, որը սակայն Գրիստոսով պիտի վերստացուի:

Վեցերորդ Օրուայ վերջաւորութեանն էր, եւ կամ, Երկրի կարգաւորման սկսելէն ձօնաւորապէս 42,000 տարի վերջը, երբ Աստուած ստեղծեց Մարդը:

Այս տեսակէտէ, Աստուծոյ պատկերը պիտի նշանակէ մարդկային էակ մը, որը բոլորովին ներգաշնակ է Այն Անշունին Հետ. մէկը՝ որ բնաւ անարդարութիւն կամ անօրէնութիւն չունի իր մէջը: Ադամի մեղանշումը անօրէնութեան արդիւնք չէր, եւ ոչ ալ բոլորովին կամակործութեան, Հապա, փորձութեան արդիւնքն էր, որը իր սահմանափակ գիտակցութիւնը զգետնեց: Իր պատասխանատուութիւնը ունեցած գիտութեան Համար էր: Գիտէր թէ կ'անաստէր ղԱստուած:

Երբ Աստուծոյ պատկերովը ստեղծուած մարդուն վրայ կը խորհինք, բնազդաբար, ետ կը նայինք «Յիսուս Քրիստոս Մարդուն», սուրբ, անմեղ, անարատ, մեղաւորներէն զատուած» եւ առջի Ադամին նման, որուն պատիժը Հատուցանելու Համար աշխարհ եկաւ:—Ա. Կորնթացիս ԺԵ. 22:

«Մեղ նման թող իշխէ»: Ադամին ստորին դասակարգի կենդանիներուն վրայ ունեցած իշխանութիւնը Աստուծոյ Տիեզերքի վրայ ունեցած իշխանութեան նման էր: Հրեշտակները՝ թէեւ Աստուծոյ պատկերովն են, բայց Անոր նման իշխանութիւն չունին ստորին կարգի արարածոց վրայ: Մարդուն իշխանութիւնը, թէեւ մեղքով կ'ործանուած՝ սակայն, պիտի վերահաստատուի, Մեսիական Թագաւորութեամբ:—Գործք Գ. 19-21:

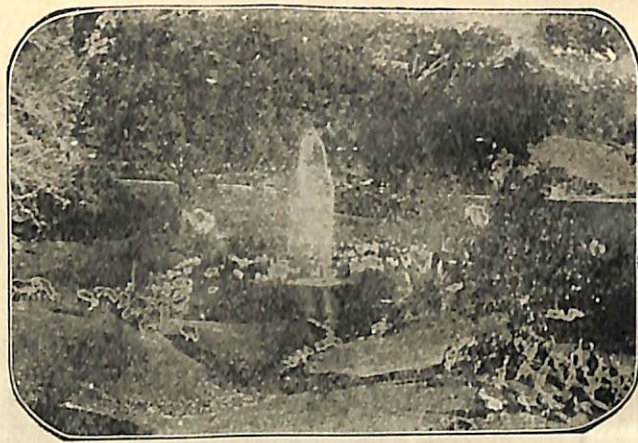
ԿԵՆԴԱՆԿԱՆ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԴԱՄԻ ԻՏԵԱԼԱԿԱՆ ՆՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՐԴԸ ԿԵՆԴԱՆԻ ՀՈԳԻ ՄԸ ԵՂԱԻ

ԵՕԹԵՐՈՐԴ ՕՐԸ ԿԱՄ ԴԱՐԱՇՐԱՆԸ

ԱՅՍ րացատրութեան ընթացքին մենք մտածումի չարքի մը կը հետեւինք որը հետզհետէ աւելի ընդունելութիւն կը դանէ Ս. Գիրք ուսանողաց մէջ:

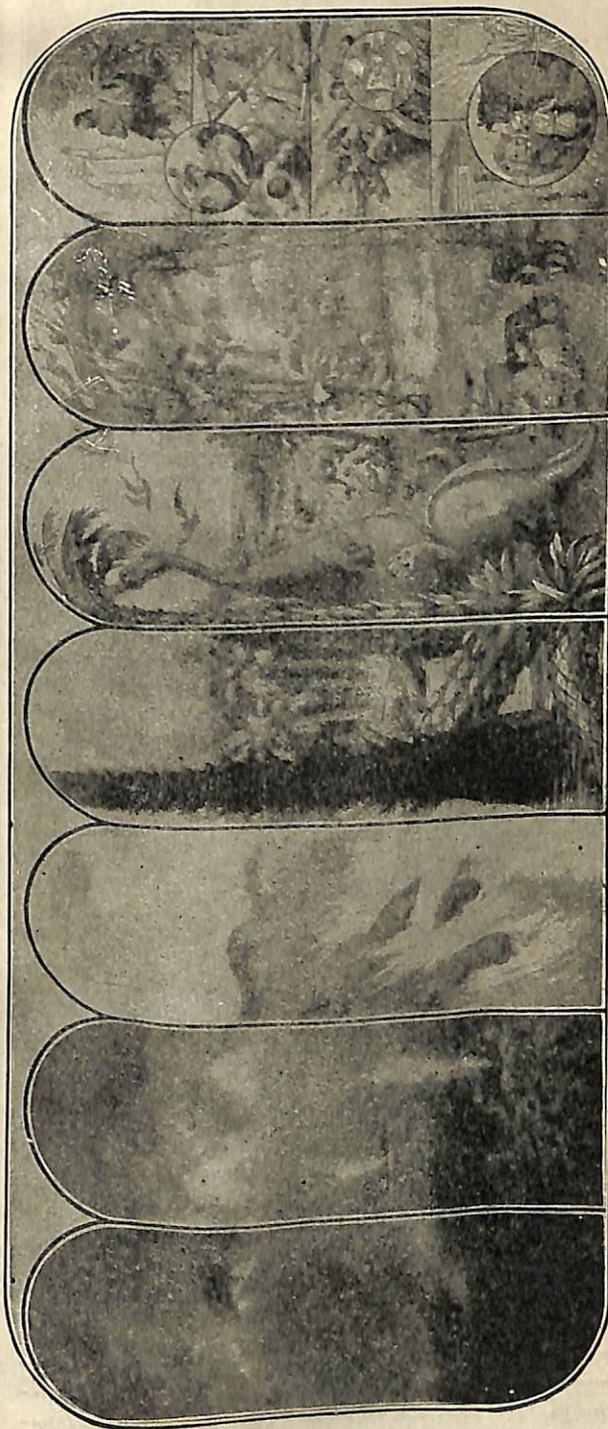
Մենք Ստեղծագործութեան Եօթերորդ Դարաշրջանին կամ Օրուայ մէջ կ'ապրինք, որը սկսաւ, երբ Վեցերորդ Օրը վերջացաւ, ուր Աստուած Իր նմանութեամբը ու պատկերովը ստեղծած էր Ադամը:— Ծննդոց Ա. 26, 27:

Հոն Աստուած Իր (ստեղծագործութեան) գործէն հանգչեցաւ: Նա կանխատեսեց Մեղքին թույլատրումը ու անոր մարդկութեան վրայ գործած սոսկալի ազդեցութիւնը: Նա կանխատեսեց վերջի վերջոյ մարդկութեան Փրկիչ մը հայթաղթելու Իր առնելիք քայլը, նոյնպէս ալ թէ Փրկիչը հաւատացեալներու պղտիկ հօտ մը պիտի ընտրէ, որը ալլաբանօրէն կոչուած է Բրիտանիա շարքը: Այս Փրկիչին ու Իր Հարսին Աստուած մտադրեց տալ իշխանութիւնը, երկրի տիրապետութիւնը: Աստուած որոշեց, թէ Մեսիային Վերահաստատութեան Թագաւորութիւնը վերջի վերջոյ Մեղքի ու Մահուայ վիճակներէն պիտի բարձրացնէ պատրաստակամներն ու Հնազանդները:

Աստուած Իր ստեղծագործութիւնէն հանգչեցաւ այն ըմբռնումով, թէ Նա Իր Զօրութիւնը ժրաջանօրէն չի գործադրեց Մեղքը կործանելու ու մարդկութիւնը բարձրացնելու: Աստուած այս խնդիրը Փրկչին՝ Յիսուսին յանձնեց: Անոր մեղաց զոհարեցութեան ու փառաւոր Իշխանութեան միջոցաւ ազատելու մարդկութիւնը Մեղքէ խանութեան միջոցաւ: Աստուծոյ Նոր ստեղծագործութիւնը՝ որ այս հանգստեան շրջանին կ'ընտրէ, երկնային է, եւ ո'չ երկրային: — Բ. Կորնթ. Ե. 17: Երբ. Գ. 1: Դ. 1-4:

Կ'ընդունուի թէ՛ ըստ Ս. Գրոց Ժամանակագրութեան, Ադամի ստեղծագործութիւնէն ի վեր արդէն 6000 տարի բոլորած է: Ուրեմն Մեսիային Հաղարամեայ Թագաւորութիւնը որը պիտի ամբողջացնէ Եօթերորդ մեծ Դարաշրջան Օրը, խիստ մօտ է:

Այս գեղեցիկ տեսակէտին Համաձայն, ի մօտոյ սկըսելիք Մեսիական Հաղարամեայ իշխանութեան գործը պիտի ամբողջացնէ ստեղծագործութիւնը: Ո'չ միայն մարդկութիւնը կատարելութեան պիտի բարձրացուի, այլ նաեւ մարդը բարիին ու չարին նկատմամբ պէտք եղած փորձառութիւնը ստացած պիտի ըլլայ: Միեւնոյն ժամանակ, երկիրն ալ հետզհետէ կատարելութեան պիտի հասնի — Դրախտը վերականգնած աշխարհաճաւալ: Թէ՛ մարդուն եւ թէ՛ երկրի կատարելութիւնը պատշաճ կերպով ներկայացուած էր Եդեմին մէջ, երբ Ադամ Իր Արարչին պատկերին նման էր — Թագաւոր մը:

ՄԱՅՐ ԵՒ ԱՅ ՍՏԵՂԾՈՒԱՅ

Ի ՆՁՋԻՍ որ Աղամին ստեղծուծը Վեցերորդ Օրուայ Վերջաւորութեանն էր. Մայր Եւայի ստեղծուծն ալ իր թուի եղած ըլլալ Եօթերորդ Օրուայ սկիզբը: Սակայն, ինչ կերպով ալ որ նկատելու ըլլանք խնդիրը, առաջին զուգը ստեղծուած էր մօտաւորապէս Եօթերորդ Օրուայ կամ Դարաշրջանի սկիզբը, որը ներկայիս զրեթէ ամբողջացած է: Մայր Եւայ միայն Աղամին մէկ մասն էր որմէ մասնաւոր նպատակի մը համար բաժնուած էր— ցեղը բազմացնելու համար: Սկիզբէն Աղամ ունէր թէ՛ արականի եւ թէ՛ իգականի յատկութիւնները. որը ի վերջոյ բաժնուած էր իր եւ իր կնոջը միջեւ, երբ նա իր կողէն աղնուեցաւ:—Մենդոց Բ. 21-23: Ա. Կորն. ԺԱ. 8:

Աղամ ժամանակ մը միայնակ էր Եղեմին մէջ. անկարող համաձիտ ընկերակցութիւն մը գտնելու կենդանիներուն ու թռչուններուն մէջ: Մայր Եւայ իր կենակիցը եղաւ, իր «ոսկորէն ոսկոր, ու մարմինէն մարմին ըլլալով»: Իրենց յատկութեամբ եւ բնաւորութեամբ տարբեր ըլլալը աւելի դժուարացաւ երբ զիրենք իւրաքանչիւր, որովհետեւ իւրաքանչիւրը միւսին մէջ գտաւ ցանկալի լրացուցիչ մասը: Անոնք թէեւ երկու՝ բաց մէկ էին. ոչ մէկը կատարեալ էր առանց միւսին: Աղամ իր կատարելութեան իգական յատկութիւնները դեռ ունէր — Մայր Եւային մէջ:

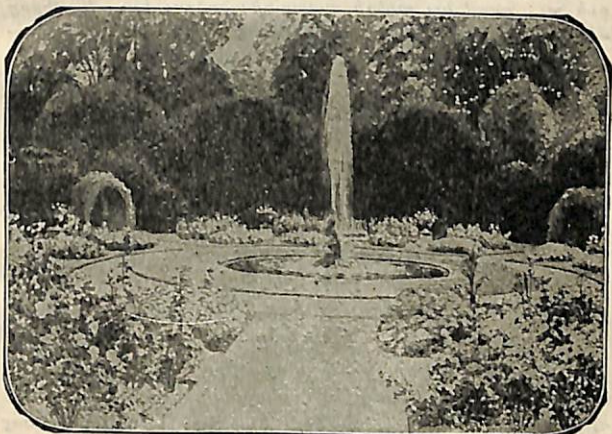
Աղամ, ցեղին հայրն էր, բաց թերացաւ անոր կեանք տալու: Յիսուս, անոր երկրորդ հայրը պիտի ըլլայ, երկրորդ Աղամը, որուն միջոցաւ կարելի պիտի ըլլայ չաւիտենական կենաց տիրանալ:— Ա. Կորնթ. ԺԵ. 21:

Եւայ Աղամին ընկերակիցն էր մեղքին ու անհրազանդութեան մէջ որը պատճառն էր պատիժին: Այսպէս ալ՝ Ընտրեալ Եկեղեցին, Քրիստոսի Հարսը, երբ ամբողջանայ ու փառաւորուի, Անոր ժառանգակիցը պիտի ըլլայ Անոր Թաղաւորութեան մէջ, եւ Անոր ընկերակիցը աշխարհի «Վերածնունդը» դործին մէջ Իր Մեծական Իշխանութեան ժամանակ:— Հովմ. Ը. 17: Մատթ. ԺԹ. 28:

Ուրիշ թելադրութիւն մ'ալ տրուած է. Յիսուս ըսաւ թէ՛ անոնք որ տիրանան այն յարութեանը, ոչ պիտի ամուսնանան, ոչ ալ էրկան պիտի տրուին: Ինչպէս որ Աղամ սկիզբէն տէրն էր արական ու իգական ներկարգը բոլոր յատկութիւններուն, այնպէս ալ մարդկութեանը, երբ կատարեալապէս Աստուծոյ պատկերին ու նրժանութեանը բարձրանայ, պիտի վեր-ստանայ անհատականութեան կատարելութիւնը: Սեռային բաժանում ալ եւս պիտի չըլլայ: Երկիրը լեցուած պիտի ըլլայ բաւականաչափ բնակչով:— Ղուկ. Ի. 35, 36:

ԱՂԱՄ ԵՒ ԵՒԱՅ ԵՂԵՄԻ ՄԷՋ

ԵՂԵՄԻ ՄԷՋ ՆՇՈՅԼԸ

ԱՌԱՋԻՆ ԸՆՏԱՆԻՐԸ

ՄԱՅՐ ԵՒԱՅ ԽԱՐՈՒԱԾ

ՆՈՐ Կոտակարանը կը վկայէ Ծննդոցի Մայր Եւային խաբուելու պատճառները, ըսելով թէ՝ Հայր Աղամ իր կնոջը աղղկեցութեամբը տեղի տուաւ անհնազանդութեան: Ս. Պօղոս կ'ըսէ թէ Աղամ չի խաբուեցաւ, որով նա աւելի պատասխանատու էր: Ս. Գրոց մէջ ամենուրեք պատկերացուած է թէ Աղամի անհնազանդութեան պատճառաւ էր որ մահուան դատապարտութիւնը ամբողջ մարդկութեան վրայ ինկաւ: Ան էր պատասխանատուն: «Մարդով մը մեղքը աշխարհ մը տաւ, եւ մեղքէն մահը, եւ աշուղէս ամեն մարդու վրայ տարածուեցաւ մահը»: — Հոովմ. Ե. 12:

Ս. Գիրքը կը պատմէ թէ Մայր Եւայ գիտութեան ծարաւի էր, եւ Սատանան ասկէ օգտուելով խաբեց զայն անհնազանդութեան մղելով: Մենք չենք կարծեր թէ օձը մարդու պէս խօսեցաւ, ընդհակառակը, ինչպէս որ ասուի կ'ըսէ, թէ «Գործը խօսքէն աւելի բարձրաձայն կը խօսի», հաւանական է որ օձը այս կերպով խօսեցաւ:

Աստուած մեր նախածնողաց իրաւունք տուած էր Դրախտին ամեն ծառերէն համարձակ ուտելու. բացի «Բարիի ու Չարի գիտութեան ծառէն»: Ժամանակուայ մը համար արդիւրեւ էր իրենց անոր պտուղէն ուտել, անոնց հնազանդութիւնը փորձելու համար: Անոնց կանխաւ ըսուած էր՝ թէ այս ծառին պտուղէն ուտելը զիրենք անէծքի — Մահուան դատապարտութեան տակ պիտի ձգէ: Օձն ալ ծառերուն պտուղէն կ'ուտէր, եւ ըստ երեւոյթին այդ մասնաւորապէս արդիւրեւած պըտուղը շատ կը սիրէր: Մայր Եւայ գիտելով օձին այս արարքը, տեսաւ, թէ պտուղը չի մեղցուց օձը, որով պահ մը խորհեցաւ թէ Աստուած զիրենք արդիւրեւ էր եղեմի ամենալաւ պտուղէն ուտելու: Որով այն եղբայրութեան եկաւ, թէ Աստուած շահախնդիր դիտաւորութիւն մը ունեցած ըլլալու էր երբ արդիւրեւ այդ պըտուղին զործածութիւնը. թէ՛ նա կը վախնար իր արարածներուն իրեն նման իմաստուն ըլլալէն:

Մայր Եւայ իր այս խորհրդածութիւնները չի պատմեց ամուսնոջն: Նա որոշեց ուտել, ստանալու համար այն գիտութիւնը զոր Աստուած ետ կը պահէր, իսկ վերջն ալ Աղամին օգնել անկէ ուտելու: — Ծննդոց Գ. 6:

Աղամ քաջ գիտէր Եւայի անհնազանդութեան ծանրակշիռ ըլլալը: Նա խորհեցաւ այն երկար օրերուն վըրայ երբ զուրկ էր անոր ընկերակցութիւնէն: Եւ հիմա դա՛րձեալ մինակ պիտի մնար: Յուսահատութեան մէջ Աղամ որոշեց Եւային ընկերակցել Մեղքին ու անոր պատիժին մէջ, Աղամի մահը չամբընթաց անձնասպանութիւն մ'էր, որը 930 տարի տեսնց:

ԲՈՆԱԴԱՏՈՒԱԾ ՕՁԻ ՍՍՏԱՆԱՅԻՆ ԳՈՐԾԻՔԸ

ԱՆՀՆԱԶԱՆԴՈՒԹԵԱՆ ՓՈՐՁՈՒԹԻՒՆԸ

«ՓՈՒՇ ԵՒ ՏՍՏԱՍԿ»

ԴՐԱՆՏԷՆ ԱՐՏԱՐԱՌԻՄԸ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ Խօսքը պէտք է որ կա արուի, ըլլալ աչն Յաւի, Կնական Կենաց խռատում մը, եւ կ'մ ՄաՀուան դատապարտութիւն մը: Նա անխօփօխ է: Անէժքը, ՄաՀուան Դատապարտութիւնը որ Տիրոջմէն կանխաւ ըսուած էր դործադրուեցաւ, բայց ոչ վարկե- նապէս: Աղած կայծակով մը չի շանթաՀարուեցաւ: Աստուած սկիզբէն ամեն բան դիտէր, եւ արդէն Աղա- մին ու Եւային եւ անոնց զաւակներուն փրկութիւնը ծը- բաղրած էր: Ասոր Համար ալ Յիսուս եկաւ ու «ձե- ուս, Արդարը անարդարներուն Համար», որուն իբր ար- դիւնք, ի վերջոյ մաՀուան անէժքը պիտի վերցուի: «Հոն ալ անէժք պիտի չըլլայ» — ո՛չ մահ, կոծ, կամ լաց, եւ ո՛չ ալ ցաւ:—Յալտ. ԻԲ. 3: ԻԱ. 4, 5:

Ամենուս ալ պատմուած էր, ու մեզմէ շատեր ալ լիովին Հաւատացին, թէ Հալը Աղամին անՀնազանդութեան պատիժը չաւիտենական տանջանք էր, որուն մէջ իբր բոլոր սերունդը բաժին պիտի ունենար, բացի մի քա- նիներէ — սուրբերէն, ընտրեալներէն: Մեզի ըսուած էր թէ ա՛յս է Աստուածաշունչին ուսուցումը, որը ըն- դունեցինք առանց փաստի: Ա. Թեա. Ե. 21:

Ներկայիս սակաչն, Քրիստոնեաները իրենց Աստուա- ծաշունչները աւելի ուշադրութեամբ կը քննեն: Անոնք կը տեսնեն թէ անէժքը, մեղաց պատիժը, բոլորովին տարբեր բան մ'է: «Մեղաց վարձքը մահ է»: (Հռովմ. 2. 23): «Այն Հոգին որ կը մեղանչէ պիտի մեռնի»: Մեղաց այս պատիժը Աղամին ու իր ընտանիքին դէմ կե- ցած է ամբողջ 6000 տարի: Ան արտամութեան, կոծի, ցաւի ու տառապանքի պատճառ եղած է, ան մեր կեան- քերը Հարուածած է մտաւորապէս, բարոյապէս եւ ֆի- շիքապէս: — Հռովմ. Ե. 12:

Թէ՛ Ծննդոցի եւ թէ՛ Նոր Կտակարանի պատմութեան Համաձայն մաՀուան այս անէժքովն էր որ դատապար- տուեցաւ Հալը Աղամ: «Երկերը քու պատճառաւդ ա- նիծեալ ըլլալ: Բուշ եւ տատաօկ բուսոյրնէ քեզի: Երե- սիդ քրտինքովը ուտես քու Հացդ, մինչեւ դեռինը դառ- նալդ, որ անիէ առնուեցար, քանզի Հող էիր դուն եւ դատեց մեզ իր մաՀուամբը, Արդարը անարդարներուն Համար: ՄաՀուան այս անէժքէն է որ Մեսիան պիտի փրկէ ամենը, յարութեամբ: «Մարդով եղաւ մահը, մար- դով ալ նաեւ մեռելոց յարութիւնը:—Ա. Կոր. ԺԵ. 21:

ՏԱՆԹԷԻ ԴԴՈՒԲԸ — ՍԱՌԱԾ ԲԱԺԻՆԸ

ԱՂԱՄ ԵՒ ԵՒԱՅ ՆԵՐԿԱՅԻՍ — ԸՍՏ ԴԱՒԱՆՈՒԹԵԱՆՑ

«ԴՈՒՔ ԱՆՇՈՒՇՏ
ՊԻՏԻ ԶՄԵՌՆԻՔ»

ՍԱՏԱՆԱՅԻՆ ՎԻԹԵԱՐԻ ՍՈՒՏԸ

ՀԱՍՏՈՒԹԻՒՆ — ՆԱԽԱՆՁ — ԲԱՐԿՈՒԹԻՒՆ
ՄԱՐԴԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ

ԱԴՄԻՆ ու եւային զաւակ ծնած էր եղեմին մէջ։ Իրենց ճակատի քրտինքով բաւական ատեն աշխատելէն վերջն էր որ անդրանիկ զաւակը կը ծնէր։ Անտարակիւ, անիկա նախանձով ու ապերջանիկ բնաւորութեամբ ծնած ըլլալու էր։ Աշխատանքը զարդոյթ չառաջ բերաւ անոնց մէջ, որը վատ աղղեցութիւն ներգործեց իրենց սերունդին, Կալէնին վրայ։

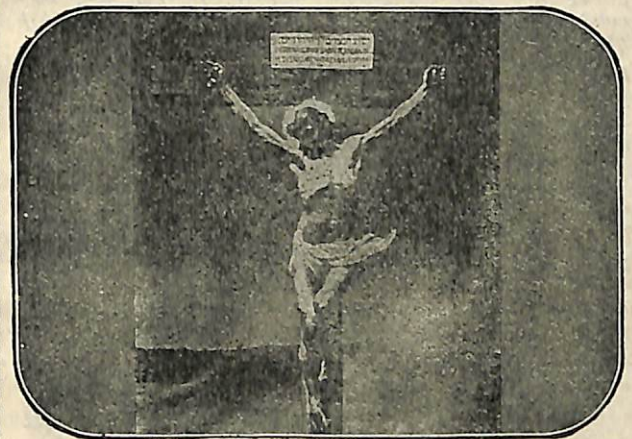
Անոնց աղջիկներ ալ ծնան, վերջն ալ ուրիշ որդի մը, Հարել, իրենց անդրանիկէն բոլորովին տարբեր բնաւորութեամբ։ Թերեւս կեանքի փորձառութիւնները մեղմացուցած էին անոնց սրտերը։ Անոնք իրենց դատապարտութեան վճռին հետ կապ ունեցած չլսի խոստումը չիւնցին։ աշխինքն, թէ կնոջ սերունդը պիտի ջախջախէ օձին դուրսը։ Հարելի բնաւորութիւնը ցոյց կու տայ թէ նա զղջումի բնորոշակ սիրտ մը ունէր, փափաքելով զԱստուած հաճեցնել։ Եթէ ծնողները գիտնային թէ չղացման չըջանին իրենց մտային վիճակը ի՞նչ աստիճան կ'ազդէ իրենց սերունդին վրայ, բոլորն ալ պիտի ջանային իրենց մտքի ու խորհուրդներու մաքրութեամբը աւելի ազնիւ չափուութիւններով օժտել իրենց սերունդը։

Տարիներ անցան։ Կալէն եւ Հարել կնոջը սերունդին նկատմամբ տրուած խոստումէն, ու դատապարտութիւնէն Աստուածային շնորհքով աղատուելու չլսէն ներշնչուած Տիրովը մերձեցան, իրենց նուէրներով օրհնութիւն մը ստանալու համար։ Հարելին ոչխարի զոհը Աստուծոյ ընդունուեցաւ, որովհետեւ անիկա պատկերացուց Յիսուսի մահուան պէտքը որպէս խաբխիս մեղաց թողութեան։ Աստուծոյ՝ Կալէնին ընծային մերժելը կը սորվեցնէ, թէ առանց արեան սրսկման մեղաց թողութիւն չիկալ։ Կալէն պարտ էր անասուն մը ընտրել ընդունելի զոհաբերութեան համար, որը Աստուծոյ կամքն էր։ Մինչդեռ, նա թուլատրեց բարկութիւնը, ատելութիւնը եւ նենգութիւնը իր սիրտը բռնկեցնելու, եւ ահա դարձաւ մարդասպան մը։—Մինչդեռ Դ. 5-8։

Ս. Պօղոս կ'ըսէ թէ Հարելի արիւնը հատուցում կ'ազդակէ Աստուծոյ, հանդէպ Կալէնին, մինչդեռ Յիսուսի արիւնը մեղաւորին համար ողորմութիւն կ'ազդեցէ Աստուծոյ։ Ամեն անարդարութիւն հատուցում կը խնդրէ Աստուծոյ։ Մասնաւոր ուխտով մը Յիսուս եւ իր Ընտրեալ եկեղեցին՝ իրենց կեանքերը կը զոհեն Աղաճին ու անոր սերունդին համար։ (Հռովմ. ԺԲ. 1)։ Երբ այս «լաւաղուն զոհերը» ամբողջանան, անոնց պիտի չաջորդէ վերահաստատութիւնը։

ՀՐԷԱՆԵՐԸ Կ'ԱՅՐՈՒՄ — ՄԵՂՔԻՆ ՅԻՄԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՆԷՇԲԷՆ ՓՐԿՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՂՔԻ ՏԻՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԱՐԴԻՒՆՔՆԵՐԸ

ՀԱՐԵՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ՆԱՀԱՏԱԿԸ

«ՆԱՀԱՏԱԿ» բառը վկայ կը նշանակէ, եւ մասնաւորապէս դորձածուած է անոնց նկատմամբ՝ որոնք Տիբոյն Համար կը վկայեն Հաւատարմօրէն, տանջանքի կամ մահուայ դնով: Հարեւր պատիւը ունի Աստուծոյ առաջին նաշատակը ըլլալու: Խիստ նշանակելի կէտ մ'է՝ թէ զրեթէ բոլոր նաշատակները իրենց «եղբայրներէն» տարապաճ են: Այսպէս, Յիսուս եւ Առաքեալները իրենց Հալածանքները զլիաւորապէս ստացան Հրէայ եղբայրներէ, միեւնոյն օրհնեալ լուսերու եւ խոստումներու բաժնեկիցներէն:—Յով. 2, 3:

Նոյնպէս ալ, ներկայ Աւետարանական Դարու տեւողութեան, Քրիստոնեաները իրենց Քրիստոնեայ ընկերներէն նաշատակուած են: Այսպէս արդէն կանխադուշակած էին Ս. Գրութիւնները ըսելով. «Ձեզ ատող ու մերժող եղբայրները ըսին՝ Թող Տէրը փառաւորուի: Բայց Նա ձեր ուրախութեանը Համար պիտի լայտնուի, ու անոնք պիտի ամչնան»: Ամեն նաշատակ, իր Հաւատարմութեան Համեմատ, ի վերջոյ կենաց պսակ մը պիտի ստանայ, մինչդեռ՝ բոլոր Հալածողները պիտի ամչնան:

Մեղաց ու Մահուան իշխանութիւնը շարունակեց ամբողջ չորս Հազար տարի, երբ Աստուած Իր Որդին աշխարհ զրկեց անոր Փրկիչն ու աղաւթիւն ըլլալու: Փրկիչը մարդկութիւնը Մեղաց ու Մահուան լուծէն չէր կրնար ազատել, եթէ նախապէս չի վճարէր մեղաց պատիժը — մեռնիլ, արդարեւ անարդարին Համար: Այս չորս Հազար տարիներու շրջանին անորոշ խոստումներ միայն տրուած էին ժամանակէ ժամանակ: Բայց անոնց իրականացմանը չէր ձեռնարկուած մինչեւ որ Յիսուս եկաւ: Նոյնիսկ այս անորոշ խոստումները միմիայն Հրէից տրուած էին: Միւս ազգերը, Հեթանոսները, Աստուծոյ եւ ո'չ մէկ խոստում ստացած էին: Անոնք դատապարտուած մեղաւորներ էին, որոնց ո'չ մէկ լուս ցոյց տրուած էր, ինչպէս որ Ս. Պօղոս կ'ըսէ, «Անոնք առանց լուսի էին — Իսրայէլի քաղաքակցութիւնէն Հեռացած էին, եւ օտարներ՝ խոստումներին ուխտերէն, ու լուս մ'ալ չունէին, եւ աշխարհի մէջ անաստուածներ էին»: — Եփես. Բ. 12:

Ըստ Ս. Պօղոսի ամբողջ 6000 տարի Մեղաց ու Մահուան իշխանութեան տակ եղած ենք: Քրիստոնեաները դեռ կ'աղօթեն Մեսիային երանաւէտ Օրուանը, ուր Սատանան պիտի կապուի: Այն ատեն փոխան մեղքի, տրամութեան ու մահուան, օրհնութիւն պիտի ջաճուի աշխարհին: — Յայտնութիւն Ի. 1-3: ԻԱ. 4: Եսայի ԿԱ. 11: Միքիայ Դ. 1-7: Սաղմոս ՀԲ. 1-19: Ա. Կորնթացիս ԺԵ. 25, 26:

ՄԵՂԴԸ ԲՈՂՈՐԸ ՇԷՅՈՂ Կ'ԱՌԱՋՆՈՐԴԷ

ԽԱՒԱՐ ԴԱՐԵՐՈՒ ԽԱՒԱՐԻ ԴՈՐԾԲԵՐ

ՍԱՒՕՆԱՐՈՂԱ Կ'ԱՅՐՈՒ ՍԱՏԱՆԱՅԻՆ ԾԱՌԱՆԵՐԷՆ

ՈՂԲՆ ՈՒ ԿՈՇԸ ՍԿՍԱՄ

ԱԴԱՄԻ ընտանիքին մէջ պատահած առաջին մահը սուգի մեծ ստուեր մը ձգած ըլլալու էր: Այն լուսը որը կեդրոնացած էր Աստուածալին խոստումին վրայ, թէ կնոջը Սերունդը պիտի ջախջախէ օձին դուռը, առժամայէս ոչնչացած էր: Բայց քիչ վերջը Սեթը կը ծնէր: Անոր անունէն կը Հասկնանք որ իր ծնողը լուսացին թէ թերեւս նա պիտի ըլլայ Տիրոջը խոստացեալը — չի գիտնալով թէ խոստացեալը Մեսիան ըլլալու էր, որը վերջէն պիտի դար, եւ որուն վերհու-թեան դործին դեռ կը սպասէ աշխարհը:

Թէեւ առիկա առաջին մահը կը կոչենք, սակայն պէտք է մոռնանք թէ Աստուծոյ տեսակէտէ Ադամ ու իր սերունդը արդէն մեռած էին, այսինքն՝ ո՛չ ոք կրնար լաւիտենական կեանք ստանալ առանց Փրկչին Մեղքի — Գաւութեան դործին:

Աշխարհի ներկայ բնակչութեան թիւն է 1600 միլի-ոն, որմէ 90,000 կը մեռնի ամէն օր:

Մեր ինկած մարդկութեան Համար բաղդաւոր պա-րադայ մ'է անտարակուս, որ խորապէս չենք կրնար դը-նաՀատել ուրիշներուն վիշտերը: Ամեն անՀատ ու ա-մեն ընտանիք իրեն Համար տառապանքի բաւականաՀափ բաժին մը ունի արդէն: Արդարեւ, բանաստեղծը, ըմ-բոնելով անքողարկելի տառապանքին կսկիծը, լաւ եր-դած է.

«Գնա թաղէ քու ցաւը,

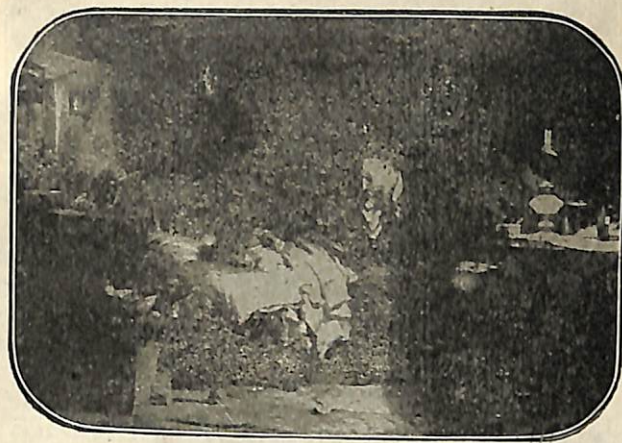
Աշխարհը իր բաժինն ունի,

Գնա թաղէ զայն խորունկ,

Զգուշութեամբ ըողարկէ»:

Յոյս, ուրախութիւն ու խաղաղութիւն կուգայ մեզ Աստուածալին խոստումներէն, թէ ժամանակը կուգայ երբ ալլեւս տրամուրդին կամ մահ, մեղք կամ ցաւ պիտի չըլլայ: Ինչու որ Մեսիային Թագաւորութիւնը պիտի լաղթէ Մեղքն ու Մահը ու Աստուծոյ կամքը լիութի պե-տի իրականացնէ երկրի վրայ, որը երկինքը եղած է: — Մատ. 2. 9, 10: Ովսեայ ԺԳ. 14: Եսայի ԼԳ. 24:

Մեղքին ու իր պատիժին Հետ ունեցած մեր փոր-ձառութիւնները կարեկից ընելու են մեզ: Մենք պէտք է ներքիններուն տրամուրդինը աւելցնենք, ընդհակառա-կը ամեն կերպով ջանալու ենք նուազեցնել: Յիսուսին խօսքերը կարեկցութեան այս լարին կը դպին, «Ինծի եկէ՛ք բոլոր յոյնած ու բնաւորութեամբներ, եւ ես պիտի Հանդիպեմ մեզ»: Սրտով խոնջածին Հանդիստ չի կայ, բայց միայն Քրիստոսով:

ԲԺԺԿԻԸ — ԿԸ ՊԱՅՔԱՐԻ ԱՆԷԾՔԻՆ ՀԵՏ

ԱԴԱՄ ԵՒ ԵՒԱՅ ԿԸ ԳՏՆԵՆ ԱԲԵԼԻ ՄԱՐՄԻՆԸ

Կ՝ՈՂԲԱՆ ԱՆԷԾՔԻՐ ՎԵՐՅՆՈՂԻՆ ՀԱՄԱՐ

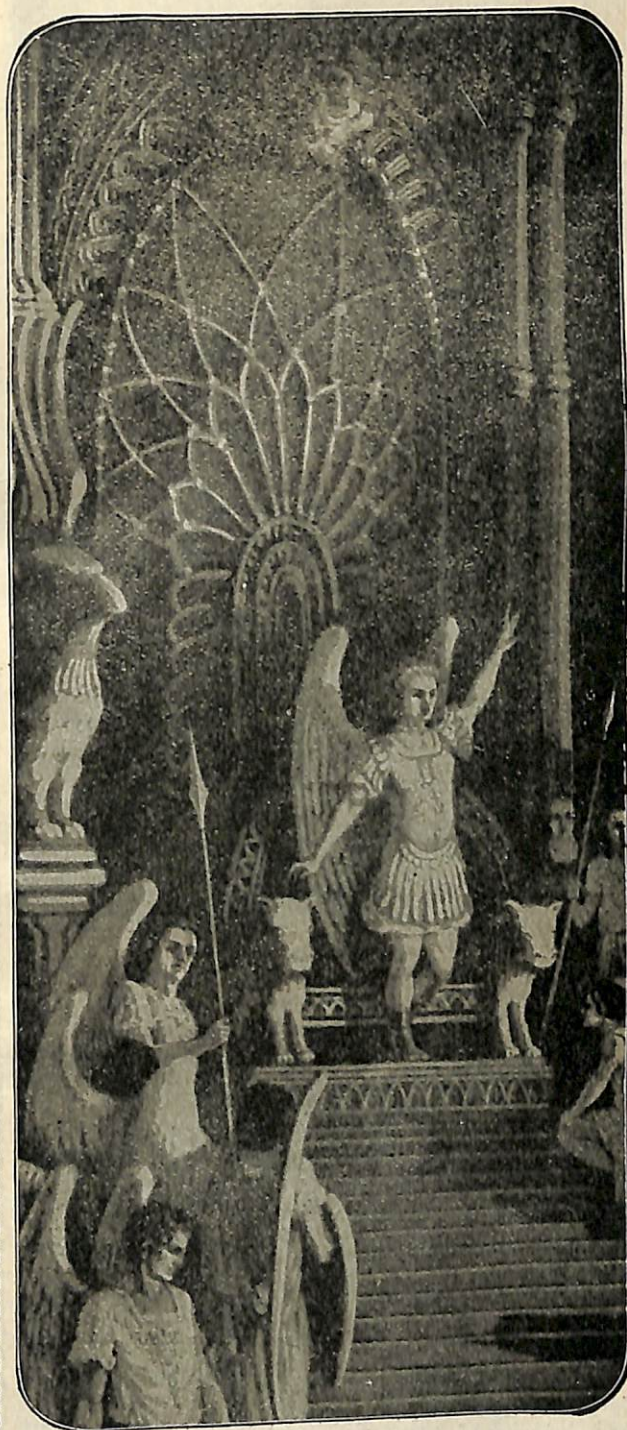
ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՈՐԴԻԲ ՈՒ ՄԱՐԴՈՅ ԴՍՏԵՐԲ

ՄԱՐԴՈՅ ստեղծուելն շատ առաջ ըստեղծուած էին հրեշտակները, բայց մեղքը անձանօթ էր մինչև Ադամին օրը: Մեղքին սկիզբը ըստ Ս. Գրոց Եղեմի Պարտէզին մէջն էր: Արուեսակը, ամենարարձր դասակարգի հրեշտակներէն մին, իր սրտին մէջ շատոնց ի վեր փայփայած էր փառասիրական ծրագիրներ: Եթէ պատեհ առիթ ներկայանար, ցոյց պիտի տար Աստուծոյ ու հրեշտակաց իր հիանալի մեքենայութիւնները: Անոր մտածումը Մարգարէին միջոցաւ լայնուած է. «Իմ աթոռս Աստուծոյ աստղերէն (հրեշտակներէն) վեր պիտի բարձրացնեմ, Բարձրելոյն պիտի նմանիմ» — Կաշար մը պիտի ըլլամ: Երբ Արուեսակը տեսաւ մեր նախածնողքը, փորձուեցաւ, գործադրելու իր մեքենայութիւնները: Նա գիտէր թէ անոնք Աստուծոյ բարոյական պատկերովը օժտուած նոր դասակարգի էակներ էին, ու իրենց նմանները արտադրելու զօրութիւն ալ ունէին, որը ո՛չ մէկ հրեշտակ ունէր. թէ՛ անոնց սերունդը որ պիտի լեցնէր երկրը, իր հպատակները պիտի ըլլային, եթէ լաջողէր իր իշխանութեանը ներքեւ ընթել աշուղ զույգը: Այսպէս՝ Արուեսակը Մատանայ եղաւ:—Ես. Ժ. 12-14:

Բոլոր սուրբ հրեշտակները շփոթուած էին: Նա Ամենակարողին օրինաց հանդէպ առաջին ապստամբն էր: Անոր աչա քաջը անպատիժ մնաց, որով հրեշտակները պահ մը կասկածեցան թէ արդեօք Աստուած կարո՞ղ էր Իր օրէնքները ստիպողական ընել տալ: Դարեր սահեցան. մարդկութիւնը հետզհետէ կ'ոչնչանար. Աստուծոյ պատիժը՝ «Մեռնելով պիտի մեռնիս», հետզհետէ կը գործադրուէր: Մատանան ըմբռնեց թէ մեռնող հպատակներէ բաղկացած իր Թաղաւորութիւնը միշտ խղճալի ցուցադրութիւն մը պիտի ըլլայ: Նա նոր ծրագիր մը լղացաւ զԱստուած նենգելու ու նոր կարգի էակներ զարգացնելու — տարասեռած մարդիկ, բարձրագոյն զօրութեամբ պատուաստուած:

Հրեշտակները Աստուծատուր զօրութիւն ունէին մարմնանալու: Անոնք կրնային մարդոց նման մարմիններով երեւնալ: Ս. Գիրքը կ'ապացուցանէ զայս: (Ծննդոց ԺԼ.): Հրեշտակները թուլատրուած էին ինկած մարդկութեան հետ չիման դալու, ապացուցանելու համար թէ արդեօք կրնային զանոնք ետ բերել Աստուծոյ:—Երբ. Բ. 5:

Ծննդոց 2. 2-5ի պատմութիւնն է՝ թէ «Աստուծոյ որդիները մարդոց աղջիկներուն զեղեցկութիւնը տեսնելով՝ բոլոր իրենց ընտրածներէն կ'ընտրէին կ'առնէին»: Այսպէս՝ հրեշտակները նոր սերունդի մը հալըրը եղան, Ազամականէն բոլորովին տարբեր: Արձանադրութիւնը կ'ըսէ թէ անոնք հսկաներ էին, ֆիզիքապէս եւ մտաւորապէս — «անուանի մարդիկ էին», որոնք երկրը բռնութեամբ լեցուցին:

ԱՐՈՒՍԵԱԿԸ ՍՍԻԱՅԷԼՆԵՐՈՒ ԻՇՆԱՆ

ԵՐԲ ՏԱՊԱՆԸ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԷՐ

ԲՍ Երեւոյթին, Հրեշտակներուն ալս անհնազանդ ընթացքը շարունակուեցաւ ամբողջ դարեր, առանց Աստուծոյ կողմանէ զանոնք զսպելու արտաքին յայտնութեան: Այսպէս, բոլոր սուրբ Հրեշտակները փորձուեցան, եւ որոնք որ ուզեցին «անհնազանդ եղան Նոյի օրերը»: Ա. Պետ. Գ. 20:

«Նոյ իր դարուն մէջ արդար ու կատարեալ մարդ մ'էր». ասացումքէն այնպէս կը Հասկցուի, թէ բացի Նոյէն ու իր ընտանիքէն, քիչեր՝ եւ կամ ո՛չ որ սերունդով կատարեալ — Աղամական սերունդէ էին: (Ծննդոց 2. 9): Նոյի ընտանիքը ուրեմն, կը պարունակէր բոլոր անարատները — միայն ութը Հոգիներ: Անոնք Աստուծոյ Հրամանաւ, շինեցին Տապանը, ալս կերտով վիպելով աշխարհին Աստուծոյ կողմանէ Զրհնհեղի մը դիտաւորութիւնը:

Նոյին քարոզած Զրհնհեղը, որպէս Աստուծային դատաստան՝ ծիծաղելի թուեցաւ, ինչու որ մինչեւ Զըրհեղեղ անծրեւ եկած էր: Վերջին մեծ «գոտին» որ այն ատեն Հեղեղեց երկիրը՝ մաքուր ջուր էր: Անիկա դարեւով մթնոլորտին շուրջը տարածուած կը մնար, որով ամբողջ երկիրը մեծ ջերմանոց մ'էր: Գրեթէ եղանակաց փոփոխութիւն չի կար, եւ ո՛չ ալ փոթորիկ, որովհետեւ ջուրի Հսկայ ամպշովանին երկիրը տեւական Ամառի մէջ պահած էր: Այդ ժամանակուայ Համար կը կարդանք. «Ինչու որ երկրի վրայ տակաւին անծրեւ եկած էր»: (Ծննդոց Բ. 5): Նոյ, արդարութեան քարոզիչը, ճաղրուեցաւ ու լիմար կարծուեցաւ Աստուծոյ Խօսքին նկատմամբ իր ունեցած Հաւատքին Համար, ինչպէս որ Տիրոջ Ժողովուրդէն ուրիշներ ալ ալեւալլ ժամանակներու մէջ ճաղրուած են թերահաւատներէ, եւ դեռ կը ճաղրուին:

Վերջապէս, Զրհնեղը եկաւ: «Մեծ անդունդին, (ամպշովանիին) բոլոր աղբիւրները ճեղքուեցան», որով միլիոնաւոր թօս ջուր դաշալիթեց երկրի երկու բեւեռներուն վրայ, ձեւացնելով երկու վիթխարի ծովախաղացքի ալեբներ, որոնք մեծ խորութեամբ ծածկեցին երկիրը, խորացնելով ովկիանոսներուն չափակները, եւ վեր բարձրացնելով ուրիշ լեռներ:

Աշխարհին որորանը Հալաստանի մէջ ըլլալ կը խորհուի: Երկրաբանութիւնը կ'ըսէ թէ՛ կար ժամանակ մը երբ Հալաստանի երկրամասը մրուրի խաղաղ լիճ մ'էր, որը կը տեսնուի ջրոց աղտի — սկախաւ — ի թանձր խաւերէն:

Այս շրջանին մէջ տատանեցաւ Տապանը, եւ Աստուծային պաշտպանութեամբ Հանդիսեցաւ Արարատայ դաւաթը, իր թանկագին բեռովը, աշխարհի նոր սկզբնաւորութեան Համար:

ՆՈՅԸ ԱՐԴԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԲԱՐՈՉԷ

ՏԱՊԱՆԻ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԸ ՏԱՊԱՆԸ ԿԸ ՄՏՆԵՆ

ՀՐԵՇՏԱԿԱՅ ՈՐԴԻՆԵՐԸ ՈՉԵՉԱՅԱՄ

ՀՐԵՇՏԱԿԱՅ՝ Աստուածորդիներու վիճակէն սատա-
նաներու վերածուելու պատմութիւնը կ'օգնէ մեզ
ըմբռնելու, թէ ինչո՞ւ Աստուած Հրամայեց Ջըր-
հեղեղը մարդկութիւնը սրբել տանելու Համար, բացի
Նոյն ու իր ընտանիքէն: Մենք կ'ըմբռնենք թէ՛ սկիզ-
բէն Աստուած մտադիր էր միմիայն Ադամի ու իր սե-
րունդին հետ դործակցել: Ինչպէս Հրեշտակներու Հսկայ
որդիները Աստուծոյ կամաց Հակառակ գոյութիւն ստա-
ցան, որով ըստ պատշաճի, անոնց Համար ունէ խնամք
պէտք էր տա՞նուր: Անոնք երբէք կենաց իրաւունք
չունէին, եւ ոչ ալ յարութիւն պիտի առնէին: Մինչդեռ,
Ադամի բոլոր սերունդը, Յիսուսի մահուան շնորհիւ յա-
ւիտենական կենաց տիրանալու կատարեալ պատեհութիւն
մը պիտի ունենայ:

Ջրհեղեղէն վերջ, սաղաւել Հրեշտակները անխեթա-
ցան — իրենց Հոգեղէն վիճակները ստացան. բաց կա-
տարելութիւնէ ինչպէս ըլլալով չէին կրնար երկինք վե-
րադառնալ Եւրոպայի ծառայելու Համար: Ս. Պետրոս եւ
Ս. Յուդայ կը չալանեն անոնց վրայ դործադրուած
պատիժը, «Ան Հրեշտակները, որոնք իրենց առջի վի-
ճակը չի պահեցին, Հապա իրենց ընտանեկանութիւնը ձը-
ղեցին, (Հոգեղէն վիճակը) Աստուած մշտնջենական կա-
պերով (արգելքներով) խաւարի մէջ պահեց: Մեծ Օր-
ուան Դատաստանին» — Բ. Պետ. Բ. 4: Յուդայ 6:

Ինչպէս Հրեշտակներուն — սաղաւելներուն — ազա-
տութիւնները սանձուեցան: Անոնք ալլեւս անկարող են
լուս օրով խաբէութիւններ դործածել — անկարող, ա-
ռաջուայ պէս մարմնանալ: Սակայն, նշմարեցէք, թէ
ըստ Յուդայի, երբ «Բարկութեան Մեծ Օրը» գայ, ալս
ինչպէս Հրեշտակները պիտի քայլատրուին մարմնանալու,
եւ պաշարին մէջ մեծ դերեր կատարելու: Ուրիշ Հա-
մարներ ալ ցոյց կուտան թէ ալս սաղաւելները մօտէն
կապ ունին մեծ «նեղութեան ժամանակուայ» հետ, որով
ալս դարը պիտի վերջանայ, ու Մեսիական Թաղաւորու-
թիւնը պիտի Հաստատուի:

Ալս ինչպէս Հրեշտակները տարտարոսը — մեր երկ-
րին մթնոլորտին մէջ ձգուած էին: Սատանան, բարձր
կարգի քերովիք Հրեշտակ մը, Դեւերու Իշխանը կոչուած
է: Անոնք խիստ հեռու տեղ մը չեն, կրակ Հրահրելու
դործով զբաղած. ընդհակառակը, ըստ իրենց կարեացը՝
կը ջանան մօտ ըլլալ մարդկութեան: Թույլատրուած չըլ-
լալով մարմնանալ, անոնք կը ջանան յտակառեաններու
ու վճռակներու միջոցաւ դեռահարել մարդիկ: Մարդ-
կութիւնը բոլորովին պիտի մերժէր զանոնք, եթէ անոնց
խակական նկարագիրը գիտնար: Անոնք երբեմն իբր մե-
ռած բարեկամներ կը ներկայանան, Հաղորդակցելով վե-
հուկներու եւ Փալճիներու միջոցաւ:

ՀՐԵՇՏԱԿԱՅ ՀՍԿԱՅ ՈՐԴԻՆԵՐԸ

Ս. Պետրոս Բ. 4

Ս. Յուդայ 6

ԱՍՏՈՒԱԾ ՉԽԱՅԵՑ ՄԵՂԱՆՁՈՂ ՀՐԵՇՏԱԿԱՅ

ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՆԵԱԿԻ ԱՆԿՈՒՄԸ — ՋՐՀԵՂԵՂ

460.60

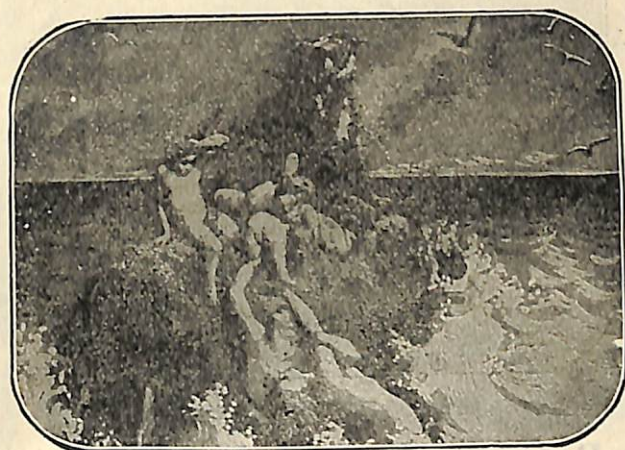
ԱՅԴ ԴԱՐՈՒՆ ՎԵՐՁԸ

ՍԲ. ԳՐՈՑ մէջ լսման դորձածուած է «աշխարհին վերջը» ասացուածքը: Ս. Պետրոս կ'ըսէ մեզ թէ Զրհեղեղի ժամանակ աշխարհը կորսուեցաւ: Առանց դժուարութեան կրնանք ըմբռնել թէ կործանած բանը աշխարհը չէր, որովհետեւ Նոյի Տապանը Արարատի գլուխը կը հանդէսէր, որը Հին աշխարհի լեռներէն մէկն էր. եթէ Հին աշխարհը ոչնչացաւ, պէտք էր անոր լեռներն ալ ոչնչանային: Այն ատենուայ աշխարհը չէր որ կորսուեցաւ, Հապա Զրհեղեղէն առաջ գոյութիւն ունեցող կարգ ու սարքերը՝ որոնք վերջ գտան: Հոն նոր աշխարհ մը, նոր կարգ ու սարքեր ներմուծուեցան: Ասիկա կատարելապէս կը համաձայնի Յունարէնի ուղիղ թարգմանութեանը հետ: Հասարակ թարգմանութիւնը դժբաղդարար շատերը խաբած է: Ուղիղ թարգմանութիւնը «Դարուն վերջն» է, — եւ ո՛չ թէ Աշխարհին վերջը:

Դարերը կրնան վերջանալ ու նորեր լաջորդել, բայց Ս. Գրքը կ'ըսէ թէ «երկիրը չաւիտեան կը մնայ», թէ «Աստուած զայն պարապ տեղը չտեղծեց, Հապա բնակութեան համար տեղծեց»: Երկիրը ոչ մէկ ատեն բոլորովին բնակելի եղած է: Մեսիայի Թագաւորութեան դարձը պիտի ըլլայ Աստուծոյ պատուանդանը փառաւորել: Նա մարդն ալ պիտի բարձրացնէ ու անոր համար պիտի վերականգնէ այն բոլորը որ եղեմի մէջ կորսուեցաւ եւ Գողգոթայի վրայ փրկուեցաւ: Նա մի միայն ամուլղանքը պիտի ոչնչացնէ:

Նոյով սկսած կարգ ու սարքերուն մէջ, Աստուած թուլատրեց մարդկութեան իրենց կամաց համաձայն դորձադրել իրենց ծրագիրները առանց Աստուծային միջամտութեան, բացի ծալրահեղ պարագաներուն: Նա թողուց որ մարդկութիւնը իր պիտանի դասերը սորվի, մինչդեռ, Ինքը լսող կը տանէր իր Մեծ Ծրագիրը, որուն կեդրոնը Փրկութիւնն է, իսկ Մեսիական Թագաւորութիւնը շրջապատը: — Հոովմ. ե. 12-14:

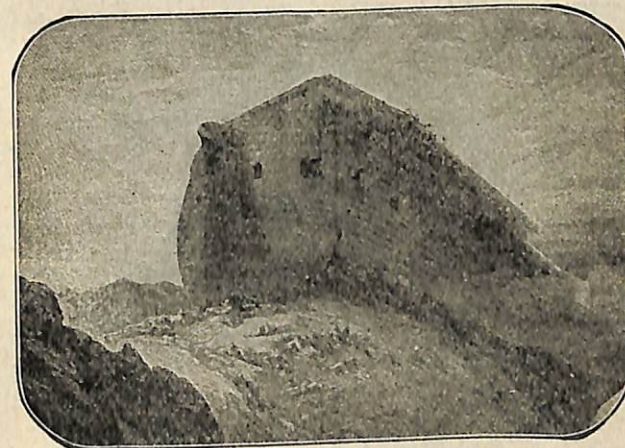
Թէեւ մարդկային տեսակէտէ երկար եղած է Աստուծոյ Ծրագրին լսողացումը, բայց ո՛չ Արարչին տեսակէտէնչու որ կը կարդանք, թէ «Հազար տարին Բու թովդ երեկուայ պէս է»: դարձեալ, «Մէկ օրը Տիրովը համար Հազար տարուայ պէս է»: (Ս. Պետ. Գ. 8): Այս Հազար տարուայ վեց օրերուն որ Նա հանդէսեցաւ, կամ Հրաժարեցաւ աշխարհին անցքերուն խառնուելէ, Աստուած Զարութեան իշխանութիւն մը թուլատրած է. բայց իր կարգադրութիւնները անթերի են, որով Մեսիան, Փրկիչը, պիտի վերականգնէ բոլոր կամաւորներուն ու Հնազանդներուն համար այն բոլորը զորս Ազամ կորսնցուց: — Գործք Առաք. Գ. 19-21:

«ՋՈՒՐԵՐԸ ԶՈՐԱՅԱՆ»

ԼԵՌՆԵՐԸ ԾԱԾԿՈՒԵՑԱՆ

ՏԱՊԱՆԸ ԱՐԱՐԱՍԻ ՎՐԱՅ

ԾԻՐԱՆԻ ԳՕՏԻՆ ԵՐԱՇԽԻՐԸ

ԵՐԲ Նոյ ու իր ընտանիքը Տապանէն դուրս ելան, որպէս երախտագիտութիւն Աստուծոյ զոհ մը մատուցին: Աստուած Ծիրանի Գօտին իրր երաշխիք տուաւ, թէ այլեւս մարդկութիւնը չըհեղեղով չի պիտի կորսնցնէ: Ասկէ առաջ երբէք ծիրանի դօտի տեսնուած չէր, Ս. Գրոց մէջ տրուած այն պատճառին համար թէ անձրեւ չէր գար: Ասկէ զատ, Արեւուն ճառագայթները ուղղակի Երկրին չէին զարնէր, Հապա ամպշովանին մէջէն. աւելի ջերմանոցի մը վրայ ըրած ազդեցութեան նման:

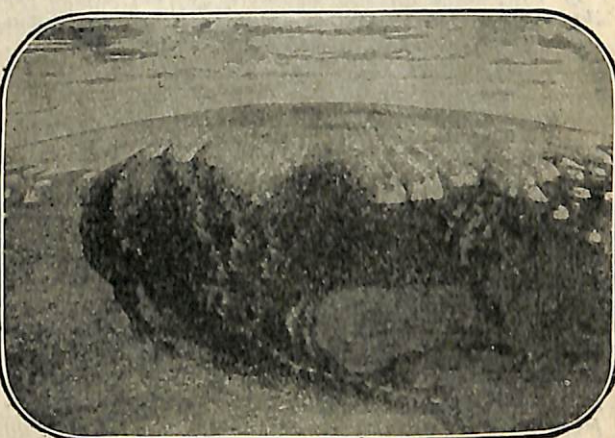
Շատ մը փոփոխութիւններ տեղի ունեցան ամպշովանիին վերցուելովը — անձրեւներ, տեղատարափներ, երաշտութիւն, որոտումը ու փոթորիկը, թաթառներ, չափազանց տաք եւ սառ: Ասոնք ամպշովանիին ներքեւ անկարելի էին: Նոյի գինովնալն ալ այսպիսի պատճառներու արդիւնքն էր: Անկէ առաջ խաղողին մուգը — շիւրան չէր քաջակէր: Որով Նոյ չէր զիտէր անոր գինով-ցընող ազդեցութիւնը:

Ջուրի դօտիին իննալովը, լառաջ եկան արեւադարձներու ծալրահեղ տաքը եւ բեւեռային շրջաններու ծալրահեղ ցուրտը, ովկիանոսներու տաք հոսանքները դանոնք բարեկրիսեղէն առաջ:

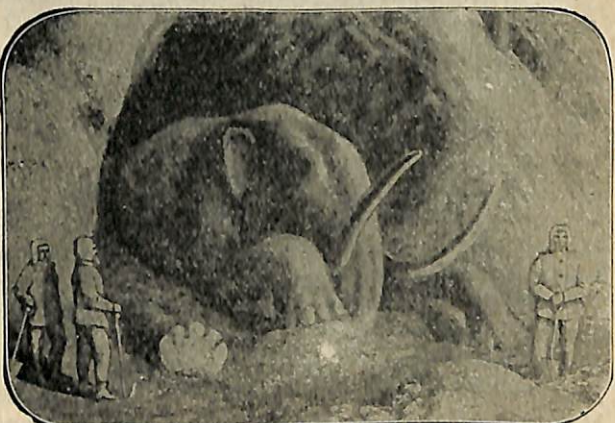
Փոփոխութիւնը գրեթէ վարկենական եղած ըլլալու է, որը ապացուցանող փաստեր ունինք: Հիւսիսային Սիպերիոյ մէջ այժմադ մը դտնուած էր սառի մէջ թաղուած, որը կանաչ խոտ ունէր ստամոքսին մէջ, եւ որը ապացուցուց թէ իր մաշը չանկարծակի տեղի ունեցաւ, խոտ կերած ժամանակ: Դարձեալ, պտկաժանի (մեծ փիղ) մը դտնուեցաւ սառի մէջ թաղուած, որուն բերանը ուտելիք կար: Այսպէս, կ'ապացուցուի թէ՛ կար ժամանակ մը երբ բեւեռներն ալ բարեխառն դօտիի պէս էին. բայց այսպիսի վարկենական փոփոխութիւն մը միմիայն ամպշովանիին գահավիժումովը կրնար տեղի ունենալ: Հիւսիսային երկիրներու հսկաչ սառնակոյտերը, որ այսքան արագ կազմուեցան, երկար դարեր տեսած են: Բոլոր ջուրը սառի չի վերածուեցաւ, Հապա որպէս ծովախաղացքի հսկաչ ալիքներ՝ իրենց հետ քշեցին վեթ-խարի սառնակոյտեր ու խիճեր, որոնց հեաքերը երկրաբանները ցոյց կուտան մեզ Հիւսիսային Ամերիկայի եւ Հիւսիսարեւմտեան Եւրոպայի մէջ: Անոնք բլուրները ալնպիսի ուժգնութեամբ կտրեցին, որոնց ձգած նշանները մինչեւ այսօր կը տեսնուին: Հասարակածային ու ձաւրոնական հոսանքները, նաեւ կալֆ Սթրիմը անկէ ի վեր բեւեռային սառույցներէն շատ Հալեցուցած են, մասնաւորապէս վերջին մի քանի տարիներուն մէջ:

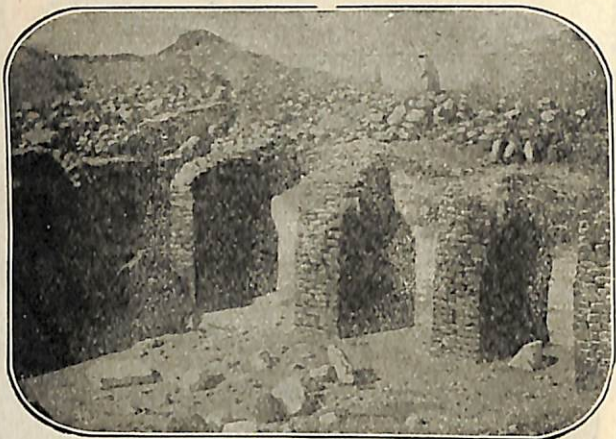
ՍԱՌԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆ

ՍԱՌԱՅԻՆ ՇՐՋԱՆԸ — ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏԵՍԱՐԱՆ

ՊՏԿԱԺԱՆԻ ՍԱՌՈՅՅԻ ՄԷՋ ԹԱՂՈՒԱԾ

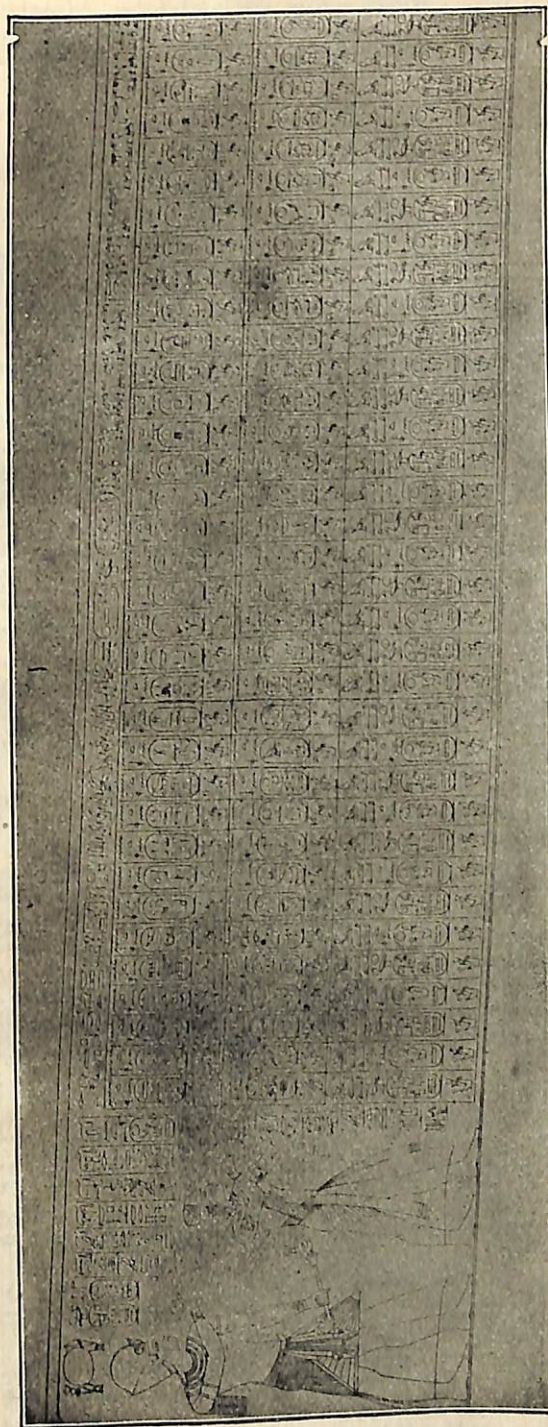
ՅՈՒՆԱՅ ԵՒ ԵԳԻՊՏԱՅՈՑ ԴԻՒՑԱԶՆԵՐԸ

ՇԱՏՈՒՅ ի վեր գիտունները զարմացած են թէ ի՞նչ փաստ կրնայ ունենալ Յունական Դիցարանութիւնը: Ներկայիս, Աստուծոյ ճշմարիտ Խօսքը քննելով, կ'ըմբռնենք թէ Դիցարանական չաստուածները չըրհեղէն առաջ մարդացած Հրեշտակներն էին, իսկ անոնց զաւակները՝ Հսկաները, դիւցաղները: Այս թելադրութիւնը խորհուրդներու Հեղեղի մը ծալք տալ թերեւս մտածող մտքերու մէջ:

Եգիպտոսացիներու փարաւոններու գերեզմաններէն դտածները զիրենք ապշեցուցած են: Ասոնցմէ ոմանց մէջ, պատմական քարետախտակներ գտած են, որոնք փարաւոններու ազգատոհմը ետ կը տանի մինչեւ Ստեղծադրածութիւնը — առաջին փարաւոնը — Ադամ: Բայց այս տախտակները Ս. Գրքէն զատ այնքան շատ ազգատոհմեր ցոյց կուտան, որով Եգիպտոսացիները Ծննդոցի արձանագրութեան շուրջ բոլոր Հաւատքին կորսնցուցած են, Բարձրագոյն քննադատներ դառնալով, որոնք կը մերժեն Ս. Գրքը: Հիմնելով Հաւատքին Եգիպտոսի գերեզմաններուն վրայ: Այսու Հանդերձ, կը խոստովանին թէ այս տախտակները իրարմէ կը տարբերին, եւ քիչ թէ շատ կը Հակասեն զիրար: Ամենաճիշդը ԱՊԻՏՈՍԻ ԲԱՐԵՏԱՆՏԱՆԿՆ է, Սէթի Ա. ին չիբիմին մէջ դնուած: Ասիկա թերեւս այն փարաւոնն է որ Յովսէփը իր գըլխաւոր նախարարը բրաւ եւ որը կ'ենթադրուի մեռած ըլլալ Մովսէսի ծնունդէն 120 տարի առաջ:

Այս Բարետախտակին վերադրուած գլխաւոր լանցանքը այն է, թէ միւսներուն Հափ ընդարձակ չէ: Բայց եւ այնպէս, Սէթի Ա. փարաւոնը այս Բարետախտակը մեծ խնամքով պահած է մեղ Համար: Ան կարծր ապուստի մը մէջ վաթսուն ութ խորութեամբ Հոր մը բացաւ: Այս մակարդակին վրայ իր քարակոփները սանդղամաս մը կարեցին որուն վրայ դնուած է ԱՊԻՏՈՍԻ ԲԱՐԵՏԱՆՏԱՆԿԸ: Անոր ճշգրիտ մէկ օրինակը կը դնուի Բրիտանական Թանգարանը, որուն լուսանկարը կըցած ենք առնել բաւական ծախսով ու դժուարութեամբ, որը Հոս կը ներկայացնենք: Մեր նպատակն է ցոյց տալ թէ Եգիպտական ամենաբաւ արձանագրութիւնը լիուրի կը Համաձայնի Ծննդոցի պատմութեան Հետ:

Հոս փարաւոններուն շարքը միւսներէն կարճ է, որովհետեւ զանց բրած է չաստուածներուն եւ դիւցաղներուն անունները: Զուտ մարդկային սերունդի կառավարիչներու Եգիպտական ամբողջ արձանագրութիւնն է որը ետ կ'երթայ մինչեւ Ադամ: Ասկէ ի դատ, վերոյիշեալ զանցառութիւնները պատշաճ տեղին կը պատահին — Զրհեղելին ժամանակ:

«ԱՊԻՏՈՍԻ ԲԱՐԵՏԱՆՏԱՆԿԸ» ՅՈՑ ԿՈՒՍՏԱՆ ԱՂԱՄԸ «ՄԻՆԱ» ՈՐՊԻՍ Ա. ՓԱՐԱՎՈՆՆԵՐ ՈՒ ԵՒՆԱՆ «ԻՇԱ» ԻՐ ԿԻՆԸ

ԲԱՐՆԵԼՈՆԻ ԱՇՏԱՐԱՎԸ

Ձ ԲԶԵՂԵՂԷՆ տարիներ վերջը աշխարհը սկսաւ բազմամարդանալ: Նույի ու իր որդւոցը միջոցաւ Հաղորդուած պատմութիւնը քիչ թէ շատ մոռցուած էր, եւ խոստումի աղեղի նշանակութիւնը մեծապէս կորսուած: Ժողովուրդը Աստուծոյ վրայ վստահութիւնը կորսնցուցած, սկսաւ կառուցանել Բարեկունի Աշտարակը, որը զերենք պիտի փրկէր եթէ Աստուած չառաջիկային ուրիշ ջրհեղեղ մը ընէր: Աւա՛ղ, ո՛րքան կարճատեսութիւն, ուրիշներու նման որոնք աշխարհային մեծ իմաստութեան տէր են: Ս. Գիրքը Բրիտանականերուն մէջ ալ այս կարգի Թերաշատութիւն մը կը մատնանշէ, որոնք կը ջանան պաշտպանել ինքզինքնին եւ իրենց աշխարհային շահերը, Հաշիւէ դուրս ձգելով Աստուած ու Իր Ծրագիրը: Ոմանք ալսօր միեւնոյն կերպով կ'անտեսեն զԱստուած՝ ըսելով. Աստուծոյ խոստումներուն մի՛ վրստահիր: Եթէ սպասես որ Աստուած գործէ քեզ Համար, բան մ'ալ պիտի չի կատարուի: Ուրիշ խօսքով, մենք ալն տեսակ օրուայ մը մէջ կ'ապրինք, ուր Աստուածային կամաց, Աստուածային Ծրագրի ու խոստումներու Հանդէպ Հաւատքը կը պակսի:

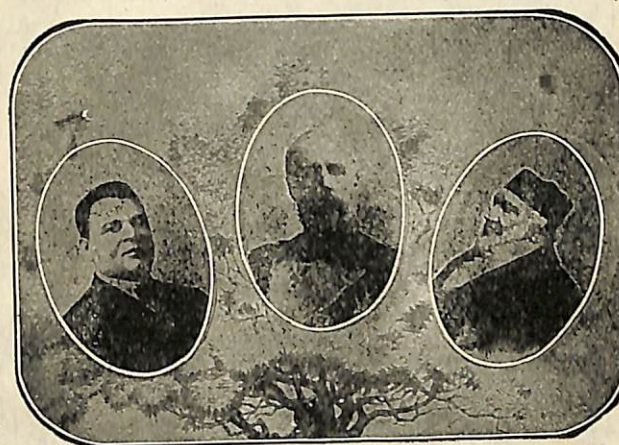
Աստուած խնդիրը կարգադրեց խառնակելով անոնց լեզուն, ու ցրուելով Ժողովուրդը, որպէս զի չի կարենան ուրիշ լիմարական ձեռնարկներու շուրջ իրարու հետ գործակցել: Աստուածաշունչը ասիկա կ'ակնարկէ ըսելով. «Անիկա որդւոյն ժամանակները Հաստատեց, ու անոնց ընակութեան սահմանները, որպէսզի Տէրը փրկուան, ու խաբխարելով զինքը գտնեն»:

Լեզուներու զանազանութիւնները աշխարհի ամենազարմանալի բաներէն մին է — զօրաւոր պատմէջ մը՝ արդիւնէւ Համար մարդկութիւնը իրարու մօտենալէ իրենց շահախնդիր կամ մեղաւից նպատակները իրագործելու գիտաւորութեամբ: Որը չետածուած է մինչեւ Վրէժխնդրութեան Մեծ Օրը:

Ներկայիս, լեզուի պատմէջները սկսած են քանդուել, ու մենք կը տեսնենք թէ՛ մարդկութիւնը միանալու միտում մը ունի: Միութիւններ եւ Ընկերութիւններ կազմուած են Հարուստներէն ու Աղքատներէն — իւրաքանչիւրը ինքնապաշտպանութեան Համար: Ժողովուրդին մէջ լեզուներու եւ ինքնագիտակցութեան այս զարգացումը կը սպառնայ Թաղաւորաց ու իշխանաց տիրապետութեանը: Եթէ սոյն արդիւնքները երկու Հազար տարի առաջ վերցուած ըլլային, այս արդիւնքներն ալ շատ կանուխէն պիտի դալին, ըստ Աստուածային ծրագրին, որը Երկրին գործերը կը ձեւակերպէ Մեծիական Թաղաւորութեան պատրաստութեանը Համար, եւ որը պիտի օրհնէ ընդհանուր մարդկային ընտանիքները, որով «բոլոր ազգաց ցանկալի բաները պիտի դան ու աշխարհը Տիրովը փառքով պիտի լեցուի»:

ԲԱՐՆԵԼՈՆԻ ԱՇՏԱՐԱՎԻՆ ՇԻՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԲԱՄ, ՅԱՖԵԹ, ՍԵՄ — ՏԻՊԵՐԸ

ՏԵՂԱՅԻՆ ԲԱԺԱՆՄԱՆՑ ԲԱՐՏԷՍ

ԱՐԱՆԱՄ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԲԱՐԵԿԱՄԸ

ԱՐԱՆԱՄ իր հաւատքի արտայայտութեամբը Աստուծոյ բարեկամը եղաւ, երբ իրր պատասխան հրաւերին, ձգեց իր հայրենի աշխարհը ու Թափառեցաւ Քանանի մէջ: Իր ալս հնազանդութեամբը տիրացաւ Խոստումին, «Քեզմով ու քու սերունդովդ պիտի օրհնուին աշխարհի բոլոր ազգերը»: (Գաղատացւոց Գ. 23, 24) ին մէջ Ս. Պօղոս կը բացատրէ թէ Արաւհամին կինը կը պատկերացնէ ալս ուխտը, կամ Խոստումը: Սառալի ամուսնունը կը համապատասխանէ Քրիստոսի զաւտեանը երկար չապաղմանը՝ որուն տեւողութեանը սակայն պիտի իրադրծուի Խոստումը: Իսահակը կը պատկերացնէ Մեսիան, Խոստումին ժառանգը: Իսահակին հարսը, Ռեբեկան, կը պատկերացնէ Ընտրեալ Եկեղեցին, Քրիստոսի Հարսը եւ իր Խոստումին ժառանգակիցը:

Ս. Պօղոս կ'ըսէ թէ Հաղարը կը պատկերացնէ Օրէնքի Ուխտը որը Իսրայէլի տրուեցաւ Սինայ Լեռէն, եւ թէ՛ Իսրայէլի ազգն ալ իսմայէլով պատկերացուած էր: (Գաղատացիս Գ. 25): Ինչպէս որ Հաղար եւ Իսմայէլ Իսահակի ծնանելովը դուրս ձգուեցան, ու քիչ մնաց որ պիտի կորսուէին, նոյնպէս ալ Հրէաները՝ ամբողջ տասնեւութը դարեր մերժուած են Աստուծոյ շնորհքէն, ու ալսօր դրեթէ սովամահ եղած են: Ինչպէս որ Տիրովը հրեշտակը ցոյց տուաւ անոնց ջուրի աղբիւր մը, որով իսմայէլ կազդուրուեցաւ, նոյնպէս ալ ալսօր Աստուծոյ պատգամը ցոյց կուտայ Հրէից ջուրի աղ մը. անոնց Սիճական չոյսերը վերակենդանացած են:

Իսահակի զոհարեութիւնը պատկեր մ'էր Քրիստոսի զոհարեութեանը, որը անհրաժեշտութիւն մ'էր Իրեն Համար Արաւհամի Հոգեղէն Սերունդը կարենալ ըլլալու, օրհնելու համար աշխարհի մարդկութիւնը:

Եղիազարը, որ զրկուեցաւ Ռեբեկան, Իսահակին Հարսը բերելու, զեղեցիկ կերպով կը ներկայացնէ Ս. Հոգիին գործը, որ կը կանչէ Եկեղեցին, Քրիստոսի Հարսը ու ընկերակիցը ըլլալու Իսրայէլը ու անոնց միջոցաւ ալ աշխարհի բոլոր ազգերը օրհնելու մեծ գործին մէջ: — Գործք Գ. 19-26:

Ռեբեկայի Եղիազարին հետ վերադարձը կը ներկայացնէ Եկեղեցիին ուղեւորութիւնը ներկայ Աւետարանական Դարու տեւողութեան, Քրիստոսի, Փեսային միաւրում յոյսով, որը պիտի ընդունի զինքը իր Երկրորդ Գալստեանը: Արաւհամ կը պատկերացնէ Եկեղեցի Աստուծոյ Որուն խոստմամբը պիտի իրականանայ բոլոր ազգաց օրհնութիւնը: Ահա ալս խոստումն է եղած Իսրայէլի չոյսն ու միաբնակարարը ամբողջ երեսուն եւ հինգ դարեր: — Մանդոց ԻՅ. 18: Գաղատացիս Գ. 29:

ԱՐԱՆԱՄԻ ՄՈՒՏՔԸ Ի ՔԱՆԱՆ

ՍՈՂՈՄԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

ՍՈՂՈՄԱՅԻՆԵՐԸ կը գրաւէին խիստ արգասաբեր հովիտ մը, որով բաղդատմամբ ուրիշներու, մասամբ խուսափեցան անէծքի աշն մասէն, թէ Հացը ճակտի քրտինքով պէտք է վատտկուի: Սակաւն աշս դիւրակեաց վիճակը զանոնք շահախնդրութեան ու մեղաց առաջնորդեց, որով Ս. Գիրքը կ'ամբաստանէ զիրենք — «Հպարտութիւն, Հացի առատութիւն ու անհոգ Հանդստութիւն ունեցան, եւ աղքատին ու տնանկին ձեռքը չուժովցուցին: Ու իմ առջեւս պղծութիւն ըրին, որով զանոնք մէջ տեղէն վերցուցի երբ լաւ Համարեցի»: — Եղեկիէլ ԺԶ. 49, 50:

Աստուած յարմար դատեց Սողոմացուց կործանումովը մեղաւորաց վախճանը ցոյց տալ — որը մահ է, եւ ոչ թէ լաւիտեանական տանջանք, ինչպէս որ Ս. Յուդայ կը լալտնէ, իսկ Յիսուս կ'ըսէ. «Երկինքէն կրակ տեղաց եւ բոլորն ալ կորսնցուց»:

Սակաւն, Աստուածաշունչը կ'ուսուցանէ թէ՛ Սողոմացիները անլուսօրէն չի կորսուեցան — թէ՛ Աստուծոյ ողորմութիւնը Բրիստոսի միջոցաւ կը ներկայէ նաեւ Սողոմայիները: Յիսուս, ինչպէս նաեւ Եղեկիէլ Մարգարէ կ'ըսէ, թէ Իր Երկրորդ Դաւաւեանը, Իր Մեսիական Թաղաւորութեան տեսողութեանը, ընդհանուր աշխարհին փորձի, կամ դատաստանի պատեհութիւն մը պիտի տայ ամեն անոնց, որոնք ներկայիս պատեհութիւն չեն ունեցած:

Սողոմացիք աշն ատեն պատեհութիւն պիտի ունենան լսելու Աստուծոյ շնորհքը, ընդունելու եւ անով Հըրձուելու:

Յիսուս կ'ըսէ թէ աշն փառաւոր Դարաշրջանին Սողոմացուց վիճակը աւելի դիւրիմ պիտի ըլլայ քան աշն Ժողովուրդին՝ որոնց քարոզեց Իր Առաջին դաւաւեանը: Ասոր պատճառը կը բացատրէ ըսելով որ, եթէ Սողոմացիները Քորդիւնի, Բեդսալիդայի եւ Կափառնալուծի բնակչաց պատեհութիւնը ունենային, քուրձով ու մոխիրով պիտի ապաշխարէին, որով, ապագայ փորձութեան ժամանակ «աւելի դիւրին պիտի ըլլայ անոնց» քան աշն Ժողովուրդին որոնք թէեւ լսեցին պատգամը, բաց մերժեցին:—Մատթ. Ժ. 15: ԺԱ. 21-24:

Եղեկիէլի մարգարէութիւնը (ԺԶ. 49-61) ամենէն բացալալտն է: Ան կը լալտնէ թէ՛ Վերահաստատութիւն եւ օրհնութիւն կը սպասեն Իսրայէլին, եւ պատաշձամբ կը մատնանէ նաեւ թէ Սողոմացիներն ալ աշն ատեն Աստուծմէ շնորհք պիտի դանեն — Նոր Ուխտին, Մեսիայի Թաղաւորութեան ներքեւ:

«Ընդարձակ է Աստուծոյ սէրը, ծովու նման ընդարձակ»:

ՂՈՎՏ ԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԲԱՐԳԱՒԱՃՄԱՆ ԿԸ ՑԱՆԿԱՑ

ՂՈՎՏ ԵՒ ԻՐ ԴՍԵՆԲԸ

ԱԲՐԱՀԱՄ ԿԸ ՏԵՍՆԷ ՍՈՂՈՄԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

ՄԵԼԻՖԻՍԵՆԻԿ ԲԱՀԱՆԱՅ ԵՒ ԹԱԳԱՒՈՐ

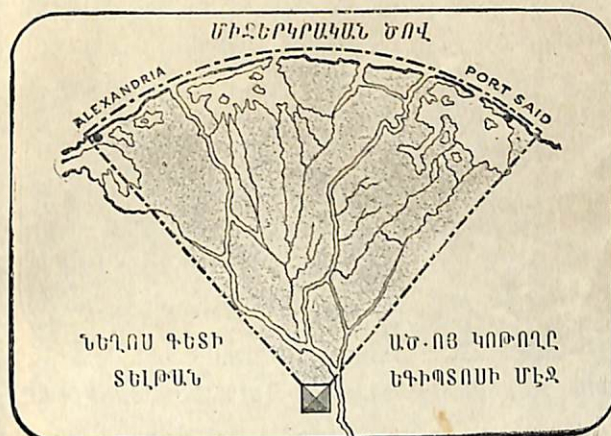
ՄԵԼԻՖԻՍԵՆԻԿ Աստուծոյ քահանայ մէջ, միեւնոյն ժամանակ Սաղեմի (խաղաղութեան), թագաւորը։ Արբաշամ ընդունեց զայն եւ տառանորդ վճարեց անոր։ Աստուած՝ Սաղմոսերգունին միջոցաւ ըսաւ, թէ Մեսիան Մելքիսեղեկի կարգին պէս չափաւորական Բահանայ մը պիտի ըլլայ։—Սաղմոս ծԺ. 4։

Հրէաները անտեսեցին ալս մարդարէութիւնը, եւ խորհեցան թէ Աստուծոյ Ծրարըին նկատմամբ քահանայական ընտելութիւնը ամէն բան՝ Աշարոնական քահանայութեամբ պիտի կատարուի, որը սակայն, իրական պատկերն էր միայն։ Անոնց Մեսիական թագաւորութեան եւ փառաց ակնկալութիւնը կուրացուց զիրենք տեսնելու Յիսուսի որպէս Բահանայ կատարած մեղաց — քաւութեան դործը։

Անոնք չի տեսան թէ Մեսիան շատ մը անդամներէ պիտի բաղկանայ։ Մելքիսեղեկեան Բահանայի Գլուխը Յիսուան է, իսկ Ընտրեալ Եկեղեցին՝ Անոր Մարմինը։ Քրիստոնեաները խիստ հետաքրքրուած են Մեսիական թագաւորութեամբ. նոյնպէս ալ իրականութեամբ, թէ Արքայական Բահանայութեան մէջ բաժին ունենալու համար պարտին Յիսուսի չարչարանաց մէջ բաժին ունենալ. զոհարեւոր իրենց կեանքը, ինչպէս որ Ս. Պողոս կը պատուիրէ, Հռովմ. ԺԲ. 1։

Այն պատմութիւնը, թէ Մելքիսեղեկ առանց հօր եւ մօր էր, որ ո՛չ անոր օրերուն սկիզբը կա՛նք եւ ո՛չ ալ կեանքին վախճանը, Ս. Գրոց ուսանողները չփութած է մինչեւ վերջերս։ Բացատրութիւնը խիստ պարզ եւ գոհացուցիչ է ներկայիս։ Մելքիսեղեկ առանց հօր եւ մօր էր քահանայութեան մէջ։ Նա չի ժառանգեց ալս քահանայութիւնը։ Ան՝ ո՛չ օրերու սկիզբ, եւ ո՛չ ալ վախճան ունէր իր պաշտօնին նկատմամբ. ալսինքն թէ՛ անոր քահանայութեան սկսելուն արձանագրութիւնը եղած չէ, եւ ո՛չ ալ չափորդ մը հալթալթուած է։ Այս տեսակէտով նա կը պատկերացնէ Մեսիան։ — Երբ. Է. 1-4։

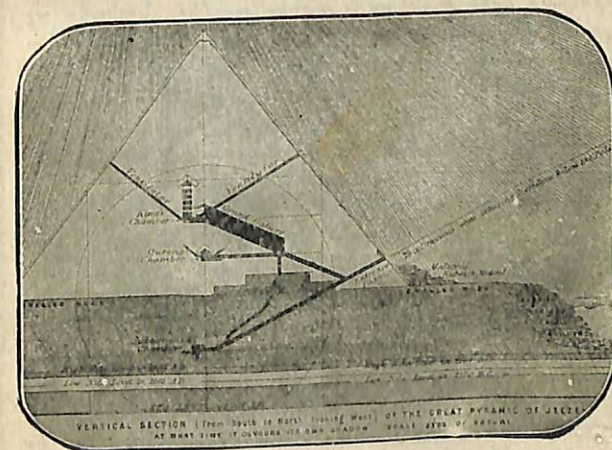
Մելքիսեղեկ կ'ենթադրուի եղած ըլլալ ալս Հովիւ թագաւորներէն մին՝ որ արշաւեց Եգիպտոս, եւ կառուց Մեծ Բուրգը, զրեթէ Բ. Ա. 2170ին, որը 12 էջերը զետին կը ծածկէ։ Աստեղագէտները կ'ըսեն թէ՛ անոր շափերը ցոյց կուտան տարուայ երկարութիւնը, երկրին ծանրութիւնը, արեւին հեռավորութիւնը, եւն.։ Անոր ներքին անցքերը կը ներկայացնեն մարդկային պատմութիւնը — դէպի վար՝ մեղաց ու մահուան ընթացքը. դէպի վեր՝ Օրէնքի Դարը, Աւտարանական Դարը, Եկեղեցւոյ թագաւորական փառքը, եւ Մարդկային Վերականգնումը։

ԲՈՒՐԳԸ — ԵՍՍՅԻ ԺԲ. 19

ԲՈՒՐԳԻՆ ԱՐՏԱԲԻՆ ՏԵՍԲԸ

ԲՈՒՐԳԻՆ ՆԵՐՔԻՆ ԱՆՅԲԵՐԸ

ՅՈՐԻ ԹՇՈՒՍՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՐԻ՝ Հուսի Մարդարէին պատմութիւնը, որ ժամանակակից է Արրաշամի եւ Մեղրիսեղեկի, Սր. Գիրք Ուսանողաց Համար Հետաքրքրութեամբ լեցուն է: Ո՛չ թէ միայն իրականութիւնները՝ Հապա նաեւ անոնց խորհրդարանական նշանակութիւնը կը հետաքրքրէ մեզ, երբ կը սորվինք, թէ Յորի փորձառութիւնները՝ կը ներկայացնեն մարդկութեան անկումը եւ բարձրացումը:

Յոր Հարուստ էր, լարդուած ու բարդաւած: Բայց աղէտները արագօրէն վրայ Հասան: Կաշմակ մը ինկաւ այն տանը վրայ ուր իր զաւակները ծնողեան տարեղարձի առթիւ խնճուք մը կ'ունենային: Բոլորն ալ մեռան: Ասկէ չետոյ կը կորսնցնէր իր ոչխարները, էջերն ու ածերը, ուղտերն ու Հօտերը: Տառապանքին ներքեւ իր առողջութիւնն ալ քայքայուեցաւ. գլխէն մինչեւ ոտքերը պալարներով ծածկուեցաւ: Նա իր բարեկամներն ալ կորսնցուց, որոնք ըսին թէ այս բոլորը կը նշանակեն անոր Աստուծոյ ըտրորովին մերժումը: Ի վերջոյ՝ կ'ինն ալ իրմէ երես դարձուց, ըսելով. «Դուն Աստուծոյ անիծուած ես, երանի թէ մեռնէիր»: Խեղճ Յորն ալ մահուան ցանկաց աղօթելով. «Երանի՛ր թէ մինչեւ Քու բարկութեանդ անցնիլը զերեզմանին մէջը ծածկէիր ու պաշէիր զիս, ինծի ժամանակ մը որոշէիր ու ետքը զիս միտքդ բերէիր» (Յոր ժ. 13): Մեսիան պիտի երկանացնէ այս մարդարէութիւնը:

Յորի առողջութեան, բարեկամաց եւ Հարստութեան կորուստը իրեն թանկագին դասեր տուին: Նոյնպէս ալ Թշուառ մարդկութիւնը կարեւոր դասեր կը սորվի Աստուծոյ խնամոց կարօտը զգալով:

Աստուածային նախախնամութեամբը Յոր դարձեալ բարդաւածեցաւ, առողջացաւ, եւայլն: Նա ետ ստացաւ առաջուայ Հափ զաւակներ, կրկնապատիկ եզ, ոչխար, ուղա, եւայլն: Ս. Գրոց ուսանողները կ'ըսեն թէ՝ ըստ Աստուածաշունչին, մարդկութիւնն ալ այսպէս պիտի ըլլայ ի վերջոյ. թէ՛ մեղքի ու մահուան անէծքը պիտի վերնալ. որուն փոխարէն Աստուծոյ օրհնութիւնը պիտի Հոսի դէպի մարդկութիւնը ամբողջ Հաղար տարի. կեանք պարգեւելով ամէն անոնց, որոնք զերեզման իջած են: Այս դասը ներկայացուած է նաեւ Իսրայէլի Յորեւանահան Տաբիներով, ուր բոլոր պարտքերը վճարուած կը Համարուէին, եւ Ժողովուրդը կը վերստանար իր Հին ստացուածքները: (Ղեւտացիս ԻՆ. 13): Ասիկա կը պատկերացնէ այն ժամանակը, որը ըստ Ս. Գրոց «Վերահաստատութեան ժամանակներ» կոչուած է:—Պորժ Գ. 19-23:

ՅՈՐԻ ԴԺԲԱՂԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՅԼԱԲԱՆԱԿԱՆ

ՅՈՐԻ ՎԵՐԱԿԱՆԳՆՈՒՄԸ ՄԱՐԳԱՐԵԱԿԱՆ

ՀՐԷԻՑ ՅՈՐԵՆԵԱՆԸ ՊԱՏԿԵՐ ՄԷՐ ՎԵՐԱԿԱՆԳՄԱՆ

ԻՍԱՀԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐՍ ՄԸ ԿԸ ՓՆՏՈՒՈՒԻ

ՍՈՒՐԲ ԳՐՈՑ ուսանողները կը համաձայնին, թէ Իսահակը Քրիստոսը կը ներկայացնէ: Ինչպէս որ Արքաճաճը՝ Իսահակը տուաւ զոչուելու համար, որուն վրայ կեդրոնացած էին խոստումները, նոյնպէս ալ, Երկնաւոր Հայրը՝ Իր Որդին, Յիսուսը տուաւ Մեղաց-սպտարագ ըլլալու Աղաճին եւ իր սերունդին համար. ու զԱյն մահուինէ ետ ստացաւ, ինչպէս որ Արքաճաճ աշխարհներէն վերստացաւ Իսահակը: — Երբ. ԺԱ. 17-19:

Իսահակին Հարսը՝ Ռերեկան, կը պատկերացնէ Քրիստոսի Եկեղեցին, որը լարութեան ժամանակ, Անոր Երկրորդ Գալստեանը, Իր Հարսը պիտի ըլլայ: Համապատասխանող կէտերը աչքառու են: Եթէ Իսահակը Յիսուսը կը ներկայացնէ, ուրեմն Արքաճաճն ալ Երկնաւոր Հայրը պիտի ներկայացնէ, իսկ Եղիազարը՝ Հարսը բերող ծառան՝ պիտի ներկայացնէ Ս. Հոգիին՝ ձգնարտութեան Հոգիին գործը:

Հին ժամանակուայ ամուսնութեան սովորութիւնը Հիմակուանէն կը տարբերէր: Ակնհերեւ է, թէ Աստուած աչնպէս կարգադրեց՝ որպէս զի Հրէական սովորութիւնները Հոգեղէն բաներ ներկայացնեն: Որով՝ փոխանակ Իսահակ Հարս մը փնտռելու, Արքաճաճ անոր համար Հարս մը փնտռեց Եղիազարի միջոցաւ. աշպէս՝ պատկերը կատարեալ է, ինչպէս որ Յիսուս ըսաւ. «Ո՛չ որ կրնայ Ինձի դալ, եթէ Հայրը որ զիս զրկեց զինքը չի քաշէ» — չի լրաւիդ: — Յովհ. 2. 44:

Ինչպէս որ Ռերեկան ոչխարներուն ջուր տալու գործին մէջ գտնուած էր, նոյնպէս ալ անոնք՝ որ Քրիստոսի Հարսը ըլլալու կանչուած են, ընդհանրապէս, ո՛չ թէ գալլերուն հետ բարեկամութեան մէջ եղած ժամանակ գտնուած են, ալ Տէրովը ոչխարներուն հետ: Դարձեալ, Ռերեկան եւ ոչխարները ջրհորին քով գտնուած էին, որը խորհրդարանականօրէն կը ներկայացնէ փոքրիկ հօտ դասակարգին կենաց Զուրբ փափաքը — ջրհորը կը ներկայացնէ Աստուածաշունչը:

Ռերեկան հօտին ջուր տալու գործին մէջ գտնուած էր. որը լաւ կերպով կը ներկայացնէ աչն դասակարգը, զոր Յիսուս կ'ընտրէ որպէս Իր Հարսը: Նա չի փրնտուեր աչնպիսիներ որոնք կ'ուզեն տէր ըլլալ ոչխարներուն վրայ, Հայալ գանոնք՝ որ կը կերակրեն, կ'ողեւորեն եւ կը ծառայեն անոնց:

Ռերեկային տրուած օրհնութիւնն էր՝ «Հաղարաւոր միլիոններու մայրը եղիր»: (Ծննդ. ԻԳ. 60): Ասիկա Ս. Գիրք ուսանողներէն ոմանց համար աչնպէս կը նշանակէ, թէ վերամուրեքեան ժամանակ, փառաւորուած Փրկիչը՝ «Յաւիտենական Հայրը» պիտի ըլլայ Աղաճի միլիոնաւոր սերունդին, իսկ Եկեղեցին ալ, որպէս մայր՝ պիտի խնամէ գանոնք: — Եսայի Թ. 6:

ԻՍԱՀԱԿԻՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՐՍ ՄԸ ԿԸ ՓՆՏՈՒՈՒԻ

ԵՂԻԱԶԱՐԻՆ ՆՈՒԷՐՆԵՐԸ ՌԵԲԵԿԱՅԻՆ

ԵՂԻԱԶԱՐԸ ԲԱԹՈՒԷԼԻՆ ՏՈՒՆԸ

ՅԱԿՈԲԻՆ ՍԱՆԴՈՒՆԻ ԵՐԱՁԸ

Ինչ որ ալ ըստած ըլլալ Յակոբի մասին որպէս դատապարտութիւն ոչ-ներշնչուած գրողներէն, Ս. Դրոց ներշնչալ մատենագիրները դատապարտութեան ոչ մէկ խօսք ունին ըսելու. ընդհակառակը՝ մեծ գովասանք: Անոր հաւատքը մասնաւորապէս գովելի էր:

Յակոբը ընդունուած ժառանգն էր ալն մեծ Ուխտին զոր Աստուած ըրաւ-անոր մեծ հօրը, Արքաշամին Հետ: Այս խոստումը ա'յնքան կարեւոր նկատուած էր, եւ անոր նկատմամբ հաւատքը ա'յնքան անհրաժեշտ, որ Աստուած լիտոյ Իր երդումովը հաստատեց զայն: Աստուածային Իմաստութիւնը կանխաւ չաշտնեց թէ օրհնութիւնը Իսմայէլի միջոցաւ չպիտի դալ, հապա Իսահակի: — Ծննդոց ԻԱ. 12:

Ս. Պօղոս կ'ըսէ թէ՝ Յակոբ կամ Եսաւ իրենց ընտրութեան շուրջ ո'ւէէ բան ընելէ առաջ արդէն Աստուածային որոշումը տրուած էր: Աստուած պարգապէս նախասահմանած էր, թէ օրհնութիւնը Արքաշամի, Իսահակի եւ Յակոբի միջոցաւ պիտի դալ. եւ վերջն ալ Յակոբի ընտանիքին՝ Իսրայէլի որդւոցը միջոցաւ: — Հռովմ. Թ. 11, 12:

Եսաւ հաճուցը եւ որսորդութիւնը սիրեց: Յակոբ՝ իր երկուորեակ եղբայրը, որ վաչրիկեան մը վերջը ծնած էր, սիրեց Արքաշամական խոստումը, ու երկրպիւն ա-մէն ստացուածք ոչինչ համարեց շահելու համար ալն մրցանակը: Օրին մէկը երկուքն ալ անօթի էին. Յակոբ իրեն համար կերակուր պատրաստած էր. բաց փոխանակ անոր կէսը եղբօրը տալու, բոլորը անոր տալ խոստացաւ, եթէ նա փոխանակէր իր ժառանգութիւնը եղող Արքաշամին տրուած խոստումին Հետ: Եսաւ ուրախութեամբ ընդունեց, աւելի դնահատելով կերակուրը, քան խոստումը, որը երեւութապէս աշխպէս կը թուէր թէ երբէք պիտի չ'իրականանալ: — Ծննդոց ԻԵ. 31-34:

Յակոբին մայրը գիտնալով Եսաւի լաւ նկարագիրը մը չունենալը, խորհեցաւ թէ Յակոբը դնած ըլլալով Եսաւի անդրանկութեան իրաւունքը, կրնար պատշաճօրէն զայն ներկայացնել եւ ստանալ օրհնութիւնը: Նա գիտէր թէ ասիկա անոր հայրենական օճախին կորուստը ու իր կենաց փառնդի մատնելը կը նշանակէր: Յակոբ տունէն կը փախէր. ու երբ գիշերը ճամբուն մէկ անկիւնը կը քնանար, սանդուխին երաւը կը տեսնէր, որը իր գլխուն տակէ քարէն մինչեւ երկինք կ'երկարէր, եւ որուն վըրայ հրեշտակները կ'ելլէին ու կ'իջնէին: Երազը կը ներկայացնէր Արքաշամական Ուխտին կատարումը, երկինքի ու երկրի միջեւ խաղաղութեան ու բարեկամութեան վերահաստատումը, որմով Յակոբ խորապէս Հետաքրքրուած էր: — Սաղմոս 26. 10-13: 22. 9: Մաղաքիայ Ա. 11: Սաղմոս ԻԲ. 26-29: ՀԲ. 1-19: Միքիայ Դ. 1-7:

ԵՍԱՒ ԿԸ ԾԱՌԻՆ ԻՐ ԱՆԴՐԱՆԿՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՍԱՀԱԿ Կ'ՕՐՀՆԷ ՅԱԿՈԲԸ

ՅԱԿՈԲ ԿԸ ԾԱՌԱՍՅԷ ՌԱՔԵԼԻՆ ՀԱՄԱՐ

ՅՈՎԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒՃԱՆԸ ՃԱՆՁՑՈՒՄԸ

ՅԱՆՈՒՐ նաշապետ մը եղած էր, տասն եւ երկու որդիներու հայր, որոնց երկուսը աղաթիկներն էին Յովսէփ եւ Բենիամին։ Մնացեալ տասը եղբայրները հօտերը կը պահէին։ Յովսէփ՝ որպէս իր հօրը լրարեբը, եղբայրներուն դնաց, անոնց վիճակէն տեղեկանալու, իր եղբայրները նախանձէ մղուած կ'ատէին զինքը։ որով բռնելով զինքը Իսմայէլացիներու վաճառեցին։ Իսկ անոր երկներանգ պատմութեանը ուրի մը արեան մէջ թաթխելով իրենց հօրը բերին։ Յակոբ ճանչցաւ անոր Յովսէփին բլլալը։ ու կտորած սրտով դառնապէս աղաղակեց։ «Ես որդուս Յովսէփին համար պիտի ողբամ, մինչեւ որ անոր երթամ Շէօլը»։ (Ծննդոց Լէ. 35)։ Շէօլը Երբայեցեբէն գերեզման կը նշանակէ։

Ս. Գրոց մէջ ասորկա առաջին անգամն է որ Շէօլ բառը կը գործածուի։ Շէօլն է այն միակ բառը որը Հին Կտակարանին մէջ դժոխք թարգմանուած է։ Բոլոր լեզուագէտները ներկայիս կը խոստովանին, թէ այն իրապէս գերեզման կամ մահուան վիճակ կը նշանակէ։ Յակոբ չի խորհեցաւ թէ իր սիրեցեալ որդին չափաւնական տանջանաց Շէօլ մը դացած է, եւ ոչ ալ կ'ակընալէր Հոն երթալ ու անոր միանալ։ Յակոբ Տանթէի եւ ուրիշներու ներկայացուցած դժոխքներուն նկատմամբ ոչինչ զիտէր։

Այս խօսքերուն ճշմարտութիւնը խիստ դիւրաւ պիտի կարենաք ապացուցանել, եթէ զբարբար եւ աշխարհաբար Ս. Գրքերը իրարու հետ բաղդատէք։ Գրաբարի թարգմանիչը՝ Շէօլ բառը հոս դժոխք թարգմանած է, իսկ աշխարհաբարինը՝ գերեզման։ Հին Կտակարանին մէջ այս բառը 64 անգամ լիւծուած է. աշխարհաբարին թարգմանիչը ասոր 44ը գերեզման՝ իսկ 20ն ալ դժոխք թարգմանած է. իսկ զբարբարինը՝ 60 անգամ դժոխք, 2 անգամ մահ, 1 անգամ խորխորատ, եւ 1 անգամ ալ գերեզման թարգմանած է։ Նոր Կտակարանին մէջ ասոր համարժէք բառը Յունարէն Հատէսն է։ Յիսուս Հատէսին, Շէօլին մէջ էր, բաց երրորդ օրը չարութիւն առաւ գերեզմանէն, մահուան վիճակէն, Աստուածալին դօրութեամբ։

Այս դժոխքի հալոյիչ վարդապետութիւնը անցեալ «խաւար դարեր»ուն մէջ ծագում առաւ նախապաշարեալ ու խաւարածիտ կղերականներէ, որոնք այս ճիւղալին ուսուցումը որպէս խաւարան գործածեցին տղէտ ժողովուրդը դէպի եկեղեցի առաջնորդելու։ Ըսելով թէ՛ ա՛մէն անոնք որ եկեղեցուց որդիներ չ'ըլլան, մեռնելէ վերջ իրենց հողիները դժոխքը պիտի ձգուին, ուր ամբողջ չափաւնականութիւնը պիտի լան ու ողբան, ալրուին ու խորովուին, անյոյս ու անմիթթար. մինչդեռ մարդարէն կ'ըսէ. «Այն հոգին որ կը մեղանչէ պիտի մեռնի», «Մեղաց վարձքը մահ է»։—Եզեկիէլ ԺԲ. 4։ Հովմ. 2. 23։

ՅՈՎԱՅԻՔ ԿԸ ԾԱՆՈՒԻ ԻՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐԷՆ

ԽԱՒԱՐ ԴԱՐԵՐՈՒ ԴԺՈՒԲԸ — ՏԱՆԹԷ

Ս. ԳՐՈՅ ԴԺՈՒԲԸ — ՇԷՅՈԼ, ՀԱՏԷՍ

ՃԵՐՄԱԿ ՄԱՋԵՐՍ ԴԷՊԻ ՇԷՕԼ

ՅՈՎՍԷՓ թէեւ դերի ծախուեցաւ Իոմալէացոց, սակայն, նա Աստուածային Հովանաւորութեան տակ էր: Իր փորձութիւններն ու դժուարութիւնները իր զարգացմանը եւ հաւատքին նպաստեցին: Աստուած՝ ի վերջոյ, Փարաւոնին երկրորդը ըլլալու բարձր պաշտօնովը պատուեց զինքը Եդիպտոսի մէջ: Փարաւոնին երազին համեմատ՝ եօթը տարի առատութիւն եղաւ. եւ ապա, եօթը տարի երաշտ ու սով: Անոր երազին համեմատ, որպէս թագաւորին գործակատարը, Յովսէփ առաջին եօթը տարուայ տեւողութեան բաւականաչափ ցորեն ամբարեց, ժողովուրդը սովէն ազատելու համար: Այսպէս ահա Յովսէփի անոնց Փրկիչը եղաւ — կեանք տուողը:

Յովսէփի Յիսուսին պատկերն էր, որը թէեւ իր եղբայրներէն՝ Հրէից ազգէն մերժուեցաւ, բայց Երկնաւոր Հօրմէն բարձրացաւ Անոր երկրորդը ըլլալու, փառքով ու զօրութեամբ: Յովսէփ Եդիպտացոց կեանք-պաշտօն էր, հաց-տուողը: Յիսուս ալ՝ իր տիրապետութեան ժամանակ, աշխարհի մարդկութեան կեանք-պաշտօնը պիտի ըլլայ. փափաքողներուն եւ հնազանդներուն լաւտեսնական կենաց հացը տալով:

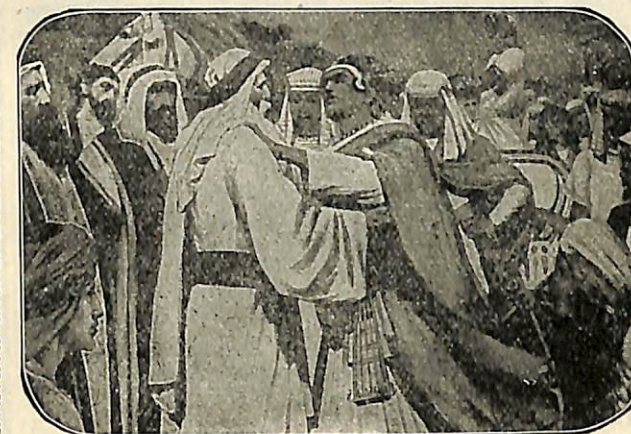
Յակոբի ընտանիքն ալ սկսաւ սովէն տառապել: Իր տասը որդիները Եդիպտոս դացին ցորեն գնելու, առանց դիմաւորել թէ Յովսէփը Փարաւոնին իշխանն է: Յովսէփի անոնցմէ տեղեկութիւն ուղեց իրենց ընտանեկան խնդիրներուն շուրջ, եւ անոնց ցորեն տալով ճամբուս դրաւ, ըսելով թէ սովը դեռ պիտի շարունակուի, եւ անոնք աւելի ցորենի պէտքը պիտի զգան լաւաջիկային. բայց, երբ նորէն դալու ըլլան, պէտք է որ իրենց կրտսեր եղբայրը՝ Բենիամինն ալ իրենց հետ բերեն, որպէս ապացոյց իրենց ըսածներուն: Բենիամինը Յովսէփի հաւաքատ եղբայրն էր:

Երբ կրկին ցորեն բերելու համար Եդիպտոս ուղեւորելու ժամանակը եկաւ, Յակոբ մերժեց Բենիամինը անոնց հետ ղրկել, որով՝ միւսներն ալ դժկամակեցան առանց անոր երթալու: Այն ատեն ըսաւ. Տարէք պատանին. բայց եթէ զինքը կենդանի չվերադարձնէք ինծի, ատիկա իմ մահս պիտի նշանակէ, ճերմակ մազերս տրամուրթեամբ Շէօլ — դերեզման պիտի իջեցնէ:

Ասիկա երկրորդ անգամն է որ Շէօլ բառը կը լիւրի Ս. Գրոց մէջ, որը խիստպէս գերեզման կը նշանակէ, սակայն սխալմամբ դժոխք թարգմանուած է. 20 անգամ Հին Կտակարանի աշխարհարարին, իսկ 60 անգամ ալ զարարարին մէջ: Իսկ Նոր Կտակարանին մէջ անոր հոմանիշը Հատէսն է, որը 11 անգամ կը լիւրի: (Սաղմոս ԺԶ. 10, Գործք Բ. 27): Գրաբարը 11ն ալ դժոխք թարգմանած է, իսկ աշխարհարարը 8 անգամ դժոխք եւ 3 անգամ ալ դերեզման:

ՅՈՎՍԷՓ ԿԸ ՊԱՏՈՒՆՈՒԻ ՓԱՐԱՒՈՆԷՆ

ՅԱԿՈԲ ՈՒ ՅՈՎՍԷՓ ԶԻՐԱՐ ԿԸ ԴԻՄԱՒՈՐԵՆ

ՅԱԿՈԲ Կ՛ՕՐՀՆԷ ՅՈՎՍԵՓԻՆ ՈՐԴԻՆԵՐԸ

ՅՈՎԱԿԻՖ ԵՒ ԻՐ ԵԶՐԱՅՐՆԵՐԸ

ՅԱՐՄԱՐ ատենին Յովակի ինքզինքը իր եղբայրներուն լալանց: Անոնց հետ խստորէն խօսելէն վերջ խնձուք մը պատրաստեց անոնց. եղբայրները զարմացան ու վախցան. շուարելով, թէ ի՞նչ կը նշանակէ այսքան բարեսրտութիւնը: Յովակի Եզրիպտացի ծառանցը հեռացնելէ վերջ, ինքզինքը իր եղբայրներուն լալանց, վստահացնելով զանոնք, թէ ի բոլոր սրտիւ ներած է իրենց, եւ թէ՛ Աստուած իր բոլոր դառն փորձառութիւնները իր լաւութեանը գործակից ընել տուած էր. որով ուրախ էր թէ՛ իրենց, եւ թէ՛ Եզրիպտացւոց կենաց փրկիչը ըլլալուն Նախախնամութեան առաջնորդութեամբը, որը զինքը Եզրիպտոս զրկած էր:—Ծննդոց ԽՆ. 4-8:

Ս. Գիրքը ուսումնասիրողներէն այնպէս ենթադրուած է թէ՛ եթէ Յովակի խորհրդարանականութեն Գրիստոսը ու իր Եկեղեցին կը ներկայացնէ, Թադաւորական փառաց բարձրացումը՝ ուրեմն Յովակիին եղբայրներն ալ Հրէաները պէտք է որ ներկայացնեն, իսկ Եզրիպտացիները՝ մնացեալ մարդկութիւնը: Եթէ ասիկա սխալ է, կը նշանակէ թէ՛ ո՛չ Հրէաները, եւ ո՛չ ալ Հեթանոսները պէտք է վախճան Մեսիային փառաց բարձրացումէն: Ընդհակառակը, այն փառաւորեալը որ խաչուեցաւ, պարարտ բաներու (մեծ) կոչումը մը նախասահմանած է բոլոր աշխարհին, ինչպէս նաեւ իր եղբայրներուն համար, որոնք զինքը խաչուելու համար ծախեցին:—Եսայի ԻՆ. 6:

Յովակիին դորութիւնը կեդրոնացած էր Աստուծոյ Արրահմին տրուած խոստումին նկատմամբ իր ունեցած դիտութեանը մէջ: Անտարակոյտ, Աստուծոյ Ծրագրին դիտութիւնը կարեւոր է: Անցեալի բոլոր արժանաւորներուն հաւատարմութեան զաղտնիքը իրենց Աստուծոյ վստահելուն մէջ կը կաշնար. միեւնոյն սկզբունքը դեռ ճշմարիտ է: Ուղիղ կը թուի երբեմնի այն ամբաստանութիւնը թէ՛ ինչ համեմատութեամբ որ Բարձր Գննադատութիւնը կը քննէ Ս. Գրոց ու անոր խոստումներուն հանդէպ տաժուած հաւատքը, նոյն համեմատութեամբ ալ կը զարգանայ նաեւ անորէնութիւնը:

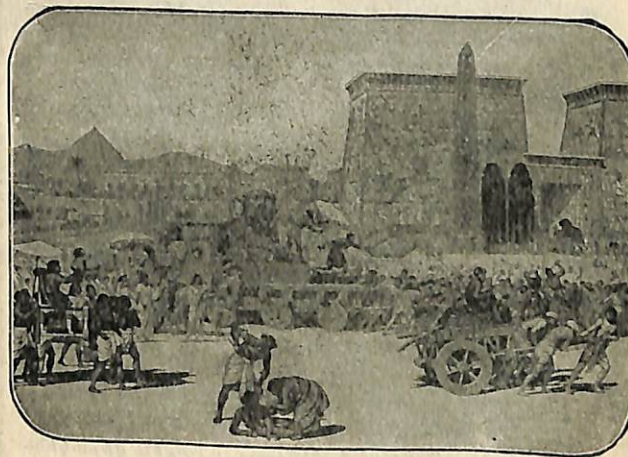
Վերջէն, երբ Իսրայէլացիները Եզրիպտոս փոխադրուեցան, մենք Յովակիին հաւատքը կը տեսնենք իր մահուան ժամանակ ըրած խնդրանքին մէջ: Ան ըսաւ. «Աստուած անչուտ ձեզի այցելութիւն պիտի ընէ, ու ձեզ այս երկրէն պիտի տանի այն երկիրը որ Արրահմին երդում ըրաւ»: Ան կը խնդրէ՝ որպէսզի Իսրայէլացւոց հետ իր ուսուցիչներն ալ Քանան տարուին:—Ծննդոց Ծ. 24-25: Ս. Գիրքը ուսանողաց այնպէս կը թուի թէ Յովակիի զանազան փորձառութիւնները Յիսուսին ու իր Եկեղեցիին փորձառութիւնները կը պատկերացնեն. նախ հարչաբանքները, ու ապա փառքն ու պատիւը:

ՅՈՎԱԿԻՖ ՊԱՏՈՒՈՎ ՓԱՐՍԱՌՆԻՆ ՅԱԶՈՐԴԸ

ՅՈՎԱԿԻՖԻՆ ՄԱՐՄԻՆԸ ԿԸ ՉՄՈՍԵՆ

ԻՍՐԱՅԷԼԱՑԻՔ ԳԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ԱՅՐՈՂ ՄՈՐԵՆԻՆ ՔՈՎ

ՄՈՎՍԷՍ րաոին բովանդակ նշանակութեամբ ցոյց տուաւ իրեն մեծ ըլլալը: Որպէս մանուկ, իր հաւատարիմ ծնողքէն նեղոսի շամբերուն մէջ զբոսնեցաւ, ուր եղիպտացի իշխանուհի մը գտաւ զայն ու որդեկրեց: Իր թշնամիներուն մէջ ապաՀով՝ ճոխ դաստիարակութիւն մը ստացաւ «Եղիպտոսի բոլոր գիտութիւններուն մէջ»: Իրն էին Եղիպտական Արքունեաց պատիւները. սակայն իր մեծ հայրենասիրութիւնը թուէր չէր տար իրեն վայելելու զանոնք, քանի որ իր ազգակիցները դերութեան մէջ կը հեծէին: Իր եղբայրներուն օգնելու գիտաւորութեամբ Եղիպտացի վերահացու մը սպաննեց: Բայց նա չուստիար եղաւ՝ երբ տեսաւ թէ իր եղբայրներուն օգնելու ջանքերը անոնցմէ չեն դնահատուիր:

Նա Մադիամու երկիրը վախաւ, ուր 40 տարի կեցաւ: Այն ատեն Աստուծոյ յարմար ժամանակը եկած ըլլալով, զբոսնեցաւ իր Իսրայէլ ժողովուրդը ազատելու բայց հիմա երկչոտ էր, ու կը վախնար թէ անկարող է: Աստուածային հրամանով Ահարոն իր թարգմանը եղաւ. եւ Փարաոնին լուր տրուեցաւ թէ պէտք է որ Իսրայէլի մեկնումը թույլատրէ: Այս պաշտօնը Մովսէսին տրուեցաւ ալրող մորենիին քով — թուի մը՝ որ ըստ երեւութիւն կ'ալքէր, բայց չէր սպառէր: Տիրոջը հրեշտակը այս միջոցը զործածեց, որպէսզի Աստուածային պատգամին հաղորդումը տպաւորել ըլլայ, ու անոր քաջութիւն եւ վստահութիւն տայ իր գործին մէջ:

Այս պատմութեան ճշմարիտ ըլլալը Յիսուսէն հաստատուած է: Մի քանի Սաղուկեցիներ, որոնք կ'ուրանային յարութեան վարդապետութիւնը, ջանացին ծուղակը ձգել զինքը, հարցնելով թէ յարութեան ժամանակ որո՞ւն պիտի պատկանի այն կինը, որ իր կեանքի տեւողութեանը եօթը ամուսիններ ունեցած է: Յիսուս իր պատասխանովը պաշտպանեց յարութեան վարդապետութիւնը, լայնելով թէ՛ երբ Աստուած Մովսէսին ըսաւ. «Նա եմ Աբրահամին, Իսահակին եւ Յակոբին Աստուածը», աօրիկա վստահօրէն կը նշանակէ թէ անոնք յարութիւն պիտի առնեն: Սաղուկեցիները կ'ուրանային յարութեան վարդապետութիւնը եւ անդրջրիմեան կեանքը: Սակայն, Աստուծոյ խօսքը հրեշտակին բերնովը ապացուցուց թէ մեռելոց յարութիւն պիտի ըլլայ: Այսպէս, Աստուած չեղած կամ չիրականացած բաներու մասին այնպէս խօսեցաւ, իրր թէ անոնք արդէն իսկ իրականացած էին: «Բոլորը Աստուծոյ Համար կենդանի են» այն իմաստով, թէ Նա Քրիստոսի միջոցաւ բոլորին վերակենդանանալը ապահոված է, որը «որոշեալ ժամանակին» — Հաղարամեալին տեղի պիտի ունենայ: — Ա. Թեաղոնիկեցիս Դ. 12, 13: Սաղմոս ԻԲ. 27-29:

ՓԱՐԱՌՈՆԻՆ ԴՈՒՍՏՐԸ ԿԸ ԳՏՆԷ ՄՈՎՍԷՍԸ

ԻՍՐԱԵԼԻ ԿԱՐՄԻՐ ԾՈՎԷՆ ԱՆՑԻԸ

ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԵՐԳԸ

ՉԱՏԻԿԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄԸ

Կին, ու կրկին Մովսէս ու Ահարոն փարաւոնին դացին Աստուծոյ պատգամովը. «Թո՛ղ որ Իմ ժողովուրդս երթայ»: Կրկին ու կրկին պատուհասներ արուեստանոցներ կ'ընէր իր անոնց պատիժ անոնց երթալուն արդեւ չանդիսանալուն համար: Կրկին ու կրկին փարաւոնը խոստացաւ, թէ եթէ պատուհասները դադրին, թույլ պիտի տայ անոնց որ երթան. եւ կրկին ու կրկին դրժեց իր խոստումը: Ս. Գիրքը կ'ըսէ թէ անոր համար Աստուած Հաննց փարաւոնը, որպէսզի Իր զօրութիւնը անոր միջոցաւ ցոյց տայ: Ասիկա կը նշանակէ թէ Աստուած կրնար, եթէ ուզեր, Եգիպտոսի դահլիճ վրայ ուրիշ մը բարձրացնել. բայց Նա նախադասեց այն մասնաւոր փարաւոնը, իր չափանդութեանը, կամակորութեանը եւ չամառութեանը համար:

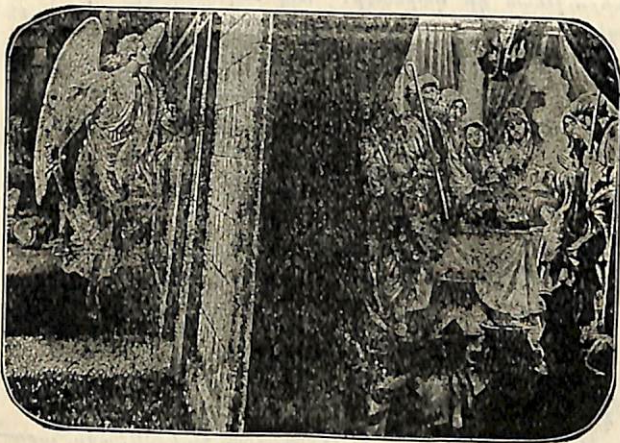
Ս. Գիրքը կ'ըսէ թէ Տէրը խոստացուց փարաւոնին սիրտը. ասիկա աչնպէս կը բացատրուի, թէ Աստուծոյ բարութիւնն էր որ խոստացուց փարաւոնին սիրտը: Ամէն անգամ որ փարաւոն կը խոստանար ուղիղը դործել՝ Աստուածային բարութիւն եւ վեհանմունքիւն ցոյց տըրուած էր զանազան պատուհասներուն վերջացումովը: Ասիկա փոխանակ զինքը սիրոյ եւ հնազանդութեան առաջնորդելու, ընդհակառակը աւելի չամառութեան մղեց: Պատուհասներուն մէկը միւսին ետեւէն անցնելովը նա Հաստատապէս Համոզուեցաւ թէ միւս գալիքները չեն կրնար աւելի խիստ ըլլալ. սակայն, իր Հակառակութիւնը սաստիկ սուղի նստաւ իրեն:—Ելից Դ. 21: Է. 3: ԺԴ. 4:

Տասներորդ պատուհասը վերջինն էր: Եգիպտոսի բոլոր անդրանիկները մեռան, բացի Իսրայէլի անդրանիկներէն, որոնք շնորհիւ սրսկուած արեան աղատեցան: Ասով Աստուած պատկերացուց «Անդրանիկներու Եկեղեցին», որը ներկայիս աշխարհէն «կանչուած է»: Անոնք Առաջին Յարութեամբ փառաւորուելէն վերջ, պիտի կազմեն «Արքայական Բազմանները» հոգեւոր Ղեառացիները, օրհնելու համար բոլոր Իսրայէլը, ու Իսրայէլի միջոցաւ ալ Երկրիս բոլոր ընտանիքները:

Ս. Գիրքը ուսանողները կը Հաւատան թէ՛ Զատիկի դիւշերը խորհրդապատկերն է ներկայ Աւետարանական Դարուն. մօտաւորապէս 19 դարեր. որոնց տեւողութեանը Հոգիէն յղացածները, Անդրանիկներու Եկեղեցին, մասնաւորապէս պիտի փրկուին, ու Աստուածային բնութեան հաղորդ՝ եւ Մեսիական Թագաւորութեան մէջ ընկերակցենք ըլլան, վերջէն ծնածները — վերակենդանացողները օրհնելու համար: Դրանդեացը վրայ սրսկուած արեւն՝ կը պատկերացնէ Քրիստոսի արեան վրայ ունեւալիք Հաւատքը, որով միայն կրնան արդարանալ Քրիստոսի Հետեւորդները:—Ա. Պետրոս Ա. 18-20: Ա. Յովհ. Ա. 7: Եփես. Ա. 7: Հռովմ. Գ. 20-25: Ե. 6, 8-10:

ՄՈՎՍԷՍ ԵՒ ԱՀԱՐՈՆ ՓԱՐԱՒՈՆԻՆ ԱՌՁԵՒ

ՉԱՏԿՈՒՄԸ ԳԱՌԸ Կ՝ՈՒՏԵՆ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԱՆԴՐԱՆԻԿՆԵՐԸ ՄԵՌՈՒՄԸ

ԻՍՐԱԵԼԻՆ ԱՆԱՊԱՏԻ ՓՈՐՁԱՌՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ԻՍՐԱԵԼ անապատին մէջ Հաւատքի դասեր սորվեցաւ: Աստուած անոնց Մանանայ զրկեց, որը զիւնը ատեն կը տեղար խիստ մանր Հատիկներով, եւ որուն Հաւաքելը ու պատրաստելը ժամանակի ու Համբերութեան կը կարօտէր: Այդ աշխատանքը ո՛չ միայն պէտք մ'էր, Հապա նաեւ Աստուածային դատաւճռին Համաձայն էր. «Ճակտիդ քրտինքովը պիտի ուտես Հացդ մինչեւ Հողին դառնալդ»: Աշխատանքը մեր ամենաթանկագին բանը եղած է: Առանց անոր մեր սերունդը մխրճուած պիտի լինէր ապականութեան մէջ: Այն երկիրները ուր աշխատանքը պէտք մ'է եղած, ասոր ճշմարտութիւնը կը Հաստատեն իրենց աւելի մեծ մտաւորական կարողութեամբը:

Յիսուս բացատրեց թէ Ինքն է իրական Մանանան կամ Երկնային Հացը, որմէ պարտինք ուտել, եթէ կ'ուզենք լաւտեսական կեանք ունենալ:—Յովհ. 2. 48-58:

Կորնիլի ու իր Հետեւորդներուն Մովսէսի դէմ սարքած դաւադրութեան իբր արդիւնք՝ անոնց բոլորն ալ զուրը (Եբր. Ծէօլ) զերեզման իջան կենդանի: Այսպէս ալ Մեսիայի բոլոր Հակառակորդները Երկրորդ Մահուամբ պիտի սատակին:—Գործք Գ. 23:

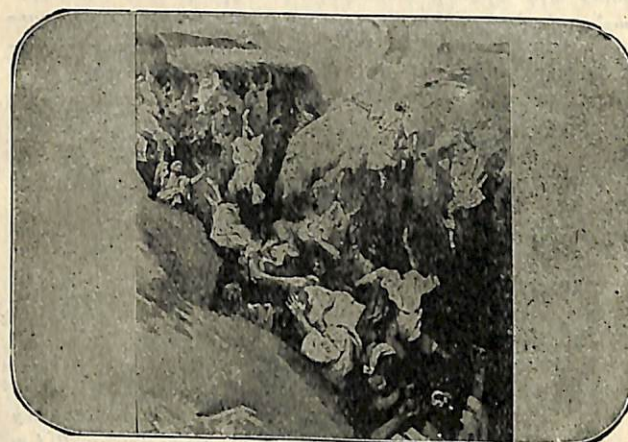
Աստուած Իսրայէլի Հրաշալի քանակութեամբ լորամարդիներ զրկեց: Մեր Թարգմանութիւնները աչն իմաստը կ'արտայայտեն, թէ լորամարդիները բանակին չուրջը մի քանի ոտք բարձրութեամբ տարածուեցան: Ասիական քննադատներէն մատնանշուած է որպէս անհեթեթութիւն: Ժիշ բացատրութիւնը աչն է, թէ լորամարդիները Կարմիր Ծովը կտրել անցնելէն յոգնած՝ երկրէն մի քանի ոտք բարձրութեամբ թռան. որով Իսրայէլացիք զիւրութեամբ կընային մեծ քանակութեամբ բռնել:

Զարնուած Ապառաժին դասը նշանակութեան արժանի է: Երբ ժողովուրդը ծարաւէն կը պապակէր, Մովսէս Տիրոջը անունովը ապառաժի մը զարկաւ, որմէ ջուր ժայթքելով ժողովուրդը զովացաւ: Ս. Պօղոս կ'ըսէ թէ ասիական Քրիստոսի մարդարէականն էր, որը Իր մահուամբ կը Հալթալթէ Կենաց Զուրը, որը բոլորին — իրական Իսրայէլացիներուն Համար է:

«Այրող օձեր»ու պատուՀաս մը ինկաւ Իսրայէլի վըրայ: Աստուածային առաջնորդութեամբ Մովսէս պղինձէ օձ մը շինեց ու վեր բարձրացուց: Իսրայէլացիներուն պատուէր տրուեցաւ բժշկութեան Համար օձին նայելու: «Այրող օձեր»ը մահ պատճառող մեղքը կը ներկայացնէին: Աստուած մեղքէն — խալթուած աշխարհին կեանք ապահոված է Քրիստոսի խաչելութեամբը: Նա իբրեւ մեղաւոր սեպուեցաւ, որպէսպի մեղաւորները մեղքէն ու մահէն ազատէ: — Բ. Կորնթացիս Ե. 21: Գաղատացիս Բ. 13: Ա. Պետրոս Բ. 22-25: Եսայի ԾԳ. 3-12:

ԱՆԱՊԱՏԻՆ ՄԷՁ ՄԱՆԱՆԱՅ ԿԸ ՀԱՒԱԲԵՆ

ԿՈՐՆԸ ԵՒ ԻՐ ԽՈՒՄԲԸ ԿԸ ԳԱՀԱՎԻԺԻՆ

ԶԱՐՆՈՒՆԸ ԵՊԱՌԱԺԸ

ՕՐԷՆՔԻ ՈՒՆՏԸ ՄԻՆԱՅ ԼԵՈՒՆ ՎՐԱՅ

ՍԻՆԱՅ ԼԵՈՒՆ վրայ Մովսէս որպէս ձիւնորդ ծառայեց Աստուծոյ եւ Իսրայէլի միջեւ. Ժողովուրդը Հոն ուխտեց պաշել Աստուածային Օրէնքը: Աստուած լաւտենական կեանք խոստացաւ ամէն անոնց, որոնք ալը Օրէնքը կատարելապէս կը պահեն: Նոյնպէս ալ՝ պիտի կարենային հետեւիլ Իսահակին զոհարեութեամբը պատկերացուած Արբաշամի Սերունդին զոհարեական պալմաններուն, եւ Ժառանգել Խոստումը. «Քու սերունդովդ պիտի օրհնուին աշխարհի բոլոր ազգերը»: — Բ. Օրինաց Ե. 1-6: Ծննդոց Ի. 18:

Ժողովուրդը կաթողին ընդունեց կարգադրութիւնը, ըսելով. «Այս բոլոր բաները պիտի ընենք», առանց ըմբռնած ըլլալու Օրէնքին ամբողջ նշանակութիւնը: Յետոյ բացատրեց զայն ըսելով. «Սիրէ՛ Աստուածդ քու բոլոր սրտովդ, մտքովդ, հոգովդ եւ զօրութեամբդ, եւ զբացիդ քու անձիդ պէս»: Հրէաները ամբողջ մարդկութեան նման անկատար ըլլալով՝ չէին կրնար պահել այս կատարեալ Օրէնքը: Կենաց անարժան ըլլալով՝ չէին կրնար ուրիշները փրկել, որով չէին կրնար ուրիշները օրհնել:

Երբ անոնք չուսահատեցան՝ Աստուած վստահացուց զանոնք թէ վերջէն Նոր կամ աւելի նորաստուոր Ուխտ մը պիտի ընէ անոնց հետ, Մովսէսէն աւելի մեծ մէկու մը միջոցաւ, որուն օգնութեամբը վեր պիտի բարձրանան իրենց ինկած վիճակէն, ու պատրաստուին մարդկութեան օրհնութեան գործին մէջ Աստուածային միջոց մ'ըլլալու:—Երեմիայ ԼԱ. 31: Մաղաքիայ Գ. 1-3:

Որովեալ Ժամանակին Յիսուս, խոստացեալ Մեսիան՝ եկաւ. ո՛չ թէ ալն փառքովը զոր անոնք կ'ակնկալէին, հապա խոնարհ վիճակով մը, Մեղքի համար մեռնելու: «Նա Իրեններուն (ազգակիցներուն) եկաւ, եւ Իրենները զինքը չընդունեցին» — անոնք խաչեցին զինքը: Սակայն, Յիսուս սկսաւ Հոգեղէն Իսրայէլի՝ Արբաշամի Հոգեղէն Սերունդի ընտրութեան գործին: Անիկա նախ հռնադանդ Հրէաները ընդունեց: (Հռովմ. ԺԱ. 7): Բայց ընտրեալներուն նախասահմանեալ թիւը լրացնելու հախ ընտիր Հրէաներ չի կալին. հետեւաբար Արբաշամի Ընտրեալ Սերունդը ըլլալու Կոտմը Հիթանոսաց տըրուեցաւ: Տասն եւ ութը դարերէ ի վեր Տէրը Արբաշամի Հոգեղէն Ընտրեալ Սերունդը կը հաւաքէ, ամէն ազգերու եւ լարանուանութիւններու սրբազոյններէն: Ու երբ Քրիստոսի «Հարսը» կամ «Մարմինը» ամբողջանայ, Արբաշամի տրուած խոստումին համաձայն՝ երկիր բոլոր ազգատոհմերուն օրհնութեան գործին Աստուածային միջոցը պիտի ըլլայ:—Գաղատացի Գ. 7, 8, 16, 29: Հռովմակեցիս Բ. 17, 22, 19-21: Յալմոսթիւն Ի. 6: Մատթէոս ԺԺ. 27, 28:

ՄՈՎՍԷՍ ԳՕՂԱՐԿՈՒԱԾ — ՕՐԷՆՔԸ Ի ՁԵՌՆԵՆ

ՄՈՎՍԷՍ ԿԸ ԽՕՍԻ ԻՍՐԱԵԼԻ

ԱՆԱՊԱՏԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԽՈՐՀՐԴԱԲԱՆԱԿԱՆ ՏԱՂԱՒԱՐԸ

ԱՍՏՈՒԱԾ կանխաւ գիտէր թէ Իսրայէլացիք անկարող պիտի ըլլան կատարելու Օրէնքին Ուխտը. եւ թէ եւ Տաղաւարին ու անոր մէջ մատուցուելիք զոհերուն մասին անոնց մանրակրկիտ հրահանգներ տուաւ, սակայն, անոնց բոլորն ալ, մեր ներկայի դաստիարակութեանը համար էին միայն: Տաղաւարը իր Գաւթովը, Սրբութեամբը, Սրբութիւն Սրբոցովը, կաշ կարասիններովը, քահանաներովը ու զոհաբերութիւններովը, պատկերացուց Աստուածաշին Ծրագրի ամենակարեւոր մասերը:

Ս. Պօղոս կը լսանէ մեզ թէ Քաւութեան Օրուայ մեղաց պատարագի զուարակը մարմնաւոր Յիսուսը կը պատկերացնէր: Չուարակին սպաննումը կը ներկայացընէր Յիսուսի զոհաբերութիւնը, որը Իր մկրտութեամբը սկսաւ: Իր զոհաբերութեանը մէջ, Յիսուս հակառիպ Քահանայական էր: Ոսկեայ Սեղանին վրայ մատուցուած խոնկը կը ներկայացնէր Յիսուսին Իր Հօրը կամըը կատարելու սրտաբուխ ջանքերը:

Արեան՝ Սրբութիւնը տարուելը կը ներկայացնէր լեռնադաշ հակառիպ քահանային նուիրումը. վարագույրը պատկերացնելով անոր կամքին մահը, որուն իբր արդիւնք ընդունուած է որպէս Նոր Արարած մը: Քահանայականութիւն երկրորդ վարագույրին տակէն անցնելը կը պատկերացնէր Քրիստոս Յիսուս Մարդուն Գողգոթայի վրայ Իր հողին մահուան մատնելը:

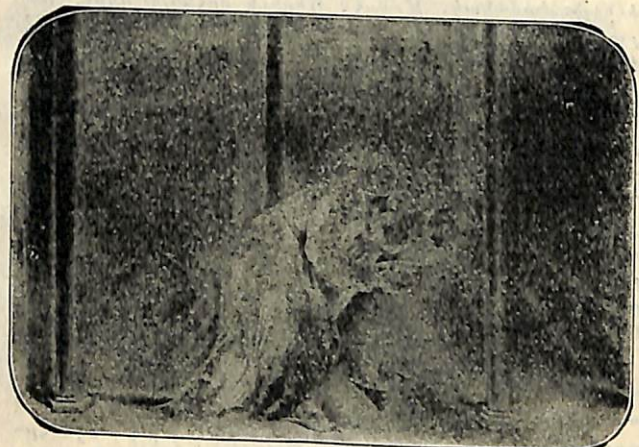
Քահանայականութիւն կողմանէ Քաւութեան Սեղանին արեամբ սրսկումը կը պատկերացնէր Յիսուսը բուն Երկնքին մէջ, Արդարութեան մատուցանելով նախ Իր զոհաբերութիւնը, ու վերջն ալ Իր Եկեղեցիին: Այժմ (Եկեղեցիին) արեամբը ոչինչ կրնար կատարուել, մինչեւ որ Չուարակին (Քրիստոս Յիսուսի) արեւնը զայն չի սրբացնէր եւ ընդուննէր ընէր:

Քահանայականութիւն՝ Գաւթին մէջ լուացուելը ու հագուելը կը ներկայացնէր ամբողջացած Քրիստոսը, փոխուելով «խոնարհութեան Մարմնին» փառաց եւ զօրութեան վիճակներուն: Քահանայականութիւնը իր փառաւոր հանդերձներովը կը ներկայացնէր աշխարհի մարդկութիւնը օրհնելու համար զօրութեամբ օժտուած Մեսիան: — Եւր. ԻԸ. 2: Փիւղ. Գ. 21:

Ահարոնին՝ Ժողովուրդը օրհնելը կը պատկերացնէր Մեսիան Իր Երկրորդ Գալստեանը, երբ պիտի օրհնէ ամէն անոնք, որոնք Մեսիական Տիրապետութեան Ժամանակ ճշմարիտ Իսրայէլացիներ պիտի ըլլան: Ժողովուրդին աղաղակելը ու մինչեւ գետին խոնարհելը, կը ներկայացնէր Մեղաց ու Մահուան տիրապետութեան վերջանալուն գիտակցութեան գալը: Անոնց կանգնելը, կը ներկայացնէր լարութիւնը:

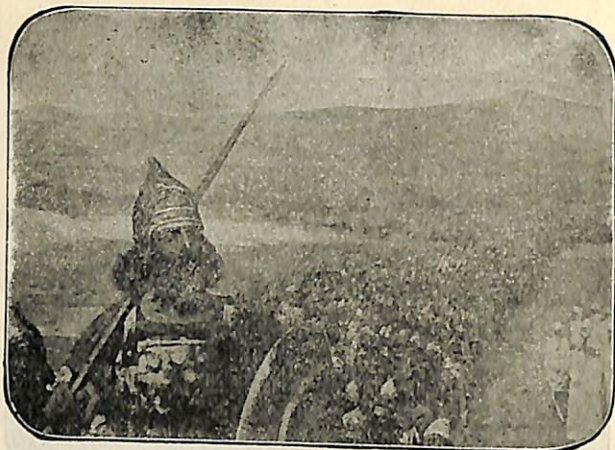
ՄԵՂԴԻ ՊԱՏԱՐԱԳԻՆ ՉՈՀԱԲԵՐՈՒՄԸ

ՔԱՀԱՆԱԿԱՆ ԴԵՊԻ ՍՐԲՈՒԹԻՒՆ ՄՏՆԵԼԸ

ՔԱՒՈՒԹԵԱՆ ՄԵՂԱՆԻ ՍՐՍԿՈՒՄԸ

ՅՈՐԴԱՆԱՆԷՆ ԱՆՑՆԻԼԸ

ՎԵՐՁԱՊԷՍ, իրենց անապատի քառասուն տարուայ ուղեւորութենէն վերջ, Իսրայէլացիները Յորդանան հասած էին, ու ցոյց տրուած էր անոնց ո'ր մասէն կտրել անցնելը Յեսուսի առաջնորդութեամբ: Միւս կողմն ժամանակ, Մովսէս Յեսուսն օրհնելէ վերջ, Նաբաւ Լեռան վրայ մեռած էր:—Բ. Օրինաց Դ. 21, 22: Թ. 1: ԼԲ. 48-52: ԼԴ. 5, 9:

Այս պարադային հիանալի հրաշք մը կը պատահէր — Յորդանանու ջուրերը կը կտրուէին, որով Իսրայէլին կարելի կ'ըլլար ցամաքով Գանան անցնել: Ամէն բան աշնայէս լաւ կերպով կարգադրուած էր Տիրոջմէն՝ որ երբ Բազանները Տապանը ուսերնին դէպի ջուրերը լառաջացան, ոտքերնին ջուրին եզրին դպածին այէս ջուրերը տեղի տուին: Բազանները լառաջացան որքան որ ջուրերը տեղի տուին, եւ Յորդանանու մէջ տեղը կայնեցան, մինչեւ որ բոլոր Իսրայէլը միւս կողմը անցան:— Յեսու Գ. 3-17:

Անհաւատութիւնը հեղնած է այս միջադէպը որպէս անկարելիութիւն. բայց վերջին քննութիւնները ցոյց կուտան հրաշքին տեղի ունենալը, ու այն միջոցը՝ զոր Տէրը զործածեց անոր համար: Պէտք է զիտնալ թէ ամէն հրաշք, Աստուծային տեսակէտէ պարզ բան մ'է: Սակայն, Աստուած, նոյն իսկ հրաշքներուն մէջ՝ ընդհանրապէս, բնական միջոցներով կը զործէ: Ներկայիս ապացուցուած է թէ Յորդանանու ջուրերը Իսրայէլի անցած տեղէն մի քանի մղոն վերէն, Աստուծոյ կոչուած քաղաքի մօտերէն կտրուած էին: Հոն՝ մեծ բլուրի մը կողք դէպի դեպը սահելով լեցուց անոր լատակը, որով ջուրը կանգ առաւ, պզտիկ լիճեր կազմելով: Ու հետզհետէ կտրեց անոր ճամբան: Ահա այն ատեն էր որ Իսրայէլացիք «ցամաքով» անցան Յորդանանէն:

Յորդանանէն անցնելու հակապատիւները կը ներկայացնէ այն իրականութիւնը, թէ Աստուծոյ ժողովուրդը ներկայիս մահուանէ դէպի կեանք կ'անցնի, Յիսուսի արեան վրայ ունեցած հաւատքովը: Նոր կեանքը սկսած է. անոնք հաւատքով կը քալեն, հաւատքով կ'ապրեն, ու հաւատքով կը պայքարեն բարի պատերազմը, Տիրոջ անուամբը եւ Հովանաւորութեամբը: Եւ Յեսու անունը Յիսուս, Փրկիչ, կեանք տուող կը նշանակէ:

Առաքեալները անցեալի պատկերներուն ու Մարգարէութիւններուն նկատմամբ կ'ըսեն մեզի թէ՝ Օրէնքը վերջէն դալիք լաւ բաներու շուքն էր. եւ թէ՛ այս բաները եկեղեցիին մասնաւոր դաստիարակութեանը համար զբուսած էին:—Հռովմ. ԺԵ. 4: Եբր. Ժ. 1:

ՄՈՎՍԷՍ Կ'ՕՐՀՆԷ ՅԵՍՈՒՆ

ԻՍՐԱԵԼԱՅԻՔ ԲԱՆԱՆ ԿԸ ՄՏՆԵՆ

ԺՈՂՈՎՈՐԴԸ ՏԵՍԱՒ ՈՒ ԵՐԿՐՊԱԳԵՑ

ՅԵՍՈՒԻ ԵՐԿԱՐ ՕՐԸ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՁԻՆ՝ Յեսուի երկար օրուայ նկատմամբ լիշաժ պատմութիւնը բոլորովին անհիմն է։ Ս. Գիրք ուսանողներէն ոմանք կ'ըսեն թէ Երբայեցեալէն ընադրին լեզուն աչնպէս կ'արտալալտէ, թէ անիկա մութ օր մ'էր, թէ Արեւը երբեք չի փայլեցաւ — Պաղեստինի Համար խիստ անսովոր բան մը։ Յեսուի թշնամիները Արեւապաշտներ էին, որով օրուայ մթութիւնը ենթադրել տուաւ թէ իրենց Արեւ չաստուածը խաւարած էր։ Պատմութեան մէջ լիշաժ խոշոր կարկուտը որ շատեր ըստաննեց՝ աչս բացատրութեան Հետ լաւ կերպով կը Համաձայնի, թէ անիկա մութ օր մ'էր փոխան պաշտաւ ըլլալու, թէ Արեւին ու Լուսնին խաւարումը զարմանալի երեւոյթ մ'էր, որմէ Յեսու օգտուեցաւ թշնամին խորտակելու Համար, հրամայելով, որպէսզի Արեւն ու Լուսինը ծածկուած մնան։—Յեսու Ժ. 11-14:

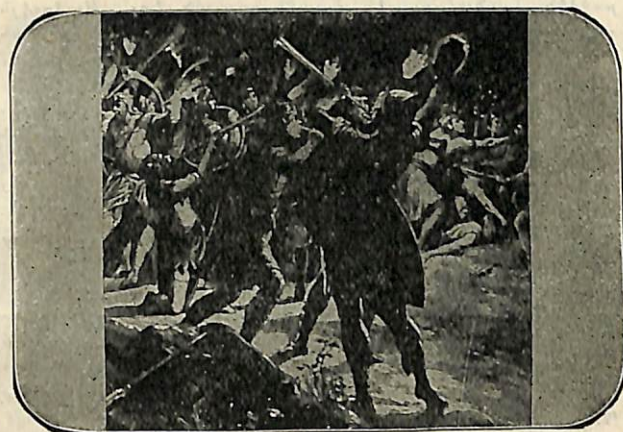
Միւս բացատրութիւնն ալ նույնչափ տրամաբանական է։ Ան կ'ընդունի թէ ցերեկին Արեւը տեսանելի էր, եւ թէ Թանձր ամպերը Արեւուն Հառադալթները անսովոր կերպով ցոլացուցին իրիկուան մինչեւ ուշ առեւտները — մինչեւ որ Լուսինը ծաղեցաւ, որով, երբեք չի մթնեց։ Աչս բացատրութիւններէն ո'րեւէ մէկը զոհացուցիչ է։ Պէտք չէ որ Ս. Գրքոց աչս միջադէպը ո'րեւէ մէկուն գալթակղութիւն պատճառէ։

Գեղէօնի պզտիկ բանակին թշնամոյն վրայ տարած լաղթանակը կը պատկերացնէ Գրիստոսի ու իր Հետեւորդներուն Մեղքին վրայ տանելիք վերջնական լաղթանակը։ Կոտորած ամանները անձնազոհութիւն կը ներկայացնէին, թող տալով որ լուսը փայլի. փողերը՝ Աւետարանին պատգամը. սուրը՝ Աստուծոյ Ոսօքը։ (Նփեսացիս 2.13-17: Բ.Կորնթացիս Ե.1, 2: Մատթէոս Ժ.2, 24, 25): Գեղէօնի ու իր եղբայրներուն մասին զրուած է թէ իւրաքանչիւրը Թաղաւորի մը որդւոյն կը նմանէր։ Գրիստոս ու իր բոլոր Հետեւորդները, նկարագրով Աստուծոյ նման են։—Դատաւորաց Է. 16-25: Ը. 18:

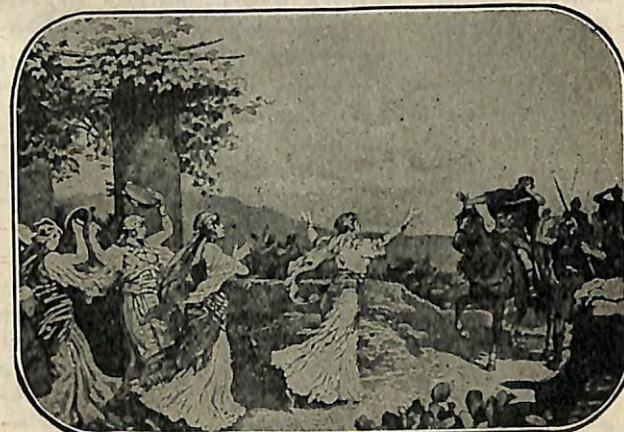
Յեփթալէին դուստրը մահուամբ չի զոհաբերուեցաւ որպէս կատարում իր Հօրը ուխտին։ Նա միայն չարունակ կոչս մնալու ուխտ մը ըրաւ, ու ալլարանօրէն մեռաւ աշխարհին, իր կոչս բարեկամներուն Հետ կարճ ժամանակ մը անցնելէ վերջ։ Աստուածաշունչը պարզ ու տրամաբանական է երբ զայն կը Հասկնանք։ — Դատաւորաց ԺԱ. 30-40:

ԱՄՈՐՀԱՑԻՈՑ ԿՈՏՈՐԱԾԸ

ԳԵԴԵՕՆԻՆ ԽՈՒՄԲԸ — ԼՈՒՍԱԿԻՐՆԵՐ

ՅԵՓԹԱՅԻՅԻՆ ԴՈՒՍՏՐԸ ԿԸ ԴԻՄԱՒՈՐԷ ԶԻՆԳԸ

ՍԱՒՈՒՂԻ ԿԵԱՆՔԸ ԽՆԱՅՈՒԱԾ

ՍԱՒՈՒՂԻ Իսրայելի առաջին թագաւորն էր: Նա բարձրահասակ էր, ու մարդկային տեսակէտէ աւելի խելաւական էր: Ան բաւական իմաստուն ալ էր: Արդարեւ, ասիկա էր իր սխալը: Նա թերացաւ տեսնելու աչն իրականութիւնը, թէ իր թագաւորութիւնը միւս բոլոր թագաւորութիւններէն կը տարրերէր. սակայն, նա փորձեց միւս թագաւորներուն մեթոտովը իշխել: Իսրայելի նկատմամբ Աստուած չաշունած էր թէ ինքն է թագաւորը, իսկ դաշին վրայ եղողը իրապէս իր ներկայացուցիչն էր, որով ամէն բաներու մէջ իրմէ պէտք էր առաջնորդուէր: Եւ որովհետեւ Դաւիթ ի սրտէ կը ցանկար այս բոլորը ընել, ու խիստ զղջացող մ'էր ամէն անգամ երբ կը տեսնէր իր սխալը, ասոր Համար կոչուած էր «Աստուծոյ սրտին Համեմատ մարդ մը»: Իր սիրտը ուղիղ էր:

Դաւիթի օծումը դադարէր պաշտօնած էր. սակայն Սաւուղ սկսաւ տեսնել թէ Աստուծոյ շնորհքը Դաւիթին Հետ է, եւ թէ՛ Իսրայելի ժողովուրդը կը սիրէ զայն, մասնաւորապէս զանոնք Գողիաթին աղատելէն վերջ: Սաւուղ շահախնդրաբար փախաբեցաւ որպէսզի իր սերունդը շարունակաբար մնայ դաշին վրայ, որով կը ջանար Դաւիթը ոչնչացնել: Նա թափառական ըրաւ Դաւիթը, ու ամէն ատեն ջանաց սպաննել զայն:

Ընդհակառակը, Դաւիթ երկու անգամ Սաւուղի կեանքը իր տրամադրութեան ներքեւ ունեցաւ, սակայն չսպաննեց զայն: Այս կէտին մէջ նա Աստուծոյ սրտին Համեմատ մարդ մ'էր: Աստուած իր օծմանը պատճառ եղած էր, ու իրեն պիտի տար դաշը: Մինչեւ Աստուծոյ ժամանակուայ դալը Դաւիթ կ'ուզէր սպասել: Սաւուղի կեանքը խնայելով՝ Դաւիթ Աստուծոյ կամացը Համաձայն գործեց, որ կ'ըսէ. «Իմ օծեալին մի՛ դպչիր, ու Մարդարէներու մի՛ վնասեր»: Սաւուղ թագաւորը Աստուծոյ օծեալն էր, եւ Աստուծոյ կը վերաբերէր զայն պաշտօնանկ ընել ու իր չարմար ժամանակին դաշը Դաւիթին տալ: Եւ որը ըրաւ ի վերջոյ:

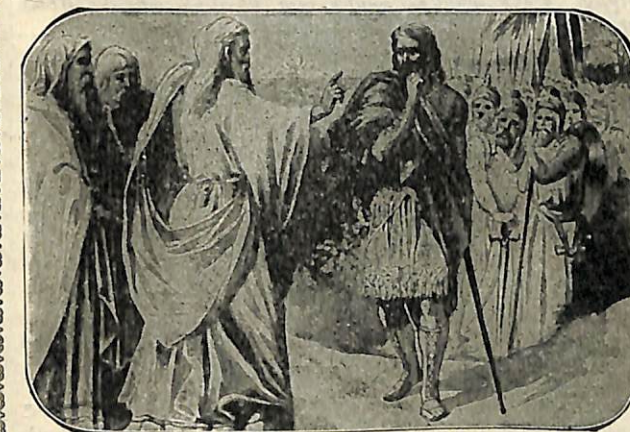
Ո՛րքան թանկագին պիտի ըլլայ բոլորիս ալ սորվելու Համբերութեան ու Տէրոջը սպասելու այս դասը, իրմէ առաջնորդուելու, իր չարմար ժամանակին ու իր ճամբովը: Ասիկա էր Յիսուսի ոգին. «Ոչ թէ իմ կամքս (որպէս մարդ մը), Հապա Քուկը (Երկնային Հայր), Թող ըլլայ»: — Ղուկ. ԻԲ. 42:

ՍԱՒՈՒՂ ՆԻՋԱԿԸ ԴԱՒԻԹԻՆ ԿԸ ՆԵՏԷ

ԴԱՒԻԹ ԿԸ ԽՆԱՅԷ ՍԱՒՈՒՂԻ ԿԵԱՆՔԸ

ՍԱՒՈՒՂԻ ԿԸ ՅԱՆԴԻՄԱՆԷ ՍԱՒՈՒՂԸ

ԴԱԻԹ ԿՕՇՈՒԻ ՍԱՄՈՒԼԷՆ

ԴԱԻԹԻՆ՝ պատանի հովիտին՝ Իսրայէլի վրայ թա-
ղաւոր ըլլալու ընտրութիւնը հետաքրքրութեամբ
լեցուն է թէ՛ ծերերուն, եւ թէ՛ երիտասարդնե-
րուն: Սամուէլ Մարգարէն, որը կատարեց օծումը, Տի-
րոյմէն մասնաւորապէս առաջնորդուած էր: Սամուէլն
ալ պղտիկուց Տիրոյն նուիրուած էր: Երբ անոր ժա-
մանկը հասաւ Սաւուղ, Թաղաւորին լաջորդ մը օծելու,
Յեսաէին բոլոր որդիները անոր առջեւէն անցան: Անոնք
ընտիր ընտանիք մ'էին, եւ նա մէկը միւսին ետեւէն
կ'աղկնկալէր որ ընտրելին պիտի ըլլայ, բայց Աստուած
ուրիշ կերպով առաջնորդեց զինքը: Պատանի Դաւիթը,
որ ոչխարներուն հետն էր՝ չէր չիշուած, մինչեւ որ իր
բոլոր եղբայրներուն քննուիլը պարապը ելաւ. աչն ա-
տեն Դաւիթը բերուեցաւ, որուն համար Տէրը լալտեց
թէ այս է օծուելիքը:—Ա. Թաղ. ԺԶ. 1-13:

Դաւիթին պատմութիւնը մեզ մասնաւորապէս կը հե-
տաքրքրէ, որովհետեւ իր անունը Սիրեցեալ կը նշանա-
կէ. նոյնպէս, որովհետեւ նա Քրիստոս Յիսուսը ու իր
հաւատարիմ եղբայրները, Եկեղեցին, Աստուծոյ մասնա-
ւորապէս սիրուածները կը խորհրդապատկերացնէ, որոնք
պիտի ժաւանդեն Մեսիական Թաղաւորութիւնը:

Դաւիթ իր Թաղաւոր ըլլալէն շատ տարիներ առաջ
օծուած էր: Նոյնպէս ալ Քրիստոս, իր մկրտութեան
ժամանակ ստացաւ Ս. Հոգւոյ օծումը. իսկ Եկեղեցին՝
Պենտէկոստէին — Մեսիական Թաղաւորութեան հաս-
տատուելէն շատ տարիներ առաջ: Դաւիթի փորձու-
թիւնները զինքը Թաղաւորական պաշտօնին պատրաստ-
մանը համար էին: Նոյնպէս ալ Քրիստոսին, Գլուխին ու
Մարմինին փորձութիւններն ու դժուարութիւնները, զա-
նոնք Թաղաւորութեան համար կը պատրաստեն:

Ալլաքանական Իսրայէլի մէջ՝ քաջանալական պաշ-
տօնը որոշ կերպով բաժնուած էր Թաղաւորական պաշ-
տօնէն. բայց Քրիստոսի մէջ երկուքը կը միանան: Ասիկա
պատկերացուած էր Մեղքիսեղեկի կրկնակ պաշտօններո-
վը, որը քաջանայ մ'էր իր դաշին վրայ, կամ արքայա-
կան քաջանայ մը: Նոյնպէս ալ Քրիստոս՝ Գլուխն ու
Մարմինը՝ պիտի ըլլան Հակաշալաքանական Արքայական
Քաջանալութիւնը, հազար տարի Թաղաւորելու համար:
Ասիկա Ս. Պետրոսի ըսածին հետ կը համաձայնի. «Իւր
արքայական Քաջանալութիւն մ'էք, սուրբ ազգ մը, սե-
փական ժողովուրդ մը»: Կը համաձայնի նաեւ աչն ա-
ստցուածքին հետ ալ թէ՛ անոնք որ Առաջին Յարութեան
մէջ բաժին պիտի ունենան, Թաղաւորներ ու քաջանաներ
պիտի ըլլան Աստուծոյ՝ ու Քրիստոսի հետ հազար տարի
Թաղաւորեն: — Յայտ. Ի. 6: Ե. 10: Ա. Պետ. Բ. 9:

ԴԱԻԹ ԱՌԻԻԾ ՄԸ ԿՍՊԱՆԵՆԷ

ԳՈՂԻԱԹ ԴԱԻԹԻՆ ԳԼԽՍՏՈՒԱԾ

ԴԱԻԹ ԲՈՂՈՐ ԻՍՐԱԵԼԻ ՎՐԱՅ ԹԱԳԱՌՈՐ ԿՕՇՈՒԻ

ԱՄԱՂԵԿԱՅԻՈՅ ՕՐՀԱՍԸ

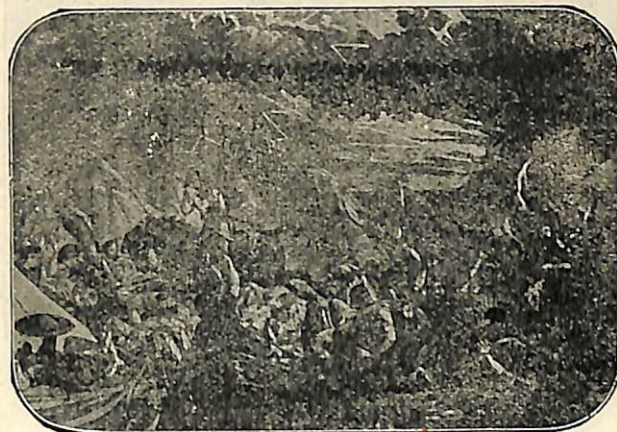
ՍԱՌՈՒՂ Թագաւորը շարունակ շահախնդիր կամբ մը արտաշատեց, նոյնիսկ երբ Սամուէլ Մարդաբէին ձեռնդաւ մասնաւոր պատուէրներ տրուած էին. նա խոտորեցաւ, որով լանդիմանուեցաւ:

Սաւուդի մէկ թերութիւնն էր, որ երբ կանչուեցաւ Ամաղէկացիները ջարդել ու դանոնը դուրս վտարել, բոլորովին չի հնազանդեցաւ: Նա խնայեց Թագաւորը, եւ այլն: Շատեր տարօրինակ նկատած են՝ թէ ինչպէս Աստուած այս ու այս նման հրամաններ կրնար տալ: Ամենադժուարացի բացատրութիւնը այն է, թէ արդէն ամբողջ աշխարհը մաշուան դատապարտութեան տակ է, որով խիստ պղտիկ տարբերութիւն մը կ'ընէ թէ արդեօք անոնք ժանտախտով կը մեռնին, թէ սովով, եւ կամ սուրբ զենիթին հասած էր, Սողոմոնացոյ նման: Վճիռը բնաջնջուած էր:

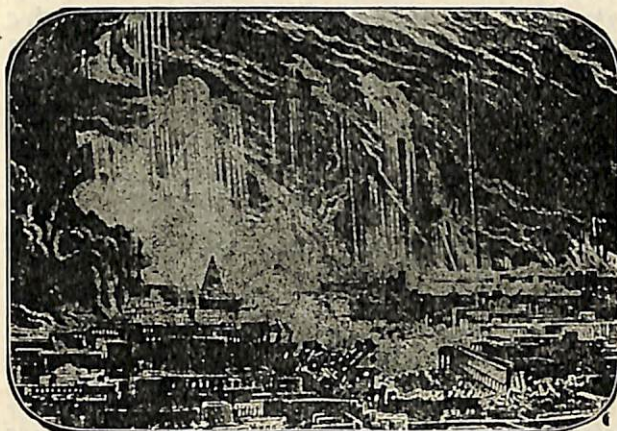
Եթէ ջարդուած ժողովուրդը չաւիտենական շարժարանքի մատնուած ըլլար, ինչպէս որ աստե՛ն մը կը խորհէինք, խնդիրը ամենէն աշուշին պիտի ըլլար: Սակայն, խնդիրը բոլորովին կը տարբերի, երբ կ'ըմբռնենք թէ Աստուծոյ հոգատարութիւնը թէ՛ Ամաղէկացոյ, եւ թէ՛ Սողոմոնացոյ յարաբերում մը ապահոված է Քրիստոսի մաշուածութիւն: Ինչպէս որ արդէն տեսանք, Սողոմոնացիք պատահականութիւն պիտի ունենան «իրենց առջի վիճակին» դառնալու, նոյնպէս եւ մարդկային կատարելութեան: Որով՝ ամէն անոնք, որոնք այս կեանքի տեւողութեան Աստուծոյ նկատմամբ պէտք եղած զիտութիւնը չեն ըստանար, Մեսիական Իշխանութեան ժամանակ պատեհութիւն պիտի ունենան:

Այս ուղղութեամբ ուրիշ օրինակ մ'էր նաեւ Սենեքերիմի բանակը, որը Տերովը հրեշտակին կողմանէ մէկ գիշերուայ մէջ ջարդուեցաւ, թերեւս աւագի փոթորիկով մը: — Դ. Թագ. ԺԹ. 35-36:

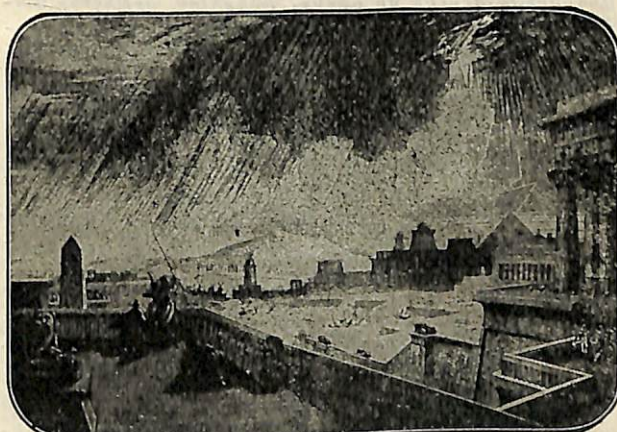
Անցեալ խաւար դարերուն, Աստուծոյ նկարագրին ու Ս. Գրքի ուսուցմանց նկատմամբ անհեթեթ սխալ ըմբռնումներ մէջ տեղ եկան, երբ Ս. Գիրքը գոյութիւն խիստ արժեքաւոր էին, ու քեզերը միայն ունէին. ասկէ ի դատ՝ շատ քիչերը կրնային կարդալ: Անոնք չի գիտցան թէ չաւիտենական շարժարանքի աստուածութեան մը երկրպագելը Բաշաղին երկրպագել է, որը Աստուած մասնաւորապէս դատապարտեց: Նոր Դարու արշալոյսի ցոլերը ցոյց կուտան մեզի Աստուծոյ սիրոյ նկարագրերը, ու կը լուսաւորեն Ս. Գիրքը:—Առակ. Դ. 18:

ՍԵՆԵՔԵՐԻՄԻ ԲԱՆԱԿԸ ՈԶՆՁԱՑԱԾ

ԳՈՄՈՐԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

ՆԻՆՈՒԷԻ ԿՈՐԾԱՆՈՒՄԸ

ԱՆԴՈՎՐԻ ՎՀՈՒԿԸ

Մենք արդէն տեսանք թէ Ջրհեղեղի ժամանակ ինչպիսի ճակատանքներ ապրեցան արդիւնեցան նիւթականանալէ — մարդկային մարմնով երեսալէ: Անկէ ի վեր անոնք ջանացած են ուրիշ միջոցներով ազդեցութիւն բանեցնել մարդկութեան վրայ: Շատ քիչերը պիտի հաղորդակցէին անոնց հետ, եթէ գիտնային անոնց ինկական նկարագրերը, որոնք ինքզինքնին այնպէս կը ներկայացնեն՝ իբր թէ մեր մեռեալ բարեկամներն են, ու այս կերպով կը ջանան կենդանի եղողներուն հետ հաղորդակցութեան մտնել հոգեբաններու — կախարդներու — միջոցաւ, որոնք խարուած են, եթէ ոչ այդ կերպով չանձն պիտի չառնէին սաղապէսներու ծառայել:—Եսայի Ը. 19: Բ. Օրինաց ԺԸ. 9-12:

Հին առեւտրերը այս հոգեբանները վճուէնք, կախարդներ կը կոչուէին, որոնք Նոյի օրերը դառնուող չար ու անհնազանդ հրեշտակներէն դրաւուած էին:

Աստուած կանխաւ զգուշացուցած էր Իսրայէլը այս չար հրեշտակաց ու անոնց դործածած վճուէնքներուն մասին: Նա ըսած էր, թէ այս կարգի ո՛չ մէկ վճուէկ պէտք է կենդանի թողուի Իսրայէլի երկրին մէջ: Անոնք թեւեւ դործէին Աստուածային խնամոց ներքեւ չի դառնուող ազգաց մէջ, բայց Աստուծոյ ներկայացուցիչը, Սաւուղ՝ հրամայուած էր մահուան դատապարտել բոլոր վճուէնքները:

Երբ Սաւուղ Տիրոջմէն հեռացաւ, խրատի համար Անդովրեցի վճուէի մը գիմեց, խնդրելով արթնցնել Սամուէլ Մարդարէն, որը արդէն մեռած էր: Չար հրեշտակները զիւրիւթեամբ անձնաւորեցին Սամուէլը, եւ վճուէր անոր անուամբը թաղաւորին տուաւ պատգամը, մինչդեռ Սամուէլ մեռած էր, որով չէր կրնար պատգամ տալ կամ ստանալ: Սաւուղ ոչինչ տեսաւ. նա միայն վճուէին պատասխան մը ստացաւ, որը ըսաւ թէ Սամուէլը թէ՛ տեսաւ, եւ թէ՛ լսեց: Չար հրեշտակները կերպով մը շատ բան գիտեն ապագային մասին: Բայց այդ պարագաներուն ներքեւ ոեւէ մէկը կրնար գիտնալ Սաւուղին ու իր բանակին ճակատագրերը: Նոյն ինքն թաղաւորը գիտեր թէ ի՛նչ պէտք էր անկալել: Այս էր արդէն որ զինքը խռովեցուց, ու առաջնորդեց կախարդ մը փնտռելու, Աստուածային հրամանին հակառակ: — Ա. Մնացորդաց Ժ. 13, 14:

Ամէն անոնք, որոնք անգիտարար հետաքրքրուած են հոգեբանութեամբ եւ կամ վճուէութեամբ, որպէս բարեկամ կը թելադրենք զիրենք որպէսզի ջանան անմիջապէս օձիքնին աղատել այս չար ոգիներուն ճիւղներէն, որոնք շատ անգամներ որպէս լուսեղէն հրեշտակներ կը ներկայանան:—Բ. Կորնթացիս ԺԱ. 14, 15, 13:

ՍԱԴԱՅԷԼԻ ՄԸ ԱՐՏԱՔՍՈՒՄԸ

ԳԱԴԱՐԱՅԻ ԴԻՒԱՀԱՐԸ

Ս. ՊՈՂՈՍ ԴԵՒ ՄԸ ԿԸ ՀԱՆԷ

ՄԱՐԿԱՐԷԻՆ ՅԱՆԴԻՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

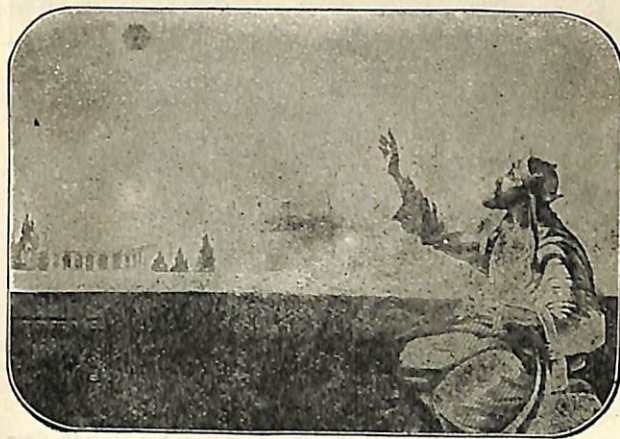
ԱՍՏՈՒԱՇԱՇՈՒՆՉԻՆ մէջ կալ բան մը որը որդապէս կը տարբերի միւս բոլոր դրօշներէն, եւ որը անոր անկողմնակալութիւնն է: Թէեւ Դաւիթ թագաւոր էր, ու իր ընտանիքէն սերունդներ լաջորդեցին իրեն, սակայն ո՛չ մէկ բան կըցաւ արդիւն Ուրիալին ու անոր կնոջ Հանդէպ իր չար գործքերուն բոլոր մանրամասնութեանց արձանագրութիւնը: Սխալը ա՛յնպէս որ ոչ կերպով մերկացուած է որ՝ իր թէ թագաւորը ստորին դասակարգի ծառայ մը եղած ըլլար:

Տիրոջը մարդարէն Աստուածային Հրամանով Թագաւորին զրկուեցաւ: Նա առակով մը ցոյց տուաւ անարդարութիւնը, ու Հարցուց թէ ի՞նչ պէտք է ըլլալ արդար վճիռը: Դաւիթ թագաւորը զայրացաւ, եւ անարդար մարդուն անունը ուղեց զայն պատժելու Համար: Աստուծոյ Մարդարէն անվեհեր կերպով ըսաւ. «Դո՛ւ ես այն մարդը»: Խոնարհաբար, Թագաւորը խոստովանեցաւ իր մեղքը Տիրոջը: Նա արդէն տեսած էր իր սոսկալի սխալը, բայց անոր քողազերծումը սաստկացուց սխալը: Նա դառնապէս լացաւ, ու քուրձով եւ մոխրով աղօթեց Տիրոջը առջեւը ներողութեան Համար:

Այս տեսակէտէ ահա Դաւիթ Աստուծոյ սրտին Համեմատ մարդ մ'էր: Ամէն անգամ երբ թերութեան մը մէջ կը բռնուէր, կամ իր տկարութիւններէն ծուղակը կը ձգուէր, նա կը խոստովանէր, կը բարեփոխուէր ու ներողութիւն կը Հացէր:

Աստուած ընդունեց Դաւիթ թագաւորին ապաշխարանքը, ու իր շնորհաց մէջ վերահաստատեց. սակայն, ստիկա չարգիլեց զինքը իր գործած չարութեան Համար պատժուելէ: «Տէ՛րը ով որ կը սիրէ, նաեւ կը լանդիմանէ»:—Յոր Ե.17: Առակաց Գ.11, 12: Եբր. ԺԲ.5, 6:

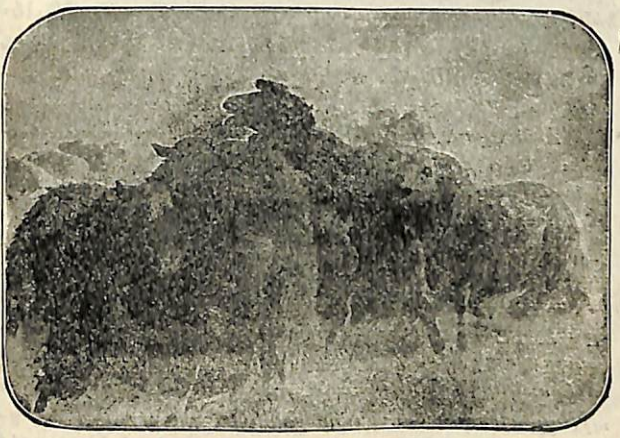
Ս. Գրոց անկողմնակալութիւնը բացատրուած է թէ՛ Հին, եւ թէ՛ Նոր Կտակարաններուն մէջ: Մեզի յայտնուած են «Աստուծոյ բարեկամ»ին, ԱրքաՀամին սխալները: Մեզի յայտնուած են նաեւ Առաքեալներուն սրտաւնդը: Աղին Ս. Պետրոսը վախէն ա՛յնպէս յաղթուեցաւ, որ երեք անգամ ուրացաւ իր Տէ՛րը: Մեզի ըսուած է թէ Ս. Պողոս առեւօք Տարսուսի անդուծ Սողոմն էր, որը թոյլատրեց Ս. Ստեփանոսի քարկոծուիլը: Ս. Պետրոսի եւ Ս. Յովհաննէսի Համար կը կարդանք՝ թէ «տգէտ ու անուս մարդիկ էին»: Աշխարհի մէջ ուրիշ եւ ո՛չ մէկ զիրք աչքան մեծ անկողմնակալութիւն ցոյց կուտայ, եւ ո՛չ ալ Աստուածաշունչին չափ վստահութեան արժանի է:

«ԵՐԲՈՐ ԿԸ ԴԻՏԵՄ ԲՈՒ ԵՐԿԻՆՔԴ»

«Տէ՛րԸ ԻՄ ՀՈՎԻՒՍ Է»

ԿՈՐՍՈՒԱՇ ՈՉՆԱՐՆԵՐ

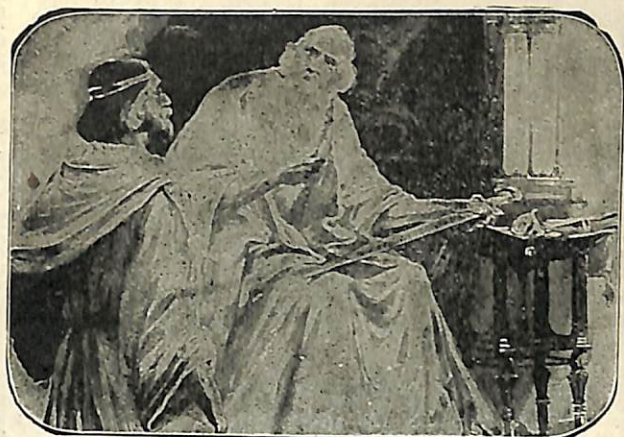
ՍՈՂՈՄՈՆ ԻՐ ԲՈՂՈՐ ՓԱՌՔՈՎԸ

Ինչո՞ւ է Սոլոմոնը որ Դաւիթ Թագաւոր Աստուծոյ սրտին Հա-
մեմատ ու Անոր Հնազանդ մէկն էր, ու ներկայա-
ցուց Քրիստոսը՝ աշխարհային փորձութեանց, տա-
ռապանաց եւ չաղթութեանց վիճակին մէջ, նոյնպէս ալ
Սողոմոն Թագաւոր, պատկերացուց Եկեղեցին՝ փառաւոր-
ուած: Թէեւ Դաւիթին տիրապետութիւնը պատերազմ-
ներով լեցուն էր, սակայն Սողոմոնինը մէկ Հատ Հու-
նէր: Նա ո՛չ միայն խաղաղութեան իշխան մ'էր, Հապա
նաեւ իմաստուն, Հարուստ Թագաւոր մ'էր, որը Եհովա-
ւին Տաճարը կառուց:—Գ.Թագ. Գ.24: 2:1: Ժ.4, 23, 24:

Սողոմոն Թագաւորին Համբաւը տարածուեցաւ այն
Ժամանակուայ քաղաքակրթութեան երկիրներուն մէջ: Սա-
րալի Թագուհին, որը եկաւ անձամբ տեսնելու զինքը,
ըսաւ թէ անոր իրական փառքը պատճառմէն կրկնապա-
տիկն էր: Յիսուս ալ ակնարկեց Սարալի Թագուհիին այս
այցելութիւնը, ըսելով թէ՝ Հեռու երկրէ մը եկաւ լսելու
Համար Սողոմոնին իմաստութիւնը: Այսպէսով ամենցուց
Պաղեստինի Ժողովուրդը, որոնք Սողոմոնէն աւելի բարձ-
րագոյն իմաստութեամբ օժտուած Ուսուցիչը անարդեցին:

Որո՞չ է թէ՛ արժանիքներու դնաչափումը մեծապէս
մեր աչքերէն կախում ունի: Որով մեր ըմբռնումի աչ-
քերը նախ պէտք է բացուին իրապէս կարենալ դնաչա-
փելու Համար Հոգեղէն բաները: Այսպէս ըսաւ Յիսուս
Իր Հետեւորդներուն. «Նրանի ձե՛ր աչքերուն որ կը տես-
նեն, և մեր ականջներուն որ կը լսեն»:—Մատթ. ԺԳ.16:

Անցեալի շատ մը անտրամաբանութիւնները արդէն
կը տեսնենք: Այլեւս Քէնթըրպըրիի Հռովմէական Կա-
թոլիկ արքեպիսկոպոսը խարոյկի պիտի չի դատապարտէ
Սըր ձան Օլտ Քէսըլը եպիսկոպոսական մը ըլլալուն Հա-
մար: Մեր աչքերը՝ թէ՛ Պապական, եւ թէ՛ Բողոքա-
կան ու Լուսաւորչական բացուած են ու դեռ կը բացուին:
Մեր մտքի աչքերուն լայնօրէն բացուելուն պէտքն է որ
որոշապէս կ'զգանք, որպէս զի կարենանք տեսնել Աս-
տուծոյ սիրուն լայնքն ու երկանքը, բարձրութիւնն ու
խորութիւնը: Աստուած ներկայիս փոքրիկ դասակարգի
մը աչքերը միայն Համաձ է բանալ, այսինքն այն դասա-
կարգը, որը կոնակ կը դարձնէ մեղքին, ու բովանդակ
նուիրում մը կ'ընէ Յիսուսի քալելուն Հետեւելու: Անոնց
աչքերը պիտի բացուին որպէսզի Թագաւորը Իր զեղեց-
կութեամբը տեսնեն: «Տիրոջը փառքը Հայելիի մը մէջ
տեսնելով», Յիսուսի Հետեւորդները «միեւնոյն պատկե-
րին կը փոխուին, փառաց ի փառ»:—Բ.Կոր. Գ.18:

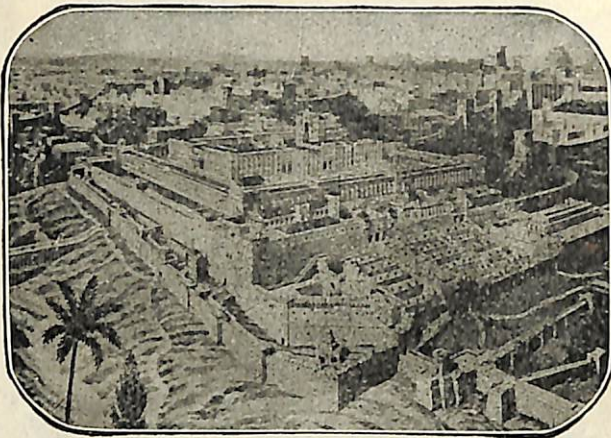
ԴԱՒԻԹԻ ՍՈՂՈՄՈՆԻՆ ՏՈՒԱԾ ՊԱՏՈՒԷՐԸ

ՏԱՃԱՐԻ ԱՏԱՂՋՆԵՐՈՒ ԿՐՈՒՄԸ

ՍՈՂՈՄՈՆ ԵՒ ՍԱՐԱՅԻ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

ՏԻՐՈՋԸ ՏԱՃԱՐԸ

Մենք արդէն տեսանք թէ Տաղաւարը Աստուծոյ առ-
ժամանակեայ ընակութիւնը ներկայացուց Իսրայէլի
Հետ: Վերջէն, Տաղաւարին տեղը Տաճարը կա-
ռուցուեցաւ: Ասով, Աստուած լալտնեց թէ ապագային
տեւական կերպով պիտի մնայ Իր ժողովուրդին Հետ:

Դաւիթ Թաղաւոր՝ ինչպէս որ տեսանք, Քրիստոսը
կը ներկայացնէր այս Աւետարանական Դարու տեւողու-
թեանը: Նա Տաճարին պէտք եղած նիւթերը Հաւաքեց,
բայց չի թույլատրուեցաւ շինելու զայն: Ասկէ ա՛ն դասը
կ'ըստանանք, թէ Աստուածային ամբողջ կարգադրու-
թիւնները մարմնեղէն Քրիստոսով պիտի չի Հաստատուին,
Հաղա փառաց Քրիստոսով, Սողոմոնով ներկայացուած:

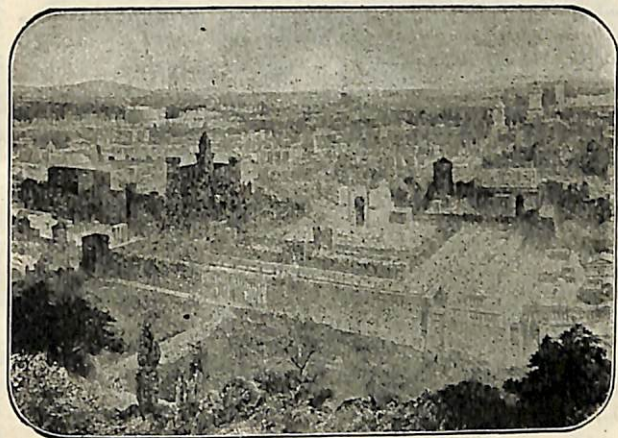
Այս տաճարը աւելի մեծ Տաճարին պատկերն էր, ո-
րուն Համար Ս.Պօղոս եւ Ս.Պետրոս կ'ըսեն թէ Նկեղե-
ցին է: «Աստուծոյ Տաճարը սուրբ է, որը դուք էք»
դարձեալ՝ «Դուք ալ մեկտեղ կը շինուիք Աստուծոյ բը-
նական ըլլալու Հոգիով»: Ս.Պետրոս Աստուծոյ Հա-
ւատարիմ սուրբերը Թաղաւորական Քահանաներ կը կոչէ,
կենդանի քարեր Աստուծոյ Տաճարին մէջ, որոնցմով՝
ի վերջոյ, ամբողջ աշխարհը Աստուծոյ պիտի մերձենայ:
Ա.Կոր. Գ. 16, 17: Զ. 19: Եփես. Բ. 21: Ա. Պետ. Բ. 5, 9:
Յայտ. Գ. 12: ԻԱ. 2, 9, 10, 1-4: Ի. 1-4, 6: Բ. Տիմ. Բ. 11, 12:

Սողոմոնի Տաճարին քարերը Տաճարին մէջ բերուելէ
առաջ պատրաստուած էին քարահանքին մէջ: Նոյնպէս ալ
անոր սիւները: Տաճարին կառուցման ժամանակ «մուրճի
ձայն չի լսուեցաւ»: Ամէն մէկ կտորը աշնպէս վարպե-
տութեամբ լարմարցուած էր որ ոեւէ տաշուծի պէտքը
չէր զղացուէր:

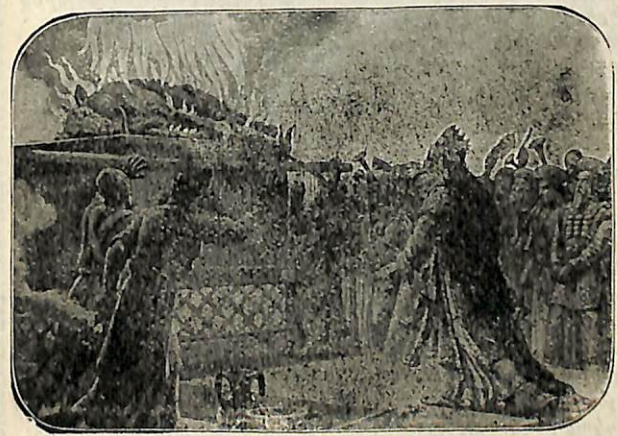
Ասիկա պատկերացուց խորհրդարանական Տաճարին
կառուցումը, Նկեղեցիին ներկայ կեանքի տեւողութեան
պատրաստութիւնը, ու անոնց լաւաշիկային կառուցումը
որպէս Աստուծոյ Հոգեւոր Տաճարը, լարութեան զօրու-
թեամբ: Ահա այս է փորձութեանց, տաշումներու եւ
շղկումներու նշանակութիւնը՝ որոնք բոլոր ճշմարիտ
Քրիստոնեաները պէտք է ստանան: Յարութեան փոփո-
խութիւնը այս բոլոր կենդանի քարերը իրարու պիտի
բերէ առանց բռնի զօրութեան կամ ստիպումի: Այն ա-
տեն Տիրջը փառքը պիտի լեցնէ ճշմարիտ Տաճարը, եւ
նոր Տնորինութիւնը պիտի սկսի: Ասիկա խոստացեալ
այն Թաղաւորութիւնն է, որը պիտի իրականացնէ «Մեծ
Ուրախութեան Աւետիսը» — «Ներկիս վրայ խաղաղութիւն
ու մարդոց մէջ Հաճութիւն»: — Դուկ. Բ. 10-14: Անդեայ
Բ. 7:

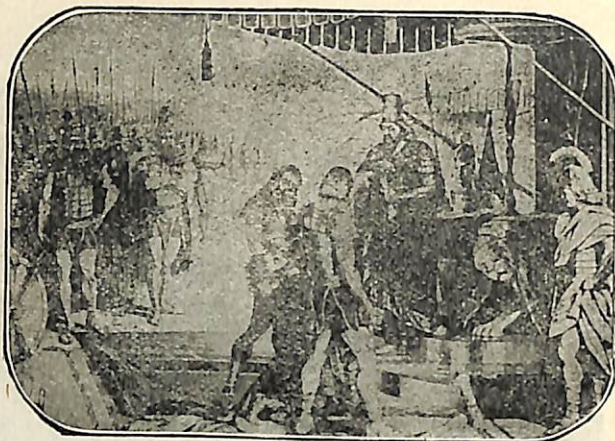
ՍՈՂՈՄՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐԻ ԶՈՀԸ

ՀԵՐՈՎԴԷՍ ԹԱԳԱՒՈՐԻ ՏԱՃԱՐԸ

ՏԱՃԱՐԻՆ ՍՐԲԱԳՈՐԾՈՒՄԸ

ՄԵԴԵԿԻԱ ԹԱԳԱՒՈՐ ԿՈՒՐԱՑՈՒՄԸ

ԱՍՏՈՒՄԸ խոստացաւ Դաւիթ Թաղաւորին թէ Մե- սիական Թաղաւորութիւնը իր սերունդին միջոցաւ պիտի դաշ. եւ մի քանի դարեր երեսնադէմի մէջ միայն Դաւիթի թոռները իշխեցին: Ամենէն վերջինը Սեղեկիան էր: Որուն Համար Աստուած Մարգարէին մի- ջոցաւ ըսաւ (Եղեկ. ԻԱ. 25-27). «Եւ դուն՝ ո՛վ պիղծ ու ամբարիշտ իշխան Իսրայէլի, որ քու օրը Հասած է, ու անօրէնութեան ժամանակին վախճանը, խոյրը վեր- ցո՛ւր ու թաղը Հանէ՛. ասիկա աշտէս չըլլար. զանիկա տակնուլրաց, տակնուլրաց, տակնուլրաց պիտի ընեմ, մինչեւ որ դաշ Անիկա՝ որուն իրաւունքն է, ու անոր պիտի տամ»: Ասիկա ըսելու ուրիշ կերպ մէկը՝ թէ Դա- ւիթի սերունդէն աչեւ Թաղաւոր պիտի չըլլայ մինչեւ Մեսիան: Ասիկա իրականացած է 2520 տարուայ երկար չըլլանին, անկէ մինչեւ աչսօր: Վերջի բոլոր Թաղաւոր- ները Հարկատու էին, եւ ո՛չ մէկը Դաւիթի սերունդէն:

Երբ Աստուած իր Թաղաւորութիւնը Սեղեկիայէն ա- ռաւ, Մարգարէի մը բերնովը ըսաւ՝ թէ Նարուզդոնոս- սորի կողմէ Բաբելոն գերի պիտի տարուի. իսկ ուրիշի մը միջոցաւ ալ թէ՛ Բաբելոնը պիտի չի տեսնէ: Երկու մարգարէութիւններն ալ իրականացան. որովհետեւ Նա- րուզդոնոսոր անոր աչքերը Հանել տուաւ երբ իր ձեռքը գերի ինկաւ, ու աչք վիճակին մէջ Բաբելոն տարաւ:

Մակայն, Աստուծոյ Դաւիթին տուած խոստումը՝ թէ «Բու երանքիդ պտուղէն դա՛նիդ վրայ Թաղաւոր մը պիտի նստի չաւտեան», չէր զրթուած: Սեղեկիայի տրուած պատգամը պարզապէս ցոյց կուտար թէ Իսրայէլի դա՛նը կործանուած պիտի մնար մինչեւ Մեսիայի Թաղաւորու- թիւնը:

Մակայն, Յիսուսի Առաջին Գալուստը չէրականացուց աչ մարգարէութիւնը, որովհետեւ, թէեւ Յիսուսը Մե- սիան է, բայց իր Թաղաւորական պաշտօնին չէ ձեռնաը- կած: Յիսուս՝ որպէս Քաջանայ սկսաւ իր դործը — «Նա ինքզինքը նուիրեց»: Իր նուիրումը կը շարունակուի աչ ամբողջ 19 դարերը: Պենտէկոստէն սկսեալ Նա կ'ընդունի ու կը զոհարեթ որպէս իր անդամները ամէն անոնք, որոնք իրենց մարմինները կենդանի պատարագ- ներ կը ներկայացնեն: (Հռովմ. ԺԲ. 1): Աչ զոհակից- ներուն, որպէս «Քրիստոսի Մարմնոյն անդամները», Մե- սիական Հաղարամեայ իշխանութեան մէջ բաժին մը խոստացուած է, ուր թէ՛ Իսրայէլը, եւ թէ՛ բոլոր աշ- խարհը պիտի օճընուին: — Յայտ. Ի. 6:

ՋԵՐ ԴՈՒՆ Ո՛Վ ՄԱՐԳԱՐԵՏ ԻՇԽԱՆԸ

ՄԵԴԵԿԻԱ ԹԱԳԱՒՈՐ ԿԸ ԲՈՒՆՈՒԻ

«ԲՈՒ ԽՕՍԳԻ ԶՇՄԱՐՏՈՒԹԻՒՆ Է»

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԸ ԱՄԱՅԱՑԱԾ 70 ՏԱՐԻ

ՆԱՐՈՒԳՈՂՈՆՈՍՈՐ Սեզեկիա Թաղաւորը կուրացնել վերջ, իր Ժողովուրդովը միասին Բաբելոն տարաւ, իսկ Երուսաղէմը ու իր Տաճարը բոլորովին կործանեց: Ս. Գիրքը կ'ըսէ թէ քաղաքը 70 տարի ամալի մնաց: Երուսաղէմի 70 տարուայ այս ամալացումը ըստ Ս.Գրոց, պատիժ մ'էր որ եկաւ Իսրայէլացւոց վաճառ, որովհետեւ անոնք պատշաճ կերպով չի պահեցին Աստուծոյ իրենց սաճմանած Յորեւեան տարիները: Ամէն 50 Երորդ տարին Յորեւեան տարի պիտի ըլլար, ուր բոլոր պարտքերը պիտի վերջանային, եւ բոլոր ստացուածքները իրենց նախկին տէրերուն պիտի վերադարձուէին — պատկերացնելով զալիք «Վերահաստատութեան Ժամանակները»: (Գործք Գ. 19-21): Բայց, Իսրայէլացիներն ալ միւս բոլոր Ժողովուրդոց նման չաճախնդիր էին: Անոնք զիտէին թէ այս օրէնքին կատարումը իրենց կուրուստ պիտի նշանակէր: Որով՝ անոնք այս Յորեւեան Շաբաթները Ժամանակ մը խիստ անկատար կերպով պահեցին, ու հետոյ հետէ դադրեցան պահելէ:

Աստուած կը բացատրէ թէ 70 տարուայ ամալացումը որը սկսաւ Իսրայէլի գերութիւնէն, բոլոր Յորեւեան տարիներուն թուին տեղը փոխարինելու համար էր: Ինչպէս որ կը կարդանք. «Որպէսզի Երեմիային բերնովը ըստած Տիրոջը խօսքը կատարուի, մինչեւ որ երկիրը իր շաբաթները վայելէ: Իր աւերմանը բոլոր օրերը շաբաթ պահեց, մինչեւ 70 տարիին լմնալը»:—Բ. Մնաց. 12. 21: Երեմ. ԻԵ. 11:

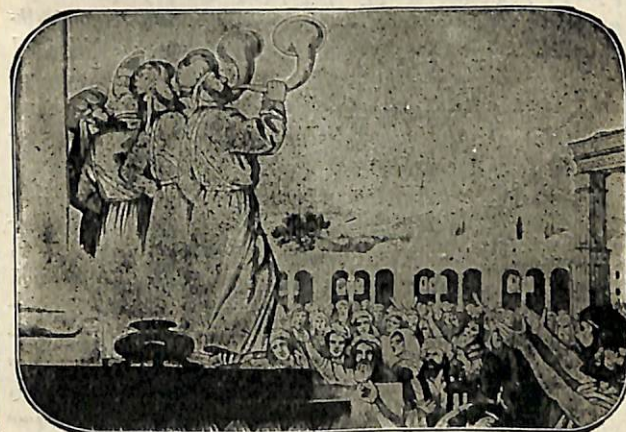
Ս. Գիրքը ուսանողները կը խորհին թէ՛ եթէ Յորեւեաններուն բոլոր թիւը 70 էր, եւ Յորեւեաններու իւրաքանչիւրին չըջանն ալ 49 տարի՝ այն Ժամանակ Յորեւեաններուն հաստատուելէն սկսեալ 70 չըջաններու վերջաւորութիւնը պիտի նշանակէ իրական Յորեւեանին ըսկիւրը — «Վերահաստատութեան Ժամանակները»: Անոնց հաշուով, այս Յորեւեանը կ'ըսկսի 1874ի Ժամանակներէն: Շատեր կ'ընդունին թէ ներկայիս արդէն իրական Յորեւեանը սկսելու վրայ է, որու տեւողութեանը — ամբողջ հազար տարի — մարդկութիւնը հետզհետէ պիտի վերադառնայ իր բոլոր իրաւունքներուն եւ պատեհութիւններուն: Ներկայ ընկերական անհանգստութիւնը ու մասնաւորապէս միջազգային պատերազմը, մեծ փոփոխութեան հետ մօտէն կապ ունին: Մենք նոր Դարու սկզբնաւորութեան մէջ կ'ապրինք: Ի մօտոց, Մեսիական Թաղաւորութիւնը պիտի բաղմապատկէ օրհնութիւնները ու վերցնէ անէծքը:—Յալտ. ԻԱ. 4, 5:

ԻՍՐԱՅԷԼԱՅԻԲ ԳԵՐԻ ԿԸ ՏԱՐՈՒԻՆ

ՀՐԷԱՆԵՐԸ ԿԸ ԶԱՐԴՈՒԻՆ

ՅՈՐԵՒԵԱՆԱԿԱՆ ՓՈՂԵՐՈՒ ՀՆՁՈՒՄԸ

ՆԱԲՈՒԳՈՂՈՆՍՈՐԻ ԵՐԱՋԸ ՄԵԿՆՈՒԱԾ

Գ ԱՆԻԷԼ՝ երիտասարդ Իսրայէլացի մը՝ որ Բաբելոն գերի տարուած էր, վերջէն Աստուծոյ Մարգարէն եղաւ։ Նաբուգոդոնոսոր արքան տպաւորիչ երազ մը տեսած էր, զոր արթննալէն վերջը չէր կրնար մտարեբել։ Իր «Իմաստունները» չէին կրնար օգնել իրեն։ Վերջապէս, Դանիէլ՝ Տիրովմէն առաջնորդուած, թէ՛ երազը ըսաւ, եւ թէ՛ անոր մեկնութիւնը։—Դան. Բ. 1, 5, 26-30:

Երազը ու անոր մեկնութիւնը այսօր մեզ աւելի կը հետաքրքրէ, ու աւելի մեզի կը վերաբերի, քան Նաբուգոդոնոսորին։ Թագաւորը երազին մէջ մեծ Արձան մը տեսաւ, որուն գլուխը՝ ոսկի էր. կուրծքը եւ թեւերը՝ արծաթ. փորը ու ազդերը՝ պղինձ. սրունքները՝ երկաթ. իսկ ոտքերն ալ՝ երկաթ, կաւի հետ խառնուած։ Եւ ահա՛ Թագաւորը լեռնէն առանց ձեռքի կտրուած Բար մը տեսաւ որը Արձանին ոտքերուն զարկաւ։ Արձանը ինկաւ, փոշիի վերածուեցաւ, եւ հողը տարաւ զայն։ Իսկ Բարը խոշորցաւ մինչեւ որ ամբողջ երկիրը լեցուց։—Դան. Բ. 31-35:

Այս երազին Աստուածային մեկնութիւնը որը Դանիէլի միջոցաւ տրուեցաւ, կը բացատրէ, թէ Արձանին գլուխը՝ Բաբելոնական Թագաւորութիւնը կը ներկայացնէ. կուրծքը եւ թեւերը՝ յաջորդող Մարաց ու Պարսից Կայսրութիւնը. պղինձ փորը ու ազդերը՝ Յունական Կայսրութիւնը. իսկ սրունքները՝ յաջորդող Հռովմէական Կայսրութիւնը։ Ոտքը՝ կը ներկայացնէր «Հռովմէական Մ. Կայսրութիւնը» ու իր յաջորդները. ոտքին երկաթը՝ քաղաքական զօրութիւնը կը պատկերացնէր, իսկ երկաթին հետ խառնուած կաւն ալ՝ մեր օրուայ կրօնական զօրութիւնը։ Այս տեսակէտէ, մենք տասը մասներու օրերուն մէջ կ'ապրինք։

Բարը՝ Աստուծոյ Թագաւորութիւնը կը ներկայացնէ. իսկ արձանին ոտքին վրայի կաւը՝ ասոր կեղծն էր։ Բարը՝ Աստուծոյ Ընտրեալ Եկեղեցիին խորհրդանշանն է, ընտրուած Հրէաներէ ու Հեթանոսներէ ու ամեն ազգէ ու յարանուանութիւնէ, կազմելու Համար Մեսիայի Թագաւորութիւնը։ Ի մօտոյ, այս Թագաւորութիւնը զօրութեամբ ու մեծ փառքով պիտի Հաստատուի, ու այս աշխարհի Թագաւորութիւնները պիտի անեղեւութանան, որպէս թէ Հրաշքով մը։ Այն ատեն Մեսիային Թագաւորութիւնը պիտի աճի, մինչեւ որ ամբողջ աշխարհը լեցնէ, ու ամէն բան իր տիրապետութեան տակ բերէ. իսկ ըստը կամաւոր մեղաւորներն ալ Երկրորդ Մահ-ուամբ պիտի ոչնչացնէ։

ՄԵՐ ՈՒ ՀՊԱՐՏ ՆԱԲՈՒԳՈՂՈՆՍՈՐԸ

ՆԱԲՈՒԳՈՂՈՆՍՈՐ ԶԻՄԱՐԱՑԱԾ

ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԲԱՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱՅ

ԴԱՆԻԵԼԻ ԵՐԱՁԸ — ՈՒՐԻՇ ՏԵՍԱԿԷՏ ՄԸ

ՍԵՂԵԿԻԱՅԻՆ ու Մեսիակին միջև երկար ժամանակաշրջան մը եղած է, որու տեղդութեանը Աստուած Հեթանոս Թագաւորաց կառավարական պայմանաժամ մը տուաւ, որը Նարուզոդոնոսորի Արձանովը ներկայացուած է: Այս զօրութեան ու աշխարհի վրայ իշխելու պայմանաժամը «Եօթը ժամանակներ» պիտի տեւէր — Եօթը խորհրդարանական տարիներ, որոնց ամէն մէկ օրը (լուսնական ժամանակ) տարի մը կը ներկայացնէ: Այսպէս, «Եօթը ժամանակներ» 7 անգամ 360 պիտի նշանակէ, որը կ'ընէ 2520 տարի: Այս ժամանակը չափն է որ 1915ին կը լրանայ: Ուրիշ խօսքով՝ Հեթանոսաց Երկրային Տիրապետութեան պայմանաժամը ներկայիս լրացած է. որով ալլեւս եկած է ժամանակը սկըսելու Մեսիական Թագաւորութիւնը: Ներկայ Հեթանոս ազգաց մղած կործանիչ պատերազմը որ բոլորին ալ տապալումը կը նշանակէ ըստ մարգարէութեան, Մեսիայի Հզօր Թագաւորութեան նախապատրաստութիւնն է:

Նարուզոդոնոսորի ներկայացուած այս իրողութիւնները Աստուած տարբեր խորհրդապատկերներով Դանիէլ Մարգարէին ցոյց տուաւ: Փոխանակ մեծ արձանի մը Դանիէլ մեծ Դազաններ տեսաւ: Ասիկա կը նշանակէ թէ Հեթանոս կառավարութիւնները, թէեւ ասիւքան մեծ կը թուին աշխարհային մարդուն՝ սակայն, Աստուածային տեսակէտէ դազանային են: Արդարեւ՝ մենք ասոր Հետ կրնանք Համաձայնիլ երբ պատմութեան արիւնալի էջերուն վրայ ակնարկ մը նետենք. աշխարհը դազանային իշխանութեան ներքեւ գտնուած է:

Դանիէլի երազին առաջին դազանը՝ առիւծ մը, կը ներկայացնէր Բաբելոնը. երկրորդը՝ արջ մը, Մարերն ու Պարսիկները. երրորդը՝ ինձ մը, Յունաստանը — 4 լուսնները կը ներկայացնէին Մեծն Աղեքսանդրի չաշորդող 4 զօրապետները: Չորրորդ դազանը կը ներկայացնէր Հռոմէական Կայսրութիւնը: Անոր 10 եղջիրները կը Համապատասխանեն Արձանին 10 մատերուն: Այն եղջիրը որ աչքեր ունէր, նոյնպէս եւ թագ՝ շատերէն կ'ընդունուի ըլլալ Պապականութիւնը:

Դատաստանի տեսարան մը ցոյց տրուեցաւ Դանիէլին, ուր այս բոլոր կառավարութիւնները մերժուեցան. որոնցմէ իշխանութիւնը առնուեցաւ ու Մէկու մը տրուեցաւ որը Մարդոյ Որդիին կը նմանէր: Անոր տրուած Թագաւորութիւնը տեւական էր, որպէսզի բոլորն ալ Անոր ծառայեն ու Հնազանդին. իսկ բոլոր դազանաբարոյ կառավարութիւնները ոչնչացան:—Դան. Է. 13-27:

ԵՐԿՐԻ ՉՈՐՄ ԱՇԽԱՐՀԱԿԱԼ ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՓԱՌԲԸ — ԵՍԹԵՐ ԹԱԳՈՒՀԻՆ

ՀՐԷԱՆԵՐԸ ԳԵՐՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

ԲԱՂՏԱՍԱՐ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ԽՆՃՈՑԻՐ

ՏՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ գերակա է նարուզդոնոսորի դատողութիւնը, որը Դուրա դաշտին մէջ իր մէկ հըսկայ արձանը կանգնեց որպէս երկրի իշխանը, որուն առջեւ բոլոր ժողովուրդէն կը պահանջուէր հլու անաճութեամբ խոնարհիլ: Բայց անոնց մէջէն երեք Հրէաներ մերժեցին ծնրադրել: Մեծ Հնոց մը Խոթնապատիկ տաքցուեցաւ, որուն մէջ նետուեցան Աստուծոյ երեք ծառաները: Չանոնք Հնոցը նետողները բացերու սաստիկութիւնէն մեռան: Նարուզդոնոսոր ու իր իշխանները երբ Հնոցը կը դիտէին, տեսան որ ներս նետուած երեք Հրէաները անպիստ մնացած են, եւ անոնց Հետ Աստուծոյ Որդիին նման Մէկն ալ կայ: Նարուզդոնոսոր Հաւատաց Հրէից Աստուծոյն՝ եւ բոլոր ժողովուրդին հրամայեց որպէսզի Անոր երկրպագեն: Թէեւ Աստուծոյ ժողովուրդը աչօր ալ կրակոտ փորձութեանց ենթակալ ըլլաւ, սակայն, Հաւանական չթուիլ թէ անոնք իրական բոցավառ Հնոցի մը մէջ պիտի ձգուին: Այսուհանդերձ, Աստուծոյ զօրութիւնը կրնալ ո՛րեւէ նեղութեան մէջ սրտապնդել զանոնք:

Ասկէ վերջն էր որ Նարուզդոնոսոր չիմարացաւ ու անասունի նման խոտով ապրեցաւ, ամբողջ Խոթը տարի՝ որմէ վերջ իր բանականութիւնը վերադարձաւ, ու նա Աստուծոյ փառք տուաւ:

Վերջէն տեղի ունեցաւ Բաղասարի խնճուղը, պատին վրայ զբուած ձեռագիրը ու Բաբելոնի անկումը, երբ Մարաց ու Պարսից Թագաւորութիւնը, որը Արձանին արձաթ մասերովը ու Դանիէլի տեսիլքին Արջովը ներկայացուած էր՝ տիրեց Բաբելոնին: Կիւրոսին բանակը Եփրատին ընթացքը փոխելով ու գետին ճամբովը ներս մտնելով՝ զբաւեց քաղաքը, որը անառիկ կը Համարուէր:

Բաբելոնը՝ Յայտնութեան Գրքին մէջ լիչուած Կրօնական մեծ Կաղմի մը խորհրդարանական անունն է: Այնպէս նկարագրուած է, իրր թէ անոր անկումը տեղի ունեցաւ ալլաբանական Եփրատ գետի ցամաքելովը, որպէսզի Արեւելի Թագաւորաց — Արքայական Քահանայութեան՝ որուն գլուխը Քրիստոսն է — ճամբան պատրաստուի:

Գետը՝ ժողովուրդ եւ Հարստութիւն կը ներկայացընէ:—Յայտնութիւն ԺԻ. 15:

ԲՈՐԲՈՂԱԾ ՀՆՈՑԻՆ ՄԷՋ

ԲԱՂՏԱՍԱՐԻ ՎԵՐՋԻՆ ԽՆՃՈՑԻՐ

ԴԱՆԻԷԼ ԿԸ ՄԵԿԵՆԷ ԶԵՌԱԳԻՐԸ

ԴԱՐԵՆԷ ԵՒ ԿԻՒՐՈՍ ԹԱԳԱՌՈՐՆԵՐԸ

ԴԱՆԻԷԼ Մարգարէ իր անկեղծութեան շնորհիւ Դարեն Թագաւորին առջեւ բարձր դերք ունէր: Իր պաշտօնակիցները ատեցին զինքը, որովհետեւ նա կ'արդիւնէր կաշաւքը: Անոնք Դանիէլը դատաւարտելու համար անոր կրօնքէն զատ ուրիշ պատճառ մը չկրցին գտնել: Անոնք ստիպեցին Դարենը որպէսզի չպատարէ թէ ամէն մարդ պէտք է միայն զինքը պաշտէ, որը պատճառ պիտի ըլլայ կ'ընէին աղբեցութեանը զօրանալուն: Անոնք պնդեցին թէ ասիկա Ժողովուրդին վրայ մեծ տըպաւորութիւն պիտի ձգէ, զանոնք աւելի հնազանդ ընելով իր կառավարութեանը: Անոնք կրցին հրովարտակէր հանել տալ՝ թէ ո'ւեւէ մէկը որ Դարենէն տարբեր աստուած մը կը պաշտէ, առիւծներու դուրը պիտի ձգուի: Իսկ չետոյ լրտեսեցին Դանիէլը, ու դատաւարտեցին զինքը:

Մարաց ու Պարսից մէկ օրէնքն էր որ արքայական հրովարտակները երբեք պէտք չէ անտեսուին: Որով, թէեւ Դարեն խիստ կը ցաւէր տեսնելով թէ իր ամենահաւատարիմ պաշտօնեան բռնուեցաւ, սակայն անկարող էր բեկանել իր հրամանը: Իր միակ լոյսն էր, թէ թերեւ Դանիէլին Աստուածը կերպով մը ազատէ զինքը:

Դանիէլ առիւծներուն դուրը ձգուեցաւ, բաց առաւտուն անկէ կենդանի դուրս հանուեցաւ: Այն ատեն անոնք, որոնք զինքը աշպէս թախարհը ձգեցին, Թագաւորին հրամանովը առիւծներուն դուրը ձգուեցան ու յօշոտուեցան:—Դան. 2. 14-24:

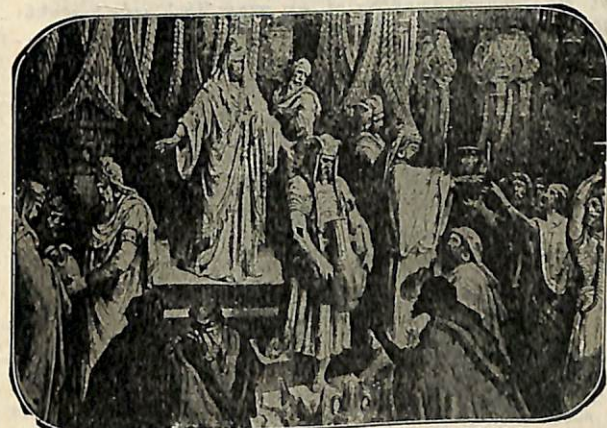
Երուսաղէմի 70 տարուայ ամաչացման վերջաւորութեանը Աստուած զրդեց Կիւրոսի սիրտը, որը հրովարտակ մը հանեց, ազատութիւն շնորհելով ամէն Իսրայէլացիի Պաղեստին վերադառնալու: Նո'նիսի դրամ տուաւ, ու հրամայեց որպէսզի Տիրոջը Տունէն զբաւուած անոթները ետ տրուին: Մօտաւորապէս 50,000 Հրէաներ վերադարձան — ա'ւսքան քիչ աչն մեծ բաղմութիւնէն որ զերի տարուեցան: Նախանձախնդրները ու Արբաշամական Ուխտի նկատմամբ լեցուն հաւատք ունեցողները միայն վերադարձան ու վերադարձեցին քաղաքը: Իսկ յորայի Ժամանակ ալ՝ Տաճարը: Միւսները աշխարհային դադափարներով տողորուած էին, ու Բաբելոնով հետաքրքրուած: Այսպէս ահա, Աստուած անջատեց Իսրայէլի աղտը, զանոնք Մեսիային պատրաստելով: Մակայն, «Ճշմարիտ Իսրայէլացիները» քիչուոր էին, երբ անոնց աչեկութեան օրը եկաւ:

ԴԱՆԻԷԼ ԿԸ ԶԱՅՆԷ ԹԷ ԿԵՆԴԱՆԻ Է

ԿԻՒՐՈՍ ԹԱԳԱՌՈՐ Կ'ԱԶԱՏԷ ՀՐԷԱՆԵՐԸ

ՏԱՃԱՐԻՆ ԱՆՕԹՆԵՐԸ ԿԸ ՎԵՐԱԴԱՐՉՈՒՐՆ

ՉՈՐ ՈՍԿՈՐՆԵՐՈՒ ՀՈՎԻՏԸ

Ե ԶԵԿԻԵԼԻ չոր ոսկորներու հովիտին տեսիլը, որոնք իրարու մօտեցան, ջիղերով ծածկուեցան եւ ապա մտրթով՝ ու մեծ բանակ մը կազմեցին, կը կարծուի թէ մեռելներու չարութիւնը կը ներկայացնէ: Բայց այս ըմբռնումը սխալ կը թուի ըլլալ: Մարգարէն կը յայտնէ թէ այս պատկերը Իսրայէլի Յոսեփուն վերակենդանացումը կը ներկայացնէ: Նախ՝ լուսոյ չորացած ոսկորները, ապա՝ զօրութեան ջիղերը, ու վերջէն ալ վախճուեցին: Մենք կը կարդանք. «Ասիկա Իսրայէլի բոլոր Տունն է, որոնք կ'ըսեն. Մեր (դարձեալ ազգ մը ըլլալու) լուսը մեռած է: մենք մեր բաժինէն զրկուած ենք»: — Եղեկէլ Լէ. 1-14:

Այս գուշակութեան իրականացումը իր լառաջդիմութեանը մէջ կը թուի ըլլալ ներկայիս Հրեից մէջ: Դեռ մօտ անցեալին մէջ ունէ լուս չունէին. բայց ահա՛ Սիոնական շարժումը երեւան ելաւ, լուսոյ չորացած ոսկորներուն տառապանքը չքացնելու համար, որը սակայն Արարահամական խոստումին նկատմամբ ո'ւնէ հաւատք չէր տաճէր: Վերջերս սակայն, կը տեսնենք թէ Հրեաները սկսեցին անհիւ Արարահամական խոստման լուսին մէջ, ու իրարու կը միանան զօրութեամբ, հարստութեամբ եւ հաւատքով: Արդարեւ, ժամանակը շատ հեռու չէ երբ իրենց ազգային լուսը պիտի վերահաստատուի, ու անոնք որպէս Ժողովուրդ՝ դարձեալ պիտի հրճուին: — Եսայի Խ. 1, 2: Հռովմ. ԺԱ. 25-33:

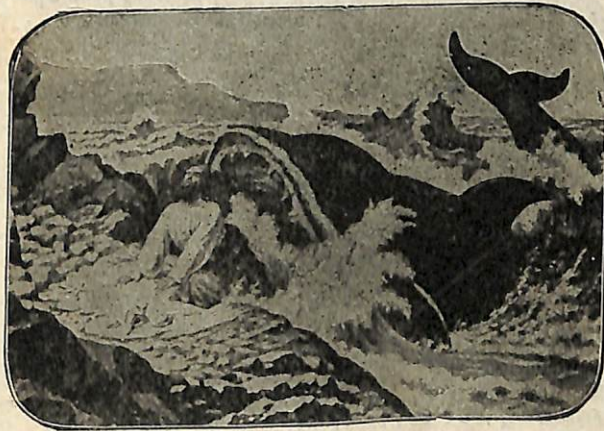
Ս. Գիրքը մեռելոց չարութեան մասին խօսելով կ'ըսէ թէ՛ մեռած մարմինը չէ որ չարութիւն պիտի առնէ: Մարմինը հողին կը դառնայ: Մեսիայի Թագաւորութեան առաւօտուն, Աստուած Անոր միջոցաւ Ադամի սերունդին ամէն անդամին «մարմին մը պիտի տայ ինչպէս որ կ'ուզէ»: Փոքրաթիւ սուրբերը Առաջին Յարութեան մէջ բաժին պիտի ունենան. փառք, պատիւ ու անմահութիւն, Աստուծային բնութիւն պիտի ստանան. Հրեշտակներէն խիստ բարձր: Այն ատեն Աստուծոյ օրհնութիւնը դէպի աշխարհ պիտի հոսի անոնց ալ Յարութիւն տալու — երկրային մարմիններով: Որոշ է թէ Աստուծոյ համար շատ աւելի դիւրին է Իր նպատակին համեմատ նոր մարմին մը տալ, քան ինչպէս որ ժամանակ մը կը խորհէինք թէ Նա երկրի ամէն ծալքերէն պիտի հաւաքէ փոշիի ամէն մէկ հիւլէները՝ վերաբաշխելու համար նախկին մարմինը: Ս. Գրոց ո'չ մէկ համարը կը չի՛նք մարմինին չարութիւնը. բայց շատ մը համարներ կը յայտնեն հողին չարութիւնը, որը պիտի արթնցուի եւ նոր մարմին մը տրուի, երկրայիններուն՝ երկրային, ու երկնայիններուն ալ՝ Երկնային: — Ա. Կորնթացիա ԺԵ. 37-40:

ՅՈՎՆԱՆ ՀՐԷԻՅ ՊԱՏԿԵՐ ՄԸ

«ՅՈՐՈՎԱՅՆ ԴԺՈՒՈՅ» ԿԸ ՄՏՆԷ — ՅՈՎՆԱՆ Բ. 3

ՅԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՆԱԽԱՊԱՏԿԵՐԱՅՈՒՄ — ՄԱՏԹ. ԺԲ. 40

ԲԱՆԸ ՄԱՐՄԻՆ ԵՂԱՒ

Ն ԲԵՒՑ աղղը՝ չկարենալով պահել Օրէնքին Ուխտը, չկրցաւ Արքաճամին Սերունդը լալալ, օրհնելու Համար աշխարհը: Եւ ահա՛ եկաւ Աստուծոյ որդեալ ժամանակը Հայթալթելու Համար Մեսիան — Փրկիչն ու Ազատարարը, թէ՛ Իսրայէլի, եւ թէ՛ բոլոր մարդոց: Նա պէտք էր մարմնանար, Արքաճամի ընտանիքէն, կատարէր Օրէնքի Ուխտին պայմանները, ու Հապա՛ անձնագոհութեամբ՝ ըլլար Արքաճամի Սերունդը Հոգեղէն մակարդակի վրայ, որպէսզի կարենար օգնել ամէն անոնց որոնք Իր միջոցաւ Հօրը պիտի դաշին:

Յովհաննու Աւետարանին (Ա. 1-5) ին մէջ, Յիսուս Իր նախամարդկային վիճակին մէջ ներկայացուած է որպէս Աստուծոյ Խօսքը կամ Լօկօսը, «Բոլոր Արարածոց Անդրանիկը»: — Կող. Ա. 15:

Հին Թաղաւորները երբ ժողովուրդին Հետ խօսիլ կ'ուզէին՝ վանդակապատի մը ետեւը կը նստէին, որուն առջեւը կը կենար ներկայացուցիչ մը, որը ժողովուրդին կուտար Թաղաւորին պատգամը: Այս տեսակ ներկայացուցիչները Լօկօս — Թաղաւորին խօսքը կամ ներկայացուցիչը կը կոչուէին: Օրինակը իմաստալից է ու դեղեցիկ, երբ դաշն Աստուծոյ Միածին Որդւոյն կը վերադրենք, որուն միջոցաւ Աստուած կը խօսի մարդկութեան — Եկեղեցիին՝ ներկայիս, իսկ աշխարհին՝ ի մօտոյ, Մեսիական Թաղաւորութեամբ:

Յովհաննու Ա. 1ին բառական Թարգմանութիւնը մինչեւ ցարդ մութ մնացած նիւթի մը վրայ մեծ լոյս կը սփռէ: «Սկիզբէն էր Լօկօսը, եւ Լօկօսը Աստուծոյ Հետ էր, եւ Լօկօսը Աստուած մ'էր: Անիկա սկիզբէն Աստուծոյ Հետ էր: Ամէն բան Անով եղաւ, եւ առանց Անոր բան մը չեղաւ: Լօկօսը մարմին եղաւ ու մեզ Հետ բնակեցաւ եւ մենք Անոր փառքը տեսանք, Հօրը Միածինին փառքին նման»: Յիսուս միեւնոյն բանը տարբեր լեզուով կ'ըսէ, թէ «Ինքը Աստուծոյ արարածոց սկիզբն է»: (Յայտ Գ. 14): «Նա սկիզբն ու վախճանն էր, Ալֆան եւ Օմեղան»: (Յայտ. ԻԱ. 6): Գաղափարը որոշ է. ԵՀովայ Աստուածը, անՀատապէս, Լօկօսէն զատ ուրիշ էակ չստեղծեց, ու զԱյն ալ խիստ մեծ ստեղծեց, ԵՀովային նմանութեամբ: Ո'րքան յտակօրէն՝ թէեւ Համառօտակի, Ս. Յովհաննէս չափանաւ է աչս բաները:

Աստուածային Ծրարդին չաջորդ կէտը՝ Մարիամին աւետումն էր, որուն կը չաջորդէր պատմութեան ամենամեծ անցքը, մեր Փրկչին ծնունդը:

ԱՒԵՏՈՒՄԸ

ՅՈՎԱՅԻՓ ՈՒ ՄԱՐԻԱՄ ԿԸ ՄԵԿԵՆԻՆ

ԲԵԹԼԷՆՄ ԿԸ ՀԱՄԵՆԸ

ՄԵՐ ՈՒՐԱՆՈՒԹԵԱՆ ԱՒԵՏԻՍ

ՅԻՍՈՒՍԻ նկատմամբ մեր մտային ըմբռնումը այն ատեն միայն կը ճշդուի, երբ Բեթլեհեմի Մանուկը կ'ընկերացնենք Լոկոսին հետ։ Անոր կեանքը Աղամէն չէր դար, Յովսեփի միջոցաւ՝ որպէս դատապարտուած կեանք մը։ Ան՝ փոխանցուած կեանք մ'էր։ Լոկոսը՝ որ Հարուստ էր Հոգեղէն պատեհութիւններով, փառքով ու պատուով, «մեր սիրոյն Համար աղքատացաւ (Մարդ եղաւ), որպէսզի իր աղքատութեամբը Հարստանանք» — որպէսզի մարդկութիւնը փրկուի անէծքէն — Մահուան դատապարտութիւնէն, ու անոր պարունակած բոլոր կսկիծներէն, ցաւերէն եւ Աստուծոյ շնորհալըրկութիւնէն։ «Ինծի մարմին մը պատրաստեցիր մահուան շարժարաններուն Համար»։ Անարատ Մէկու մը մաշը կարելոր էր, որպէս Փրկադին, Աղամէն ու իր սերունդին Համար։ — Ա. Տիմ. Բ. 6։

Ձարմանալի չէ որ Հրեշտակները Հրճուանօք կ'աւետէին Հովիւներուն Լոկոսին մարդկայնութիւնը — Բեթլեհեմի Մանուկը։ «Մի՛ վախճաք, ա՛հա՛ ձեզի մեծ ուրախութեան աւետիս կը բերենք, որ բոլոր Ժողովուրդին պիտի ըլլայ»։ Քիչեր միայն վերլուծած են Աւետիսը, քիչեր միայն կրցած են տեսնել թէ ո՛րքան ընդարձակածաւալ է անոր սահմանը։ Անիկա Հրեից ու Հեթանոսաց Համար է — բոլոր մեղաւորաց — «բոլոր Ժողովուրդին»։ Քիչեր միայն պատեհութիւնը ունեցած են ընդունելու այս մեծ ուրախութիւնը. սակայն Փրկիչը խոստացաւ թէ ինքը ապագային պիտի ըլլայ այն ձըլմարիտ Լուսը որ աշխարհ եկող ամէն մարդ կը լուսաւորէ։—Յովհ. Ա. 9։

«Որովհետեւ ձեզի (մարդկութեան) այս օր Դաւիթի Քաղաքին մէջ փրկիչ մը ծնած է, որը Օծեալ Տէր է»։ Ո՛հ, ո՛րքան քաղցր է այս Փրկիչ բառին նշանակութիւնը։ Ան՝ կեանք-տառաղ կը նշանակէ։ Ապրելու իրաւունքը կորսուած էր — բոլորն ալ կը մեռնին։ Կեանք-տառաղը եկաւ յաւիտենական կեանք Հայթաթելու մեռնող սերունդին։ Փա՛ռք Աստուծոյ այս մեծ կեանք-տառաղին Համար, Որը կարող է բոլորովին փրկելու։—Եբր. Է. 25։

«Երկրի վրայ խաղաղութիւն, մարդոց մէջ Հաճութիւն» մարդարէութիւնը դեռ կատարուած չէ, բայց խիստ կը մօտենայ։ Մանուկին ծնունդը՝ քաջ մ'էր այս ուղղութեամբ. խաչին վրայ մեռնիլը՝ ուրիշ մը. Լոկոսին Հոգեղէն մակարդակի վրայ փառաւոր յարութիւնն ու Համբարձումը՝ ուրիշ քաջեր էին։ Իսկ զրեթէ ամբողջացած Եկեղեցիին ընտրութիւնը որպէս Մեսիային Հարստը՝ ուրիշ քաջ մ'է։ Մեսիական Թագաւորութիւնը պիտի լրացնէ այս օրհնեալ մարդարէութիւնը։

ՀՈՎԻԻՆԵՐԸ ԲԱՂԱՔ ԿՆԵՐԹԱՆ

ՄՈԳԵՐԸ ԱՍՏՂԷՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՈՒԱՅ

ՀՈՎԻԻՆԵՐՈՒ ԵՐԿՐՊԱԳՈՒԹԻՒՆԸ

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԿԱՐԱՊԵՏԸ

Փ ԲԿՈՒԹԵԱՆ գործը սկսաւ Յիսուսի մահուան նուիրումովը 30 տարեկան եղած ժամանակ, որը իր Մկրտութեամբը պատկերացուած է: Հոն՝ Նա որ նպատակի մը համար մարմնացեր էր, ինքզինքը բոլորին Փրկա-դին մը ըլլալու համար ներկայացուց, որը չար-մար ատենին բոլորին վկայութիւն պիտի ըլլայ: Մարդկային ընտրիւն ստանալու համար Լօկոսին խոնարհու-մը, Բեթլէհեմի Մանուկին ծնունդը, ու Անոր աճումի շրջանի լեռնադաշտաբնիկները երկրորդական բաներ էին: Նոյնպէս ալ Յովհաննէս Մկրտչին գործը պատրաստու-թիւն մ'էր: Անոր պաշտօնն էր ծանուցանելու Յիսուսը որպէս «Աստուծոյ Գառնուկը», որը աշխարհին մեղքը կը վերցնէ: Նա լանդիմանեց մեղքը, ու արդարութեան չորհուրեց՝ որը կարեւոր էր ամէն անոնց համար որ պի-տի ընդունէին Մեսիան ու պիտի ընդունուէին եւ օրհ-նուէին Անկէ, որպէս բաժանորդներ Անոր Հաստատելիք Թաղաւորութեան:

Յովհաննէս քարոզեց, թէ «Երկնից Թաղաւորութիւ-նը մօտեցած է: Ապաշխարեցէ՛ք»: Մի'միայն ճշմարիտ, անարատ Իսրայէլացիները ընդունեցին Մեսիան, ու Ա-նոր փառաւոր գործին ընկերակիցները եղան: Յովհան-նէսին Մկրտութիւնը Հրէական Օրէնքին դէմ գործուած մեղքերը լուալու, եւ մի'միայն մասամբ անհաւատարիմ եղող Հրեից համար էր:

Յովհաննէսին Մկրտութիւնը պղծութիւններէ մաք-րուած կը պատկերացնէր, եւ միայն Հրեից քարոզուեցաւ, որովհետեւ անոնց միայն կը վերաբերէր: Հեթոնոսները դուրս ձգուած էին: Ինչպէս կրնային անոնք ապաշ-խարել ու վերստանալ ուխտին ընծայած Հաղորդութիւնը, երբ անոնք երբե'ք Աստուծոյ Հետ Հաղորդութեան մէջ դրո՞ւնուած չէին: Հրէաները, Սինայ Լեռնէն Մովսէսի միջնորդութեամբ արուած ուխտին տակ դռնուելով, Հաղորդութեան մէջ էին Աստուծոյ Հետ, ինչպէս որ Ս. Պօղոս կ'ըսէ. անոնք՝ «Բոլորն ալ Մովսէսի մկրտուեցան ամպին ու ծովուն մէջ»: Մովսէսի միջոցաւ Աստուծոյ Հետ սրտանց Հաղորդակցութեան մէջ գտնուող ամէն Իս-րայէլացի, Մովսէսէն Քրիստոսի փոխանցուեցաւ. որով Քրիստոսի լուսւածական մկրտութեան պէտք չկար, ո-րովհետեւ արդէն Մովսէսով ընդունուած էր, որը Քրիս-տոսի պատկերն էր:

Երբ կ'ըլլէր սկսաւ Հեթանոսաց երթալ, Եփեսոսի մէջ մի քանիներ հաւատացին ու Յովհաննէսին Մկրտու-թեամբը մկրտուեցան՝ իրը թէ Հրէաներ եղած ըլլային: Ասիկա սխալ մ'էր: Հեթանոսները պարտէին ուղղակի Քրիստոսի մահուանը մկրտուիլ: — Գործ. ԺԸ. 25: ԺԹ. 3-5: Հռովմ. 2. 3: ԺԱ. 17-25:

ԸՆԾԱՅՈՒՄԸ ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԷՋ

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ Կ'ԵՐԹԱՆ

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՀԱՐՑԱՔՆԵՆԷՆԷՎԱՐԴԱՊԵՏՆԵՐԸ

ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԿՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

ԵՐ Ե ՅԻՍՈՒՍ ԹՈՐՈՒՄՆԱՆՈՒ ԷԳԵՐՔԸ ԻՆՔԵՐՆԵՐ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԻՆ ՆԵՐԿԱՅՈՒՆՈՒ ՄԻՐՈՒԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ՝ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍ ԳԱՐԺԱՆՔՈՎ ԸՍԱԼ. ԱԼԵԼԻ Ե՛Ս ՔԵՂՁԷ ՄԻՐՈՒԵԼՈՒ ԱՔՏՈՐԸ ՈՒՆԻՄ. ԴՈՒՆ ԼՈՒԱՆԱԼՈՒ ՄԵՂՔ ՀՈՒՆԻՍ: ՅԻՍՈՒՍ ՀՐԱԳԱՏՐԵՑ ԱՊԱՏՈՇԱՐԸ, ԱՂ ՄԻԱՅՆ ԸՍԱԼ. «ԹՈՂ ՈՐ ԱՂԱՅԷՍ ԸԼԼԱՅ»: ՆԱ ԱՂԱՅԷՍՈՎ ԳՈՅԿ ԽՈՒԼԱՆ ԹՔ ԻՆՔ ՅՈՎՀԱՆՆԵՍԻՆ ՄԵՂՔԵՐ ԼՈՒՄԼՈՒ ՄԻՐՈՒԹԵԱՆԸ ՀԷՐ ՀԵՄԵԼԷՐ, ՀԱՊԱ՝ ԹՔ ԻՐ ՄԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ՈՒՐԻՉ ՄԱՍՆԱԼՈՐ ՆՂԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄՈՒՆԷՐ, ՈՐԸ ՀՐԱԳԱՏՐԵՑ: Ս. ՊՈՂՈՍ ԿԸ ՎԱՅՏՈՒՆԷ ՄԵՂ ԹՔ ՅԻՍՈՒՍԻ ՄԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԱՊԱՏԿԵՐԱԳՆԷՐ ԱՆՈՐ ԿԵԱՆՔԻՆ ԱՄՐՈՂՋՈՒԹԵԱՄԸ ԱՍՏՈՒԾՈՂ ՆՈՒԽՐՈՒՄԸ, ՈՐԱՅԷՍ ՄԱՀՈՒԱՆ զՈՀ ՄԸ: — ԵՐԸ. Ժ. 5-9:

ՎԵՐՋԷՆ՝ ՅԻՍՈՒՍ ՎԱՅՏՈՒՆԵՑ, ԹՔ ԻՐ ԸՈՎԱՆՈՂԱԿ ԱՂԱՏՈՇՆԸ ՆՈՒԽՐՈՒՄԻ ՄԸ ԿԱՏԱՐՈՒՄՆ ԷՐ զՐԸ 30 ՄԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍԱԿԻՆ ՄԷՂ ԸՐԱԾ ԷՐ, ՄԻՐՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ: ԱՆԻԿԱ ԱՊԱՏԿԵՐԱԳՈՒՄԸ ԻՐ ՄԱՆՈՒԱՄ ՄԻՐՈՒԹԻՒՆԸ — ԻՐ ԿԵԱՆՔԻՆ ԱՍՏՈՒԾՈՂ ԺԱՌԱՂՈՒԹԵԱՆ ՆՈՒԽՐԵԼՐ: ԻՐ ԱՌԱՔԵԼՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐՋԱԼՈՐՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ ԸՍԱԼ. «ՄԻՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՈՒՆԻՄ ՄԻՐՈՒԵԼՈՒ, ԵՒ Ի՛ՆՎԱՅԷՍ ԿԸ ՄԱՂՆԱՊԻՄ ՄԻՆՈՒՆԵՐ ԿԱՏԱՐՈՒՄԸ»: (ՂՈՒԿ. ԺԲ. 50): ՄԻՍ ՕՐԸ, ԽԱՅԻՆ ՎՐԱՅ ԸՍԱԼ. «ԿԱՏԱՐՈՒՆԵՄԱՅ»: ԻՐ ՄԱՀՈՒԱՆ ՄԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐ ԹՈՐՈՒՄՆԱՆԷՆ ՍԿԱԾ ԷՐ, ՀՈՆ ԱՄՐՈՂՋԱԳԱՆ:

ԱՅՍ ԽՆՂՐՈՂՆ ՄԷՂ ՅԻՍՈՒՍԻ ՀԵՄԵԼՈՐՁՆԵՐԸ ԶԻՆՔԸ Կ՛ԸՆՂՈՐԻՆԱԿԵՆ: ԱՆՈՆՔ ԻՐ ՄԱՀՈՒԱՆԸ ՄԻՐՈՒԵԼՈՒՄ ԵՆ, ԻՐ ՄԱՐԺՆՈՂՆ, ԵԿԵՂԵՑԻՐԻՆ: (ՀՈՒՎՄ. Զ. 3): ԴԷՎԻՔ ԲԵՐԻՍՏՈՒՍԻ ԽՈՒՄԸՐ ԿԱԾ ՄԱՐԺԻՆԸ ԿՆՔՈՒՄԸ ԱՅՍ ՄԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ԱԽՈՒՄ ԶԱՄՐՈՂՋԱՆԱՅ՝ ՄԻՆՈՒՆԵՐ ՈՐ ՎԵՐՋԻՆ ԱՆՈՒՄԸ ՂԱՆՈՒՄԻ: ԱՅՆ ԱՌԱՆ ԲԵՐԻՍՏՈՒՍԻ ՄԻՐՈՒԹԻՒՆԸ ՈՐԱՅԷՍ ԱՄՐՈՂՋՈՒԹԻՒՆ ԱԽՈՒՄ ԼՐԱՆԱՅ: ԱՅՆ ԺԱՄԱՆԱԿ՝ ՎԱՐԱՂՈՂՆԵՐ ԱՆՈՒՄԸ, ԱՌԱՋԻՆ ՅԱՐՈՒԹԵԱՄԸ, ԱՄՐՈՂՋ ՄԱՐԺԻՆԸ ՓԱՌՔ, ԱՊԱՏԻՆ ԵՒ ԱՆՄԱՀՈՒԹԻՒՆ ԱԽՈՒՄ ԱՌԱՆԱՅ, ՈՒ ԱՅՆ ԱՌԱՆ ՀԻՄՆՈՒՄԸ ԹԱՂԱԼՈՐՈՒԹԵԱՆԸ ՄԷՂ ՅԻՍՈՒՍԻ ՀԵՄ ԺԱՌԱՆՂԱԿԻՑ ԱԽՈՒՄ ԸԼԼԱՅ: «ԵՐԸ ԱՆՈՐ ՀԵՄ ՀԱՐՋԱՐՈՒՄԸ, ԱՆՈՐ ՀԵՄ ԱՂ ԱԽՈՒՄ ԹԱՂԱԼՈՐԵՆՔ»:

ԵՐԸ ՅԻՍՈՒՍ ՋՈՐՔԻՆ ԴՈՒՐՈՒՄ ԵԼԱԼ, ԵՐԿԻՆՔԸ (ԵՐԿՆԱՅԻՆ ԲԱՆԵՐԸ) ԲԱԳՈՒՆԵՄԱՆ ԱՆՈՐ: ԵՐԿՆԱՅԻՆ ՃՂՄԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ՈՐՈՉ ԿԵՐԱՊՈՎ ՍԿԱՆ ԵՐԵՆԱՂ: ՆԱ ԱՂ ԵՒ ԿՐՆԱՐ ԸՄՐԱՆԵԼ «ԱՍՏՈՒԾՈՂ ԽՈՐ ԲԱՆԵՐԸ»: (Ա. ԿՈՐՆԹ. Բ. 10): ԱՅՍ ԼՈՒԱԼՈՐՈՒՄԸ Ս. ՀՈՂԻՆ ԱՌԱՆԱՂՈՒՆ ԱՐՂԻՆՔՆ ԷՐ: ԻՐ ՀԵՄԵԼՈՐՁՆԵՐՆ ԱՂ ՀԱՓՈՎ ՄԸ Կ՛ԱՌԱՆԱՆ ՀՈՂԻՆ, ՈՐԸ ԿԸ ՎՂԱՅՆԷ ՂԱՆՈՆՔ ՈՐԱՅԷՍ ԱՍՏՈՒԾՈՂ ՈՐՂԻՆԵՐԸ ՈՒ ՅԻՍՈՒՍԻ ԺԱՌԱՆՂԱԿԻՑՆԵՐԸ: ԱՆՈՆՔ ԱՂ ԼՈՒԱԼՈՐՈՒՄ ԵՆ: — ԵՐԸ. Ժ. 32:

ՀԻՒՍՆԻՆ ՈՐԴԻՆ

ԳՐԵԹԷ 30 ՏԱՐԵԿԱՆ — ՄԿՐՏՈՒԵԼՈՒ ԿԸ ՄԵԿՆԻ

ՀՈՂԻՆՈՎ ՕՍՈՒՄՆ

ԹԱԳԱՌՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԸ

Ա ինչի քան 16 դարեր Իսրայելը սպասած եւ ազոթած էր Մեսիական թագաւորութեանը համար, որը զիրենք պիտի բարձրացնէր, ու օրհնէր աշխարհը: Այն լալտարարութիւնը՝ թէ թագաւորութիւնը մօտեցեր է, լաւ լուր մ'էր — կամ Աւետիս մը:

Սակայն պէտք եղածէն նուազ թիւով Հրէաներ միայն պատրաստ սիրտ ունէին ճշմարիտ Իսրայէլացիներ ըլլալու եւ Յիսուսի մեծ ու վաղուց ի վեր խոստացուած թագաւորութեան փառաւոր զօրքին մէջ Անոր ընկերակցելու: «Ան՝ Իրեններուն (Ժողովուրդին) եկաւ, բայց Իրենները Ձինքը չընդունեցին» — անոնք խաչեցին Ձինքը: Բայց ամէն անոնք (քիչեր) որոնք ընդունեցին Ձինքը, անոնք իշխանութիւն, պատեհութիւն տուաւ Աստուածորդիներ ըլլալու, Մովսէսի Մատուցութեան Տունէն Որդիներու Տունին անցնելու, որուն գլուխը Յիսուս է: Ասիկա տեղի ունեցաւ Հոգեգալուստին, Ս. Հոգիէն լղացումով:— Յովհ. Ա. 11-13: Երբ. Գ. 1-6:

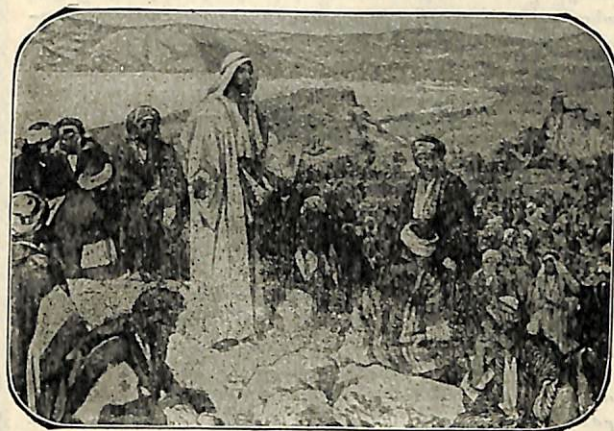
Բաւականաչափ արժանի Հրէաներ չգտնուելով՝ Թագաւորութեան պարզեւր անոնցմէ առնուեցաւ. եւ 19 դարերէ ի վեր Աստուած Հեթոնոսներու սրբազոյններէն կ'ամբողջացնէ նախասաճմանուած թիւը: Արտաքին նշաններն ու մարդարեւութիւնները ցոյց կուտան թէ Թագաւորութիւնը այն ժամանակ չհաստատուեցաւ, եւ ո'չ ալ սկսաւ աշխարհին օրհնուիլը: Ընդհակառակը, բոլոր անպատրաստ Իսրայէլացիները ժամանակուայ մը համար Աստուածային շնորհքէն կտրուեցան. մինչդեռ Թագաւորութեան կոչը Հեթոնոսներուն զրկուեցաւ անոնցմէ Ժողովուրդ մը առնելու, նախասաճմանեալ թիւը, «Քրիստոսի Եկեղեցին» ամբողջացնելու համար: (Հովհ. ԺԱ. 1-7, 11, 12): 19 դարերէ ի վեր սուրբ նկարագրի տէր անձինք կը հաւաքուին ամէն ազգէ. թիւը զրեթէ ամբողջացած է, եւ Թագաւորութիւնն ալ հաստատուելու վրայ է:

Ուրեմն, երբ Արքաճամի Հոգեղէն Սերունդին Ընտրութիւնը լրանալ, ներկայ Աւետարանական Դարը պիտի վերջանայ, որուն պիտի լաջորդէ Մեսիական Դարը, ուր Քրիստոսն եւ Եկեղեցին պիտի թագաւորեն Հոգեղէն զօրութեամբ:—Յալտ. Ե. 10: Ի. 6: Դան. Ի. 22, 27:

Այն ատեն Իսրայէլի կուրուքիւնը պիտի վերնայ, եւ անոնք պիտի գայնոր Տնօրինութեան օրհնութիւնները, ու անոնք միջոցաւ ալ աշխարհի բոլոր ազգաց, ինչպէս որ Աստուած խոստացաւ: Եկեղեցին Արքաճամի Հոգեղէն Սերունդը ըլլալը որոշ կերպով ցոյց արուած է Գաղատացոյ Գ. 16, 29ին մէջ:

ԱՂՕԹԵՑԷՔ, «ԲՈՒ ԹԱԳԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆԴ ԳԱՅ»

ՏԱՄԵՆԻԵՐԿՈՒ ԱՌԱՔԵԱԼՆԵՐԸ

ԵՕԹԱՆԱՍՈՒՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՉՆԵՐԸ

ԹԱԳԱՌՈՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԱՎՆԵՐԸ

ՅԻՍՈՒՍԻ առակները զվարարապէս թաղաւորութեան նկատմամբ էին: Անոնցմէ ոմանք ցոյց կուտան՝ թէ ի՛նչպէս Հրէաները թերացան թաղաւորութեան ժառանգները ըլլալու, եւ թէ ի՛նչպէս Հեթանոսները ընդունուեցան անոնց կորանցուցած բաժինը ըստանալու համար: Ուրիշ առակներ ցոյց կուտան թաղաւորական դասակարգին Արքայական իստաց պատրաստութեան համար ալս Դարու տեւողութեան կրած հալածանքները: «Երկնից թաղաւորութիւնը (դասակարգը) կը բռնաբարուի»: Եւ բռնակալները բռնի ուժով տիրած են անոր դարերէ ի վեր:

Թաղաւորին Որդւոյն առակը ցոյց կուտայ թէ Հրէաները առաջին պատեհութիւնը ունէին Մեսիայի թաղաւորութեան ժառանգակիցները ըլլալու: Յետոյ՝ Հեթանոսները ընդունեցին Հրեայէր: Եւ անոնց մէջ ո՛չ շատ իմաստուններ, եւ ո՛չ ալ զօրաւորներ եղած են, որոնք 18 դարերէ ի վեր կը պատրաստուին Մեսիային թաղաւորութեանը: «Չէ՞ք դիտեր որ սուրբերը պիտի դատեն աշխարհը»: — Ա. Կորնթ. 2. 2:

«Հարսնիւի Հանդերձ»ի առակը կը ներկայացնէ Աստուծոյ հետ հաւատքի բարեկամութիւն մը, Քրիստոսի արժանաւորութեամբ: Այն որ մերժեց զայն, հարսնեւորներուն մէջէն դուրս ձգուեցաւ: Ասիկա կը նախապատկերացնէ վիճակը ամէն անոնց, որոնք կը մերժեն իրենց մեղաց քաւութեան համար Քրիստոսի զոհարելութեան բաւարարութիւնը: Անոնք ներկայ ձգնարարութիւնէն դէպի աշխարհի «դուրսի խաւարը» պիտի քուլին: Վերջէն սակայն՝ ցաւով — լացով եւ ահաւանբու կրճատումներով — պիտի ըմբռնեն իրենց թաղաւորութեան կորուստը:

Թանկարժէք Մարդարիտը կը պատկերացնէ թաղաւորութեան անդին արժէքը — անկա արժանի է իր դնոյն՝ մեր ամբողջ ունեցածին:

Թաղաւորութեան Յորենի արտին առակը կը ներկայացնէ ներկայ Դարու Եկեղեցին: Յորենը՝ որ զրեթէ մոլորութեան որոմներու առատութիւնէն խեղդուած էր, եւ որը ի վերջոյ հնձուեցաւ եւ Երկնային ամբարը հաւաքուեցաւ՝ կը ներկայացնէ այն դասակարգը, որը պիտի կազմէ Արդարութեան Արեգակը, որը պիտի ներածէ Մեսիական թաղաւորութեան Նոր Օրը:—Մատթ. Ժ. 43:

Տաղանդներու առակը կը ցուցնէ, թէ ի՛նչպէս Յիսուսի ամէն մէկ նուիրուած աշակերտը իր տաղանդներուն վերակեցուն է, եւ թէ իր հաւատարմութեան համաձայն բաժին պիտի ունենայ թաղաւորութեան մէջ: Ներկայի մի քանի տաղանդներու հաւատարմարար դորձածելը մեծ պատեհութիւններ պիտի բերէ յառաջիկայ Դարուն, օրհնելու աշխարհը: «Քեզ շատ բաներու վրայ իշխան պիտի դնեմ»:—Մատթ. Ի. 21:

ԹԱՆԿԱԳԻՆ ՄԱՐԳԱՐԻՏԸ

ԹԱԳԱՌՈՐԻՆ ՈՐԴԻՈՅՆ ՀԱՐՍԱՆԻԲԸ

ՏԱՂԱՆԴՆԵՐՈՒՆ ԱՌԱՎԸ

ԱՆԱՌԱԿ ՈՐԴԻՆ

ՊԻՐՆԵՐԸ, փարիսեցիները ու Օրէնքի վարդապետներն էին Անառակ Որդիի առակին մէջ չիշուած Մեծ Եղբայրը, իսկ Մաքսաւորներն ու մեղաւորները՝ իրենց Հօրը Տունէն օտարացած Անառակ որդին էին: Յիսուս ցոյց կուտայ վերադարձող անառակին Հանդէպ Աստուծոյ վերաբերմունքը: Նա աշակերտներուն Համար «Ինճոյք» մը կը սարքէ, օրհնութիւն մը, որմէ բոլոր փափաքողները կընան բաժին ստանալ:

Մեծատունին եւ Ղազարոսին առակն ալ միեւնոյն դասը կը նկարագրէ: Հրեից աղղը Մեծատունն էր: Անոր Աստուածալին խոստումներու Հողեղէն անունով սեղանը առատօրէն զարդարուած էր. անոր Հաղուստը՝ ընտիր բեհեղը՝ կը ներկայացնէր արդարացումը, որը աշխարհական Քաւութեան օրուայ զոհերուն արդիւնքն էր: Անոր ծիրանի պատմութեանը խորհրդարանականօրէն կը ներկայացնէր անոր Աստուծոյ Թաղաւորութեան Հետ միացած ըլլալու պարագան. ծիրանին արդէն Թաղաւորութեան խորհրդանշան է: Ղազարոս՝ կը ներկայացնէր մեղաւորաց ու Հեթանոսաց անյուս վիճակը, որոնք ԱրբաՀամի խոստումներէն բաժին ունենալու անօթի էին, որոնք սակայն Իսրայէլի մերժուելէն առաջ «Վաշխանքներ» միայն կ'ստանային:—Մատթ. ԻԳ. 38.

Աղքատ մարդուն վէրքերը կը ներկայացնէին մեղքով — Հիւանդ վիճակը. շուները՝ որ կը լղէին զանոնք, կը ներկայացնէին Հեթանոս «շուններ» ու փոխադարձ կարեկցութիւնը: Ասիկա ցոյց տրուած էր Քանանացի կնոջմով, որուն դուստրը Յիսուս բժշկեց: Անոր Հրէուհի չըլլալուն Համար էր որ Յիսուս նախ մերժեց օգնել, ըսելով. «Լաւ չէ տղայոց առջեւէն Հացը առնել ու շուններուն տալ». բայց նա ըսաւ. «Այո՛ Տէր, սակայն շուններն ալ իրենց տիրոջը սեղանէն ինկած փշրանքներովը կը կերակուին»: Յիսուս անոր տուաւ փշրանքը:

Հարուստ մարդը, Հրեից աղղը, մեռաւ Հանդէպ իր մեծ օրհնութիւններուն: Նա աղղովին քնացաւ Հատէսին մէջ, ու իր վերադարձութեան կ'սպասէ: Բայց անՀատապէս Հրէաները 18 դարերու մեծ նեղութեան շրջանի մը մէջ ինկան, որը խորհրդարանականօրէն որպէս կրակ ներկայացուած է:

Ղազարոսն ալ մեռաւ Հանդէպ իր շնորհադրկման վիճակին, ու ինքզինքը «Աբրահամին դիրկը» դտաւ — Աբրահամի որդի մը եղաւ: Այսպէս ահա՛ Հեթանոսներն ալ Աբրահամի Սերունդը, եւ Աբրահամական Խոստման Հողեղէն մասին ժառանգները եղան:—Գաղ. Գ. 29:

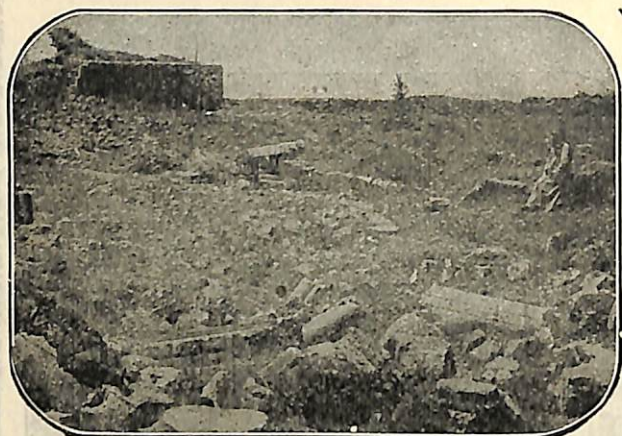
ԱՆԱՌԱԿԻՆ ՎԵՐԱԴԱՐՁԸ

ՓԻՐՆԻԿ ԱՍՈՐԻ ԿԻՆԸ

ՄԵԾԱՏՈՒՆԸ ԵՒ ՂԱԶԱՐՈՍԸ

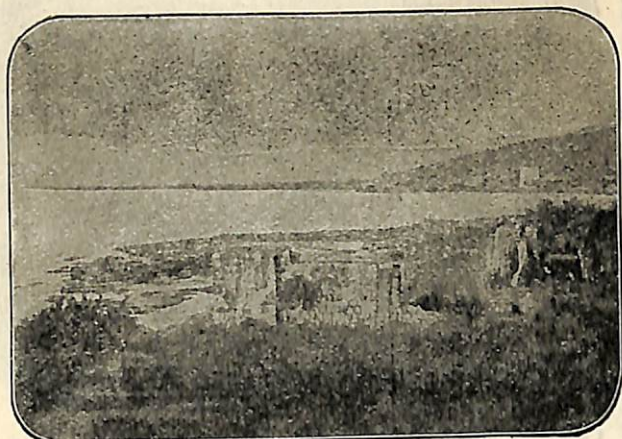
ԿՍՓԱՌՆԱՅՈՒՄԸ «ԴԺՈՒԲ ԻՋԱՄ»

ԿՍՓԱՌՆԱՅՈՒՄԸ՝ որ Յիսուսի ամենաշատ հրաշքներ զործած վայրն էր, ներկայիս աւերակներու կոյտ մ'է միայն: Հոն կատարուած կը դտնենք Յիսուսի մարդաբանութիւնը. «Եւ դուն Կափառնայում, որ մինչեւ երկինքը բարձրացած ես, մինչեւ դժուար — Հատէսը — գերեզմանը — պիտի իջնես»: Այլաբանօրէն՝ ալլ Քաղաքը երկինքը բարձրացած էր իր ոսկի պատեհութեամբը, որովհետեւ ան Տէրոջը ամենէն շատ լաճախած քաղաքներէն մին էր Իր առաքելութեան ժամանակ: Անոր մեծ պատեհութիւնները սակայն մեծ ալ պատասխանատուութիւն կը նշանակէր. որով Յիսուս ըսաւ անոնց. եթէ այս հրաշքները Սողոմոն եւ Գոմորի մէջ եղած ըլլային, անոնք պիտի ապաշխարէին. ու աւելցուց. «Դատաստանին Օրը, աւելի դիւրին պիտի ըլլայ Սողոմոն եւ Գոմորի քան քեզի»:

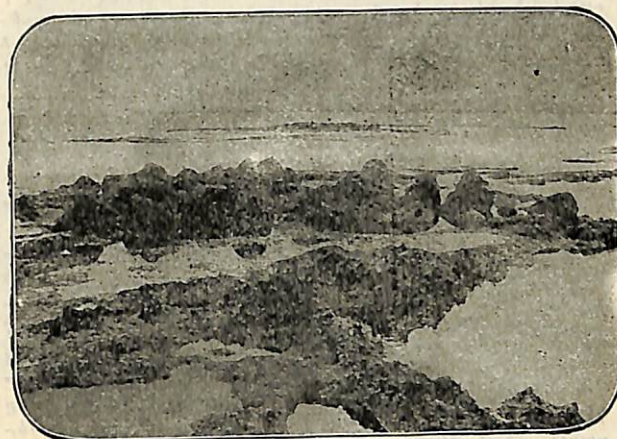
Դատաստանին Օրը, անտարակոյս Քրիստոսի Տիրապետութեան Հաղարամեայ Օրն է, ուր դատաստանի կամ փորձի պատեհութիւն մը պիտի շնորհուի աշխարհին, բաժնելու Համար «ոչխարները» «աշներ»էն — որոշելու Համար լաւիտենական կենաց արժանի ու անարժան եղողները: Այդ փառաւոր Դարաշքանը պատեհութեան, լոյսի եւ շնորհաց օրհնակ Օր մը պիտի ըլլայ, ուր մեղքի բոլոր խաւարը պիտի անհետանայ: «Աւելի դիւրին» պիտի ըլլայ անոնց, որոնք առանց լոյսի մեղանշեցին, քան անոնց, որոնք մեծ առանձնաշնորհներ ու պատեհութիւններ վայելեցին:

Ս. Գիրքը ուսանողները ներկայիս կը տեսնեն թէ Դատաստանի Օրը խիստ սխալ ըմբռնուած է: Անիկա դատապարտութեան ժամանակ մը կարծուած էր, մինչդեռ փորձի ու դատախարակութեան ժամանակ մը պիտի ըլլայ՝ տեսնելու Համար թէ փորձին ներքեւ ո'վ արժանի, եւ ո'վ անարժան պիտի ըլլայ լաւիտենական կենաց, որը Աղաժի ամբողջ գերդաստանին ապաշխարութեան Համար Քրիստոս մեռաւ, եւ անոր փափաքողները Աստուծոյ պաշտաններուն հպատակելով միայն պիտի կրնան ստանալ:

Առաջին Դատաստանին Օրը եղեմի մէջ էր: Հայր Աղաժ անհնազանդութեան պատճառաւ մահուան դատապարտուեցաւ: Ամբողջ 6000 տարի իր սերունդն ալ ալլ դատապարտութեան տակ մնացած է: Յիսուս մեռաւ որպէսզի այդ դատապարտութիւնէն բոլորն ալ ազատէ, եւ լաւիտենական կենաց պատեհութիւն մը շնորհէ ամենուն: Դեռ մի քանի հաւատարիմներ, Ընտրեալ դատապարտ մը միայն օրհնուած է: Անոնց դատաստանը կամ փորձը աշխարհինէն առաջ է, որպէսզի անոնք Յիսուսի Հետ աշխարհի դատաւորները ըլլան անոնց Հաղար տարուայ Դատաստանին Օրը: — Ա. Կորնթ. 2: 2: Գործ. 31: Բ. Պետ. 9: 8:

ԲԵՓԱՍՏԻԴԱ ՀԱՏԷՍԸ ԻՋԱՄ

ՏԻՐՈՐԱՐ ՀԱՏԷՍԸ ԻՋԱՄ

ԳՈՐՈՋԻՆԸ ՀԱՏԷՍԸ ԻՋԱՄ

ՈՉԽԱՐՆԵՐՈՒ ԵՒ ԱՅՄԵՐՈՒ ԱՌԱԿՐ

ԱՅՍ առակը կը պատկերացնէ թագաւորութեան վիճակները, երբ եկեղեցին փառաւորուած ու թագաւորութիւնն ալ Հաստատուած է: Անիկա պիտի սկսի կատարուիլ, «Երբ Մարգոյ Որդին Իր փառքովը դալ, եւ բոլոր սուրբ Հրեշտակները Իր Հետը»: Բոլոր ազգերը՝ ներկայիս մահուամբ քնացողներն ալ Հաշուելով, փորձի պիտի ենթարկուին Քրիստոսի Դատաստանի Աթոռին առջեւը, որոշելու Համար թէ ո՞վ պիտի ուզէ իր բոլոր սրտիւ Համաձայնիլ Աստուծոյ Հետ ու ստանալ Անոր լաւտեսնական կենաց օրհնութիւնը, եւ ո՞վ Երկրորդ Մահուամբ պիտի ոչնչանայ:

Անոնք որ լամառ, աչծի նման նկարագիր մը զարգացնեն, Մեսիային մերժմանը պիտի արժանանան՝ որը Իր ձախ կողմովը ներկայացուած է: Հազարամեակի վերջաւորութեանը ամբողջ մարդկութեան անջատումի դորձը լրացած՝ եւ բոլորն ալ այս երկու դասակարգերէն մէկուն կամ միւսին մէջ զետեղուած պիտի ըլլան: Մէկ դասակարգը «Աստուծոյ պարգեւովը, լաւտեսնական կեանք»ով պիտի վարձատրուի, իսկ միւսը՝ անարժան, Աստուծոյ սահմանած պատիժը պիտի ստանայ — ոչնչացում, որը Յունարէն Փօլոսին բառէն թարգմանուած է, եւ որը կեանքէ կտրուիլ կը նշանակէ: «Այն Հոգին որ կը մեղանչէ պիտի մեռնի»:

Անոնց ոչնչացումը, ալլարանօրէն, կրակով ներկայացուած է, որը Ենովմի Ջորին կրակովը պատկերացուած էր, ուր որ կ'ոչնչացնէին Երուսաղէմի աղտեղութիւնները: Ենովմի Ջորը (Յունարէն կեհենա) ժամանակին խիստ խոր էր: Միայն մեռած դիակները Հոն կը նետուէին, նաեւ մեծ չարադործներուն դիակները: Անիկա անշուտութիւն — ոչնչացում կը պատկերացնէր: Յուսու Երուսաղէմը որպէս պատկեր դորձածեց Նոր Երուսաղէմին: Այս ձորը — Գեհենը — կանխապատկերացուց Երկրորդ Մահը, որմէ փրկութիւն պիտի չըլլայ:

Գեհենը՝ Հինուց Տօփեթ կը կոչուէր: Երբ Իսրայէլը կռապաշտութեան դիմեց, Հոն կանգնեցին Մողոթին կուտքը, որուն շիկացած թւերուն մէջ ողջ ողջ կը խորովէին իրենց զաւակները որպէս զոհ: Յովսիֆ՝ բարի թագաւորը, պղծեց զայն, Երուսաղէմի աղտեղութիւնը Հոն թափել տալով:

Մեր բարեպաշտ Հայրերը աւելի սոսկալի կուտքեր պատրաստեցին մեզ Համար — Դաւանանքի կուտքեր: Անոնք մեզի սորվեցուցան էին ասոնց զոհելու միջոցաւոր Հէթանոսները, եւ ոչ ընտրուած մանուկները: Բայց անոնց օրը ալլեւս անցած է: Փա՛ռք Աստուծոյ: Ներկայիս Աստուծոյ Հանդէպ աւելի առողջ ըմբռնում մը, եւ Ս. Գրոց նկատմամբ աւելի ճշգրիտ մեկնաբանութիւն մը ունինք:

ԵՆՈՎՄԻ ՋՈՐԸ. — ԳԵՀԵՆ

ՄՈՂՈՔ ՆԱԽԱՏԻՊ ՏԱՆՋԱՆԻԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

ԳԵՀԵՆԻՆ ՄԷՋ — ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՀԸ ՊԱՏԿԵՐՈՒԱԾ

ԹԱԴԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸ ՊԱՏԿԵՐԱՅՈՒԱՄ

Ո՛Ձ ՄԻԱՅՆ ՅԻՄՈՒՍ Լ ԻՐ աշակերտաները քարոզեցին թաղաւորութիւնը եւ զայն առաջնեւոյ բացատրեցին, Հապա նաեւ այն Հրաշքները զոր Յիսուս զոր-ձեց՝ նպատակ ունէին նախապատկերացնելու Իր Հաղա-մանայ թաղաւորութեան ժամանակ կատարելիք աւելի մեծ զործերը: — Մատթ. Դ. 23: Եսայի ԼԵ. 5, 6:

Ասիկա կը Հասկնանք Հետեւեալ խօսքերէն. «Յիսուս,
այս բաները ընկելով արտայայտեց իր վառքը»: Ուրիշ
խօսքով՝ Յիսուսի գործերը նախանշուցներ էին իր փա-
ռաւոր թագաւորութեանը գործին: Իր Հրաշքներէն շա-
տերը Շարաթ օրը գործուած էին, միեւնոյն նպատակաւ:
Ինչպէս որ գործի վեց օրերը որպէս մեղաց արեւիւնք
տքնութիւն ու երկունքը կը պատկերացնեն, նոյնպէս ալ
եօթերորդ օրը կը ներկայացնէ Հազարամեան, «Աստու-
ծոյ ժողովուրդին Հանգիստը», որը ապահովուած է ամէն
անոնց՝ որոնք կ'ընդունին զայն Քրիստոսի զոհագործու-
թեան արժանիքովը:

Ջուրին՝ դինիի փոխուելը, կը ներկայացնէ՝ թէ ի՛նչ-պէս ներկայի պարզ բաները, ներկայ շնորհաբանութեան պարզութիւնը, Տիրոջը միջոցաւ՝ ապագային, փառաց շարանիւրի ինճուրին մէջ՝ Թաղաւորութեան ուրախութեանց պիտի փոխուին:

Բորոտներուն մաքրուիլը՝ կը ներկայացնէ մեղաց ը-
րոտութիւնէ մաքրուիլը: Անիկա որ վերադարձաւ Աս-
տուծոյ փառք տալու, կը ներկայացնէ աչն իրականու-
թիւնը: Թէ՛ միայն «Փոքրիկ Հօտ» մը կը գնահատէ այս
դարու մեղաց թողութեան չնորձը:

Հիւանդին բժշկումը կը ներկայացնէ աչն մեծ իրողութիւնը, թէ ռուրը Հիւանդութիւնները, Ըլան աւնոյք մտաւորական, բարոյական կամ Ֆիզիքական, Մտեալէն, «Բարի Բժիշկէն», Մեղքներունով պատկերացումն Արժաւան Բաճանայէն պիտի բժշկուին:

Կոյր աշբերու եւ խորու ականջներու բացուելը՝ կը
ներկայացնէ այն ճեճ իրողութիւն, թէ որոշեալ ժամա-
նակին բոլոր մարդկութեան զետակցութեան աշբերն ու
ականջները պիտի բացուին, եւ Աստուծոյ վրասը պիտի
գնահատուի: «Ա՛յն մարմին մէկեւեղ պիտի տեսնէ զԱ-
նիկա»:—Եւ. Խ. 5:

Ներկայումս:—Եւ. Ս. 5:
Մեր Տիրքով՝ լեռանը վրայ Ալալկերպուհիւ թաղաւորութեան մէկ ուրիշ պատկերն էր: Իր աշակերտները չէին գիտեր թէ սնորհաւ արդեօք իրականութիւն մ'էր, թէ ո'չ տեսիլք մը, մինչեւ որ Յիսուս ըսաւ. «Տեսիլք մ'է՛կու մը մի' ըսէք մինչեւ որ Մարգրիտ Որդին մեռանքէն թէ չարութիւն անէ»: Վերջէն՝ Ս. Պետրոս կը չայտնէր թէ սուրբ լեռանը վրայ տեսածնին Մեսիային թաղաւորութիւնը կը ներկայացնէր:—Գ. Կե. Ա. 16-18:

ՀԻՒԱՆԴԻՆ ԲԺՇԿՈՒՄԸ

ՏԿԱՐԻՆ ԲԺՇԿՈՒՄԸ Ի ԲԵԹՍԼԵՄԻ.

«ԵՐԱՆԻ՝ ՀԵԶԵՐՈՒՆ»

ՈՎՍԱՆՆԱ ՅԻ ԲԱՐՁՈՒՆՍ

ՅԻՍՈՒՍ Իր Առաքելութեան վերջաւորութեանը տենեսերը Բեթանիա եկաւ, Ղազարոսին, Մարթային եւ Մարիամին տունը — Միւսնոյն Ղազարոսին՝ զոր նա մահուան քունէն արթնցուցած էր: Մարիամ այս պատեհութիւնէն օգտուելով Տիրոջը ոտքերը թանկագին իւղով Օծեց, որուն համար նա ըսաւ թէ Իր թաղմանը համար օծում մ'էր:—Մատթ. ԻԲ. 12:

Միւս օրը՝ Իսրայէլի թաղաւորներուն նման էլու մը վրայ Հեծած Երուսաղէմ մտաւ: Երբ Յիսուս տեսաւ Երուսաղէմը՝ լացաւ անոր վրայ, բացականչելով. «Ո՛վ Երուսաղէմ՝ Երուսաղէմ, որ մարգարէները կ'սպաննէիր ու քեզի զրկուածները կը քարկոծէիր. քանի՛ անգամ քու տղաքներդ ժողովել ուղեցի՛ր ինչպէս որ հաւը իր ձագերը թռչելուն տակը կը ժողվէ, բայց դուք չուղեցիք: Ահա՛ ձեր տունը ձեզի աւերակ պիտի մնայ: Ինչու որ ասկէ չետոյ պիտի չտեսնէք զիս, մինչեւ (Մեսիային փառաց) այն օրը որ ըսէք, Օրհնեալ է Այն որ Տիրոջը անունովը կուգայ»: (Մատթ. ԻԳ. 37-39): Միւսնոյն ատեն՝ թաղաւորութիւնը լքուած չէ, այլ չետածդուած: Մեսիային Հարսը մասամբ միայն Հրէական պիտի ըլլայ: «Իսրայէլ չտիրացաւ» ցանկալի գլխաւոր շնորհին, հապա Ընտրեալները ստացան զայն:

Բաղմութիւնը ըմբռնեց պարագային ոգին թէ Յիսուսը խոստացեալ թաղաւորն էր, եւ որպէս Մեսիայ ողջունեց Ձայն: Անոնք Հանդերձներ ու արմաւէնիի ճիւղեր տարածեցին Անոր առջեւ, ըսել ուղելով թէ այսպիսի մեծ Մէկու մը համար Աշխարհին ամենալաւ իսկ շատ չէր: Միւսնոյն ժամանակ աղաղակեցին, «Ովսանա՛ Որդւոյ Դաւթի», ո՛վ դու վաղուց ի վեր Դաւիթի ցեղէն խոստացեալ Մեսիայ: «Օրհնեալ է Այն որ Եհովային անունովը կուգայ»: — Մատթ. ԻԱ. 9:

Փարիսեցիները՝ որոնք չհաւատացին, այս թափօրը սրբապղծութիւն մը համարեցին, եւ ըսին Յիսուսին որ պէտքի դադրեցնէ աղաղակը: Յիսուս պատասխանեց թէ Չաբարիայ Մարգարէ (Թ. 9) ըսած է. «աղաղակէ՛», որով աղաղակ մը պէտք է ըլլայ: «Եւ եթէ անոնք լռեն, քարերը պիտի աղաղակեն»: Աստուած յաշտարարած էր թէ աղաղակ մը պիտի ըլլայ. որով մարգարէութիւնը պէտք էր կատարուէր:

Մեր Տիրոջ Երուսաղէմի չաղթական մուտքին կը չաջորդէր Տաճարը լուծալափոխներէն եւ առուտուր ընողներէն մաքրելու միջադէպը:

ՏԱՆԸ ՄԷՋ Ի ԲԵԹԱՆԻԱ

Կ'ՕՄԷ ԵՒՍՈՒՍԻ ՈՏՔԵՐԸ

ՏԱՃԱՐԻՆ ՄԱՔՐՈՒՄԸ

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆԸ ԱՐԺԷՔԸ

ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆՉԸ վստահօրէն կ'ըսէ մեզ թէ Թագաւորութեան առաջնորդող ճամբան դժուարին ու նեղ է. թէ Յիսուսի աշակերտները ըլլալու գինը անձնուրացութիւն եւ խաշակութիւն է: Շատերը կը զարմանան՝ որովհետեւ խոստումները աշխարհի սահմանափակում են, ու չեն վերաբերիր ամէն անոնց որոնք կը ջանան ուղիղը գործել՝ բայց առանց հաւատքի կամ անձնագոչութեան:

Ուղտին՝ Ասեղին ծակէն անցնելու առակը կը պատկերացնէ, թէ ինչպէս Հարուստը պէտք է վար առնէ իր Հարստութեան բեռները՝ եթէ կ'ուզէ ժառանգել Թագաւորութիւնը: Մեծ դրանը վրայ բացուած դռնակը «Ասեղի ծակ» կը կոչուէր:

Ս. Գիրքը ուսանողները ներկայիս անպէս կը բացատրեն, թէ Աստուած Թագաւորութիւնը շահելու գործը դիտմամբ դժուարացուցած է, որովհետեւ խիստ ընտիր փոքրիկ խումբ մը միայն կը փափաքէ հաւաքել ան փառաց դիրքին Համար: Անիկա փորձութիւնները աշխարհի սաստկացուցած է, որ միայն սուրբերը պիտի կարենան օգտուիլ Թագաւորութիւնը շահելու պատեհութիւնէն:

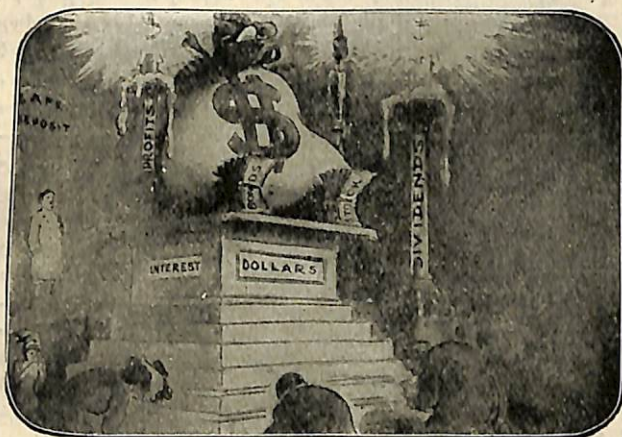
Երկրասարդ իշխանը Հարցուց Յիսուսին. «Ի՞նչ պէտք է ընեմ որ չաւիտենական կեանք ժառանգեմ»: Յիսուս անոր մատնանց օրէնքը, որը չաւիտենական կեանք կը խոստանար ոեւէ Հրէայի որ կը պահէր զայն: Երկրասարդը պատասխանեց թէ իր կրցածին լաւագոյնը ըրած է, սակայն նորէն կը մեռնէր: Յիսուս սիրեց զայն իր բարի ջանքերուն Համար, ու անոր ցոյց տուաւ չաւիտենական կեանք նոր ճամբայ մը, անձնագոչութեամբ, որմ պէս իր աշակերտը:—Մարկ. Ժ. 17-25: Հովով. Բ. 7: Ը. 17

Երկու սիրելի աշակերտներ խնդրեցին Յիսուսի աջ եւ ձախ կողմերը նստիլ իր Թագաւորութեանը աթոռին վրայ: Տէրը պատասխանելով ըսաւ. կրնա՞ք (կը փափաքի՞ք) իմ անձնուրացութեան, ամօթի ու նախատինքի բաժակէս խմել: Կրնա՞ք մկրտուիլ մահուանս — Հրաժարիլ անձնական կամքէ ու աշխարհային ամէն առանձնաշնորհումներէ, եթէ այդ է Աստուծոյ ձեզ Հանդէպ ունեցած նախախնամութիւնը: — Մատթ. Ի. 22: Մարկ. Ժ. 35-38:

Այս սիրելի աշակերտները պատասխանեցին թէ Տէրօջը օգնութեամբը պատրաստ էին ոեւէ բանի: Նա ապահովցուց զանոնք եւ մեզ, թէ ինքը պիտի Հալթալթէ փորձութիւնները եւ օգնութիւնները, եւ թէ՛ եթէ մինչեւ ի մահ Հաւատարիմ մնանք, կենաց պատի մը պիտի ստանանք: Բայց Թագաւորութեանը պատիւներն ու փառքերը չորհրհի Համեմատ պիտի ՀստՀմանուին, այլ Արդարութեան: — Մատթ. Ի. 23: Յայտ. Գ. 21: Բ. 10:

«ԱՍԵՂԻՆ ԾԱԿԸ» — ԴՈՒՌԸ

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱՅԱԾ ԿՐՕՆԻ

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏԻՒՆԵՐ ԿԸ ԽՆԴԻՆԸ

ՎԵՐՋԻՆ ԸՆԹՐԻՔԸ

ՅԻՍՈՒՍԻ որպէս Իսրայէլի Թագաւորը աւանակի վըրայ Հեծած Երուսաղէմ մտնելէն Հինգ օր վերջը Ձատիկը տեղի ունեցաւ, որը Անդրանիկներու Եկեղեցիին աղատագրման պատկերն էր:

Յիսուս Աստուծոյ Գառն էր, աշխարհի մեղքը վերցնելու Համար: Բայց ասիկա կարենալ ընելու Համար պէտք էր Ձատիկուայ Գառնուկը ըլլար: Ս. Պօղոս կ'ըսէ թէ «Բրիստոս» մեր Ձատիկը մեղի Համար-զոհուեցաւ, ուրեմն պաշենք տօնը»: Յիսուս Իր աշակերտներուն Հետ կերաւ ալլարանական Ձատիկուայ Գառը, որմէ վերջ Քաղաքը եւ զինի առաւ՝ որոնք իբր Իր մարմինը ու արիւնը կը ներկայացնէին, ու Հակապատկեր Ձատիկուայ Ընթրիքը Հաստատեց:

Յիսուսի Հետեւորդները պիտի ընէին ասիկա իբր չլատակ Իր մահուան, որպէս ալլարանական Գառնուկը: Նա ըսաւ. «Եթէ Մարդոյ Որդիին մարմինը Հուտէք ու արիւնը չխմէք կեանք պիտի չունենաք»: Արդարեւ, ասոր արտաքուստ կատարուեմ ոչինչ պիտի արժէ եթէ ան Հպատկերացներ սրտի փորձառութիւնները: Յիսուսի Հետեւորդները ի բոլոր սրտիւ պարտին ընդունիլ թէ Անոր մահը ամբողջ աշխարհի մեղաց Փրկագինն է. թէ առանց Անոր չաւիտենական կեանք պիտի չըլլայ: Այս կարգի Հաւատացեալները կը կազմեն Անդրանիկներու Եկեղեցին, որոնք աշխարհէն առաջ կեանք կ'ստանան — Առաջին Յարութեամբ:—Յայտ.Ի.6:

Ս. Պօղոս Վերջին Ընթրիքի շուրջ աւելի խոր նըշանակութիւն մը ցոյց կուտայ մեզ: Յիսուսի բոլոր Հետեւորդները Մէկ Հացով մը ներկայացուած են՝ որը կուտուած է, եւ որոնք բաժին ունին տառապանքի, ամօթի, նախատանքի ու մահուայ Միեւնոյն Գաւաթէն: (Ա.Կորնթ. Ժ.16, 17): Այսպիսիները միայն Յիսուսի՝ աշխարհի «Մովսէսանման Մարդարէին» փառաւոր «Մարմնոյն» անդամները պիտի ըլլան: —Գործ. Գ. 19-23:

Աշակերտները Թերացան իրարու եւ Նոյնիսի Տիրոջը ոտքերը լուալու: Յիսուս կատարեց այս ծառայութիւնը որպէս խոնարհութեան դաս մը — եւ ո'չ թէ իբր ծիսակատարութիւն: Այս դասին ոգին այն է, թէ ամէն կարելի ծառայութիւն պարտինք ընել իրարու որպէս Բրիստոսի «անդամները»:—Գործ.Թ.5: Ա.Կորնթ.ԺԲ.27:

Ընթրիքէն վերջ Յիսուս Վին Հետ միասին Գեթսեմանի գնաց, ուր որ Յուդայ Համբողջով մը զինքը Թշնամիներուն մատնեց, եւ որուն չաջորդեց Յիսուսի կենաց վերջաւորութեան չլատակելի գէպերը:

ՎԵՐՋԻՆ ԸՆԹՐԻՔԸ

ԳԵԹՍԵՄԱՆԻ ՏԱՌԱՊԱՆՔՆԵՐԸ

ՅԻՍՈՒՍ ԿԱՅԻԱՓԱՅԻ ԱՌՁԵՒ

«ԷՔԲԷ՝ ՀՕՄՕ՝» — ԱՀԱՒԱՍԻԿ ՄԱՐԴԸ

ՅԱՋՈՐԴ առաւօտուն կանուխ Յիսուսը Պիղատոսին տարին, ամբաստանելով Չալն որպէս քրէական լանցաւոր Հանդէս կաշսեր, որովհետեւ ինքզինքը Քաղաւոր կ'անուանէր: Իր զրպարտիչները Հրեից առաջնորդներն էին: Պիղատոս ըմբռնեց զրպարտութեան նենգութիւնը, որով կ'ուզէին մեղացնել անմիաս անձ մը: Իմանալով թէ Յիսուս Գալիլիայէն էր, զԱյն Հերովդէսին ղրկեց՝ ինքզինքը պատասխանատուութիւնէ ազատելու համար: Բաց Հերովդէս չուզեց Յիսուսի սեւէ դատապարտութիւն տալ: Նա լսած էր Անոր հրաշքները, ու վախցած էր: Իր ղինուորները Յիսուսը ծաղրելէ վերջ ետ ղրկեցին Պիղատոսին: Անոր զրպարտիչները պնդեցին թէ՛ եթէ Պիղատոս զԱյն ազատ արձակէ, ատիկա Հռովմէ կաշսերն Հանդէս իր անհաւատարմութիւնը պիտի նշանակէ:

Պիղատոս ջանաց արձակել Յիսուսը, իսկ բողոքողները զուգահեռելու համար հրամայեց ծեծել զԱյն: Սակայն ասիկա չզուցացուց ամբոխը, որ կ'աղաղակէր, «Ո՞ր էր Հանէ ատիկա»: Ամենէն վերջը Պիղատոս Յիսուսը աչքաու տեղ մը կաշնեցնելով բացականչեց. «Էքքէ՛ Հոմո՛» — Ահաւասիկ Մարդը: Դուք Ասոր Հաւասար ուրիշ Հրէայ մը չունիք. կ'ուզէ՞ք խաչել Ձինքը: Խուժանը աւելի լամառօրէն աղաղակեց. «Ո՞ր էր Հանէ Ձինքը»: Ո՛չ մէկ բան աւելի կը կարծրացնէ մարդուն սիրտը քան կրօնական մոլորութիւնները:

Յիսուսը խուժանին խոխալական թաղաւորը չէր: Եթէ Նա կռտ, գոեղիկ ու դոռող մէկը ըլլար՝ աւելի պիտի Համապատասխանէր իրենց խոխալական անձնաւորութեան՝ եւ աւելի Հաւանօրէն իրենց ազգը պիտի ազատէր Հռովմէական լուծէն, ու Մեծն Աղեքսանդրի պէս նուաճող մը դառնար: Աշխարհը թէեւ չափով մը ակնածանօք կը նայի Յիսուսին վրայ, սակայն Նա անոնց մարդկային խոխալը չէ, եւ ո՛չ ալ իր քայլերուն Հետեւողները: Անոնք Յիսուսին Հետ արտառուց նկատուած են: Ինչպէս որ Ս. Յովհաննէս զրեց. «Ինչպէս որ Նա էր, նոյնպէս ալ մենք ենք, այս աշխարհին մէջ»: — անարդուած՝ մարդկային խոխալական տեսակէտէ:

Մարդկութիւնը կը թերանայ ըմբռնել՝ թէ Բրիստոսի ու իր Հետեւորդներուն նկատմամբ Աստուծոյ նպատակն է խոնարհութեամբ, Հեղատարութեամբ եւ սիրով պատրաստել զանոնք Մեխիական թաղաւորութեան փառաւոր գործին, օրհնելու համար բոլոր մարդութիւնը: Ներկայ փորձառութիւնները կարեւոր են, վերջէն զանոնք կարեկցող Քաշանայութիւն մը ընելու համար: — Երբ. Բ. 10: Գ. 1: Ե. 8-10: ԺԲ. 11:

ՅԻՍՈՒՍ ԲՐԻՍՏՈՍ ՄԱՐԴԸ

«ԷՔԲԷ՝ ՀՕՄՕ՝» — ԱՀԱՒԱՍԻԿ ՄԱՐԴԸ

ԵՐԿՐԻՍ ԴԻԻՑԱԶՆԵՐԸ — ՄԱՐՏԻԿՆԵՐ

ՄԵՌՆՈՂ ԱՒԱԶԱԿԻՆ ՅՈՅԱԸ

ՊԻՂԱՏՈՍ Ժողովուրդին առջև ձեռքերը լուաց, ցուց տալով իր անմեղութիւնը Յիսուսի մահուան խնդրոյն մէջ. ու ապա տուաւ դատապարտութեան պէտք եղած Հրամանները: Հռովմէական Կառավարութիւնը՝ Հռովմէական քաղաքացիի տեսակէտէ Ձինքը բուրովին անմեղ կը գտնէր. բայց ուրիշներու Հետ ունեցած վերաբերումները պէտք էր որ Հաշտարար ըլլային:

Միեւնոյն Ժամանակ երկու աւաղակներ ալ խաչուեցան Յիսուսի Հետ, որուն գլխուն վերև Իր խաչուելուն լանցանքը գրուած էր. «Յիսուս. Հրեից Թագաւորը»: Խաչելութեան նման ցաւատանջ մահեր քիչ կան:—Մատթէոս ԻՆ. 37:

Աւաղակներէն մէկը կը ծաղրէր Յիսուսը ըսելով. եթէ Աստուծոյ Որդին, Մեսիան ու Թագաւորն ես, ապացուցուր մեզ խաչէդ վար իջնելով: Եթէ Յիսուս Իր կեանքը փրկէր, չէր կրնար աշխարհին Փրկիչն ու Թագաւորը ըլլալ, որովհետեւ Իր մահուամբ միայն կրնար վերցնել Ազգիին ու իր սերունդին վրայ ծանրացող Մահուալ Դատաւճիւրը: Յիսուս կամաւորապէս մեռաւ, զոհարեալ կան մահուամբ:

Միւս աւաղակը պաշտպանեց Յիսուսը, ըսելով թէ Նա լանցանք մը չէ գործած, մինչդեռ իրենք արդար պատիժ մ'էր որ կ'ստանային:

Ասկէ վերջ, ապաշխարող աւաղակը Յիսուսի դառնալով ըսաւ. Տէ՛ր՝ եթէ դուն Թագաւոր մ'ես, երբոր Թագաւորութեամբդ դաս, լիչէ՛ դիս խեղճ աւաղակս — Ինձի չնոր՛չք մը ըրէ: Յիսուս պատասխանեց. Ա՛մէն. աչսինքն՝ Այդպէս թող ըլլայ — Ինչպէս որ կը խնդրես: Թէ՛ս այնպէս կը թուի թէ երկինց ու երկրի մէջ բարեկամ մ'իսկ չունիմ, բայց կ'ըսեմ քեզի աչ մթաղնամ որը, դուն Ինձ Հետ Դրախտը պիտի ըլլաս: Իմ Թագաւորութիւնս պիտի Հաստատուի, որուն աղբեցութեան ներքեւ երկիրը Դրախտի մը պիտի վերածուի, ու դուն Հոն պիտի վարձատրուիս:

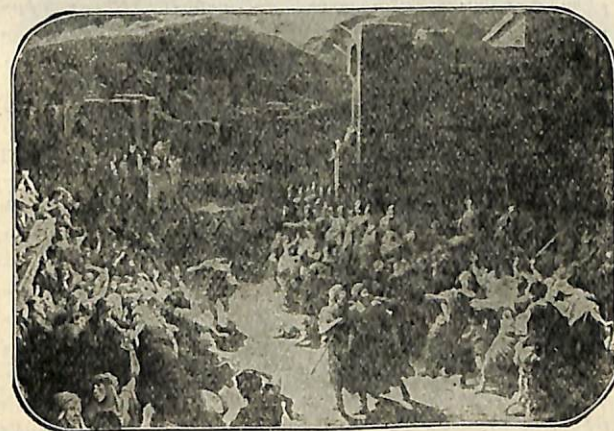
Մեր Աստուածաշուշի թարգմանութեանը մէջ ստորակէտին սխալ դրուելը մեզ բոլորովին մոլորեցուցած է: Կրնանք վստահ ըլլալ թէ Յիսուս աչք օրը Դրախտ չընաց, որովհետեւ Դրախտը դեռ Հաստատուած չէր: Ասկէ ի դատ՝ երեք օր վերջը երբ Նա մեռելներէն լարութիւն առաւ, ըսաւ Մարիամին. «Ես դեռ Հօրս քովը ելած չեմ»: Ս. Պետրոս կ'ըսէ մեզ թէ Նա մեռած էր, և թէ Անոր Հոգին երբորդ օրը մահունէ լարութիւն առաւ: (Գործ. Բ. 31): «Բոլոր Ժողովուրդը» պիտի օրհնուի Մեսիայի Թագաւորութեամբ, սակայն ապաշխարութիւնը աւելի կանուխ օրհնութիւններու կը պատրաստէ աւելի նուազ «ծեմ»ով:

ՅԻՍՈՒՍ ԿԸ ՄԵԿՆԻ ՊՐԵԴՈՐԻԱՅԷՆ

ՓՐԿԱԳԻՆԸ

ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ ԳԻՇԵՐԸ

«ՀՈԳԻՌՎ ԿԵՆԴԱՆԱՑԱԾ»

ՈՐՈՎՀԵՏՏԵՒ աշակերտները դեռ աշխարհիկ մարդեր էին, Հոգեգալուստէն առաջ չէին կրնար Հոգեւոր րաներ ըմբռնել: Որով՝ պէտք էր՝ որ Յիսուսին յարութիւնը մարդկային ձեւերով ցոյց տրուէր: Մի՛միայն հաւատացեալները կ'ստանան Հոգեգալուստեան լուստւորութիւնը: Նախ եւ առաջ Անոնք պարտ էին Հաւատալ, նոյնպէս եւ դիտնալ թէ՛ Նա ալլեւս մարդ էր, Հապա դարձեալ Հոգեղէն էակ մը:

Գողգոթայէն երեք օր վերջը իւղարեր կանաչ գերեզմանը դատարկ դտան: Մարիամ Յիսուսին Հանդիպեցաւ, բայց չճանչցաւ զԱյն, որովհետեւ պարտիզպանի երեւոյթ ունէր: Յիսուս Ինքզինքը իր նախկին ձայնի չեւտերովը ճանչցուց, ըսելով. «Էս դեռ Իմ Հօրս ու ձեր Հօրը, Իմ Աստուծոյս ու ձեր Աստուծոյն քովը ելածքեմ»: Լուրը տարածուեցաւ: Ս. Պետրոս ու Ս. Յովհաննէս զարմացան. ու երկուքն ալ գերեզմանը վաղեցին, բայց պարապ գերեզմանէն ու ծալլուած Հանդերձներէն դատ ոչինչ տեսան:

Յետոյ՝ միեւնոյն օրը, անոնցմէ երկուքը Խմճաւուս կ'ուղեւորէին: Անոնք տաք վիճարանութեան մէջ էին՝ երբ Յիսուս անոնց միացաւ, սակայն տարրեր կերպարանք մ'ունենալուն Համար անոնց անճանաչելի էր: Նա Հանդարտօրէն անոնց բացատրեց խորհրդապատկերներն ու մարդարէութիւնները, որոնք կանխագուշակած էին Յիսուսին մահը, ըսելով. «Այսպէս կը վաչելէր Մեսիային չարչարուիլ ու իր փառքը մտնել»: Վերջէն՝ անոնք իրենց փորձաւորութիւնը պատմելով ըսին. «Ձէ՞ որ սիրտերնիս մեր ներսիդին կը բորբոքէր, երբ Նա մեր Հետը կը խօսէր ճամբուն մէջ, ու դիրքերը կը մեկնէր մեզի»: Ընթրիքի ժամանակ, Նա Ինքզինքը անոնց չաչտնեց, ու ապա աներեւութացաւ:

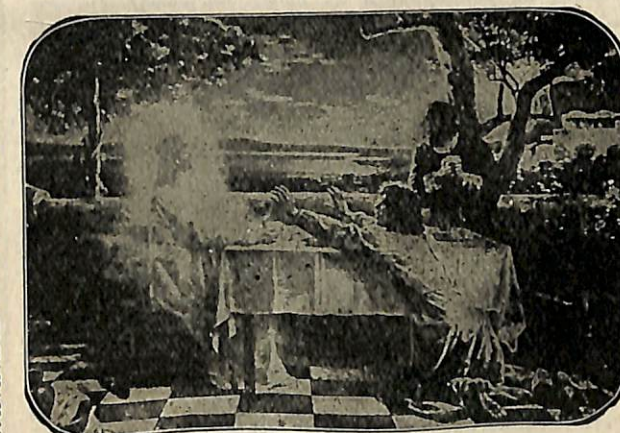
Միեւնոյն իրիկունը անոնցմէ չատեր վերնատան մը մէջ Համախմբուած էին օրուայ արտասովոր անցուղարձերուն չուրջ խօսակցելու, ու Հրէաներէն վախճալուն Համար դռները դոցած ու նիդերը դրած էին: Մինչդեռ դռները դեռ դոց էին՝ մէկէն ի մէկ Յիսուս երեւցաւ անոնց մէջ, կրկին տարրեր երեւոյթով մը: Այս անգամ Նա իր մահուընէն առաջուայ անձնական նմանութեամբը երեւցաւ, որը վախցուց զանոնք, թէ՛ եւ ըսաւ անոնց թէ իրենց տեսածը մարմին եւ արիւն է, որուն իբր ապացոյց կտոր մը ձուկ կերաւ: Նա ալլեւս մարմնեղէն Յիսուսը չէր. Նա իր յարութեան ժամանակ իր Հոգեղէն վիճակին վերադարձաւ: (Ա. Կորնթ. ԺԵ. 44): Սակայն զօրութիւն ունէր մարմին զգնալու, ինչպէս որ սուրբ Հրէշտակները (եւ նոյնիսկ Ինքը իր մարդեղութիւնէն առաջ) ըրած էին:

ԲՐԻՍՏՈՍ ՅԱՐԵԱԻ

ԴԷՊԻ ԷՄՄԱՆՈՒՍ

ԷՄՄԱՆՈՒՍ — ՆԱ Կ'ԱՆԵՐԵՒՈՅԹԱՆԱՑ

ԿԱՍԿԱՆՈՏ Ս. ԹՈՎԱՄԱՐ

Յ ԱՋՈՐԴ Կիրակին՝ Յիսուս դարձեալ երեցաւ — վերնատան մէջ — ուր Ս.Թովմաս ալ ներկայ էր։ Նա լանդիմանած էր իր եղբայրները իրենց դիւրահաւանութեանը համար, երբ իրեն պատմած էին թէ տեսած են Յիսուսը. ու ըսած էր թէ ինքը չկրնար հաւատալ, մինչեւ որ չօտայիլէ դամբրուն ու նիզակին վերջերը։

Յիսուս դարձեալ իր խոնարհութեան մարմնին նման բաց տարբեր մարմնով մը երեցաւ, դամբրուն ու նիզակին վերջերովը միասին։ Նա ստիպեց Թովմասը որ պէտքի համոզուի, բաց ըսաւ թէ աւելի երանելի են անոնք որոնք լիութիւն կը հաւատան առանց այս ապացոյցներուն։—Յովհ. Ի. 26-29։

Ս. Գիբբը կ'ըսէ մեզ թէ Յիսուս իր յարութիւնէն ի վեր ալլեւս Հոգեղէն էակ մ'է. ինչպէս որ Ս. Պօղոս ալ կը լայտնէ թէ ամբողջ Եկեղեցին պէտք է փոխուի, որովհետեւ «մարմին եւ արիւն չեն կրնար Աստուծոյ Թաղաւորութիւնը ժառանգել»։ Մենք բոլորս ալ պէտք է փոխուինք իրեն մօտ Հոգեղէն էակներ կարենալ ըլլալու համար, որը ասպնովաբար կը նշանակէ թէ Նա ալլեւս մարմին չէ։ Նա «Մարմնով մեռաւ, եւ Հոգեով (որպէս Հոգի) կենդանացաւ», կը զրէ Ս. Պետրոս, Ա. Պետ. Գ. 18։

Յիսուս իր յարութիւն առած օրը երեք անգամ երեցաւ իր Հետեւորդներուն, եւ Հինգ անգամ եւս չափորդ երեսուն եւ ինը օրերուն — կարճ ժամանակի մը համար։ Ասիկա մէկ մասն էր այն մեծ դասին, թէ Յիսուս ալլեւս մեռած չէր, եւ ո՛չ ալ ալլեւս մարմին — թէ Նա «խիստ բարձրացած» էր։—Փիլիպ. Բ. 9։ Յովհ. Զ. 62։

Տարսոնցի Սօդոսը յարութիւն առած ու փառաւորուած Յիսուսին մէկ նշույլ տեսաւ որը կէս օրուայ արեւէն աւելի պայծառ էր, եւ այս կարճատեւ նշույլը իր աչքին լոյսը կորսնցնելու պատճառ եղաւ։ Եթէ Յիսուս յարութիւնէն վերջը 40 օրուայ տեւողութեան ալսպէս երեւնար իր աշակերտներուն՝ անոնք պիտի սարսափէին, չփոթուէին, չկարենալով ըմբռնել եղբայրութիւնը։ Ս. Պօղոս ակնարկելով այն նշույլը որով տեսաւ փառաւորուած Յիսուսը, կ'ըսէ. «Նա ինձմէ տեսնուեցաւ, որպէս վիժածի մը», (մէկը որ ժամանակէն առաջ ծնած է)։ Անոր ալս խօսքերուն բացատրութիւնը սա է, թէ Աստուծոյ բոլոր ժողովուրդին Անդրանիկներու Եկեղեցին՝ յարութեամբ Հոգեղէն վիճակներու մէջ պիտի ծնին, եւ այս պէս փոխուած պիտի տեսնեն Մեսիան, այնպէս, ինչպէս որ է, իր մեծ փառքովը։ Սակայն Սօդոս Զինքը ժամանակէն առաջ տեսաւ։—Ա. Յովհ. Գ. 2։

ՅԻՍՈՒՍ ԳԱՆՈՒԴԱՅԻ ՄԷՋ ԿԵՐԵՆԱՅ

«ՆԱ ՕՐՀՆԵՑ ԶԱՆՈՆՔ»

ՆԱ ԻՆՄԷ ԱՆ ՏԵՍՆՈՒԵՅԱՒ — Ս. ՊՕՂՈՍ

ՀՈԳԵԳԱՆՈՒՍԸ ԶԱՆԳԻՍԸ

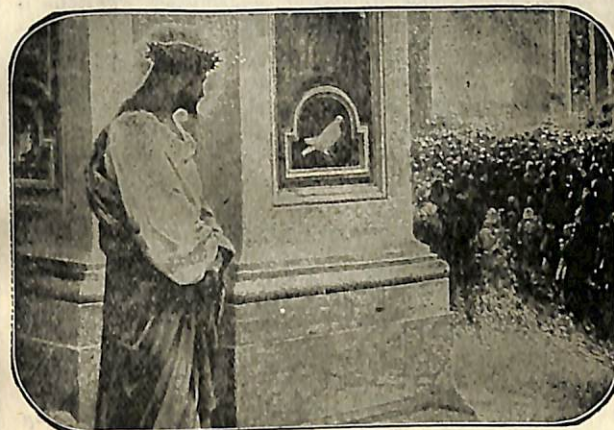
ՀՈԳԵԳԱՆՈՒՍԸ՝ փստներորդ օրը՝ Յորելեան օր մ'էր, ինչպէս որ փստներորդ տարին՝ Յորելեան տարի մ'էր։ Յիսուսներորդ օրը Շարաթ Օրուայ չրջանի մը կը հետեւէր (7 անգամ 7՝ կ'ընէ 49), ինչպէս որ ալլարանական Յորելեան Տարին՝ Մեսիային Թագաւորութիւնը, աշխարհը փառաւոր Հանդիստի մը պիտի առաջնորդէ, ու Աստուծոյ Հետ Նոր Ուխտի յարաբերութեան մը, նոյնպէս ալ Հակապատկեր Յորելեան օրը՝ Հաւատացեալները Հոգեղալուտեան օրը Հանդիստեան մը առաջնորդեց։ Այսպէս կը բացատրէ Ս. Պօղոս. «Մենք որ կը Հաւատանք՝ Հանդիստը կը մտնենք»։ Բոլոր Տըշմարիտ Քրիստոնեաները կարող են Հաւատքի Հանդիստեան Շարաթ մը պահել եւ ամէն ատեն չուսալ, եւ ո'չ թէ միայն Եօթներորդ կամ առաջին Օրը։ Քրիստոսի զոհադրժութեան վրայ ունեցած Հաւատքնուն շնորհիւ, ամէն օր իրենց Համար Հանդիստեան օր մ'է — Շարաթ մը Հոգիին Համար — կանխատուէր մը Երկնային Հանդիստեան։

Ո'չ ոք կրնար մտնել այս Տըշմարիտ Շարաթին Հանդիստը, մինչեւ որ Յիսուս ճամբան բացաւ։ Իր մաշկը կարելու էր որպէս Մարդուն Փրկագիրը։ Իր չարութիւնն ալ կարելու էր, որպէսզի կարենար ալլ Փրկագիրը մեզի լսողացնել։ Նա Երկինք Համարձակ որպէսզի Հոն Աստուծոյ առջեւ ներկայանայ, որպէս բարեխօս իր աշակերտներուն։ Անոնց անկատարութիւնները ծածկելու, եւ անոնց զոհը Աստուծոյ ընդունելի ընելու Համար իր արժանիքը անոնց կը վերագրէ, որպէսզի անոնք Իրեն Հետ Հարչարուին, Իրեն Հետ ալ կարենալ փառաւորութեաւ Համար։ Որովհետեւ Հաւատարմներուն աւելի կատարեալ Հանդիստ մը կը մնայ, որը չարութեամբ «փոխուել» ու ժամանակ պիտի ստանան։ — Եբր. Դ. 3, 9, 11։

Յիսուսի կարողադրութեան Համաձայն, Առաքեալները պէտք չէր որ սկսէին իրենց դործը մինչեւ որ ընդունէին Հոգեղալուտի օրհնութիւնը — Ս. Հոգին — Աստուծոյ որպէս որդիներ ընդունուած ըլլալուն արտայայտութիւնը։ Միակ բանը որ ըրին իրենց ընդունուելէն առաջ՝ Յուդային լաջորդ մը ընտրելն էր, սակայն, որոշ կերպով կը տեսնենք թէ Աստուած երբէք չճանչցաւ անոնց ընտրութիւնը։ Յարմար ժամանակին՝ Աստուած ի լալտ բերաւ Ս. Պօղոսը, տասնեւերկուերորդ Առաքեալը ըլլալու Համար — Նոր Երուսաղէմի տասնեւերկու Հիմնաքարերէն մին։ (Յայտ. ԻԱ. 14)։ Ան ինքադրութեամբ թէ «Եկեղեցւոյ Հայրեր»ը Առաքելական Յաջորդներէն մէկն էր, որը շատ մը սոսկալի մոլորութեանց պատճառ եղաւ։

«ԵՍ ԴԱՐՁԵԱՆ ՊԻՏԻ ԴԱՄ»

ԱՐԱՐՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ԴԻՏԷ — Ս. ՊԵՏՐՈՍ. ՀՈՌՎՄ

ՀԱՅՍԱՐԱՄԵԱՅԻ ԽՈՐՀՐԴԱՊԱՏԿԵՐԸ — ԵՍ. ԺԱ. 6

ՀՈԳԵԳԱՆՍԵԱՆ ՔԱՐՈՉՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԻՍՅՆ Տասն եւ երկուրը Յիսուսի կողմանէ մասնա-
ւորապէս ձեռնադրուած էին Եկեղեցիին ներկա-
ցուցիչներ ըլլալու: Անոնց որոշումները երկրի
վրայ պիտի կապէին այն բաները, որոնք Երկնքի մէջ
կատարուած էին. եւ երկրի վրայ պիտի արձակէին այն
բաները, որոնք ըստ Աստուծոյ արձակուած էին: Նո՛յն
իսկ ասոնք չստացան Երկնաւոր Հօր վաւերացումը մին-
չեւ Հոգեգալուստ՝ ուր ստացան Ս. Հոգին: Ըստ Ս.
Գրոց, ո՛չ ոք թույլատրուած է քարոզել կամ ուսուցա-
նել, բացի անոնցմէ որոնք ընդունած են Աստուծոյ Ս.
Հոգին: Եւ ամէն անոնք որոնք ընդունած են այդ Հո-
գին, Աստուածային իշխանութիւն ունին քարոզելու. բը-
նաւ կարեւորութիւն չտալով աշխարհային ձեռնադրու-
թեանց: — Եսայի ԿԱ. 1:

Մեզի ըսուած է՝ Թէ ասիկա է մարգարէական խօս-
քերուն նշանակութիւնը, որը կը վերաբերի Թէ՛ Յիսու-
սին, Գլուխին, եւ Թէ՛ Եկեղեցիին, Իր Մարմինին. «Տէր
Եհովային Հոգին վրաս է. վասն զի Նա Զիս օծեց աղ-
քատներուն աւետիս տալով»: Ամէն անոնք որոնք ըն-
դունած են Աստուածային այս օծումը, Աստուածային
պաշտօն ունին քարոզելու Աւետարանը: Իսկ անոնք որ
չեն ստացած Երկնային այս իշխանութիւնը, չեն կրնար
Աստուծոյ դեսպանները ըլլալ:

Որպէս կատարուած Յիսուսի խօսքերուն՝ Թէ «Քեզի
կուտած Թաղաւորութեան Բանալիները», Ս. Պետրոս
խորհրդարանական երկու Բանալիներ դործածեց Աւե-
տարանին նկատմամբ: Առաջին Բանալին՝ Հոգեգալուս-
եան Օրը. բանալով Հրեից առջեւ Ս. Հոգւոյ չղացմամբ
Քրիստոսի Մարմինը, Եկեղեցիին ըլլալու Հրաւերին դու-
ռը: Երեք ու կէս տարի վերջը նա միւս Բանալին ալ
դործածեց, Հեթանոսաց առջեւ բանալով միեւնոյն Հրա-
ւերին դուռը: Կոռնէլիոս՝ Քրիստոսի անդամակցութեան
առաջին Հեթանոսն էր:

Ամենապրագայն Հրէաներէն Հաղաւորներ, Աս-
տուծոյ Հրամանին Հպատակելով, կանուխէն Երուսաղէմ
եկան Հոգեգալուստը տօնելու: Այս կարգի Հաղաւոր-
ներ Հմալուեցան Հոգեգալուստեան քարոզչին, որմէ ստա-
ցած օրհնութիւնն ու լոյսը իրենց Հետ տարին աշխար-
հի ամէն կողմերը:

Բաց ղեռ երկրորդ Հոգեգալուստի օրհնութիւն մ'ալ
պիտի ըլլայ: Մի՛միայն Տիրոջ մասնաւոր ծառաներն
ու աղախիներն են որ կը մասնակցին առաջինին ու կը
տիրանան Թաղաւորութեանը: Մեսիայի Թաղաւորու-
թեան ներքեւ Աստուծոյ Հոգին ամէն մարմինի վրայ պի-
տի թափուի: — Յովել Բ. 28, 29: Գործ. Բ. 16-18:

ԹԱԳԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ԲԱՆԱԼԻՆԵՐԸ Ս. ՊԵՏՐՈՍԻՆ

Ս. ՊԵՏՐՈՍ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ՔԱՐՈՉԷ

Ս. Գ. Ո. Մ. ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՒԱՔԱՅՈՂՈՎԸ

ԱՍՏՈՒԹՈՅ ԸՆՏԻՐ ԱՆՕԹԸ

ՅԻՍՈՒՍ Ս. Պօղոսին Համար ըսաւ. «Անիկա Ինծի ընտիր անօթ մ'է, Իմ Անունս Հեթանոսաց տանելու Համար»։ (Գործ. Թ. 15)։ Մենք նախ զինքը տեսանք անոնց Հետ, որոնք Հաճութիւն տուին Ս. Ստեփաննոսի մահուանը։ Ասկէ չետոյ նա ասողին անդին կը շրջէր «մահ եւ Հալածանք սպառնալով Տիրոջը աշակերտներուն»։ — Գործ. Թ. 1։

Մենք կը Հիանանք, երբ կը տեսնենք ճշմարտութեան զօրութեան կերպարանաւորիչ ազդեցութիւնը մարդկային մտքին վրայ։ Սակայն, պէտք է չիշենք թէ Աստուած երբեք չըրոնադատեր ազատ կամքը։ Ս. Պօղոսի «Հաւատափութեան» խնդրոյն մէջ, Յիսուս միայն ցոյց տուաւ ուղիղ մարդու մը՝ թէ ինչ բանի մէջ կը սխալէր, եւ թէ՛ ինչ պատեհութիւններ կրնար ունենալ Աստուծոյ կողմանէ առաջնորդուած ընթացքի մը մէջ։

Յուդային չափորդը Ս. Պօղոսն էր։ 12 Առաքեալներ պէտք է ըլլային Գառնուկին — 12 աստղերէ բաղկացած պսակ մը Եկեղեցւոյ ճակտին վրայ — Նոր Երուսաղէմի 12 Հիմերը, որոնց վրայ քանդակուած են Գառնուկին 12 Առաքեալներուն անունները։ Մենք կը Հաւատանք թէ Ս. Պօղոսին անունն ալ անոնց մէջն է։ Անիկա Համաձայն է այն վիպութեան Հետ՝ թէ նա ո'չ մէկ բանով ամենամեծ Առաքեալներէն ետ կը մնար, եւ թէ՛ անոնց բոլորէն աւելի տեսիլներ եւ չափնութիւններ ունէր։ Մատթիան Հոգեգալուստէն առաջ ընտրուած էր, սակայն Աստուծմէ երբեք չէր ճանչցուած։

Ս. Պօղոս Առաքեալներուն մէջ ամենէն Համբաււորն է, որոնց բոլորն ալ Հիանալի նկարագիրներ էին։ Միւս Առաքեալներուն Հետ, Ս. Պօղոս ալ ունէ մէկուեմը չափաւորական տանջանքի մասին ոչինչ ունէր ըսելիք։ Ան ըսաւ՝ թէ անոնք որ ի վերջոյ անարժան կը դառնան, «չափաւորական սատակուծով պիտի պատժուին»։ Ս. Պօղոսն էր որ մասնաւորապէս ցոյց տուաւ թէ Յիսուս երկրորդ անգամ պէտք է դաչ, ու պէտք է Թաղաւորէ, մինչեւ որ բոլոր թշնամիները Իր ոտքերուն տակը դնէ։ Այս ընտիր ներկայացուցիչին միջոցաւ Յիսուս մեզի զրկեց շատ մը մանրամասնութիւններ բարիներուն եւ մեղաւորներուն չարութեան, ինչպէս նաեւ Քրիստոսի երկրորդ Գալտեամբ Եկեղեցւոյ «փոխուելուն», Նեոին բռնութիւն, եւ այլնի նկատմամբ։ Եթէ Ս. Պօղոսին թուղթերը դուրս ձգուած ըլլային, ո'րքան մեծ պիտի ըլլար մեր տգիտութիւնը շատ մը նիւթերու նկատմամբ։ — Հռովմ. 2. 23։ Ա. Կորնթ. Ժ. 25։ Գործ. Ի. 15։ Ա. Տիմ. Բ. 4։ Ա. Կորնթ. Ժ. 45-54։ Բ. Թես. Բ. 1-4, 7, 8։

Ս. ՊՕՂՈՍ ԿԸ ՔԱՐՈՉԷ ԱԹԷՆՔԻ ՄԷՋ

Ս. ՊՕՂՈՍ ՓԵՍՏՈՍԻ ԱՌՁԵՒ

Ս. ՊՕՂՈՍ ԿԸ ՔԱՐՈՉԷ ՀՌՈՎՄԻ ՄԷՋ

ՀԵԹԱՆՈՍՆԵՐԸ ԺԱՌԱՆԳԱԿԻՑՆԵՐ

ԱՍՏՈՒԾՈՅ՝ Արբաշամին Հեռ ըրած Ուխտը կը վստահացնէր թէ մարդկութեան Համար Իր սաշմանած բոլոր օրհնութիւնները անոր սերունդին միջոցաւ պիտի դան: Հրէաներն էին Արբաշամի մարմնեղէն սերունդը, եւ պատշաճօրէն անոնց կը պատկանէին խոստումները: Սակայն, Արբաշամի Հաւատքը ունեցող բոլոր Հրէաները Յիսուսի Հեռ Մեսիական Թագաւորութեան Ժառանգակիցներ ըլլալու պատեհութիւնը ունենալէ վերջ՝ Աստուած Ս. Պետրոսի միջոցաւ դորժածեց Թագաւորութեան երկրորդ Բանալին: Նա Հեթանոսաց առջեւ բացաւ պատեհութեան դուռը, որպէսզի անոնք ալ Մեսիական Թագաւորութեան մէջ Յիսուսի Հեռ Ժառանգակիցներ ըլլան:

Հողեղալուտէն երեք ու կէս տարի վերջը Տերոյժը Հրէշտակը Կոռնէլիոսին երեւցաւ ըսելով՝ Թէ Հիմա Աստուած պատրաստ է ընդունելու իր աղօթքները եւ բարեպաշտութիւնը: Նա ըսաւ անոր որպէսզի Յօսպէ գտնուող Ս. Պետրոսին ետեւէն մարդ զրկէ, որմէ Հաւատալու կարեւոր «խօսքեր» պիտի լսէ, որպէսզի կարենայ լիովին ընդունուիլ Աստուծոյ ու ստանալ Ս. Հոգին:

Ս. Պետրոսը բերելու Համար երեք Հոգի զրկուեցան: Միեւնոյն ատեն Աստուած պատրաստեց Առաքելը: Անոր ըսուեցաւ թէ ինչ որ Աստուած կը մաքրէ աշխարհէն պիտի պէտք չէ նկատէ: Պետրոս այս տեսիլը իրեն ալիքներուն վերագրեց, ու շուտով Կոռնէլիոսին տունը դնաց: Նա սկսաւ պատմել անոնց Յիսուսի իրական պատմութիւնը. Անոր մահը, Յարութիւնը, Եկեղեցիին կոչը, Անոր Հարսը ըլլալու — որը իր արժանաւորութիւնը պիտի ապացուցանէր մինչեւ ի մահ ցուցադրած Հնազանդութեամբն ու Հաւատարմութեամբը:

Մինչ զեռ Ս. Պետրոս զեռ կը խօսէր՝ այս ուխտուած մարդիկը ջուրի պէս կը խմէին Առաքելալին Աւետիսը, բոլորովին ընդունելով աշակերտութեան պայմանները: Այն ատեն, Աստուած, որպէս ապացոյց դանոնք ընդունելուն՝ նշան մը տուաւ Հոգիին նուէրովը, որը բոլոր Քրիստոնէաներուն Հասարակ բան մ'էր Այս Դարու սկիզբնաւորութեանը Ժամանակ: Ս. Պետրոս զարմացած, ըսաւ. եթէ ասոնք ստացան Ս. Հոգին, ուրեմն ո՞վ կըրնայ արգելել զանոնք ջուրի մկրտութենէն, որը Քրիստոսի Հեռ մեռնելու իրենց ուխտին պատկեր մ'է միայն: Հոս ահա՝ Հեթանոսները առաջին անգամը ըլլալով սկսեցան պատուաստուիլ Հռովմայեցոց ԺԱ. 17ի «Ձեթնիի Ծառ»ին վրայ:

ԿՈՌՆԵԼԻՈՍԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉՆԵՐԸ

Ս. ՊԵՏՐՈՍ ԿՈՌՆԵԼԻՈՍԻ ՏՈՒՆԸ

ԿՈՌՆԵԼԻՈՍ Ս. ՀՈԳԻՈՎ ԿՆՔՈՒԱԾ

ԱՆՏԻՈՒՓԻ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ՀԵՏՁ ՀԵՏԻ Աւետարանի Պատգամը Հեթանոսաց մէջ ալ լսող ահանջներ դտաւ, թէ եւ թիւով քիչ: Հրեայ Օրէնքի դատարարականութիւնը Աստուածային մասնաւոր օրհնութիւն մ'էր անոնց համար, անոնցմէ ումանք Աւետարանին պատրաստելու դիտաւորութեամբ: Առաջին եկեղեցին՝ ուր Հեթանոսները մեծամասնութիւն կը կազմէին, Անտիոքիին էր: Հոն դռնուղ եղբայրներուն մէջ աչքի կը զարնէին Բառնարաս եւ Շմաւոն, իսկ վերջէն ալ Ս. Պողոս: Անտիոքի մէջ էր որ Յիսուսի Հեթանոսները առաջին անգամ Քրիստոնեայ կոչուեցան: Շատ մը Քրիստոնեաներ կը բաղձան՝ ըսելով որ, երանի՜ թէ անկէ ի դատ ուրիշ անուն մը երբեք ընդունուած չըլլար:

Անտիոքի եկեղեցին՝ ըստ Աստուածաշունչին, խիստ պարզ կարգադրութիւններ ունէր, նման անոնց, որոնք Յիսուս ու Առաքեալները գործածեցին: Կարգեր եւ ծէսեր դեռ մուտք գտած չէին, դուրս վանելու համար Քրիստոսի պարզութիւնը, անոնց տեղը հաստատելով աստուածաշունչութեան ձեւակերպութիւններ միայն: Անոնք կը համախմբուէին՝ որպէսզի աճին ու զարգանան շնորհաց, գիտութեան եւ սիրտ մէջ, ու օգնեն իրարու նեղ ճամբուն մէջ: Երբ իրենց ուսումնասիրութեանց մէջ բաւական չառաջացան՝ ա՛հա՛ լեցուեցան աւետարանչական ոգւով: Երբ առաքելութիւն մը կազմեցին, որը պիտի առաջնորդուէր Ս. Պողոսէն ու Բառնարասէն:

Ասկէ քիչ վերջը եկեղեցիին վրայ կը հասնէր Ներոնի եւ Դիոկղետիանոսի սոսկալի հալածանքները: Հռովմի ալս Կայսրերը ճանձնուցին թեթեւացում եւ զբօսանք կը դառնէին ալս սոսկալի չարչարանքներուն մէջ զոր Յիսուսի անվնաս Հետեւորդներուն վրայ կը գործադրէին, որոնց ալս աշխարհին մէջ ունեցած պաշտօնն է «ամէն մարդու բարիք ընել, երբ պատեհութիւն կ'ունենան, մասնաւորապէս հաւատքի ընտանիքին», ու պատրաստել ինքզինքնին ու զիրար ընկերակիցներ ըլլալու Փրկչին Հետ դալիք Թաղաւորութեանը մէջ:

Ինչո՞ւ Աստուած թույլատրեց հալածանքը: Պատասխանը այն է՝ թէ հաւատքի փորձութիւնները ու Աստուծոյ Հանդէպ Հնազանդութիւնը ա՛յնքան կարեւոր են Յիսուսի Հետեւորդներուն՝ ո՛րքան որ էին իրեն, եւ միեւնոյն նպատակին համար — նկարագիր զարգացնել եւ բերեղացնել: Ասոնք կը համապատասխանէին Յիսուսի անձնական հալածանաց եւ խաչելութեան: Նա ալսպէս բացատրեց, ըսելով. «Պէտք էր որ Մարգարէ Որդին չարչարուէր եւ իր փառքը մտնէր»: Ընտրեալները Անոր քայլերուն կը հետեւին:

ՎԵՐՋԻՆ ԱՂՕԹՔԸ ԿՐԿԵՍԻՆ ՄԷՋ

ՆԱՀԱՏԱԿՆԵՐԸ ԴԱՉԱՆՆԵՐԷՆ ՅՕՇՈՏՈՒԱԾ

ԱՌԻԾՆԵՐԸ ԻՐԵՆՅ ՎԱՆԴԱԿՆԵՐԸ ԿԸ ԲՇԵՆ

ԲԵՐԻԱՅԻ Ս. ԳԻՐԲ ՈՒՍԱՆՈՂՆԵՐԸ

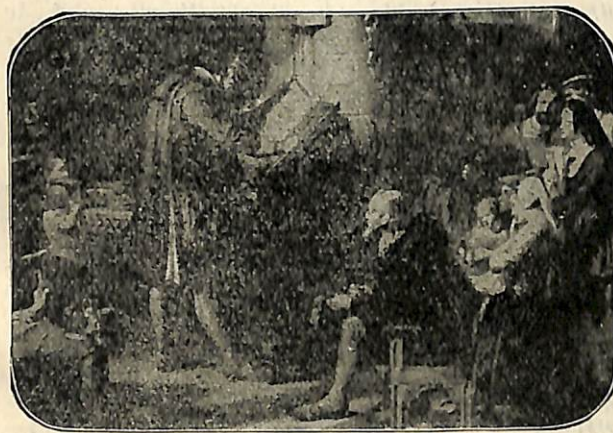
ԲԵՐԻԱՅԻ մէջ դանդաղած փոքրաթիւ Հաւատացեալներու Համախմբումը անուանի է Աստուծոյ Ժողովուրդին մէջ Ս. Պօղոսի չափաբարութեամբը՝ թէ «Բերիայի մէջ դանդաղները աւելի ազնիւ էին քան Թեսաղոնիկէյի մէջ դանդաղները, որովհետեւ անոնք ա՜մէն օր կը քննէին Ս. Գրութիւնները տեսնելու Համար թէ արդեօք ճշմարիտ էին այն բաները (զոր Ս. Պօղոս քարոզեց)»։ (Գործ. Ժէ. 11)։ Անոնք փոքրիկ խումբ մ'էին միայն, սակայն իրենց Աստուծոյ Խօսքին Հանդէպ ունեցած Հաւատարմութիւնը պատճառ եղաւ որպէս Բերիայի Ս. Գիրք ուսանողներ ճանչցուելու։ Հին Եկեղեցին Հոլակապ տաճարներու մէջ չէր Համախմբուէր՝ անոնց երէցներն ու վարդապետները պաշտօնական թանկարժէք Հաղուստներ չունէին. եւ ո՛չ ալ անոնց արարողութիւնները շքեղ ցոյցերէ կը բաղկանային։ Անոնք պարզապէս կը Համախմբուէին որպէս Աստուծոյ զաւակները։ Մէկ Ս. Հոգիէ լիացած, եւ Մէկ Հաւատքէ ներշնչուած՝ որը անգամ մը սուրբերուն տրուած էր։ Անոնք կը Համախմբուէին որպէս Յիսուսի եղբայրները, Անոր առաջնորդութեան եւ խնամաց ներքեւ ըլլալու Համար՝ որը Եկեղեցիին միակ Գլուխն է, ինչպէս որ Նա ըսած էր. «Մէկ է ձեր Տէրը, նոյնինքն Քրիստոս, եւ բոլորդ ալ եղբայրներ էք»։ Անոնք կը Համախմբուէին՝ ուսումնասիրելու Համար Յիսուսի եւ Առաքեալներուն տուած Աւետարանը։

Ներկայիս Ս. Գիրք ուսանողները ասոնց բաղդատմամբ մեծ առաւելութիւններ ունին։ Մենք վաշելուչ ու աժան Աստուածաշունչներ ունինք, որոնք նաեւ կրնանք կարդալ, ու այնտեսակ պաշտաւ լոյսեր՝ որոնց մասին մեր պապերը նո՛յնիսկ չեղազեցին։

Ներկայիս Ս. Գիրք ուսանողները քաջալերուած են նաեւ՝ երբ կը նկատեն որ Ս. Գիրքը որոշ կերպով կ'ուսուցանէ՝ թէ երբ մարդիկ ասդին անդին պըտտին (ճամբորդեն), ու գիտութիւնը աշխարհածաւալ կերպով ծաղիկի, այն ատեն իմաստուն կոչուելը, Տիրոջ Ժողովուրդը, պիտի Հասկնան Աստուծաւոր Մրադքին ալ։ Եւ ալ մասերը, որոնք նախապէս քողարկուած էին Աստուծաւոր գիտաւորութեամբ։ Անոնք կ'ըմբռնեն՝ թէ մենք այս ասդին անդին պտտելու օրուանը մէջ ենք, եւ թէ ձրի դպրոցներ, ստիպողական ուսում, եւ այլն, չառաջ կը բերեն դուշակուած գիտութեան ծաղկումը։ Այս բաները Աստուծոյ իմաստուն Ժողովուրդին ցոյց կուտան՝ թէ եկած է Ժամանակը Հասկնալու Համար Ս. Գիրքը։ Ո՛րքան կարեւոր է այս մասնաւոր լոյսը՝ երբ շատեր Ս. Գրքին Հանդէպ ունեցած բոլոր Հաւատքնին կը կորսնցնեն Բարձր Քիննաբարութեան պատճառաւ։ — Դան. ԺԲ. 1-10։

ԱԻԵՏԱՐԱՆԸ ԱՆՏԱՌՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՄԻՋԻՆ ԴԱՐՈՒ ՇՂԹԱՅՈՒԱԾ ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆԶԸ

Ս. ԳԻՐԲ ՈՒՍԱՆՈՂՔ — ԱՐԴԻ ԲԵՐԻԱՅԻԲ

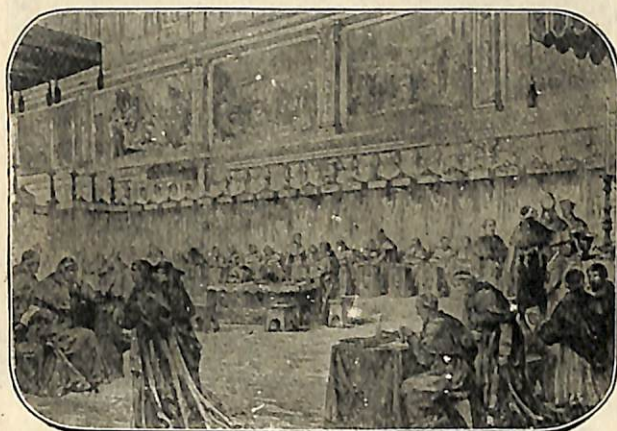

ԱՌԱՔԵԼԱԿԱՆ ՅԱԶՈՐԴՈՒԹԻՒՆ

ԱՄԷՆ ԲՐԻՍՏՈՆԵԱՅ կը հաւատայ թէ անցելոյն մէջ սխալ վարդապետութիւններ քարոզուած են, որոնք սակայն չեն կրնար պաշտպանուիլ մեր Օրուայ պաշտօնագրոյն լոյսովը: Ի՞նչպէս արդեօք Բրիտանիո-թիւնը ա' չպիտի խաւար վիճակի մը մատնուեցաւ, ուր Յիսուսի հետեւորդները խորհեցան թէ զԱստուած կը մեծարէին՝ երբ կը չարչարէին իրենց ընկերները: Ս. Գրիք ուսանողները հսկայ մեծամասնութեամբ այն եզրակացութեան կը թուին լանդիլ՝ թէ նախճիրը ծալը տուաւ Առաքելական Յաջորդութեան վարդապետութեան, թէ Եկեղեցւոյ Եպիսկոպոսները Առաքելներէն, Տասերկուրէին նման ներշնչուած:

Առաքելներուն մահէն վերջ, Եկեղեցին չունենալով պէտք եղած զարգացումն ու Ս. Գրոց ընծայած դիւրիւ-թիւնները, միամտօրէն իրենց Եպիսկոպոսներուն կամ Հո-վիւններուն ապաւինեցան, եւ Տասերկուրէին նման զանոնք ալ ընդունեցին որպէս Աստուծոյ ներշնչուածներ: 200 տարի վերջը՝ դործուած այս սխալը մասամբ տեսնուեցաւ, ու զայն ուղղելու փորձ մ'ալ եղաւ, սակայն հա-կառակ ուղղութեամբ: Տեսնուեցաւ թէ ալիւալ Եպիս-կոպոսներ խիստ տարբեր ու հակասիչ վարդապետու-թիւններ կ'ուսուցանէին: Այս հակասութեանց Ս. Հո-գիէն ներշնչուած չըլլալը ժողովուրդը դիւրիւթեամբ ըմբռնեց: Կոստանդնուս կայսրը (չմկրտուած մէկը) դուժարեց Նիկիոյ Տիեզերական Ժողովը, հրաւիրելով որոշ «Առաքելական Եպիսկոպոսներ» ՚ի Նիկիա, Բ. Թ. 325ին: Անոնց զրեթէ մէկ երրորդը, 384 եպիսկոպոս-ներ եկան: Անոնց հրամայուեցաւ դաւանութիւն մը ու-րոշել: Անոնք ամիսներով վիճեցին: Վերջապէս կայսրը մէջ մտաւ, եւ Նիկիոյ Հանդանակը կազմուեցաւ: Կայսրը հրովարտաւ մը ծանուց՝ թէ ամէն անոնք որ չեն հա-մաճանիր անոր հետ, իր կայսրութենէն պիտի արտաք-սուին:

Հայերն ալ ներկայ էին այս ժողովին, որոնք նաեւ ընդունեցին Նիկիոյ Հանգանակը. որով, անոնք ալ, Պա-պական Եկեղեցիին հետ կ'ընդունին Առաքելական Յա-ջորդութիւնը. թէ «Լուսաւորչակամ Եկեղեցւոյ հայրա-պետներն ալ Առաքելներու յաջորդներն են ՈՒ ԱՆՈՐՆՑ ՀԵՏ ՀԱՒԱՍԱՐԱՊԱՍՏԻՒ ԵՆ»: Ամէն խորհող անձ ներ-կալիս որոշ կերպով կը տեսնէ անցեալին մէջ դործուած այս սխալին վատ արդիւնքները, թէ ի՞նչպէս եկեղեցւոյ Հայրերը իրենց շուարած իշխանութեան եւ «Առաքե-լական Համապատուութեան» վրայ կոթնած՝ եկեղեցիէն ներս մտցուցին շատ մը ծէսեր ու անհիմն վարդապետու-թիւններ, որոնք մեծապէս սքողեցին Աւետարանին պաշ-տառ լոյսը:

ՊԱՊԻ ՄԸ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԿՕ ԺԳ. ՊԱՊԻ ԹԱԳԱՅԻՐՈՒԹԻՒՆԸ

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ԺՈՂՈՎԸ

«ՀՌՈՎՄԵԱԿԱՆ Ս. ԿԱՅՍՐՈՒԹԻՒՆԸ».

ՀԵՏՁ ՀԵՏԷ Եւրոպայի ժողովուրդներուն մէջ տա-
րածուեցաւ Քրիստոնէութեան անունը, առանց ա-
նոր Տիրոջը Հոգիին: «Քրիստոնեայ» անունը ժո-
ղովրդականացաւ: Շարքըման թագաւորին օրովը Հաս-
տատուեցաւ «Հռովմէական Ս. Կայսրութիւն» տիտղոսը:
Այս տիտղոսին նշանակութիւնը հռչակաւոր պատկերով
մը ներկայացուած է, որը կը գտնուի Իտալիոյ Ֆլորէնց
քաղաքին Կանոնիկոսներու ժողովատան մէջ: Անիկա կը
ներկայացնէ Կայսրը ու Պապը իր իրարմէ զոյգ
մը վրայ: անոնց իրարմէ աստիճանաբար շարուած են Կայս-
րութեան զանազան պաշտօնեաները: Կայսրին կողմը կան
զօրավարներ, եւալին, իսկ Պապին կողմը՝ Եպիսկոպոս-
ներ, կղերք, եւալին: Ոմանք կ'ընդունին թէ ասիկա
Քրիստոսի ինքնակոչ Կոյսին Քաղաքական Իշխանութեան
Հետ կատարած ամուսնութեամբ բացալատ խոստովանու-
թիւնը կը ներկայացնէ, որը Յաւանութեանց Դրբին մէջ
պոռնրկութիւն կոչուած է: — Յալտ. ԺԷ. 1-5:

Այս դաշնակցութեան Հիմը կը կազմէր այն ատենուայ
ընդհանրացած այն վարդապետութիւնը՝ թէ Քրիստոսի
իրբեւ Մեսիայ Երկրորդ Դաւաւեամը աշխարհէ վրայ Հա-
զար տարի իշխելը այս կերպով իրականացած էր: Տիրող
դադաւարներն էին՝ թէ Աստուծոյ կամքն էր որպէսզի
Քրիստոս Պապականութեամբ ներկայացուի երկրի վը-
րայ, եւ թէ՛ Անոր կատաւարութիւնը աշխարհային իշ-
խաններու միջոցաւ պիտի դործագրուի: Իրերու այս վի-
ճակը ամբողջ դարեր տեւեց Եւրոպայի մէջ: Տասն եւ վե-
ցերորդ Դարուն Բարեկարգութեան շարժումը մէջ տեղ
եկաւ: Հռովմէի Եկեղեցւոյ այս դատերը, իրենց մօրը
նման աշխարհային իշխաններու Հետ ամուսնացան, ի-
րենք իրենց «Ս. Կայսրութիւններ սկսելով»:

Այս բոլորովին անՀիմն տեսութիւնը ու անոր Սխալեմ-
ները սոսկալի Հարուած մը ստացան՝ երբ Նարոլէօն Պո-
նաբարթ, Պապը դերի տարաւ Ֆրանսա: ՔաՀանալա-
կան Հմալքոտ իշխանութիւնը ջախջախուած էր: Իսկ 1870ի
Սեպտեմբերին, Վիլհելմը Իմմանուէլ Բ. կը դաւաճար Հը-
ռովմէի տէրը — մահաբեր Հարուած մը եւս:

Ս. Գիրքը ուսանողները ընդհանուր առմամբ կը Հա-
ճաճանին՝ թէ Եկեղեցական ու Քաղաքական միութիւնը
Ս. Գրոց ոգւոյն Հակառակ է, եւ որը Խաւար Դարերու
մէկ սխալն է: Եկեղեցին պէտք է որ Երկրի իշխաննե-
րուն Հետ տիրէ, եւ ո'չ ալ անոնց Հետ ամուսնանալ —
միանալ, Հապա, իր ամուսնութեանը պէտք է սպասէ
մինչեւ իր Փրկչին Երկրորդ Դաւաւեամը, Առաջին Յարու-
թեամբ Անոր միանալու: Այն ատեն աՀա՛ նա որպէս
ԹագուՀի Անոր Հետ չաւիտեան պիտի թագաւորէ: —
Յալտ. ԺԹ. 7: Ի. 6:

ԼՈՒԴՈՎԻԿՈՍ ԹԱԳԱՌՐ Կ'ԱՊԱՇԽԱՐԷ

ՆԱԲՈՒԼՆՈՆ Կ'ԱՆԱՐԳԷ ՊԱՊԸ

ՆԱԲՈՒԼՆՈՆ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐԸ ՍԻՐԱԿՈՒՍԱՅԻ ՄԷՁ

ԽԱՉԱԿԻՐՔ ԵՒ ԽԱՉԱԿՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՅ անունը ժողովրդականացած էր եւրոպայի մէջ: Գրեթէ ամէն մարդ որպէս Քրիստոնեայ կը ճանչցուէր, բացի անոնցմէ որոնք Հալառակը կը խոստովանէին, ու իրենց Հրէայ ըլլալը կը լալտարարէին: Թմրութեան շրջանը տեղի տուած էր նախանձի մոլեռանդ փղցկումի մը, որը կը պաշանջէր որ Քրիստոնեաները պէտք է պատերազմ մղեն Մաշտէտականներուն, Հրէաներուն եւ ուրիշներուն դէմ: Խաչակիրութիւնները արիւնալի չիշատակ մը ձգեցին պատմութեան մէջ: Այն ժամանակուայ ողիշն բռնուած՝ այն օրուայ ամենաազնիւ ժողովուրդէն Հաղարաւորներ ծովով ու ցամաքով Հարիւրաւոր մղոններ ճամբորդեցին Խաչին սիրուն, Մաշիկին դէմ կռուելու: Մասնաւորապէս սուկալի բան մը կը նկատուէր Երուսաղէմին Մաշտէտական տիրապետութեան տակ դատուելը. եւ Հաղարաւոր կեանքեր ու մեծ զուճարներ վատնուեցան «Խաչակիրութիւններու Համար, Անհաւատ Մաշտէտականներէն ազատելու Ս. Գերեզմանը»:

Մեր ներկայ ժամանակուայ տեսակէտէ՝ ու իրերու աւելի որոշ ըմբռնումով՝ ժողովուրդը ընդհանրապէս, Խաչակիրութիւնը չիմարական պոթկում մը, քանքի վատնում, բացալալտ տղիտութիւն եւ մոլեռանդութիւն կը նկատէ: Սակայն, թերեւս այսօրուայ Քրիստոնեաներն ալ՝ նո՛ւրբան չիմարական եւ անտեղի բան մը ունին: Ուրիշներուն սխալը նկատելը աւելի դիւրին է, քան մերինը:

Օր մը, լալտնի պիտի ըլլայ, թէ այսօրուայ Քրիստոնէութիւնը ալլեւալլ նկատումներու մէջ նո՛ւրբան չիմարական եղած է ո՛րքան անցեալի Խաչակիրները: Չէ՞ որ երկրի ամենամեծ պետութիւնները Քրիստոնէութեան (Քրիստոսի Թագաւորութեան)՝ բաժանումները կը կուշին ինքզինքնին: Չէ՞ որ անոնք մասնաւորապէս վերջին 25 տարուայ տեւողութեան, անդուսպ թափով վիթխարի զրահաւորներ շինած են, որոնց թնդանօթներուն ամէն մէկ արձակումը Հարստութիւն մը կ'արժէ: Չէ՞ որ Հրեայ բանակներ մարդած՝ ու զանոնք պատերազմական սուղ զորքիքներով զինած են: Բայց ինչո՞ւ: Ներկայ Համաշխարհային անդուգական ու տիտանալին պատերազմին Համար, որը սակայն ի մօտոյ Հիմնապէս պիտի կործանէ այս բոլոր ռազմիկ պետութիւնները:

Ո՛րքան աւելի լաւ պիտի ըլլայ երբոր Աստուծոյ Խօսքը լիովին պիտի ընդունուի, ու Արդարութեան եւ Սիրոյ ոգին պիտի կառավարէ աշխարհը: Այն ատեն՝ այն Հարստութիւնը ու կորովը որոնք վատնուեցան Խաչակիրութեանց, վիթխարի զրահաւորներու եւ ինքնադիւնումի Համար, ժողովուրդին ընդհանուր բարօրութեանը Համար պիտի գործածուին:

ԱՌԱՋԻՆ ԽԱՉԱԿՐՈՒԹԵԱՆ ՔԱՐՈՉՈՒԹԻՒՆԸ

ԱՅՍ ՆՇԱՆՈՎ ՅԱՂԹԵՑԷՔ

ՀՈՒՍ ԿՐՕՆԱԴՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՆ

ՀՈՒՍ, ՎԱՅԲԸԼԻՖ, ԹԻՆՏԸԼ, ԵՒԱՅԼԷ

ԱՆՅԵԱԼԻՆ դասերը երբե՛ք պէտք չէ մոռցուին: Սակայն պէտք է սիրով լայն քողով մը ծածկենք անոր շատ մը վատութիւնները: Եկեղեցին՝ կանոնախնայ կորսնցուց Հոգեշունչ պատգամը, ու անդիտակցօրէն որդեգրեց այն սխալը՝ թէ Եպիսկոպոսներուն ուսուցումները, Հեղինակութեամբ Համարժէք էին Առաքելոց ուսուցմանց Հետ: Այս լայն ճամբէն սոսկալի մոլորութիւններ սրբեցին տարին թանկագին ձգմարտութիւնները: Լօրտի Հիմ Հռովմէական Աբիսարիք անուն գիրքը կ'ըսէ. «Երկրորդ Դարուն բաւական եպիսկոպոսներ կային, անվեհեր նաՀատակներ, որոնք վերնատուններու մէջ կը քարոզէին իրենց Հօտերուն, եւ որոնք աշխարհային տիտղոսներ չունէին: Երրորդ Դարուն՝ Եկեղեցին որպէս կազմակերպութիւն, աւելի զօրացաւ: Իսկ երբ Զորրորդ Դարուն Քրիստոնէութիւնը կառավարական կրօնք դարձաւ, ահա՛ անոր միջոցաւ սկսաւ պաշտպանուիլ այն վատութիւնները, որոնց կը Հակառակէր ան սկիզբէն: Կղերականութիւնը՝ փառասէր ու աշխարհային՝ սկսաւ տիտղոսի ու պատիւի ցանկալ: Անոնք սկսան ծուլանալ, դուռողանալ եւ ինքնիշխան ըլլալ: Եկեղեցին Կառավարութեան Հետ դաշնակցեցաւ, եւ կըրօնական Հաւատարմութիւնները սկսան իշխաններու սուրի զօրութեամբը գործադրուիլ»:

Բաղդադաբար, շարունակ, ամէն ուղղութեամբ լաւ խորհողներ գտնուած են. սակայն, ընդհանրապէս, չիմարներ նկատուած են ու Հայածուած: Բայց իրապէս անոնք մարդկութեան ամենամեծ բարեբարներն են: Հըս՝ տառապեցաւ Աստուածաշունչին Հանդէպ ունեցած Հաւատարմութեանը Համար: Վաչքըի՞ք եւ Թինտըլ՝ Հայածուեցան: Թինտըլի Աստուածաշունչը բարձրատիճան կըղերականներու կողմէ ալրուեցաւ Լոնտոնի Ս. Պօղոս Մայր Եկեղեցոյն առջեւը:

Վերջէն՝ Քրէնմըր, Լէթիմըր եւ Ռիտլի, որոնք անգամ մը Հռովմէական Կրօնապետութեան Հետ կ'ընկերակցէին, իսկ վերջէն ալ Անգլիական Կրօնապետութեան Հետ՝ խարոյկի դատապարտուեցան իրենց Հաւատքը փոխելուն Համար: Թէ՛ Պապականները, թէ՛ Բողոքականները եւ թէ՛ Լուսաւորչականները, միասին կը դատապարտեն անցեալի սոսկալի անգթութիւնները, որոնք մեր Փրկչին անունովը գործուեցան, որուն տիտղոսներէն մին «Նաղալութեան Իշխան» է, եւ որը խրատեց. «Երանի՛ խաղաղութիւն ընողներուն, որովհետեւ անոնք Աստուծոյ որդիքը պիտի կոչուին»: Գոհութիւն Աստուծոյ որ Մեր մաքի աչքերը պայծառ լոյսով Աստուծային Սիրով աւելի մեծ երկայնութիւններն ու լայնութիւնները, բարձրութիւններն եւ խորութիւնները կը տեսնեն:

ՔՐԷՆՄԸՐ, ԼԵԹԻՄԸՐ, ՐԻՏԼԻ

ՈՒՅԲԸԼԻՖ ԿՐՕՆԱԺՈՂՈՎԻՆ ԱՌՋԵՒ

ԹԻՆՏԸԼ ԿԸ ԹԱՐԳՄԱՆԷ ՆՈՐ ԿՏԱԿԱՐԱՆԸ

Ո՛ւ ՌԲ ԿԸ ՀԱՒԱՏԱՅ ալօր՝ թէ Մարթին Լուտեր
ամենէն առաջ բովանդակ ձգարտութիւնը ըմբռ-
նած դուրս եկաւ Պապականութենէն: Եո՛յնիսի
Լուտերականները էր 95 բնաբաններուն երկուքը դուրս
ձգեցին. բայց փափաքելով ալ թիւը միեւնոյնը պահել,
ուրիշ երկուս կէտեր բաժնեցին: Սակայն, բոլորն ալ կը
համաձայնին՝ թէ զերեկ Լուտերի ժամանակները քա-
ղաքակրթութիւնը լառաշէնական քալլ մը առաւ:

Վարդապետ Լուսերը՝ երիտասարդ Գերմանացիները փախածալու թեան պատրաստող Պապական Գոլֆնի մը տեսուհն էր։ Նա լսած էր Աստուածաշունչին մասին. բայց անցեալ 13 դարերուն մէջ զանազաններուն նման, ինքն ալ Եկեղեցւոյ զանազան «Առաքելական Ատեաններու» որոշումներուն — ալելալ շատարակուած վարդապետութիւններուն շատարաց, որոնք մասին կը խորհէր թէ Աստուածաշունչին հետ համաձայն են։

Սակայն, օր մը պատեհնութիւնը ունեցաւ Նոր Կտակարանի Լատիններէն օրինակ մը տեսնել: Իր Հետաքրքրութիւնը մղեց զինքը կարդալու զայն: Նա զիւթուեցաւ անոր պարզութենէն: Նա Պապին գրեց, թիւագրելով զայն Կրօնական Ատեան մը դունմարել, ապացուցանելու Համար թէ՛ արդեօք Աստուածաշունչէն աստիճանաբար չեղած մը տեղի չէ՞ ունեցած: Պապը այս թելադրութիւնը բարեւարտութեամբ չընդունեց: Լուտերը Հերետիկոս մը կոչուեցաւ, փիլոնաքրիւնեցաւ ու բանադրուեցաւ: Իր Հանգիստը ցոյց տրուած այս վերաբերմունքը աւելի որոշ կերպով ցոյց տուաւ իրեն Աստուածաշունչին ու Պապականութեան միջեւ դտնուած մեթոտներուն տարբերութիւնը: Նա սկսաւ քարոզներ գրել ու ցրուել Գերմանիոյ ափէն կողմերը կարգաւ զիտցողներուն մէջ, որոնք բաղդաժամար ներկրելու ընտր քիչ էին: Հետզհետէ, շատ տառապանքներէ վերջ, Աստուածաշունչը սկսաւ աւելի կարեւորութիւն ստանալ:

Այս սուրբ ու անկեղծ սրտով Բաբեկադղինները մասամբ միայն Հասկացան Ս. Գիրքը: Նախապաշարման ու սրնապաշտութեան թանձր մուկը դեռ կը ներդրածէր առնոյց մտքի աշգեբուն վրայ: Մենք ալ այս մատախուղէն դեռ բոլորովին դուրս չենք ելած: Սակայն, դռնօթիկին Աստուծոյ, որ Ս. Գրքի ուսումնասիրութիւնը կը վերապահանանայ, որմէ կ'ազդուին ամէն չարանունութեանց պատկանողներն ալ: Պէտք է չիւնք սակայն՝ թէ Հինբէյն շատ քիչերը միայլին կրնալին կարգալ: Աստուածաշունչ մը՝ Հարստութիւն մը կ'արժէր այն ատեն, եւ որը անպէտ բան մը Համարուած էր Առաքնական — Հայրապետներու եւ Հաւատոյ Հանդիսանկերու Հանդէպ տաժուած անհիմն պատահութեան պատճառաւ:

ՀՈՒՏԵՐԻ 95 ԲՆԱԲԱՆՆԵՐԸ

ՀՈՒՏԵՐ Կ'ԱՅՐԷ ՊԱՊԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿԸ

Հին երիցաներ, Ռիսեանք

Թէճէլ ՆԵՐՈՂԱԳՐԵՐ ԿԸ ԾԱԽԷ

Լ ՈՒՏԵՐԻ՝ Նոր Կտակարանը ուսումնասիրած ժամանակները, երբ նա կ'ըմպէր անոր պարզութեանը վրայ — երբ նա սկսած էր հաւատքով արդարանալու Աստուածաշունչի մեծ ծշմարտութիւնը ըմբռնել — ահա՛ տեղի կ'ունենար Թէճէլի Հեռ բաղխումը, որուն իր վրայ ձգած տպաւորութիւնը աւելի եւս համոզեց զինքը՝ թէ Եկեղեցիին հաւատքին ու ոգիին մէջ Հետզհետէ մեծ սխալներ մտած էին։ Թէճէլը Պապին հրամանովը ներողագրեւ կը ծախէր, որմէ դուրսացած հասցեովը պիտի ամբողջացնէին Հռովմի Ս. Պետրոս Մայր Եկեղեցիին շինութիւնը։

Պատմութիւնը կ'ըսէ՝ թէ Թէճէլ ո'չ թէ Քրիստոսի զոհարելութեան արժանիքը կը քարոզէր, հապա՛ Պապին եւ իրեն զօրութիւնը, ըսելով. Դուք Քաւարանին մէջ բարեկամներ ունիք, ուր ալլեալ մեղքերու համար կը չարչարուին։ Պապը զօրութիւն ունի զանոնք աղատելու. ես անոր դորձական եմ։ Անոնք որ այս նպատակին ո'նէ՛ նուէր կ'ընեն, կը վստահացնեն որ՝ այն վալրիկներն երբ դրամին զանձանակը կը ձգեն, միեւնոյն վալրիկներն իրենց բարեկամները պիտի աղատին Քաւարանի տանջանքներէն։

Թէեւ Լուսեր դեռ Կաթոլիկ էր՝ ու Քաւարանին հաւատացող մը, սակայն չէր կրնար արդարացնել այս կարգի առեւտրական սակարկութիւն մը, թէ Աստուծոյ շնորհքը դրամով պիտի գնուի։ Նա զօրաւոր կերպով հակառակեցաւ Թէճէլին։

Որքան որ դիտենք, ներողագրելու հրապարակաւ վաճառումը դադրեցում է շատ մը քաղաքակիրթ երկրներու մէջ. սակայն, վերջերս Մէքսիքոյի մէջ ներդուրեւան գրեթե Եկեղեցւոյ սեղաններ սքփուեցան, որոնք զանազան մեղքեր ու ոճիրներ կը թուէին, որոնց ներմանը համար մասնաւոր դումարներ պէտք էր վճարուէր։

Բողոքականները, ու Կաթոլիկներէն ոմանք կ'ընդունին՝ թէ այս ներողագրելու մեղքի թույլատրութիւններ են, որը սակայն կը մերժէ Հռովմի Եկեղեցին, ըսելով՝ թէ իրենք մեղանչելու թույլատրութիւն երբե'ք չեն տար, հապա Քաւարանի տանջանաց ներում՝ տրուած դրամին համեմատ։

Ս. Գիրքը ուսանողաց մէջ, ներկայիս այն համոզումը երթալով կը զօրանայ՝ թէ Ս. Գիրքը կ'ուսուցանէ որ մաշուան մէջ զգալնութիւն բնաւ չկայ — թէ՛ Յարութեան Առաւօտուն, զարթնումի վալրիկները իրարու պիտի միացնէ մաշուան չըջանին ընդհատուած խորհուրդները։ Քաւարանի վարդապետութիւնը ապացուցանող համարները, անոնք սուրբերուն կը վերագրեն այս կեանքին մէջ, աշխարհին «ծեծեր»ուն՝ գալիք դարուն, նաեւ նեղութեան ժամանակուայ։

Ս. ՊԵՏՐՈՍ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ԼՈՒՏԵՐ ԿԸ ԹԱՐԳՄԱՆԷ Ս. ԳԻՐԳԸ

ՀԱՒԱՏԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆ — ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

ՍՈՒՐԲ (°) ՀԱՒԱՏԱՔՆՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՆԵՐՆ ու Լուսաւորչականները, նաեւ Պապականները, պատրաստ են Հաւատաքնութեան արարքները խիստ անսուբոր կոչել: Գոհութիւն Աստուծոյ որ լուսաւորութեան հետ նաեւ Արդարութեան եւ Սիրոյ աւելի սուր դատողութիւն մ'եկած է, որը Յիսուս լաճախ կրկնեց. «Սիրեցէ՛ք ձեր թշնամիները, բարի՛ք ըրէ՛ք անոնց որ ձեզ կ'ատեն, եւ աղօթեցէ՛ք անոնց Համար՝ որ ձեզ կը չարչըրկեն ու կը Հալածեն, եւ ի՞նչ պատճառաւ ձեզ Հանդէպ ամէն տեսակ չար բաներ կը խօսին ատելով»: — Մատթ. Ե. 44: Մարկ. Ժ. 13: Լուկ. 2. 27:

Սինայ լեռնէն Իսրայէլի տրուած Օրէնքը միայն Արդարութիւն կ'արտայայտէր իր պատուէրներովը. «Բու զբացիդ անձիդ պէս պիտի սիրես»: Հաւատաքնութեան Հալածանքներուն մէջ ո'րքան սոսկալի կերպով անտեսուած էր Աստուծոյ Խօսքին զանազան մասերը: Ո՛չ թէ Հոն սէր ու կարեկցութիւն չկար, Հապա Արդարութիւնը բառին բովանդակ նշանակութեամբը բնաբարուած էր: Գոհութիւն Աստուծոյ լաւագոյն օրուան մը լուսին Համար:

Մարդկային սրտին մէջ չարութիւն դործելու նենգալի միտում մը կա, եթէ սակաւ կրնայ անոր Համար չքմեղանք մը գտնել: Ինչպէս որ Հրէաները Յիսուսը խաչելու եւ Ստեփանոսը քարկոծելու պատրուակ մը գտան, նոյնպէս ալ Հաւատաքնիչները իրենց ճիւղալային արարքներուն պատրուակ մը գտան: Տարսոնցի Սօղոսին նման խորհեցան թէ Աստուծոյ ծառայութիւն կը մատուցանեն: Թէեւ պարագաները մեծապէս փոխուած են, սակայն Հալածանքը դեռ կը դործադրուի տարբեր ձևերով — զրպարտել, նկարագրել մրտել, եւ այլն: Ս. Գիրքը ասոր ակնարկելով կ'ըսէ. «Ու ձեզ անարգող ձեր եղբայրները ըսին՝ Թո՛ղ Տէրը փառաւորուի, բայց Անիկա ձեր ուրախութեանը Համար պիտի չաշունուի, ու անոնք պիտի ամչնան»: — Եսայի ԿԶ. 5:

Խուժանային ողին, «Սուրբ՝ Հաւատաքնութեան» նուազ օրինական մէկ ձեւն է: Շիջակօշէն Մեթոտիստ Եպիսկոպոսական քարոզիչ մը Բրոֆ. Փարսընի Հանդէպ դաշրացած, գոչեց. «Եթէ ես զօրութիւնը ունենայի, կը թերթէի ալը մարդը, ու մորթը աղելով ախոյրն զբանը վրայ կը դամէի»: Ինտիանապոլսոյ Նիուզ թերթի աշխարհական խմբագիրը, ասոր նկատմամբ Հետեւեալը գրեց. «Եթէ Խաղաղութեան Աւետարանի քարոզիչ մը այսնան կատարի չարձակում մը կ'ընէ, ուրեմն ինչե՞ր չենք կրնար ակնկալել Բեկարի որդիներէն»:

Ս. ԲԱՐԹՈՒՂԻՄԷՈՍԻ ԿՈՏՈՐԱԾԸ

ԿՈՏՈՐԱԾԻՆ ՅԱԶՈՐԴ ԱՌԱՒՈՏԸ

ՀԻՒԿԸՆԱԴՆԵՐԸ ԱՄԵՐԻԿԱ ԿԸ ՓԱՆՁԻՆ

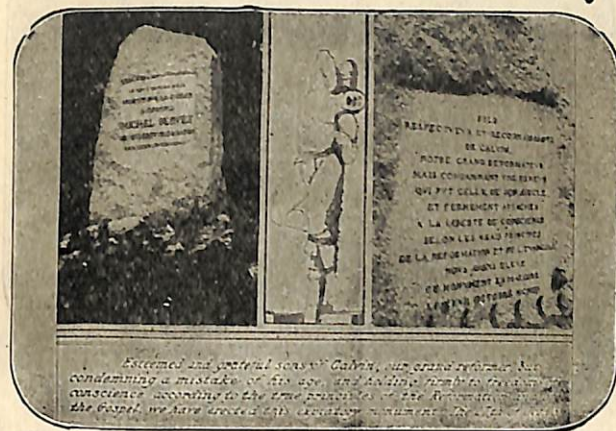
ԿԱԼՎԻՆ ԵՒ ՍԵՐՎԻԹՈՍ

Ժ Ընկվի մէջ՝ Զուիցերիա, 1912ին արձան մը կանգնուեցաւ որը հետեւեալ արձանագրութիւնը կը կրէր: «Ի վիշտալի Միքայէլ Սերվիթոսի — իր ժամանակուայ կրօնական մոլեռանդութեան մէկ զոհը, որը Քէմբրիջ մէջ 1553, Սեպ. 27ին աչրուեցաւ իր համոզումներուն համար: Կանգնուած Յովհաննէս Կալվինի հետեւորդներէն, 350 տարի վերջը, որպէս քառաքիւն ազգարարքին. մերժելով նաեւ հաւատքի խղիւղներու բոլոր արդեւորները»:

Ահա՛, ասով Կալվինի հետեւորդները աշխարհի ցոյց տուած են՝ թէ իրենց առաջնորդի ուսուցումներէն շատ աւելի լաւաշէնքած են Քրիստոնէութեան ճշմարիտ ոգիին մէջ, որը Արդարութեան եւ Սիրոյ ոգին է: Կալվինականները իրենց այս լաւաշէնքութեան համար արժանի են բոլոր Քրիստոնեաներուն շնորհաւորումներուն:

Ուրիշ խարուիկի դատապարտուածներուն ոտքերուն տակը ընդհանրապէս դիզուած կ'ըլլար վառելանիւթը, ուր ենթական ծխախառն բոցը ներշնչելով՝ շուտով կ'անդգալանար տանջանաց հանդէպ: Սակայն, Սերվիթոսի համար Սատանայական խորամանկութեամբ մը աչրող փաշտի դէպքերը քիչ մը հեռուն դրուեցան, ուր նա զրեթէ 5 ժամ, իրապէս ողջ, ողջ խորովուեցաւ սոսկալի տանջանքներով, յանուն Աստուծոյ, Յիսուսի, Արդարութեան, Ճշմարտութեան, Սիրոյ, Քրիստոնէութեան եւ Գաղաքակրթութեան:

Տարօրինակ կը թուի, թէ ներկայիս միայն կ'ըմբռնենք որ Տիրոջ Հոգիէն ա'յսքան թերի մէկը, որը նո'յն իսկ իր եղբայրը կ'ըսպանէ, պէտք է որ Աստուծոյ Պօսքին ու անոր ոգւոյն որպէս ուսուցիչ ընդունուի: Ներկայիս միայն Ս. Գրքը ուսուցանաւորողները կ'ըմբռնեն՝ թէ եղբայր Կալվին հեղինակը էր Ընտրութեան վարդապետութեան, հապա, միայն այն վարդապետութեան՝ թէ բոլոր ոչ-ընտրեալները յաւիտեանապէս պիտի չարչարուին: Ներկայիս կը տեսնենք որ «Ընտրեալ» եւ «Բուն Ընտրեալ» ասացուածքները, Աստուածաշունչի ասացուածքներ են, եւ թէ՛ ամէն անոնք որոնք իրենց կոչումն ու ընտրութիւնը կ'ապահովեն, Առաջին Յարութեամբ պիտի փառաւորուին: Ներկայիս կը տեսնենք որ Ընտրեալները Յիսուսի պիտի ընկերակցին իր Թագաւորութեան մէջ, որը պիտի օրհնէ ոչ-ընտրեալները — «Աշխարհի բոլոր ընտանիքները»: — Գաղատացի Գ. 29: Ծննդոց ԻԲ. 18:

ԿԱԼՎԻՆԱԿԱՆԱՅ ՍԵՐՎԻԹՈՍԻ ԱՐՁԱՆԸ

Ս. ԳՐԲԵՐԸ Կ'ԱՅՐԵՆ — Ս. ՊԵՏՐՈՍ. ԼՈՆՏՈՆ

ՆԱՀԱՏԱԿԱՅ ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆԸ Ի ՕԲՍՅՈՐՏ

ՈՒՅՍԼԻԱԿԱՆՆԵՐԸ ԽՈՒՅԱՆԻՆ ԱՌՁԵՒ

Բիւի Գրիստոնէութեան յարանուանութեանց բազմապատկճան վրայ կը ցաւինք, սակայն կարեկցութեամբ պէտք է նալինք անոնց վրայ: Անոնց ամէն մէկուն հիմնովիւր, Աստուծոյ ու ճշմարիտ Լուսին աւելի ծօտեակալու ջանք մը կը նշանակէ: Ուէսլիականները քաղողութեան, Դասընթացներու դուժարճան եւ Ս. Գրքի ուսումնասիրութեանց մէջ չին եկեղեցւոյ պարզութեանը վերադարձան: Բնականաբար, անոնք եկեղեցականութեանէն արդիւնեցան: Երկրպագողներուն մէջ նախը կը քէլին, խանդարելու համար անոնց ժողովները: անոնք խուժանէն ոտքի կոխան կ'ըլլալին: Նոյնպէս ալ Մըկրտ-չականները, Երեցականները մ. ուրիշներ, հալածանքէն իրենց բաժինը ստացան: — Բ. Տիմ. Գ. 12:

«Ի՞նչ տեսակ մարդիկ պէտք է որ ըլլանք», երբ կը նշմարենք անցեալի դառն փորձառութիւնները, ու «նեղ ճամբան» ամէն անոնց, որոնք մի'միայն Յիսուսին հետեւեցան. մենք պէտք է աւելի ներողամիտ ըլլանք դուռններուն եւ սնապաշտներուն հանդէպ: Բոլորն ալ պէտք է մէկդի դառնան մարդկային նախապաշարումներէն ու ամէն բանէ, որոնք Աստուածաշունչին հակառակ են: — Բ. Պետ. Գ. 11:

Ամէն յարանուանութենէ Գրիստոնէաներ ալս եղբակացութեան կը հասնին ներկայիս, ու Ս. Գրոց դասընթացներու մէջ եւ կամ իրենց տունները, կ'ուսումնասիրեն Աստուծոյ Խօսքը, առանց դաւանանքի ակնոցներու: — Բ. Տիմ. Բ. 15:

Ուէսլի Աստուածաշունչի ուրիշ թանկագին ճշմարտութիւն մը երեւան հանեց: Նա յայտնեց թէ իրեն համար անկարելի է ընդունիլ Կալվինի վարդապետութիւնը: Ինչպէս որ Կալվինականները ներկայիս կ'ընեն: Եղբայր Ուէսլիի բներդը Զրի Շնորհքն էր, ու իր սիրական բնաբանը՝ «Հոգին ու Հարսը կ'ըսեն, եկո՛ւր. եւ ան որ կ'ողջ թող զա՛յ եւ Կենաց Զուրէն առնէ ձրիաբար»: Իր սիրտը լալն էր ու դթառատ, սակայն Աստուածային Շնորհաց իրական լալնը ալս ատեն չէր նշմարած: Նա թերացաւ նշմարելու թէ իր գեղեցիկ բնաբանը Մեախական Իշխանութեան տեսողութեան ոչ-ընտրեալներուն օրհնութեանը կ'ակնարկէ, թէ՛ եկեղեցին, Գրիստոսի երկրորդ Գալստեան Հարսանիքին ատենն է որ Անոր Հարսը պիտի ըլլայ, որմէ քիչ վերջ Հոգին ու Հարսը բոլոր մարդկութիւնը պիտի հրաւիրեն յաւիտեական Կենաց ստանալու:

Ներկայիս մենք կը տեսնենք Ընտրութեան եւ Զրի Շնորհքին միջեւ դառնում կապը: Աստուծոյ ներկայ Դարու գործն է սրբոց Թագաւորական դաս մը Ընտրել, որը լաւաբիկայ Դարուն Աստուծոյ Զրի Շնորհքը պիտի ջամբէ բոլորին: — Հռովմ. Բ. 28, 29: Յալտ. ԻԲ. 17:

ՄԵՔՈՏԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՀԱԼԱԾՈՒԻՆ

ՈՒՅՍԱՒՈՐՆԵՐԸ ԿԸ ՓԱՌՁԻՆ ՀԱԼԱԾԱՆՔԷ

ՈՒՅՍԱՒՈՐՆԵՐԸ ԿԸ ՀԱԼԱԾԵՆ ՄԿՐՏՉԱԿԱՆՆԵՐԸ

ՄԵՐ ՆԵՐԿԱՅ ՏԱՃԱՐՆԵՐԸ

ՔԱՂԱՔԱԿԻՐԹ աշխարհի ամէն կողմերը մեծ Տաճարներ կամ Մայր Եկեղեցիներ կառուցուած են: Անկասկածօրէն, անոնց Հիմնադիրները Սողոմոնի ու Հերովդէսի անցեալի մեծ Տաճարներուն Հետ մրցելու ողիէն ներշնչուած էին քիչ թէ շատ: Տեսակէտով մը, պէտք է մեղադրել զանոնք: Քրիստոնէականներուն ամօթ պիտի ըլլար, եթէ Աստուածային պաշտամունքի Համար իրենց տուներէն աւելի ստորին միջավայրերու մէջ Համախմբուէին: Սակայն, ընդհանրապէս, Եկեղեցւոյ կառուցման ու լուսաւորման Համար դրամ նուիրողները, խիստ աղքատները եղած են, որոնք մոլորեցնող իմաստակներու քծնումներուն միջոցաւ մասնակցած են ծախսերուն:

Յիսուսին ու Առաքեալներուն օրերը, Եկեղեցիի կառուցման Համար դրամ Հաւաքելը «Քրիստոնէական դործ» էր նկատուէր. մինչդեռ, ներկայիս, դրամ Հաւաքելը «Յիսուսի դործին» խեղճական է: Առաքեալները կ'ուսուցանէին թէ պարտքի տակ մտնելով, իրենց կարողութենէն վեր Եկեղեցիներ կառուցանելը էր Քրիստոսի Եկեղեցիին բուն դործը, Հապա, պէտք էր որ «իմֆիմֆիմ քիմֆիմ ամենասուրբ Հաւատքին մէջ»: Աստուծոյ Տաճարը սուրբ է, եւ որը դուք էք», «Եթէ սակայն Քրիստոսի Հոգին մեր մէջ բնակի»: Աստուծոյ Ժողովուրդը կենդանի քարեր են Աստուածային Հովանաւորութեան ներքեւ, ուր կը տալուին ու կը չլիւնին Հոգեղէն Փառաւոր Տաճարին Համար: Այս Հակապատկեր Տաճարին միջոցաւ Աստուած պիտի ջամբէ իր օրհնութիւնները, որը պիտի վերցնէ անէճքը, ու բոլոր աչքերէն պիտի սրբէ արտասուքը:

Թէեւ կը դործածենք ներկայ Տաճարները, սակայն պէտք է մոռնանք՝ թէ անոնք չեն իրական Տաճարը կամ Եկեղեցին: Անիկա կը բաղկանայ Աստուծոյ սուրբերէն, որոնք ձգձարտութեալ Ծառալութեանը մէջ կը ընան օրէ օր Յիսուսի քալելուն մէջ քալել, «Բարիք ընելով ամէն անոնց երբ պատեհութիւն ունին, մասնաւորապէս Հաւատքի ընտանիքին»: Եթէ մեր նախահարց՝ Աստուածայունը անտեսելով արժէքաւոր Մայր Եկեղեցիներ կառուցանելու պարագան կը քննադատենք, պէտք է չիշենք որ զալիք սերունդն ալ այս նման եւ կամ աւելի ծանր քննադատութիւններ պիտի ընէ մեզ նկատմամբ, որ տառնակներով արժէքաւոր վիթխարի Ջրահաւոր նաւեր կը շինենք մեր դրացի ազգաց ընաճնմանը Համար: Ինչ ամօթով ետ պիտի նայինք մեր սխալներուն վրայ: Այս խորհրդածութիւնները պէտք է մեզ աւելի խոնարհ պահեն:

ՊԵՐՍԻՆԻ ՄԱՅՐ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ՅՈՎՀ. ՆԱՔՍ ԿԱԼՎԻՆԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ ԿԸ ԲԱՐՈՉԷ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՍԱՅԸՆՍԵՐՈՒ ՏԱՃԱՐԸ

ՄԵՐԺՈՒԱՄ ՈՒ ԱՆԱՐԳՈՒԱՄ

ՔՐԻՍՏՈՍ ՀՏ ին Հակապատկերացնէ այս օրուայ «Քրիստոնէութեան» Հարուստը, զարդացածը, կը դերականը ու անկրօնը: Ս. Հոգին՝ «առողջ մըտքի», զգաստութեան Հոգին կուտայ: (Բ. Տիմ. Ա. 7): Ներկայ շահերը լաւտեսականին Համար զոհելը իմաստութիւն է: Միթէ՞ զարմանալի է որ նկարիչները աշխարհը Հարստեան, փառաց ու Հաճուքի խենթ մը կը ներկայացնեն:

The Christian Herald ասոր նման պատկերի մը Համար կ'ըսէր. «Այս ալլարանութիւնը, զոր քննադատ մը պատշաճօրէն Նկարչի մը Քարոզը կոչած է, կը պատկերացնէ քաղաքակիրթ աշխարհի ամէն մասերուն վիճակները: Ասիկա պատկեր մ'է որը պէտք է ուսումնասիրենք ու խորհրդածենք վրան, որպէսզի անոր ուսուցման լիուրի արժէքը կարենանք Հասկնալ»:

Ասոր շուրջ The Christian Commonwealth կ'ըսէր. «Երկու կողմէն ալ կ'անցնի՝ անտարբեր բաղձութիւնը: Աչքառու դէմքերէն մին՝ քահանայ մ'է, Հպարտօրէն իրազեկ մաշտոցի կատարելութեան՝ որով աւելի բարձր կեանքի մը կը տենջայ: Քահանային ուսին վրայէն կը նայի խոթողազէմ վարդապետ մը, բոլորովին տարբեր տիպ մը, որը ձեռքին մէջ կը կրէ Աստուածաշունչ մը. ու դառնալով, կը նայի Աստուածային պատկերին: Առջեւը դռնուող Հիւանդապահուի մը սարսուցից ուղիղ նայուածքը խիստ իրապաշտական է: Իսկ դիտունը՝ ա'յնքան դրաւուած է իր փորձախօզովակովը, որ իր քովի Քրիստոսին վրայ երբե'ք չնայիր: Ամենէն ուշադրաւ դէմքերէն մէկն է կեղծ զեղեցիկութիւնը, որը Հաճուքի մէկ տեսարանէն դէպի միւսը կ'աճապարէ: Նուեւի կողմը կը դռնուի զլիսակոր Հրեշտակ մը, բաժակը ի ձեռքին, ու աշխարհը զոր Քրիստոս մինչեւ ի մահ սիրեց, զեւ կ'ստիպէ Ձինքը խմելու զայն»:

Անցորդները՝ կը ներկայացնեն ոչ-ընտրուածները, որոնց միակ լոյսը Մեսիայի Թագաւորութիւնն է: Ընտրեալները — Քրիստոսի Մարմնոյն անդամները, Եկեղեցին, այս պատկերին մէջ տառապող Փրկիչով ներկայացուած են: «Ան որ ձե'ղ կ'անարդէ, Ձի'ս կ'անարդէ»: Քրիստոսի Մարմնոյն այս Հաւատարիմ անդամները միայն մէկ լարանուանութեան չեն պատկանիր, Հապա կը բաղկանան ամէն եկեղեցուց սուրբերէն, ու մարդկային այս կազմակերպութիւններէն դուրս դռնուողներէն: Անոնք «Իմաստուն Կոյսերն են», որոնք խիստ նուաստացուցիչ փորձութիւններով կը պատրաստուին Երկնային Թագաւորութեան ու անոր մեծ գործին, օրհնելու Համար մարդկութիւնը — ոչ-ընտրուածները:

ԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ՆՊԱՏԱԿՆԵՐՈՒ ՄՐՑՈՒՄ

ԴԱՆԻԷԼ ՔՆՆԱԴԱՏՆԵՐՈՒ ՈՐՁԻՆ ՄԷՋ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԻ վարպետ մը մեղի նկար մը տուած է, որը լաւ կերպով կը պատկերացնէ Բարձր Քըն-նադատներուն Դանիելի դրօշն ու անոր Հիանալի մարդարէութեանց Հանդէպ ունեցած վերաբերմունքը, որը աւելի որոշ քան ուրիշ ո՛րեւէ դիւրք, կը մատնանշէ մեր օրը, անոր ներկայ փորձառութիւնները, ու ա՛յն՝ ինչ որ պէտք է ակրնկալենք: Անշուտ, երբ այս քննադատները կը վարկաբեկեն Դանիելը, Մարդարէներն ու Սաղմոսները, անոնք ի՛րապէս Յիսուսը ու Առաքեալները կը վարկաբեկեն: Բոլոր բարձր գովէճներու այս Բարձր Քննադատները, Աստուածաշունչը Աստուծոյ Խօսքը ըլլալու Հաւատքը քանդած են, ու այսպէս, շատերուն մէջ նաեւ քանդած են անհատական Արարչի մը Հաւատքը:

Այս քննադատները ըսելու շատ քիչ բան ունին Հանդէպ Անոր՝ որուն նման ո՛չ մէկ մարդ խօսեցաւ: Կա՛ն մեր օրուայ սուր մտքերը կ'ըմբռնեն՝ թէ քանի որ Յիսուս ու Առաքեալները Դանիելը ու մարդարէները որպէս Աստուծոյ ներշնչուածներ վկայեցին, ուրեմն մէկուն վարկաբեկումը միւսին մերժումն է: Ի՞նչպէս կրնանք Յիսուսի ու Առաքեալներուն միւս վկայութիւններուն Հաւատալ, եթէ անոնք կը սխալէին անցեալի մարդարէութեանց նկատմամբ:

Ներկայ Քրիստոնէութեան վիճակը արդարեւ խիստ խղճալի է. ու թէեւ կրնանք տեսնել անոր ինչպէս տեղի ունենալը, սակայն դրեթէ անկարելի կը թուի անդամ մը կորստուած Հաւատքը վերականգնել: Մի՛միայն ի սրտէ մանկեղծ եղողներէն կրնանք ակնկալել որ սթափին: Անոնց խոտորումը կ'սկսէր այն անհէթեթ խորհուրդէն՝ թէ բոլոր մեր սուրբերէն զատ, մնացեալ ամբողջ մարդկութիւնը անկէդ սատանաներուն ձեռքը ի չափտեան պիտի տանջուի, որովհետեւ Աստուած աշխարհի սկիզբէն առաջ այսպէս կանխատեսած ու այսպէս կարգադրած էր խնդրը: Անոնք Աստուածաշունչը մէկ դի նետեցին այն սխալ Համոզմամբ՝ թէ անիկա կրօնական այս զանազան անհէթեթ սխալներուն Հիմն է:

Այսպէս՝ ահա՛ անհաւատութիւնը կը չառաջդիմէ վիթխարի ալիքի մը նման, ու անոր ազդեցութիւնը կ'աւելի կը տանի ապագայ կենաց ամէն յոյս: Անիկա աշխարհը անիշխանութեան կը պատրաստէ: Զարմանալին այն է՝ որ, մեծամեծներն ու Հարուստները կ'օգնեն այն գովէճներուն՝ որոնք այսպէս կ'ուսուցանեն, առանց ըմբռնելու թէ այսպէսով անիշխանութիւն կը բերեն աշխարհին վրայ:

Նո՛յնիսկ Հիմա, Գործաւոր դասակարգը, Հսկայ Կոյր Մամփստներն նման, դէպի սիւները կը խարխալէ, որուն անհունը պիտի կործանէ ներկայ դրութիւնները:

ԳՈՒԼԵՃՆԵՐԸ ԱՆՀԱՒԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿՈՒՍՈՒՑԱՆԵՆ

ՄԱՐԴՈՅ ՈՐԴԻՆ ՆՇԱՆՆԵՐԸ

ՅԱՐԱԿՈՒՄ ՄԸ ՎԱՆՔԻ ՎՐԱՅ

ՀԱՏՏԵՐԸ ԱՍՄԻՆ ԱՆԴԻՆ ՊԻՏԻ ՊՏԸՏԻՆ

Ա Մէն Ռֆ դիտէ՝ թէ տղաղրութենէն լառաջ Էկած
ողեւորութեամբը, զԷրջին դարու մէջ զիտուութիւնը
ամէն ուղղութեամբ աւելի զարեցած է քան թէ
նախկին 59 դարերուն մէջ: Ամէն մարդ զիտէ՝ թէ
Հեռադիրը, Հեռախօսը, անթէլ Հեռադիրը, Էլեքտրական
ն ողային կաղի լուսերը, շողեկառքերը, Էլեքտրական
բերը, մեքենայք ու ներկայ զիւրութիւնները, Էւալն
չգիտցած բաներ էին դար մը առաջ:

Թէեւ ասոր ճշմարիտ բլաւը դիտենք, սահայն գրեթէ
անըմբռնելի կը թուի մատաղ սերունդին։ Այս բաները
ս'չպէս աստիճանաբար եկած են, որ քիչերը միայն կ'ըմ-
բռնեն, թէ Մեսիայի Հազարամեակ Օրուայ թափառու-
թեան նախանշոյններն են, ուր անէժըբ բոլորովին պի-
տի վերնայ, և երբուն փոխան ի պիտոց խոստացում-
ած Աստուծոյ օրհնութիւնը առատօրէն պիտի թափուի մարդ-
կութեան մրայ։

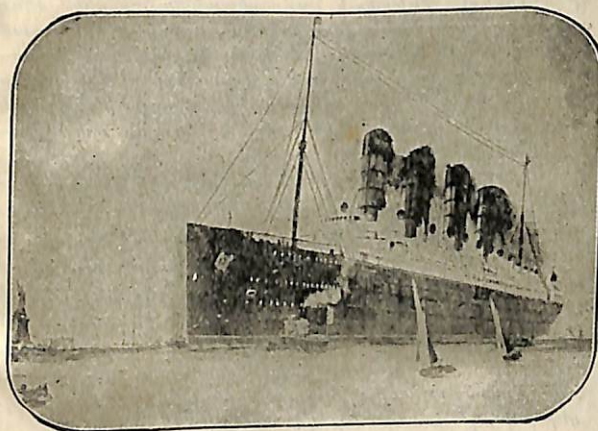
կութեման վրայ:
Աստուածաշունչը կը պատմէ ներկերն զալիւ փառ-
քը, էրբ Աստուած Իր պատուանդանը պիտի փառաւորէ,
երբ աճողը Աշխարհը Աստուծոյ Դրախտը պիտի բը-
լայ: Մեր մեծ զիտունները՝ որոնք Աստուածաշունչին
երբեք է կարեւորութիւն չեն տար, կը վկայեն՝ թէ ներ-
կալի լառաջիդմութիւնները զրեթէ ոչինչ են բաղդատա-
մամբ ի մօտոյ երեւան զալիւններուն:
Աստուածաշունչը կը փառաւորէ իր ժողովուրդներէն մէկը կը

[illegible][illegible]

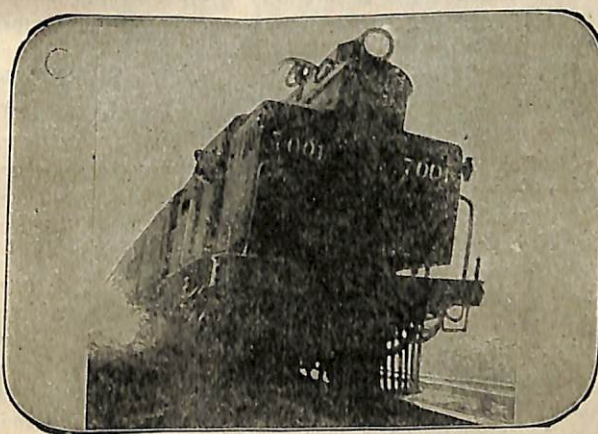
Աստուծո՛մէ՛ ի զատ ո՞վ կընար զխնակ եւ գոշակ-
մեր օրուայ՝ այս աշխարհ առանձնաշատութիւնը: Յի-
սուս ալ լիէ՛ց այս մարդաբնութեան մէկ մասը:

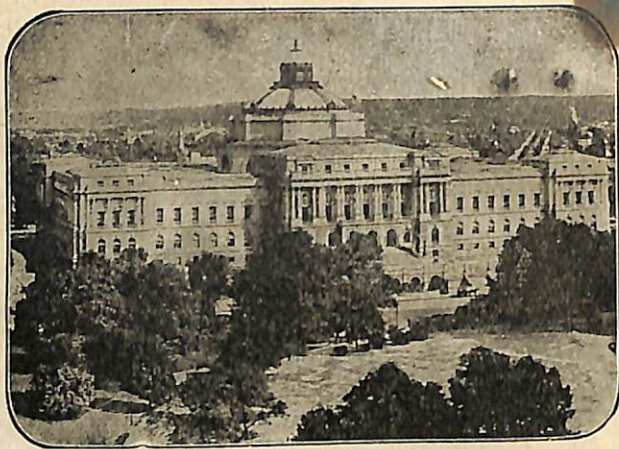
ԲՈԼՈՐԸ ՄԷ՛ ԽԱՐԴՈՒ ԿԵԱՆՔԻ ՏԵՒՈՂՈՒԹԵԱՆ

ԱՐԴԻ ՇՈՐԵՆՍԻ ՄԸ

ԵԼԵԲՏՐԱԿԱՆ ՎԱՅՐԱՇԱՐԺ ՄԸ

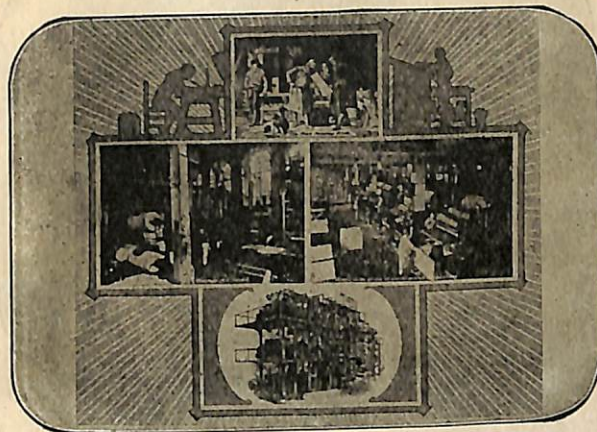
ՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ՊԵՏԻ ԾԱՂԱԿԻ

ՊԱՆԻՔԻ ո՛չ միայն լայտնեց թէ մեր օրուայ նկատելի բանը ասդին անդին պտըտիլը պիտի ըլլայ, Հապա նաեւ ուրիշ նշան մ'ալ տուաւ. «Գիտութիւնը պիտի ծաղկի»: Արդարեւ մենք այս ալ իրականացած կը տեսնենք: Փոխանակ նախապետական արօրին՝ մենք կը տեսնենք: Փոխանակ քարի ու մաղաւելի գործ կը կատարէ: Փոխանակ քարի ու մաղաղաթի վրայ դրելու՝ որը մեծ աշխատանքի ու ծախսի կը կարօտի, մենք ներկայ տպագրական Հրաշալի մեքենան ունինք: Բաղդատէ՛ անդամ մը նախնական տպագրութիւնը այսօրուանին հետ:

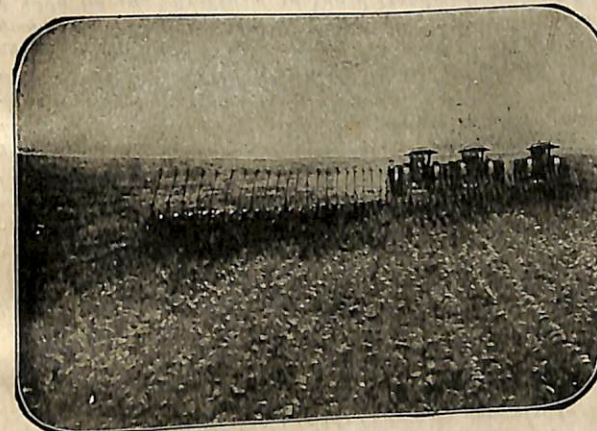
Աշխարհի՛ մէջ տպագրութեան ո՛չ մէկ հաստատութիւն աւելի լաւ կը ներկայացնէ մեր օրուայ այս արուեստին կատարելութիւնը՝ քան Միացեալ Նահանգաց Կառավարութեան Ուաշինկթընի Տպագրական պաշտօնատունը: Ո՛չ մէկ գրադարան աւելի լաւ կը ներկայացնէ ներկայ ուսումը՝ քան Ուաշինկթընի Ծերակուտական Գրադարանը: Ներկայիս զարգացումը միայն բարձր դասակարգին չպատկանիր, Հապա ընդհանուրին: Քաղաքակրթութեամբ աշխարհի զարդերը լեցուն են. ու այս կերպով ալ գիտութիւնը կը ծաղկի:

Ո՛րքան զարմանալի է՝ թէ Աստուած այս բոլոր բաները կանխաւ գիտէր, որոնք Դանիելի մարգարէութեամբ ըր լայտնեց 25 դար առաջ, ըսելով. «Ծառերը Հոս հոն պիտի պտըտին, ու գիտութիւնը պիտի ծաղկի»: Ահաւասիկ ասիկա ներկայիս իրականացած է: Անտարակոյս, մենք մատնանշուած Վերջին Ժամանակուայ մէջ կ'ապրինք, որով ի սրտէ կ'ուրախանանք զալիք Նոր Դարին համար: Այլեւս չենք հաւատար թէ աշխարհը բռնկած պիտի ոչնչանայ: Մենք կը նախընտրենք Աստուծոյ խօսքին հաւատալ — թէ Նա Աշխարհը պարապ տեղը չստեղծեց, Հապա բնակութեան համար չինեց, Մեծիկի Թաղաւորութեան ներքեւ Վերածնած մարդկութեան Դրախտանման բնակավայր ըլլալու համար: — Ես. ԽՆ. 18:

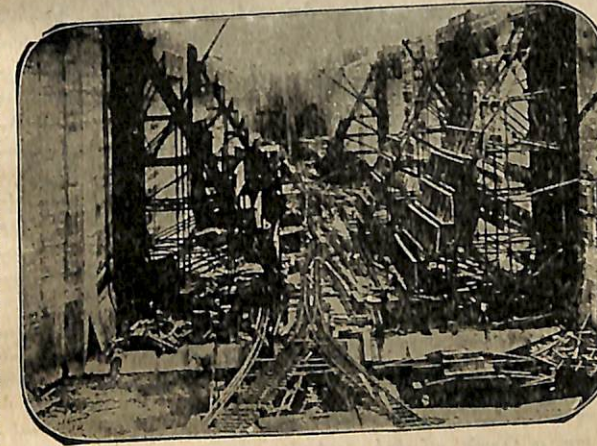
Տարուէ տարի կը տեսնենք որ երկիրը լիովին բռնակութեան համար կը պատրաստուի: Վերջին երկրաշարժերը շարունակաւ Հոսանքին ալիւալլ ուղղութիւնները փոխեցին որոնք Հրաշալի կերպով աղբեցին Ալասքայի ու բուեռային երկիրներու կլիմային վրայ: Հետզհետէ սառնալիւնները սառնակոտերու ձեւով վար կուգան ու Հասարակածային ջուրերուն մէջ կը հալին: Հետզհետէ երկիրը կը պատրաստուի վարդի պէս ծաղկելու: Հետզհետէ անէծքը պիտի վերնայ, որուն պիտի լաջորդէ Աստուծոյ օրհնութիւնը: — Եսայի ԼԵ. 1:

ՆԱԽՆԱԿԱՆ ԵՒ ԱՐԴԻ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՐԴԻ ԱՐՐՈՐ ՄԸ

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԶՐԱՆՑԻԸ

«ՆԵՂՈՒԹԵԱՆ ԺԱՄԱՆԱԿ ՄԸ»

Դ Անիելի մարդարեւութիւնը զուտկութիւն մը եւս ունի որը դեռ բոլորովին չէ իրականացած: Նա կ'ըսէ. «Նեղութեան ժամանակ մը պիտի ըլլայ որ աղբ ըլլալէ ի վեր նմանը եղած չէ»: Յիսուս Հաստատեց այս մարդարեւութիւնը, եւ աւելցուց. «Ու ալ երբե՛ք պիտի չըլլա՞ք»: Եթէ նեղութեան մեծ ժամանակ պիտի դա՛յ, միտթարական է դիտանալ՝ թէ անիկա իր տեսակին մէջ վերջինը պիտի ըլլա՞յ: Անոր դասերը ա՛յնքան խիստ պիտի ըլլան, որ դանոնը կրկնելու պէտքը պիտի չզղացուի ալլելու: Դարձեալ, ըստ Աստուածաշունչին, ալբ նեղութեան ժամանակուայ մոխրակոտին վրայ պիտի Հաստատուի Մեախային Թաղաւորութիւնը կատարեալ զօրութեամբ ու փառքով, իրականացնելու Համար մարդկութեան օրհնութեան ու մաշութեան եւ մեղքէ վեր բարձրացնելու իր մեծ դործը: Գրիստոս պիտի Թաղաւորէ՛: Սատանան պիտի կապուի՛: — Յայտ. Ի. 1-4:

Մարդարեւութիւնը կը լայանէ թէ՛ մինչդեռ մարդիկ ասդին անդին կը պտտին ու դիտութիւնը կը ծաղկի, Աստուծոյ Ժողովուրդին իմաստունները աւելի քան երբեք պիտի Հասկնան Աստուծոյ Ծրագիրը: «Որհնուդք պիտի լիննա՞ք»: Յիսուսի Կոյսերուն առակը այս Դարուն վերջաւորութեանը կը վերաբերի: Ան կ'ըսէ թէ Աստուծոյ Ժողովուրդին մէջ (բոլոր Կոյսերը) «չիմարներ» ալ պիտի գտնուին: Միայն Քիմաստունները՝ պիտի «չիտկեն իրենց լապտերները», քննեն Աստուածաշունչը ու «Հասկնան» դա՛ն: — Մատթ. Ին. 1-12:

Մենք պէտք չունինք մանրամասնելու դալիք նեղութիւնը: Ամէն մարդ կը տեսնէ դա՛ն: Անիկա Հսկաներու միջեւ մաքառում մը պիտի ըլլայ — մէկ կողմը երեւոտական Հսկաները, թըրըսթները, եւ ալլն, իսկ միւս կողմը տիտանային աշխատանքի կազմակերպութիւնները: Երկուստեք կը պատրաստուին: Երկուստեք կ'աւելն'ալլեն մինչեւ վերջը պաշարել: Երկուստեք կը չուսան շահի: Երկուստեք պիտի չուսախաբուին, որովհետեւ երկուստեք պիտի կորսնցնեն: Աստուածաշունչը կը զուլակէ թէ արդիւնքը խիստ սոսկալի պիտի ըլլա՞յ — անիշխանութիւն — «նեղութեան ժամանակ մը որուն նմանը երբե՛ք չէ եղած»:

Ներկայ Համ-Եւրոպական տիտանային պաշարը այս «մեծ նեղութեան» սկիզբն է, որը սակայն Հեռոց Հետէ պիտի մուսալի, մինչեւ որ իր կործանումի խառնարանին մէջ քաշէ բոլոր աղբերը: Այս անդուդական մարտնչման պատճառած կեանքի, նիւթականի ու բարոյականի աղէտը ա՛յնքան աշուշի պիտի ըլլայ որ Ժողովուրդները պիտի շանթահարուին, որոնք իրենց ղէնքերը իրենց վեհապետներուն վրայ պիտի դարձնեն, որուն արդիւնքը Համաշխարհային անիշխանութիւն պիտի ըլլա՞յ:

ՖԻՐԱՆՍԱԿԱՆ ՅԵՂԱՓՈԽՈՒԹԻՒՆԸ — ՀԱՅԻ ՊԱՅԲԱՐ

ՖԻՐԱՆՍԱՅԻ ԽՈՒԺԱՆԸ ԿԸ ԿՈՂՈՊՏԷ

«ԲԱՐԿՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ»

ԿԱԹՈՂԻԿԷ, ՊԱՏԵՐԱԶՄՈՂ, ՅԱՂԹԱԿԱՆ

ԿԱԹՈՂԻԿԷ բառը ընդհանրական, պարփակող կը նշանակէ: Անիկա պատշաճօրէն կարելի է գործածել ո՛չ ալոց, բայց միայն Անդրանիկներու Եկեղեցիին համար, որոնց անունները Երկինքը դրուած են: (Երբ. ԺԲ. 23): Ս. Գիրք ուսանողները վերջերս կը խորհին թէ Մկրտչական, Մեթոտական, Ժողովական, Լուսեբական անունները Կաթողիկէ չեն, հապա բաժանմունքներու անուններ միայն: Նո՛յնպէս ալ Անկլիկան Եկեղեցին, Գերման Եկեղեցին, Յուն Եկեղեցին, Հռովմէական Եկեղեցին, Հայաստանեայց Եկեղեցին, յարանուանական անուններ են, որոնք ըստ պատշաճի չենք կրնար Կաթողիկէ կոչել:

Պատերազմող Եկեղեցի ասացուածքը կը նշանակէ թէ Եկեղեցին պատերազմի մէջ է: Սխալ ըմբռնում մ'էր երբոր Եկեղեցին սկսաւ մարմնաւոր զէնքերով պաշարել ազդեցու դէմ, եւ կամ ազդեցու օգնութեամբ՝ Հերետիկոսներուն դէմ: Իր առաքելութիւնը ալս տեսակ պաշար մը չէ: Ի վերջեւ, իրեն պիտի չնորհուի «Անոնց թաղաւորները շղթաներով կապել, ու անոնց ազնուականները երկաթէ կապանքներով: Այս պատիւը ունին Անոր բոլոր սուրբերը»: Ասիկա Եկեղեցիին դուրծը պիտի ըլլայ ի վերջոյ, երբ փառաւորուած՝ Քրիստոսի Հետ Անոր Գահին վրայ պիտի նստի, ու ազդեցուն վրայ իշխանութիւն դործադրէ, ու զանոնք բրուտի ամաններու նման փշրէ: (Յայտ. Բ. 27): Բայց, ալս բոլորը Առաջին Յարութենէն վերջը պիտի ըլլայ, Անոր Երկնային փառք, պատիւ եւ անմահութիւն ժառանգած ատեն:

Եկեղեցիին ներկայ պաշարն է «կոռելի հաւատքի բարի պատերազմը»: Ասիկա անհատական պաշար մ'է, ուր Եկեղեցիին նուիրուած անդամները պարտին հաստատ կանխել իրենց դիրքերուն վրայ, իրենց փրկութեան Զօրավարին ու Անոր Խօսքին օգնութեամբը պաշարելով: Ներպարները պարտեն մեծապէս օգնել իրարու, զիրար ամենասուրբ հաւատքին մէջ հաստատելով: Անոնք որ մինչեւ ի մահ հաւատարիմ կը մնան՝ կենաց պակի մը պիտի ստանան, ու իրենց Փրկչին Հետ Անոր Թաղաւորութեանը մէջ բաժնեկիցներ պիտի ըլլան:

Յաղթական Եկեղեցին մարդոց անտեսանելի պիտի ըլլայ, որովհետեւ Առաջին Յարութեամբ փառաւորուած ու կատարելագործուած պիտի ըլլայ Հոգեղէն մակարդակի վրայ: Ինչպէս որ Ս. Գոշոս ըսաւ, «Մենք բոլորս ալ պէտք է փոխուինք, որովհետեւ մարմին եւ արին չեն կրնար ժառանգել Աստուծոյ Թաղաւորութիւնը»: Անիկա աշխարհային ներկայացուցիչներու՝ անցեալի Արժանաւորներուն միջոցաւ պիտի դործէ, որոնք են Արբաշամ, Իսահակ, Յակոբ ու բոլոր Մարգարէները:

ՊԱՏԵՐԱԶՄՈՂ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

ՅԱՂԹԱԿԱՆ՝ ՄԱՀՈՒԱՆ ՄԷՋ

«ՔՈՒ ԹԱԳԱՌՈՐՈՒԹԻՒՆԴ ԳԱՅ»

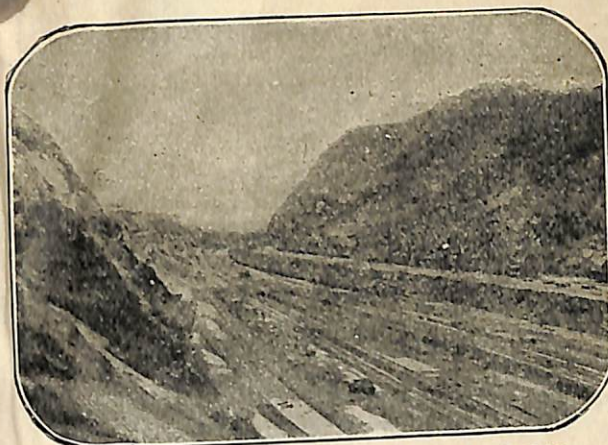

ՆՈՐ ԵՐԿԻՆԻՐ ՈՒ ՆՈՐ ԵՐԿԻՐ

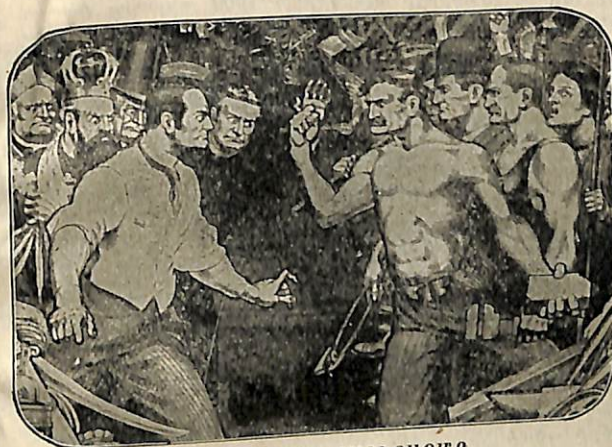
ԱՍՏՈՒԱԾԱՇՈՒՆԶԻ շատ մը Թանկադին ուսուցումները խորհրդապատկերական լեզուով ներկայացուած են: Արդարեւ, ամէն լեզու պատկերազարդ է: Ուրով «Երկինք»-ը՝ ներկայ կարգ ու սարքերուն հետ կապ ունեցող բարձր կամ կրօնական ու հոգեղէն զօրութիւնները կը ներկայացնէ, մինչդեռ «Երկիրը»՝ ցած կամ ընկերակամ կարգն ու սարքերը: Ըստ Ս. Գրոց, «Երկիր» լեռները՝ կը ներկայացնեն մեծ պետութեանց ամբողջութիւնները, մինչդեռ ծովը՝ կը ներկայացնէ անհանգրտ դասակարգը, որը դադարեալէս կամ բացէն կը ցանկաց կլլել Ընկերութիւնը: Այսպէս՝ Ս. Գրոցը կ'ըսէ թէ «Երկինքն» ու «Երկիրը», եւ կամ հոգեւոր ու ընկերական վիճակները որ Զրհեղեղէն առաջ գոյութիւն ունէին՝ Զրհեղեղով կորսուեցան. եւ ընկերական ու կրօնական նոր կարգ ու սարք մը չառաջ եկաւ, որը դեռ կը շարունակուի: Ներկայ կրօնական եւ ընկերական կարգն ու սարքը կոչուած է այն աշխարհը կամ Տնօրինութիւնը, որը ներկայիս գոյութիւն ունի: Նաեւ կոչուած է «Ներկայ Զար Աշխարհը», որովհետեւ չարը կը տիրապետէ: Ս. Գրութիւնները (կրօնական ու ընկերական) նոր «Երկինք» մը ու նոր «Երկիր» մը կը խոստանան, վստահացնելով մեզ թէ հոն արդարութիւն պիտի բնակի: — Բ. Պետ. Գ. 13:

Ս. Պետրոս կը նկարագրէ թէ ներկայ կրօնական Երկինքը ու Ընկերական Երկիրը մեծ կրակով մը պիտի ոչնչանան, որը անգամ մը սխալ ըմբռնուած էր՝ թէ Երկիրը իրապէս պիտի աչրուի: Աստուածային երաշխիքը ասոր բոլորովին հակառակն է՝ թէ «Երկիրը չաւիտեան կը մնայ»: Այս համարին մէջ լիչուած «կրակը» անշուշտ միեւնոյն խորհրդապատկերն է որը չաճախ գործածուած է Աստուածաշունչին մէջ: Անիկա նեղութիւն ու կործանում կը ներկայացնէ, որը բոլորովին պիտի տապալէ ներկայ կրօնական եւ ընկերական դրութիւնը անիշխանականութեամբ: — Դան. ԺԲ. 1: Մատթ. ԻԴ. 21:

Ապագայի հոգեղէն Երկինքը պիտի բաղկանայ երկնային փառաց ու զօրութեան տիրացած Քրիստոսէն ու Եկեղեցիէն: Անոնք, որպէս Աստուծոյ խոստացեալ Թաղաւորութիւնը՝ պիտի կառավարեն Երկիրը, օրհնելով ու վեր բարձրացնելով ոչ ընտրեալները, ամէն ազգէ, ժողովուրդէ, ցեղէ ու լեզուէ: Նոր Երկիրը, ընկերական նոր կազմը պիտի ըլլայ որը գոյութիւն պիտի ունենայ այն ատեն, նոր Երկինքին — Մեսիական Թաղաւորութեան առաջնորդութեան ու հովանաւորութեան ներքեւ: — Մատթ. 2. 10:

ԲԱՆԱՄԱՅԻ ԶՐԱՆՅԲԸ — ԲԱՆԱՊԻՐԻ ԱՆՅԲԸ

ԱՐՄԱԳԵՏՈՒՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

ՍՈՍԻԱԼԻԱՏՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱՄՓՍՈՆՈՎ ՊԱՏԵՐԱՅՈՒԱՅԸ

ԵՐԿԻՐԸ ՎԵՐԱՀԱՍՏԱՏՈՒԱԾ, ԿԱՏԱՐԵԼԱԳՈՐԾՈՒԱԾ,
ԱՄԲՈՂԱՅԱԾ

Մեր սկիզբի խորհուրդը հետապնդելով՝ կ'ըմբռնենք թէ Եօթերորդ Ստեղծագործութեան Օրը կամ Դարաշրջանը 7000 տարուայ ժամանակաշրջան մը պիտի ըլլայ: Մեսիայի այն վերջին 1000 տարուայ փառաւոր իշխանութեան ներքեւ Վերահաստատութեան գործը երկիրը այն վիճակին պիտի հասցնէ ինչ որ սկիզբէն Աստուծոյ ծրագրուած էր: Անիկա պիտի ամբողջացնէ երկրին ըստեղծագործութիւնը, ու վերականգնէ մարդկութիւնը որպէս Աստուածանման թաղաւորներ երկրի գործերուն վրայ: Մարդը ճաշակած ըլլալով Բարին ու Զարը, ու Բարին ընտրած ըլլալով, չափոնեական կենաց վարձատրութիւն պիտի ստանայ: Իսկ Զարը սիրող անհնազանդները երկրորդ Մաշուածը պիտի ոչնչանան: — Բ. Պետ. Բ. 12: Բ. Թեա. Ա. 9:

Մարդուն լեզուի ու գրչի կարողութենէն վեր է պատկերացնելու դրախտանման երկրի փառաւոր կատարելութիւնը: Մարդոց մէջ ճանչցուած մտքի ու սրտի ամենալուսնային լատութիւններն իսկ անկատար են բաղդատմամբ Աստուծոյ պատկերին կատարելութեանը, որը պիտի վերահաստատուի բոլոր կամաւորներուն եւ Հրեշտակներուն մէջ. իսկ կամաւորներն ու անհնազանդները պիտի կորսուին:

Արդէն կը տեսնենք մարդաբէութեանց մէջ խոտացուած Վերահաստատութեան սկսումը: Սակայն մենք դեռ Հազարամեային սկզբնաւորութեանը մէջ ենք, ուր Մեսիային Հովանաւորութեան ներքեւ, Աստուծոյ Իմաստութիւնը ու Զօրութիւնը անկասկածօրէն Հրաշալի Փոփոխութիւններ պիտի գործեն բնական միջոցներով: Բոլոր սրտերուն, եւ Գրիստոնեային Հաւատքին Համար ուղեւորիչ պարագայ մ'է գիտնալու՝ թէ ինչպէս որ Մարդաբէութիւնը լայնեց թէ «Անապատը ու չոր երկիրը պիտի ուրախանայ ու շուշանի պէս պիտի ծաղկի», «Անապատին մէջ ջուրեր պիտի ըլլին», այս բաները արդէն սկսած են իրականանալ: Միացեալ Նահանգներու ծալրագոյն արեւմտեան մասերուն մէջ, նոյնպէս եւ Միջագետքի՝ Արբաշաճի երկրին մէջ, մարդկային խորագիտութիւնը, երկրաչափական մեծագործութիւնները, եւ այլն, Հրաշքներ կը գործեն: Աստուածային Իմաստութիւնը անոնց ետեւն է:

Եթէ մարդկային Հմտութիւնը կարող է ա'յսքան գեղեցիկ պտուղներ եւ ծաղիկներ արտադրել, ինչե՞ր չենք կրնար ակնկալել կատարեալ երկրէն, երբ «անէճքը», չնորհիւ փառաւոր Փրկչին, բոլորովին պիտի վերնայ: Անշուշտ անիկա պիտի ըլլայ «Ամէն ազգաց ցանկալի բաները»: — Անգեալ Բ. 7:

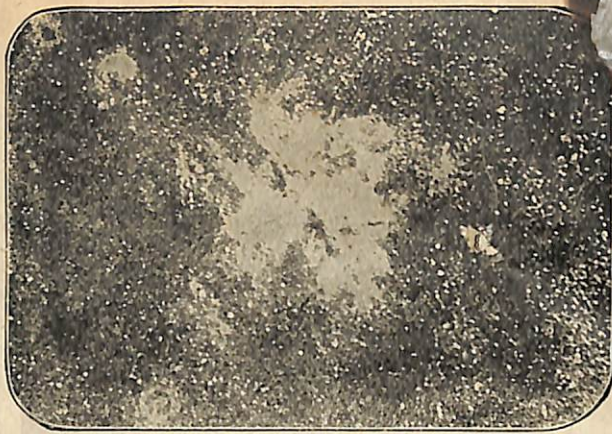
«ԱՆԱՊԱՏԸ ՊԻՏԻ ԾԱՂԿԻ»

ՈՐԹԻՆ ՈՒ ԹՁԵՆԻՆ ՏԱԿԸ

ԵՐԿԻՐԸ՝ ԱՄԾՈՅ ՊԱՏՈՒԱՆԴԱՆԸ ՊԻՏԻ ՓԱՌԱՒՈՐՈՒԻ

ԱԼԷԼՈՒԻԱ ԽՄԲԵՐԳԸ ՈՒ ԳԱԼԻԲ ԴԱՐԵՐԸ

ՆԱՉԱՐԱՄԵԱՅ Մեսիական Թագաւորութեան վերջացումովը, մեծ Միջնորդը Թագաւորութիւնը Հօրը պիտի լանձնէ: (Ա. Կորնթ. ԺԵ. 24): Հալըր սակայն՝ մարդկային ընտանիքին լաւիտեանական կեանք պիտի չպարզուէ, մինչեւ որ նախ փորձէ անոնց Իր Հանդէպ ունեցած Հնազանդութիւնը: Սատանան կարճ ժամանակուայ մը Համար ազատ պիտի արձակուի երեւան բերելու Համար թէ ո՛րոնք իրապէս ի սրտէ Հնազանդ են: Ամէն անոնք որ աչն ատեն թերանան, Սատանային Հետ պիտի ոչնչանան Երկրորդ Մահուամբ: (Յալտ. Ի. 7-9): Այսպէս ա՛հա՛ երկիրը կատարելապէս պիտի մաքրուի: Աչն ատեն ամէն արարած Երկնքի ու Երկրի մէջ պիտի ըսեն. «Աթոռին վրայ նստողին եւ Գառնուիին օրհնութիւն ու պատիւ եւ փառք ու զօրութիւն լաւիտեան լաւետեանից»: (Յալտ. Ե. 13): Աչն ատեն Հոն ալլուս Հիւանդութիւն ու մահ պիտի չըլլայ: Մեղքի ու մահուայ անցեալի բաները պիտի անհետանան: — Յալտ. ԻԱ. 4:

Քրիստոսի ու Եկեղեցիին փառքը մարդկութեան վերահաստատմամբը պիտի չվերջանայ: Ս. Գրութիւնները ո՛չ միայն կ'ըսեն թէ Քրիստոսի առջեւ ամէն ծունկ պիտի ծռի Երկնաւորներուն ու Երկրաւորներուն մէջ, Հապա նաեւ՝ թէ «Գալիլե Դարերուն մէջ Աստուած Քրիստոս Յիսուսով մեզի (Եկեղեցիին) պիտի ցուցնէ Իր շքեշքին զերազանց մեծութիւնը ու քաղցրութիւնը»:

Ինչպէս որ Աստուած երկիրը պարապ տեղը չստեղծեց, Հապա ընակութեան Համար՝ նոյնպէս ալ աչս միեւնոյն ըսկզբունքը, անտարակուս կը վերաբերի թէ՛ մեր արեգակնային դրութեան, եւ թէ՛ Հաղար միլիոն տարբեր աշխարհներուն Համար ալ, որոնց մասին աստեղագէտները կը պատմեն մեզ: Անոնք բոլորն ալ բնակելի պիտի ըլլան, ու մեր Երկրի մեղաց-փորձառութեամբ ստրված բոլոր դասերը անոնց խրատականներ պիտի ըլլան: Աստուածալին Հրամանն է՝ թէ Բանը, աչն մեծաբերի զործակատարը պիտի ըլլայ, որուն միջոցաւ ինչպէս անցելոյն՝ նոյնպէս ալ ապագային՝ ստեղծութիւն ամբողջ գործը պիտի կատարուի. իսկ Իր Եկեղեցին, Իր Հարսը, Իրեն Հետ պիտի ըլլայ Իր բոլոր փառաւոր ապագային մէջ: Արդարեւ, մերինը Մեծ Աստուած մէկ արժանի երկրպագութեան, Հնազանդութեան եւ սիրոյ: Միայն յիմարները կ'ըսեն իրենց սրտերուն մէջ թէ «Աստուած չկայ»: Ո՛վ քեզի պիտի չակնածի, ո՛վ Տէր... երբ Բու արդար գործը ընդ լալտնուին»: — Յալտնութիւն ԺԵ. 4: Մաղարեւ (Ա. Կորնթ. Ի. 17):

<< Ազգային գրադարան

NL0174392

